

รายงานผลการวิจัย

การพัฒนาสถานศึกษา
ให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตาม

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา
ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

373.246	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 691 ร	รายงานผลการวิจัยการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช กรุงเทพฯ, 2565 188 หน้า ISBN: 978-616-270-353-9 1. ชื่อเรื่อง 2. การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ 3. มาตรฐานการศึกษา 4. มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 5. ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา

รายงานผลการวิจัยการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของ
สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

สิ่งพิมพ์ สกศ.	อันดับที่ 75/2564
ISBN	978-616-270-353-9
เผยแพร่	มกราคม 2565
จำนวนพิมพ์	-
เผยแพร่โดย	กลุ่มมาตรฐานการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 99/20 ถนนสุขุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์ : 0 2668 7123 ต่อ 2528,2529,2525 โทรสาร : 0 2243 1129 Website : www.onec.go.th

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ดำเนินการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมผ่านการดำเนินงานหลายรูปแบบ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา ได้ดำเนินการจัดทำโครงการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมพัฒนาแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ และมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดภายใต้บริบทของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันแต่ละพื้นที่ รวมทั้งการจัดทำแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ๓ ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง สู่การเป็นคนไทย ๔.๐ ซึ่งมีสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้นจำนวน ๑๒ แห่ง และเพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชขึ้น ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ให้สถานศึกษาได้พัฒนาตนเองตามความต้องการและบริบทที่หลากหลาย และการพัฒนาอื่น ๆ ให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งผลการดำเนินการดังกล่าว สถานศึกษาได้แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมภายใต้บริบทของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพของผู้เรียนสู่การเป็นคนไทย ๔.๐ ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบสุข คงมนัส และคณะที่ได้ร่วมจัดทำรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช และขอขอบคุณในความร่วมมืออันดีเยี่ยมของคณะผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น จำนวน ๑๒ แห่ง ที่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และได้ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ อันจะเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศสืบไป

(นายอรรถพล สังขวาสี)
เลขาธิการสภาการศึกษา

บทคัดย่อ

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่ จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ การวิจัย ๑) เพื่อศึกษาความต้องการและบริบทของการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชและ ๒) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บก.ตชด.) สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (อปท.) และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๒ แห่ง ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบบันทึก และประเด็นข้อคำถามการถอดบทเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัย พบว่า

๑. ความต้องการและบริบทของการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกแห่งทุกสังกัด ร้อยละ ๑๐๐ มีความต้องการในการพัฒนาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มีประเด็นย่อยที่ต้องการพัฒนามากที่สุด คือ การอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการ เรื่องการเขียนโครงการ การออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลโครงการ การสร้างเครื่องมือวัดที่มีมาตรฐานในการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

๒. แนวทางพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) ทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ๒) นำสู่การปฏิบัติผ่านแผนปฏิบัติการประจำปี และ ๓) สร้างโครงการดีขับเคลื่อนงานสู่เป้าหมาย

๓. ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มี ๙ ประการ ประกอบด้วย ๑) ตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ๒) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ๓) การทำงานอย่างเป็นระบบ ๔) แผนที่กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติและกำกับติดตาม ๕) การติดตาม ประเมินผลและนำผลไปปรับปรุง ๖) การมีส่วนร่วมของบุคลากร ๗) เน้นกระบวนการร่วมเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ๘) การนำระบบเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการและสนับสนุนการเรียนการสอนและการบริหารงานของสถานศึกษา ๙) การบริหารจัดการงบประมาณ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ ๑	บทนำ
	ความเป็นมาและความสำคัญ
	วัตถุประสงค์
	ขอบเขตการวิจัย
	นิยามศัพท์เฉพาะ
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
	กรอบแนวคิดการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช
บทที่ ๒	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพสถานศึกษา
	แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของไทยและต่างประเทศ
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการ
	กลุ่มเป้าหมาย
	ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษา
	ขั้นตอนที่ ๒ วางแผน
	ขั้นตอนที่ ๓ ดำเนินการ
	ขั้นตอนที่ ๔ ถอดบทเรียน

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๒
ตอนที่ ๑	ผลการศึกษาความต้องการและบริบทของการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช	๗๓
ตอนที่ ๒	ผลการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช	๗๗
	๑. ผลการพัฒนาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช	๗๗
	๒. ผลการใช้แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช	๘๐
	๓. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช	๘๕
	๔. ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช	๑๒๖
บทที่ ๕	บทสรุป	๑๒๘
	สรุปผล	๑๒๘
	อภิปรายผล	๑๓๗
	ข้อเสนอแนะ	๑๓๙
เอกสารอ้างอิง		๑๔๑
ภาคผนวก		๑๔๓

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SWOT Analysis	๙๒
๒	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี TOWS Matrix	๙๓
๓	แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี TOWS Matrix	๙๔

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แสดงขั้นตอนดำเนินการการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช	๖๒
๒	แสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษากับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	๙๖
๓	แสดงกระบวนการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช	๑๒๙

บทที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นข้อกำหนดคุณลักษณะที่เป็นแนวทางการบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกันให้แก่สถานศึกษาทุกแห่งได้นำไปใช้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามบริบทของสถานศึกษา การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปสู่การปฏิบัติ มีความสำคัญและเป็นหัวใจของการดำเนินงานจัดการศึกษาและมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงไปยังสถานศึกษาทุกแห่งได้นำไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา การส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม เน้นการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา โดยกำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัยแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ประกอบด้วย ๑) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ๓ ด้าน คือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง ๒) ค่านิยมร่วม และ ๓) คุณธรรม ซึ่งถือเป็นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ทางการศึกษาและเป็นคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ที่ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เพื่อธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการมีการกำหนดกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมุ่งให้สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและแต่ละประเภท การศึกษาตามแต่ละสังกัดและบรรลุตามเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปีนั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ให้สามารถดำเนินการไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาสามารถสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาได้จริง และเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อมูลและสารสนเทศที่เกิดจากหลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา จึงส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการปรับกระบวนการทัศน์ในการทำงานและพัฒนาสถานศึกษาบรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้

โดยในปี ๒๕๖๓ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้มีการดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและสร้างแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา โดยใช้สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นกลุ่มเป้าหมาย และมีสถานศึกษาเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน ๑๒ แห่ง จากที่สถานศึกษาแต่ละแห่งมีการปรับปรุงหรือจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของตนแล้วนั้น ส่งผลให้สถานศึกษาทั้ง

๑๒ แห่ง ต้องพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดขึ้นใหม่ด้วย เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การบริหารและการจัดการ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผลลัพธ์ที่มีประสิทธิผล

ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ พัฒนาการความรู้ ทักษะความสามารถที่สำคัญ จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรและสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนด ให้ตรงตาม ความต้องการและความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ยกย่องศักยภาพของทรัพยากร บุคคลและสถานศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นหาความ ต้องการวางแผนทางการพัฒนา ให้คำแนะนำให้ปรึกษา (Coaching) วางแผนปฏิบัติการ ดำเนินการพัฒนา แสดงความคิดเห็น กำกับติดตาม ให้คำแนะนำในการดำเนินงานตามแผนงานในการพัฒนาสถานศึกษา ในประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งสร้างภาคีเครือข่ายให้ชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการ พัฒนา ภายใต้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้ได้ แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสถานศึกษาแต่ละระดับและแต่ละประเภททั้งในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในบริบทของจังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งจะนำไปสู่การ เป็นต้นแบบและแนวทางปฏิบัติการพัฒนาสถานศึกษาสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ของชาติและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่สถานศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาความต้องการและบริบทของการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัด ตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

๒. เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

๑. สถานศึกษากลุ่มตัวอย่างในจังหวัดตากและนครศรีธรรมราช สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กองบัญชาการตำรวจตระเวน ชายแดน สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และ สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดละ ๑ แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๒ แห่ง ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

๒. ผู้รับผิดชอบและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัด ตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชจากสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง ๑๒ แห่ง ได้มาโดยการคัดเลือกแบบ เจาะจง

นิยามศัพท์เฉพาะ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับ คุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย ๔.๐ ประกอบด้วย ๓ ด้านหลัก ได้แก่ การเป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับ คุณลักษณะ คุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ประกอบด้วยปัจจัย กระบวนการ ผลผลิตของ การจัดการศึกษาทั้งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งที่เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ของครู ผู้บริหารสถานศึกษาหรือกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

สถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อให้การศึกษาและฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ ในระดับก่อนระดับอุดมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ มีฝีมือในด้านการศึกษาวิชาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจและสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ตลอดจนสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาและดำรง ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

บริบทของสถานศึกษา หมายถึง สภาพแวดล้อมและเงื่อนไขต่าง ๆ ของสถานศึกษา ประกอบด้วย ประเภทของสถานศึกษา ขนาดโรงเรียน ลักษณะของชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ และหน่วยงานที่สถานศึกษา สังกัด

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยมีเป้าหมาย เพื่อให้สถานศึกษานำผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามาเป็นฐานในการ วางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษานำแผนไปปฏิบัติ ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน สะท้อนผลและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ความต้องการในการพัฒนา หมายถึง ความต้องการของผู้บริหาร ครู และบุคลากรของสถานศึกษา ที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่สำคัญและจำเป็นที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ตน รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติในสถานศึกษา ที่ส่งผลให้จัดการศึกษาของสถานศึกษาบรรลุผลลัพธ์ ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ ความต้องการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การเขียนโครงการ การประเมินโครงการ การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนา การบริหารจัดการสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และผู้เรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัด นครศรีธรรมราช เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินงาน พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้

๑. มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ๓ ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง

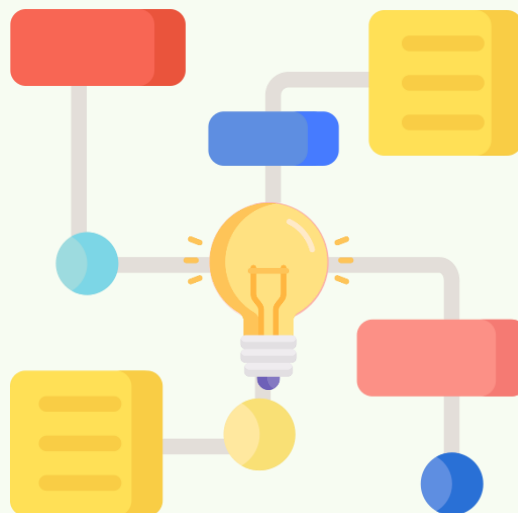
๒. มาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาอาชีวศึกษา และมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๓. กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา และแนวทางการประกันคุณภาพภายในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๔. แนวทางจัดการศึกษาและโครงการตามพระราชดำริฯ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

๕. มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและบริบทของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการ

๖. หลักการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑

- มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑
- มาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา
 - มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - มาตรฐานการอาชีวศึกษา
 - มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑
- แนวทางจัดการศึกษาและโครงการตามพระราชดำริฯ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
- มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและบริบทของสถานศึกษา
- หลักการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- บริบทของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่
จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

๑. การศึกษาความต้องการพัฒนาและบริบทของสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา
๒. การกำหนดแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
๓. การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - การสร้างความรู้ความเข้าใจ
 - การร่วมวางแผนปฏิบัติการ ให้คำแนะนำให้ปรึกษา ร่วมแสดงความคิดเห็น
 - การสร้างภาคีเครือข่าย
 - การวัดประเมินผล
๔. การติดตาม กำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา

สถานศึกษาบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์
ตามมาตรฐานการศึกษาของสถาน
ศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและ
การอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตาก
และจังหวัดนครศรีธรรมราช

- ผลการดำเนินงาน
- แนวทางการพัฒนา
- ผลกระทบ
- ปัจจัยความสำเร็จ
- ปัญหา/อุปสรรค
- ข้อเสนอแนะในการขยายผลต่อไป

บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ
 - ๑.๑ นิยามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
 - ๑.๒ ความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของชาติ
 - ๑.๓ แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาชาติสู่การปฏิบัติ
 - ๑.๔ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาชาติและแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
๒. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด
 - ๒.๑ นิยามมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด
 - ๒.๒ ความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด
 - ๒.๓ มาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด
๓. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - ๓.๑ นิยามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - ๓.๒ ความสำคัญและประโยชน์
 - ๓.๓ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
๔. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพสถานศึกษา
 - ๔.๑ นิยามการประกันคุณภาพสถานศึกษา
 - ๔.๒ ความสำคัญของการประกันคุณภาพสถานศึกษา
 - ๔.๓ การเปรียบเทียบกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ กับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓
 - ๔.๔ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพของสถานศึกษา
 - ๔.๕ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา
 - ๔.๖ การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจากหน่วยงาน สมศ.
๕. แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
 - ๕.๑ ความสำคัญและการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - ๕.๒ ความสำคัญและการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

๖. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)

๖.๑ นิยาม

๖.๒ ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

๖.๓ กระบวนการการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

๗. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของไทยและต่างประเทศ

๑. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

๑.๑ นิยาม

ประเทศไทยกำหนดนิยามหรือความหมายของมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนี้

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ (๒๕๖๑, ๑) ให้ความหมายของมาตรฐานการศึกษาของชาติว่า มาตรฐานการศึกษาของชาติ หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับการสร้างคนไทย ๔.๐ ที่แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่น และสถานศึกษา แต่มีจุดหมายร่วมกัน คือ อารมณ์ความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ขณะที่ต่างประเทศส่วนมากกล่าวถึงเรื่องมาตรฐานการศึกษา (Standards) ควบคู่ไปกับคุณภาพ (Quality) ด้วยการระบุเป็นมาตรฐานการศึกษาภายใต้เกณฑ์หรือคุณภาพการศึกษาของแต่ละเรื่อง/แต่ละด้าน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพทั้งผู้เรียนและการศึกษาทั้งระบบ ให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์และเป้าหมายทางการศึกษาที่แต่ละประเทศได้กำหนดไว้ มาตรฐานศึกษามักจะถูกนำมาใช้เชื่อมโยงกับระบบการประเมิน ประกันคุณภาพทางการศึกษา นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพของการจัดการศึกษาภายในสถาบันการศึกษา เพื่อให้ได้คุณภาพของผู้เรียนเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในระบบการประเมิน ประกันคุณภาพทางการศึกษาของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๓ : ๑๕)

ตัวอย่างมาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ เช่น ประเทศออสเตรเลีย สำนักการศึกษาและการฝึกอบรมของวิกตอเรีย (Department of Education and Training Victoria State Government) กล่าวถึงเรื่องมาตรฐานการศึกษาทั้งกับกลุ่มเด็กปฐมวัย กลุ่มโรงเรียน กลุ่มเด็กพิการ สรุปได้ว่า มาตรฐานการศึกษา หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนควรจะมีและสิ่งที่คุณเรียนสามารถจะทำได้ในแต่ละระดับการศึกษา มาตรฐานจะต้องเป็นจุดอ้างอิงที่ใช้สำหรับการวางแผนการสอนและการเรียนรู้ และสำหรับประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน มาตรฐานจะช่วยให้ผู้สอนวางเป้าหมาย การติดตามความสำเร็จ และโปรแกรมการพัฒนาที่จะช่วยสนับสนุนและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (<https://www.education.vic.gov.au/Pages/search.aspx> เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๔)

ขณะที่มาตรฐานการศึกษาของประเทศอังกฤษมีลักษณะเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่อิงตามอายุของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น อังกฤษกำหนดหลักสูตรการศึกษาของชาติ เรียกว่า National Curriculum ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานสาระการเรียนรู้ตามระดับช่วงชั้น และเน้นการพัฒนาความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนควรจะทำได้ในแต่ละช่วงชั้นให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ มาตรฐานการศึกษาของประเทศไทย ประกอบด้วย

มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และมาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตรแห่งชาติสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา (National Curriculum for Primary School) นอกจากนี้ยังกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการรู้หนังสือ (Literacy) และด้านคณิตศาสตร์ (Numeracy) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๑ : ๑๗)

๑.๒ ความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของชาติ

จากการศึกษาเอกสารมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ พบว่า มาตรฐานการศึกษาของชาติมีความสำคัญอย่างยิ่ง มาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการศึกษาที่หน่วยงานต้นสังกัดจะต้องแปลงมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การดำเนินงานตามระดับและประเภทการศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบ มาตรฐานการศึกษาของชาติจึงเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาผู้เรียนไปสู่คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ หรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand) ๓ ด้าน คือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง เพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นคนดี มีคุณธรรม ภายใต้ค่านิยมร่วมของสังคม การจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดแต่ละแห่ง จะต้องกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัยในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และต้องมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันและสะสมตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะหรือผลลัพธ์ทั้ง ๓ ด้าน ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

คุณลักษณะคนไทย ๔.๐ หรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาประกอบด้วยทักษะสำคัญที่คนไทยจะต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้น คุณลักษณะละไม่เกิน ๖ - ๗ เรื่อง ไหล่ระดับกันไปตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ซึ่งจะมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน และมีระดับความลึกต่างกันสำหรับแต่ละระดับการศึกษา โดยรายละเอียดของคุณลักษณะขั้นต่ำทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วย

- ♦ ผู้เรียนรู้ ต้องการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ก้าวทันโลกดิจิทัลและโลกอนาคต มีสมรรถนะที่เกิดจากความรู้ ด้านต่าง ๆ อย่างมีสุนทรียะ รักษ์ และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิตเพื่อสร้างงานบนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

- ♦ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม ต้องการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ความฉลาดดิจิทัล ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เป็นการสร้างโอกาส เพิ่มมูลค่าให้กับตนเองและสังคม

- ♦ พลเมืองที่เข้มแข็ง เน้นการสร้างคนให้เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนฐานของประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียมและเสมอภาค เพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

ตัวอย่างของการพัฒนาคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ หรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาทั้ง ๓ ด้าน ที่ไล่เรียงกันไปในแต่ละระดับการศึกษา เช่น

- ♦ ผู้เรียนรู้ ผลลัพธ์หรือคุณลักษณะหนึ่งในหลายคุณลักษณะที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก เมื่อจบการศึกษาระดับประถมศึกษา คือ มีความรักและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ

รู้จักตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายและทักษะการเรียนรู้ บริหารจัดการตนเองเป็น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ สามารถขึ้นำการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการเรียนรู้ มีความรอบรู้ รู้ทันการเปลี่ยนแปลง ระดับอุดมศึกษา คือ เรียนรู้ตลอดชีวิต พร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลง

♦ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม ผลลัพธ์หรือคุณลักษณะหนึ่งในหลายคุณลักษณะที่จะเกิดขึ้นกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับประถมศึกษา คือ มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ มีทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสื่อสาร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ สามารถแก้ปัญหา มีการสื่อสารเชิงบวก ระดับอุดมศึกษา คือ ร่วมแก้ไขปัญหาสังคม สามารถบูรณาการข้ามศาสตร์

♦ พลเมืองที่เข้มแข็ง ผลลัพธ์หรือคุณลักษณะหนึ่งในหลายคุณลักษณะที่จะเกิดขึ้นกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับประถมศึกษา คือ สามารถยกแยะผิดถูก ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ มีความเชื่อมั่นในความถูกต้อง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ มีความเชื่อมั่นในความเท่าเทียม เป็นธรรม ระดับอุดมศึกษา คือ กล้าต่อต้านการกระทำในสิ่งที่ผิด

หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จะต้องสนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมิน และพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะหรือผลลัพธ์ทั้ง ๓ ด้าน ดังกล่าว โดยอาจปรับเปลี่ยนผลลัพธ์ของการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาให้เหมาะสมตามช่วงวัยและระดับการศึกษาของผู้เรียนแต่ต้องต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน และในทางปฏิบัติ หน่วยงานควรจัดทำตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงกระบวนการ วิธีการ มาตรการที่เป็นรูปธรรมตามบริบทของระดับชั้น สถานศึกษา หรือจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่แสดงผลความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

๑.๓ แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาชาติสู่การปฏิบัติ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ (๒๕๖๑, ๑๒ – ๑๔) กล่าวถึงแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ดำเนินการระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ดังนี้

♦ ระดับนโยบาย

การนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติยึดหลักการสำคัญ คือ การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพบริบท ของผู้เรียน พื้นที่ ชุมชน และสังคม รวมทั้งให้อิสระกับสถานศึกษาในฐานะหน่วยปฏิบัติในการกำหนดอัตลักษณ์ และทิศทางการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ภายใต้การสนับสนุนของรัฐในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยยึดหลัก ความเสมอภาคและความเท่าเทียม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีความรับผิดชอบ ที่ตรวจสอบได้ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกัน โดยควรมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นหน่วยประสานงานระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดแต่ละแห่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาระดับชาติ และ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เป็นกรอบในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษายึดเป็นเป้าหมายการจัดการศึกษา

๒. หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานหลักสูตร เพื่อให้สถานศึกษาถือปฏิบัติ

๓. หน่วยงานต้นสังกัดมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาหรือสูงกว่ามาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่กำหนด

๔. หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมให้สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ ตนเองอย่างเป็นระบบ อย่างต่อเนื่อง ตามข้อเสนอแนะของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล รวมทั้งข้อเสนอแนะจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

♦ **ระดับปฏิบัติ**

๑. สถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมตาม อัตลักษณ์ของตนเอง สอดคล้องกับสภาพบริบท และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สังคม และ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

๒. สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนการมีเครือข่ายความ ร่วมมือ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือองค์กรแห่งการเรียนรู้

๓. สถานศึกษามีการพัฒนาผู้บริหาร ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาที่มีสมรรถนะ ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับโลกยุคดิจิทัลและโลกอนาคต

๔. สถานศึกษาวางระบบการประกันคุณภาพศึกษาด้านคุณภาพผู้บริหารและครูอาจารย์ ความเหมาะสมของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี ทรัพยากรการเรียนรู้ และการประเมิน การเรียนการสอน โดยมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาล และความรับผิดชอบต่อผู้ตรวจสอบได้

ทั้งนี้ หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษา ตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียน การสอน อย่างสอดคล้องเชื่อมโยงและต่อเนื่องกันในแต่ละระดับชั้นตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา เพื่อพัฒนา คุณลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้น ทั้งการเป็นผู้เรียนรู้และผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับช่วงชั้นจะใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีจุดเน้นในการสร้างความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่แตกต่างกันไป อย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน

๑.๔ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาชาติและแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา

♦ **แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา**

จากการศึกษาค้นคว้าจากคู่มือการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการแผนพัฒนาคุณภาพการจัด การศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งจัดทำโดยสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๖๑) สรุปได้ว่า แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เป็นแผนที่มีรอบระยะเวลาการพัฒนาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพ ตามเป้าหมาย และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งอาจเป็นแผน ๓ ปี แผน ๔ ปี หรือแผน ๕ ปี แล้วแต่ ความเหมาะสม วิธีการปฏิบัติ หรือตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาจะสะท้อนกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่จะใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่วางไว้ (Strategic Plan / Improvement Plan) แผนพัฒนาคุณภาพการจัด

การศึกษาของสถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนดไว้รวมทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ตรงต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อสถานศึกษาจะได้จัดการศึกษาตรงตามแผน หลักสูตร และการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินงานตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน

สาระสำคัญของแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย

- ภาพรวมของสถานศึกษา ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของชุมชน ประวัติความเป็นมาของสถานศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการของสถานศึกษา ข้อมูลพื้นฐานการจัดการศึกษา หลักสูตร กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการศึกษา ข้อมูลผลการดำเนินการจัดการศึกษา เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมการบริหารจัดการของชุมชน

- ผลการวิเคราะห์ศักยภาพสถานศึกษา ทั้งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก กลยุทธ์การพัฒนา

- ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์

- แผนปฏิบัติการ เป็นแผนที่กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละปี เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะที่กำหนด แผนปฏิบัติการประกอบด้วย สังเขป รายละเอียดของกิจกรรม หรือขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติ กรอบเวลา งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ นอกเหนือจากการดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีแล้ว สถานศึกษาจะต้องกำหนดกิจกรรมการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ราบรื่น คล่องตัว เป็นการประเมินตนเอง เพื่อนำไปสู่การได้ข้อมูลในการเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีหรือรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาต่อไป

- การระดมทรัพยากร ในแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาจะต้องแสดงให้เห็นถึงแหล่งสนับสนุนงบประมาณและสรุปงบประมาณในแผนพัฒนาคุณภาพ ซึ่งจะต้องบอกจำนวนงบประมาณที่จะต้องใช้ในแต่ละปี และแหล่งที่สถานศึกษาจะสามารถระดมทรัพยากรและสนับสนุนงบประมาณได้

- การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่าย และแหล่งวิทยาการภายนอกเพื่อสนับสนุนทางวิชาการ เพื่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งควรจะต้องเขียนไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ ๑ แต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย คณะบุคคลจากหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น หัวหน้างาน ผู้แทนครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และชุมชน ตามความเหมาะสม เพื่อให้คณะทำงานดำเนินการรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ ศึกษารวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา นโยบาย จุดเน้น ของประเทศ และวิเคราะห์สภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา เช่น แผนการศึกษาชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงาน ต้นสังกัด วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา เช่น วิเคราะห์สภาพสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี สภาพ เศรษฐกิจ การเมือง และกฎหมายที่จะมีผลกระทบต่อสถานศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา จุดแข็ง จุดอ่อน ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่เกี่ยวกับโครงสร้าง การบริหารภายในสถานศึกษา เช่น การวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณากำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับนโยบายและสิ่งที่ต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าทันกับสังคมยุคใหม่

ขั้นที่ ๓ นำผลการวิเคราะห์สภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา ประมวลเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ และโครงการ/กิจกรรม ของสถานศึกษา

- ◆ วิสัยทัศน์ (vision) หมายถึง ทิศทางหรือสภาพสถานศึกษาที่พึงปรารถนาในอนาคต ควรมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน อาจจะเป็น ๓ หรือ ๕ ปี ที่มีความเป็นไปได้ โดยเมื่อสถานศึกษาได้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาจนประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์แล้ว สถานศึกษาควรแก้ไขและพัฒนาจุดที่ควรพัฒนาให้ดีขึ้น จนบรรลุวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและเมื่อครบรอบระยะเวลาของวิสัยทัศน์ที่กำหนด สถานศึกษาสามารถปรับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ ให้สูงขึ้น เช่น “ภายใน ๓ ปี นักเรียนของโรงเรียนจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง ที่ชุมชนให้การยอมรับ”

- ◆ การกำหนดพันธกิจ (Mission) สถานศึกษาจะต้องนำวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา คำสำคัญ มากำหนดเป็นภาระงาน กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตาม คำสำคัญ (Keywords)/ ข้อความในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ตัวอย่างการกำหนดพันธกิจ เช่น คำสำคัญในวิสัยทัศน์คือ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พันธกิจหรือภาระงาน จะต้องส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาภายใต้กรอบของมาตรฐานการศึกษาต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาของชาติ เป็นต้น

- ◆ การกำหนดเป้าประสงค์ (Goals) คือสิ่งที่หน่วยงานต้องการบรรลุหรือเป้าหมายที่ต้องการบรรลุในแต่ละพันธกิจ (หลักการเขียน : ใคร ได้อะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร) ซึ่งเป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ เช่น พันธกิจคือการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา เป้าประสงค์ คือ นักเรียนมีความรู้ มีทักษะที่จำเป็นตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด ของหลักสูตรสถานศึกษา ภายใต้กรอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ

- ◆ กำหนดกลยุทธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ และโครงการ/กิจกรรม โดยการนำเป้าประสงค์ แต่ละข้อมาพิจารณาว่าจะทำอะไร เพื่อให้บรรลุซึ่งวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้

- ◆ การกำหนดค่าเป้าหมายของโครงการ เป็นการกำหนดค่าของตัวชี้วัดของโครงการ แต่ละโครงการที่ต้องการให้บรรลุ การกำหนดค่าเป้าหมายพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) ซึ่งเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงค่าของตัวชี้วัดที่เกิดขึ้นในอดีตหรือในปีปัจจุบัน แล้วนำข้อมูลมาพิจารณาเทียบเคียงความเป็นไปได้ที่จะกำหนดตั้งค่าเป้าหมาย กรณีที่ตัวชี้วัดบางตัวอาจไม่มีข้อมูลพื้นฐาน เนื่องจากไม่เคยมีการวัด

หรือเก็บข้อมูลมาก่อน ให้ตั้งค่าเป้าหมายโดยการประมาณค่าที่จะเป็นไปได้ตามศักยภาพของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงกระบวนการ ความสามารถ และทรัพยากรที่องค์กรมีอยู่ในปัจจุบัน

ขั้นที่ ๔ แนวทางการบริหารการดำเนินการตาม กลยุทธ์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ
โครงการ/กิจกรรม

ขั้นที่ ๕ กำหนดการบริหารแผนสู่ความสำเร็จ เป็นการกำหนดสิ่งที่จะทำให้การดำเนินงานตามแผนบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ประเด็นที่ควรกำหนด คือ การนำแผนสู่การปฏิบัติการกำกับ ติดตามและประเมินผล

♦ *ความสัมพันธ์ของแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของชาติ*

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ และประกาศมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ สำหรับให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแล้ว หน่วยงานต้นสังกัดของแต่ละระดับและประเภทการศึกษาจะต้องจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของสถานศึกษาให้เข้มแข็งสามารถรองรับการประเมินคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยสถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะมีความแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษา วิสัยทัศน์ จุดเน้นที่สถานศึกษาและชุมชนต้องการพัฒนา ที่สำคัญคือการตอบโจทย์ การพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ถ้าแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องดำเนินการพัฒนาเพื่อมุ่งสร้างคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาตามที่ระบุไว้ในข้อ ๓ ของกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาตามแนวทาง เป้าหมาย อุดมการณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทั้งยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ ตลอดจนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบจะสะท้อนถึงคุณภาพความสำเร็จที่ชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของประกาศ มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ

๒. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด

๒.๑ นิยาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ (๒๕๔๕, ๓) ให้ความหมายของมาตรฐานการศึกษา ไว้ในมาตรา ๔ ว่า มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

จากค่านิยามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว มาตรฐานการศึกษาที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาจึงต้องเกี่ยวข้องกับปัจจัย กระบวนการ ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษา ต้องมีการกำกับ ติดตาม ดูแล ตรวจสอบ การประกันคุณภาพของสถานศึกษา ที่สำคัญที่สุดคือผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

๒.๒ ความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด

จากเอกสารการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, ๒๕๕๔ : ๗ - ๑๑) กล่าวถึงความสำคัญของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาว่า เป็นการวางแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจะต้องสอดคล้องกับหลักการและอุดมการณ์การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาภายใต้กรอบของมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด โดยยึดเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนตามกรอบที่มาตรฐานการศึกษาของชาติกำหนด ฉะนั้น มาตรฐานการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการวางรากฐานของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ยิ่งไปกว่านั้น มาตรฐานการศึกษายังมีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบาย กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ มาตรการการพัฒนาการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่สภาพแวดล้อมมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และยังมีความสำคัญต่อการเป็นฐานข้อมูลสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพที่คาดหวัง ก่อให้เกิดการวางแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

๒.๓ มาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด

♦ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งรับผิดชอบโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการเป็นกรอบในการจัดการศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษา

พิเศษ ประกาศเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๒๓๕ ง เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๑ สรุปรายละเอียดของมาตรฐานและคำอธิบายประกอบกัน ดังนี้

(๑) มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๑ มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ได้แก่

- มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของเด็ก
- มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ
- มาตรฐานที่ ๓ การจัดการประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญแต่ละมาตรฐาน

โดยแต่ละมาตรฐานมีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพเด็ก

๑.๑ มีพัฒนาการด้านร่างกาย แข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดีและดูแลความปลอดภัยของตนเองได้

คำอธิบาย

เด็กมีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน เคลื่อนไหวร่างกายคล่องแคล่ว ทรงตัวได้ดี ใช้มือและตา ประสานสัมพันธ์ได้ดีดูแลรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตนและปฏิบัติจนเป็นนิสัย ปฏิบัติตนตามข้อตกลงเกี่ยวกับความปลอดภัย หลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อโรค สิ่งเสพติด และระวังภัยจากบุคคล สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ ที่เสี่ยงอันตราย

๑.๒ มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้

คำอธิบาย

เด็กร่าเริงแจ่มใส แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมรู้จักยับยั้งชั่งใจ อุดหนุนในการรอคอย ยอมรับ และพอใจในความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น มีจิตสำนึกและค่านิยมที่ดี มีความมั่นใจกล้าพูด กล้าแสดงออก ช่วยเหลือแบ่งปัน เคารพสิทธิผู้อื่นที่รับผิดชอบ อุดหนุนอดกลั้น ซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรมตามที่สถานศึกษากำหนด ชื่นชมและมีความสุขกับศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว

๑.๓ มีพัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

คำอธิบาย

เด็กช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำ วันมีวินัยในตนเอง ประหยัดและพอเพียง มีส่วนร่วม ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในและนอกห้องเรียน มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย เช่น การไหว้ การยิ้ม ทักทาย และมีสัมมาคารวะกับผู้ใหญ่ เป็นต้น ยอมรับหรือเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ความคิด พฤติกรรม พื้นฐานครอบครัวเชื้อชาติศาสนา วัฒนธรรม เป็นต้น เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้แก้ไขข้อขัดแย้ง โดย ปราศจากการใช้ความรุนแรง

๑.๔ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐานและแสวงหาความรู้ได้

คำอธิบาย

เด็กสนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจตั้งคำถามในสิ่งที่ตนเองสนใจหรือสงสัย และพยายาม ค้นหาคำตอบ อ่านนิทานและเล่าเรื่องที่ตนเองอ่านได้เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ การคิดแก้ปัญหาและสามารถตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ ได้ สร้างสรรค์ผลงานตามความคิดและจินตนาการ เช่น งานศิลปะ การเคลื่อนไหวท่าทางการเล่นอิสระ

เป็นต้น และใช้สื่อเทคโนโลยีเช่น แวนชยาย แม่เหล็กกล่องดิจิตอล เป็นต้น เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ได้

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

สถานศึกษาดำเนินการบริหารและจัดการสถานศึกษาที่ครอบคลุมด้านวิชาการ ด้านครูและบุคลากร ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้และด้านระบบประกันคุณภาพภายใน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๒.๑ มีหลักสูตรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

คำอธิบาย

สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยสถานศึกษาออกแบบการจัดประสบการณ์ที่เตรียมความพร้อมและไม่เร่งรัดวิชาการ เน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่นและการลงมือปฏิบัติ ตอบสนองความต้องการและความแตกต่างของเด็กปกติและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และสอดคล้องกับวิถีชีวิต ของครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

๒.๒ จัดครูให้เพียงพอกับชั้นเรียน

คำอธิบาย

สถานศึกษาจัดครูให้เหมาะสมกับภารกิจการเรียนการสอนหรือจัด ครูที่จบการศึกษาปฐมวัยหรือผ่านการอบรมการศึกษาปฐมวัยอย่างพอเพียงกับชั้นเรียน

๒.๓ ส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์

คำอธิบาย

พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์และออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา มีทักษะในการจัดประสบการณ์และการประเมินพัฒนาการเด็กใช้ประสบการณ์สำคัญในการออกแบบการจัดกิจกรรม มีการสังเกตและประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กและครอบครัว

๒.๔ จัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้อย่างปลอดภัยและเพียงพอ

คำอธิบาย

สถานศึกษาจัด สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่คำนึงถึงความปลอดภัยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล และกลุ่ม เล่นแบบร่วมมือร่วมใจ มีมุมประสบการณ์หลากหลาย มีสื่อการเรียนรู้เช่น ของเล่น หนังสือนิทาน สื่อ จากธรรมชาติสื่อสำหรับเด็กมุด ลอด ปีนป่าย สื่อเทคโนโลยีสื่อเพื่อการสืบเสาะหาความรู้

๒.๕ ให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้เพื่อสนับสนุน การจัดประสบการณ์

คำอธิบาย

สถานศึกษาอำนวยความสะดวก และให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศวัสดุและอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการ จัดประสบการณ์และพัฒนาครู

๒.๖ มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

คำอธิบาย

สถานศึกษากำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาปฐมวัย และอัตลักษณ์ที่สถานศึกษา กำหนด จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับ มาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดและดำเนินการตาม แผน มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายใน สถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองประจำปี นำผลการประเมิน ไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโดยผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและจัดส่งรายงานผล การประเมินตนเองให้หน่วยงานต้นสังกัด

มาตรฐานที่ ๓ การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

ครูจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพ รู้จักเด็กเป็น รายบุคคลและ สร้างโอกาสให้เด็กทุกคนได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและลงมือกระทำผ่านประสาทสัมผัส จัดบรรยากาศที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย มีการติดตามและประเมินผล พัฒนาการเด็กอย่างเป็นระบบ

๓.๑ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพ

คำอธิบาย

ครูวิเคราะห์ข้อมูล เด็กเป็นรายบุคคล จัดทำแผนการจัดประสบการณ์จากการ วิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใน หลักสูตรสถานศึกษาโดยมีกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กครบ ทุกด้าน ทั้งด้านร่างกายด้านอารมณ์จิตใจด้าน สังคม และด้านสติปัญญา ไม่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านใดด้านหนึ่ง เพียงด้านเดียว

๓.๒ สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุข

คำอธิบาย

ครูจัดประสบการณ์ที่ เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมให้เด็กมีโอกาสเลือกทำกิจกรรม อย่างอิสระตามความต้องการความสนใจ ความสามารถ ตอบสนองต่อวิธีการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล หลากหลายรูปแบบจากแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย เด็กได้เลือกเล่นเรียนรู้ลงมือกระทำ และสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง

๓.๓ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย

คำอธิบาย

ครูจัดห้องเรียนให้ สะอาดอากาศถ่ายเท ปลอดภัย มีพื้นที่แสดงผลงานเด็ก พื้นที่ สำหรับมุมประสบการณ์และการจัดกิจกรรม เด็ก มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เช่น ป้ายนิเทศ การดูแลต้นไม้เป็นต้น ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ เหมาะสมกับช่วงอายุ ระยะเวลาความสนใจ และวิธีการ เรียนรู้ของเด็ก เช่น กล้องดิจิทัล คอมพิวเตอร์ สำหรับการเรียนรู้กลุ่มย่อย สื่อของเล่นที่กระตุ้นให้คิดและ หาคำตอบ เป็นต้น

๓.๔ ประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงและนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์และพัฒนาการเด็ก

คำอธิบาย

ครูประเมินพัฒนาการเด็กจากกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ใช่แบบทดสอบวิเคราะห์ผลการประเมินพัฒนาการเด็กโดยผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และนำผลการประเมินที่ได้ไปพัฒนาคุณภาพเด็กและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพ

(๒) มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑ มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โดยแต่ละมาตรฐานมีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ประกอบด้วย ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่าง ๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่อ วิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทยการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมทั้ง สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ

คำอธิบาย ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในแต่ละระดับชั้น

๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา

คำอธิบาย ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดจำแนกแยกแยะ ใคร่ครวญ ไตร่ตรอง พิจารณาอย่างรอบคอบ โดยใช้ เหตุผลประกอบการตัดสินใจ มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

คำอธิบาย ผู้เรียนมีความสามารถในการรวบรวมความรู้ได้ทั้งด้วยตัวเอง และการทำงานเป็นทีม เชื่อมโยง องค์ความรู้ และประสบการณ์มาใช้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อาจเป็น แนวความคิด โครงการ โครงงาน ชิ้นงาน ผลผลิต

๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

คำอธิบาย ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารเพื่อการพัฒนาตนเองและ สังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน อย่างสร้างสรรค์ และมี คุณธรรม

๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

คำอธิบาย ผู้เรียนบรรลุและมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตามหลักสูตร สถานศึกษาจากพื้นฐานเดิมในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการต่าง ๆ รวมทั้งมี ความก้าวหน้าใน ผลการทดสอบระดับชาติ หรือผลการทดสอบอื่น ๆ

๖) มีความรู้ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

คำอธิบาย ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการจัดการ เจตคติที่ดีพร้อม ที่จะศึกษาต่อในระดับขั้นที่สูงขึ้น การทำงานหรืองานอาชีพ

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด

คำอธิบาย ผู้เรียนมีพฤติกรรมเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในกฎ กติกา มีค่านิยมและจิตสำนึก ตามที่สถานศึกษากำหนดโดยไม่ขัดกับกฎหมายและ วัฒนธรรมอันดีของสังคม

๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

คำอธิบาย ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทย รวมทั้งภูมิใจปัญหาไทย

๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

คำอธิบาย ผู้เรียนยอมรับและอยู่ร่วมกันบนความ แตกต่างระหว่างบุคคล ในด้าน เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ภาษาวัฒนธรรม ประเพณี

๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

คำอธิบาย ผู้เรียนมีการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์ และสังคม และ แสดงออกอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข เข้าใจผู้อื่น ไม่มีความ ขัดแย้งกับ ผู้อื่น

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

เป็นการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ อย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตาม หลักสูตรสถานศึกษาในทุก กลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการพัฒนาครูและ

บุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ และการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

คำอธิบาย สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลและของต้นสังกัดรวมทั้งทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

คำอธิบาย สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการคุณภาพของ สถานศึกษาอย่างเป็นระบบทั้งในส่วนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การนำไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา มีการติดตามตรวจสอบประเมินผลและปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารอัตรากำลัง ทรัพยากรทางการศึกษา และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีระบบการนิเทศภายใน การนำข้อมูลมาใช้ในการ พัฒนาบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนา และร่วมรับผิดชอบต่อ ผลการจัดการศึกษา

๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตร สถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย

คำอธิบาย สถานศึกษาบริหารจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการ ทั้งด้านการพัฒนา หลักสูตร กิจกรรมเสริม หลักสูตรที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน เชื่อมโยงวิถีชีวิตจริง และครอบคลุมทุก กลุ่มเป้าหมาย หมายรวมถึงการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มที่เรียนแบบควรวรรวมหรือกลุ่มที่เรียนร่วมด้วย

๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

คำอธิบาย สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครู บุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญ ทางวิชาชีพ และจัดให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาใช้ในการพัฒนางานและ การเรียนรู้ของผู้เรียน

๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อย่างมี คุณภาพ

คำอธิบาย สถานศึกษาจัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการจัดการ เรียนรู้ และมีความปลอดภัย

๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการ เรียนรู้

คำอธิบาย สถานศึกษา จัดระบบการจัดการ การพัฒนาและการบริการ เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการและการ จัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร สถานศึกษา สร้างโอกาส ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงมีการบริหาร จัดการชั้นเรียนเชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมิน

ผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลที่ได้มาให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุง การจัดการเรียนรู้

๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

คำอธิบาย สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดย ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริงมีรูปแบบการ จัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็นและต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะ แสดงออกแสดงความคิดเห็น สรุปลองค้ความรู้ นำเสนอผลงานและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

คำอธิบาย มีการใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลาย

๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

คำอธิบาย ครูผู้สอนมีการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยเน้นการการมี ปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก และเด็กรักเด็ก เด็กรักที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างมี ความสุข

๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน

คำอธิบาย มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่ เหมาะสมกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู้

๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

คำอธิบาย ครูและผู้ มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อนำไปใช้ในการ ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

♦ มาตรฐานการศึกษาของระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกำหนดมาตรฐานการศึกษาของระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๓ โดยแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยดังกล่าว ใช้กรอบการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นหลัก และในมาตรฐานฯ ดังกล่าว ได้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ มาตรฐานการศึกษาของระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่องและมาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย ดังรายละเอียด

(๑) มาตรฐานการศึกษาของระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียนการศึกษาระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา

รายละเอียดแต่ละมาตรฐาน มีดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ซึ่งมีประเด็นการพิจารณา จำนวน ๘ ประเด็น ประกอบด้วย

๑.๑ ผู้เรียนการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีสอดคล้องกับหลักสูตร
สถานศึกษา

๑.๒ ผู้เรียนการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่ดี
ตามที่สถานศึกษากำหนด

๑.๓ ผู้เรียนการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมี
วิจารณญาณ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น

๑.๔ ผู้เรียนการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการสร้างสรรค์งาน ชิ้นงาน หรือ
นวัตกรรม

๑.๕ ผู้เรียนการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

๑.๖ ผู้เรียนการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานมีสุขภาวะทางกาย และสุนทรียภาพ

๑.๗ ผู้เรียนการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการอ่าน การเขียน

๑.๘ ผู้จบการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานนำความรู้ ทักษะพื้นฐานที่ได้รับไปใช้หรือประยุกต์ใช้

**มาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ** ซึ่งมีประเด็นการพิจารณา จำนวน ๔ ประเด็น ประกอบด้วย

๒.๑ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของ
ผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น

๒.๒ สื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๒.๓ ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๔ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งมีประเด็นการ
พิจารณา จำนวน ๗ ประเด็น ประกอบด้วย

๓.๑ การบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม

๓.๒ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๓ การพัฒนาครู และบุคลากรของสถานศึกษา

๓.๔ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ

๓.๕ การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

๓.๖ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นไปตามบทบาทที่กำหนด

๓.๗ การส่งเสริม สนับสนุนภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

๓.๘ การส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

๓.๙ การวิจัยเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา

หมายเหตุ มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา สามารถใช้ร่วมกันได้ทั้งมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง และมาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย

(๒) มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา

รายละเอียดแต่ละมาตรฐาน มีดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งมีประเด็น การพิจารณา จำนวน ๓ ประเด็นประกอบด้วย

๑.๑ ผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่องมีความรู้ ความสามารถ และ/หรือทักษะ และ/หรือคุณธรรมเป็นไปตามเกณฑ์การจบหลักสูตร

๑.๒ ผู้จบหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ หรือประยุกต์ใช้บนฐานค่านิยมร่วมของสังคม

๑.๓ ผู้จบหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องที่นำความรู้ไปใช้จนเห็นเป็นประจักษ์หรือตัวอย่างที่ดี

มาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งมีประเด็นการพิจารณา จำนวน ๕ ประเด็น ประกอบด้วย

๒.๑ หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องมีคุณภาพ

๒.๒ วิทยากรการศึกษาต่อเนื่อง มีความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์ตรงตามหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง

๒.๓ สื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๒.๔ การวัดและประเมินผลผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง

๒.๕ การจัดการกระบวนการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่องที่มีคุณภาพ

มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งมีประเด็นการพิจารณา จำนวน ๘ ประเด็น ประกอบด้วย

๓.๑ การบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม

๓.๒ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๓ การพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา

๓.๔ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ

๓.๕ การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

๓.๖ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นไปตามบทบาทที่กำหนด

- ๓.๗ การส่งเสริม สนับสนุนภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- ๓.๘ การส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- ๓.๙ การวิจัยเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา

หมายเหตุ มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา สามารถใช้ร่วมกันได้ทั้งมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง และ มาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย

(๓) มาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา

รายละเอียดแต่ละมาตรฐาน มีดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีประเด็นการพิจารณา จำนวน ๑ ประเด็น ประกอบด้วย

๑.๑ ผู้รับบริการมีความรู้ หรือทักษะ หรือประสบการณ์ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีประเด็นการพิจารณา จำนวน ๔ ประเด็น ประกอบด้วย

๒.๑ การกำหนดโครงการ หรือกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

๒.๒ ผู้จัดกิจกรรมมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

๒.๓ สื่อ หรือนวัตกรรมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

๒.๔ ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งมีประเด็นการพิจารณา จำนวน ๙ ประเด็น ประกอบด้วย

๓.๑ การบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม

๓.๒ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๓ การพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา

๓.๔ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ

๓.๕ การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

๓.๖ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นไปตามบทบาทที่กำหนด

๓.๗ การส่งเสริม สนับสนุนภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

๓.๘ การส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

๓.๙ การวิจัยเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา

หมายเหตุ มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา สามารถใช้ร่วมกันได้ทั้งมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง และมาตรฐานการศึกษาดำเนินการตามอัยาศัยแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

♦ **มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑**

จากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๔ วรรคสองและพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๗ กำหนดให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา พิจารณามาตรฐานการอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ กำหนดให้สถานศึกษาจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด คณะกรรมการการ อาชีวศึกษาจึงได้พิจารณามาตรฐานการอาชีวศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพ การศึกษาด้านอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและการฝึกอบรม วิชาชีพ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา

มาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

รายละเอียดแต่ละมาตรฐาน มีดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มี ความรู้ มีทักษะและการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา และมี คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

๑.๑ ด้านความรู้

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ตามหลักการ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน หรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎีและหรือข้อเท็จจริง เป็นไปตาม มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา

๑.๒ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิต เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีสุขภาวะที่ดี

๑.๓ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะและมีจิตสำนึกรักษ์ สิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา

สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

๒.๑ ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา

สถานศึกษาใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการ ตลาดแรงงาน มีการปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาใหม่หรือ กลุ่มวิชาเพิ่มเติมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและมีจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อเป็นผู้พร้อมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งวัยเรียนและวัยทำงานตามหลักสูตร มาตรฐานคุณวุฒิ อาชีวศึกษา แต่ละระดับการศึกษา ตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของแต่ละหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแลให้ครูจัดการเรียนการสอนรายวิชาให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์

๒.๓ ด้านการบริหารจัดการ

สถานศึกษาบริหารจัดการบุคลากร สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ครุภัณฑ์และงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

๒.๔ ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามนโยบายสำคัญที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามอบหมาย โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน รวมทั้งการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

มาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

๓.๑ ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศในการจัดการศึกษา การจัดทรัพยากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การบริการทางวิชาการ และวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

๓.๒ ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์งานสร้างสรรค์งานวิจัย

สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์งานวิจัย โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์และเผยแพร่สู่สาธารณชน

๓. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๑ นิยาม

มาตรฐานการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับส่งเสริม กำกับดูแลตรวจสอบ ประเมินผล และเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดทำมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๕)

สถานศึกษาจะต้องให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีกลไกในการตรวจสอบระบบบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น จัดทำแผน พัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษานเน้นการประเมินเชิงคุณภาพตามบริบทของสถานศึกษา สะท้อนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ชัดเจนเพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่า สถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี (กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑)

๓.๒ ความสำคัญและประโยชน์

♦ ความสำคัญ

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจะต้องจัดทำหรือกำหนดขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นของสถานศึกษาที่แตกต่างตามบริบทและระดับการศึกษา โดยให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และมาตรฐานการอาชีวศึกษา ตามประกาศที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โรงเรียนจะต้องพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมทั้งประกาศใช้มาตรฐานการศึกษา ตลอดจนกำหนดค่าเป้าหมายมาตรฐานการศึกษา สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

♦ ประโยชน์

ประโยชน์ของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีดังนี้

๑. มาตรฐานการศึกษาเป็นหลักสำหรับสถานศึกษาในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๒. มาตรฐานการศึกษาเป็นเครื่องมือในการกำกับ การตรวจสอบ การนิเทศ การติดตามและประเมินผล เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเข้มแข็ง

๓. สถานศึกษาเก็บข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพ ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาเพื่อเทียบกับมาตรฐานการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในระยะต่อไป

๔. มาตรฐานการศึกษาเป็นกรอบสำหรับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและประเมินคุณภาพภายนอก

๓.๓ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดตามระดับและประเภทการศึกษาตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยการจัดทำหรือกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภัยคุกคามหรือสิ่งที่จะทำให้เกิดการคุกคาม เมื่อวิเคราะห์แล้วจึงกำหนดเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษาตามบริบทที่แตกต่างกันของสถานศึกษาแต่ละแห่ง จากนั้นกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของการดำเนินงาน การจัดทำเกณฑ์คุณภาพเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย

ขั้นที่ ๑ ศึกษามาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รายละเอียดและคำอธิบายของมาตรฐานเพื่อกำหนดประเด็นพิจารณา โดยสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นอกเหนือจากที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดได้ตามความเหมาะสม

ขั้นที่ ๒ สถานศึกษาจะต้องวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภัยคุกคามหรือสิ่งที่ทำให้เกิดการคุกคาม พิจารณาสาระสำคัญที่อาจจะกำหนดเพิ่มเติม โดยคณะกรรมการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณา ประกอบด้วยนโยบาย เป้าหมาย อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ จุดเด่น มาตรการส่งเสริมตามบริบทของสถานศึกษา นโยบายของกระทรวง และหน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น

ขั้นที่ ๓ กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเกณฑ์คุณภาพของรายละเอียดของมาตรฐาน

๓.๑ นำประเด็นพิจารณาแต่ละประเด็นที่วิเคราะห์ไว้มากำหนดเกณฑ์คุณภาพที่ระบุพฤติกรรม การกระทำ หรือบทบาทของเด็ก ผู้บริหาร หรือผู้สอนที่บรรลุประเด็นพิจารณานั้น ๆ ตามบริบทของสถานศึกษา

๓.๒ กำหนดเกณฑ์คุณภาพของรายละเอียดของมาตรฐาน โดยนำเกณฑ์คุณภาพของแต่ละประเด็นพิจารณาที่กำหนดไว้ มาสังเคราะห์เพื่อเป็นฐานในการกำหนดเกณฑ์คุณภาพของรายละเอียดของมาตรฐาน

๓.๓ กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยนำเกณฑ์คุณภาพของแต่ละรายละเอียดของมาตรฐาน และผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาสังเคราะห์เพื่อเป็นฐานในการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามบริบทและสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา (ระดับคุณภาพมีจำนวน ๕ ระดับ คือ ๑) กำลังพัฒนา ๒) ปานกลาง ๓) ดี ๔) ดีเลิศ ๕) ยอดเยี่ยม)

ขั้นที่ ๔ ประชาพิจารณ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐาน และเกณฑ์คุณภาพของรายละเอียด และประเด็นพิจารณา สถานศึกษานำผลการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐาน และเกณฑ์คุณภาพของรายละเอียดและประเด็นพิจารณา เสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็น และปรับปรุงพัฒนาให้สมบูรณ์สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

ขั้นที่ ๕ นำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐาน และเกณฑ์คุณภาพของรายละเอียดและประเด็นพิจารณาเสนอคณะกรรมการบริหารโรงเรียนให้ความเห็นชอบ สถานศึกษานำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐาน และเกณฑ์คุณภาพของรายละเอียดและประเด็นพิจารณาที่ผ่านการประชาพิจารณ์แล้วเสนอคณะกรรมการบริหารโรงเรียนให้ความเห็นชอบ

ขั้นที่ ๖ ประกาศมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกทราบ โดยสถานศึกษานำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนแล้ว ประกาศให้พ่อ แม่ ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ตามช่องทางต่าง ๆ เช่น ป้ายนิเทศ แผ่นพับ จุลสาร วารสาร เว็บไซต์ (Website) ของโรงเรียน หรือชี้แจงในการประชุมครู การปฐมนิเทศผู้ปกครอง เป็นต้น

๔. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพสถานศึกษา

๔.๑ นิยาม

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๑๑ ก เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ กำหนดนิยามความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในข้อ ๒ ดังนี้

การประกันคุณภาพการศึกษา คือ การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ ระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

๔.๒ ความสำคัญของการประกันคุณภาพสถานศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญเนื่องจากการดำเนินการเพื่อสร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและผู้เรียนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาจะช่วยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ สามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่ คุณภาพมาตรฐาน ยิ่งไปกว่านั้น ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาจะต้องมุ่งบริหารจัดการหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ช่วยให้เกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะเลือกรับบริการการศึกษา ที่มีคุณภาพและยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพอีกด้วย

๔.๓ การเปรียบเทียบกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ กับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยสาระสำคัญของกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพของทั้งสองฉบับมีข้อแตกต่างกัน ดังนี้

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพ พ.ศ. ๒๕๕๓	กฎกระทรวงการประกันคุณภาพ พ.ศ. ๒๕๖๑
กล่าวถึงการประกันคุณภาพภายในและภายนอกของการศึกษาทุกระดับไว้ในฉบับเดียวกันทั้ง การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา โดยแบ่งเป็น ๓ หมวด คือ หมวดทั่วไปที่กล่าวถึงระบบประกันคุณภาพภายใน ประกันคุณภาพภายนอก หมวด ๒ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา และหมวด ๓ การประกันคุณภาพภายนอก	กล่าวถึงเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาโดยเน้นให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด ซึ่งมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจะมีความแตกต่างตามบริบทและระดับการศึกษา
การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ♦ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่จำเป็นของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างชัดเจน กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา ผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดแหล่งวิทยาการภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียน กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครอง และองค์กรชุมชน กำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากร จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้	การจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้

<p>กฎกระทรวงการประกันคุณภาพฯ พ.ศ. ๒๕๕๓</p>	<p>กฎกระทรวงการประกันคุณภาพฯ พ.ศ. ๒๕๖๑</p>
<p>♦ การอาชีวศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนดำเนินการของสถานศึกษา กระบวนการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์ การวิจัยและนวัตกรรมบริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคม การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา และนันทนาการ การบริหารและการจัดการสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา การเงินและงบประมาณของสถานศึกษา และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้</p>	
<p>การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ♦ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีและแจ้งผลให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ รวมทั้งให้เปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน</p> <p>♦ การอาชีวศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดให้มีการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีและแจ้งผลให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาทราบ รวมทั้ง ให้เปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน</p>	<p>การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา - สถานศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาจัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี</p>
	<p>หน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัด - ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง - จัดส่งรายงานการประเมินตนเองพร้อมกับประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาแห่งนั้น</p>

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพฯ พ.ศ. ๒๕๕๓	กฎกระทรวงการประกันคุณภาพฯ พ.ศ. ๒๕๖๑
	ให้แก่ สมศ. เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก
<p>การประเมินคุณภาพภายนอก</p> <p>- สมศ. ทำการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษา แต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่อง ดังต่อไปนี้ (๑) มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ และประเภทการศึกษา (๒) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา (๓) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (๔) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน</p> <p>- วิธีการในการประกันคุณภาพภายนอก ให้เป็นไปตามระเบียบที่ สมศ. กำหนด</p>	<p>การประเมินคุณภาพภายนอก</p> <p>- สมศ. ดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้ประเมินมาจากผู้แทน สมศ. ผู้แทนจากหน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ และผู้บริหารสถานศึกษาในระดับ/ประเภทเดียวกัน</p> <p>- สมศ. จัดส่งรายงานผลการประเมินและการติดตามตรวจสอบดังกล่าว พร้อมข้อเสนอแนะให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้นๆ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป</p>

๔.๔ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assurance) เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง การประกันคุณภาพมีหลักการสำคัญคือ การกระจายอำนาจการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำงาน และการแสดงความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้

การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงานที่สัมพันธ์กัน ๓ ส่วน คือ

๑) การประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งดำเนินการได้โดยสถานศึกษาเองหรือการประเมินโดยหน่วยงานต้นสังกัด

๒) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาต้องมีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้า ในการดำเนินโครงการกิจกรรมงานเป็นระยะ มีผู้รับผิดชอบดำเนินงานเพื่อรวบรวมสารสนเทศและผลการ ติดตามตรวจสอบมาใช้ปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จะแสดงว่าสถานศึกษาทำงานอย่างเป็นระบบแล้ว ยังเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างน้อย ๑ ครั้ง ภายใน ๓ ปี และการประเมินคุณภาพภายนอกอีกด้วย

๓) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น โดยมีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมายในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาแต่ละระดับ สถานศึกษาอาจเพิ่มเติมมาตรฐานที่เฉพาะเจาะจง เหมาะสมกับสภาพของชุมชนได้ มาตรฐานจะเป็นกรอบ

ควบคุมการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป.)

๔.๕ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๖ มาตรา ๔๗ กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ซึ่งประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก ดังนั้น ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจึงควรประกอบไปด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก โดยหลักการของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจะมีกระบวนการดำเนินการที่สัมพันธ์กัน ๓ ประการ ดังนี้

๑. การพัฒนาคุณภาพ เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้บรรลุถึงมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยมีหัวใจสำคัญ คือ การทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานอย่างมีระบบ และต้องมีการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ จัดหมวดหมู่ของข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ และใช้ข้อมูลสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้บรรลุถึงมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์/กิจกรรม/ โครงการ และต้องกำหนดระบบและกลไกการปฏิบัติงานตามแผน รวมทั้งการกำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๒. การติดตามตรวจสอบคุณภาพ เป็นการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือสนับสนุน กำกับ ติดตาม ความก้าวหน้าและยืนยันการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายและบรรลุตามมาตรฐานสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนี้

๒.๑ การติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาแต่งตั้ง คณะทำงานขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การดำเนินงานโครงการตลอดปีการศึกษาในทุก ๆ ด้านจัดทำเป็น ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนา และเป็นข้อมูลสำหรับการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษา

๒.๒ การติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือให้สถานศึกษา สามารถดำเนินการ พัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการติดตามความก้าวหน้า เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเขตพื้นที่การศึกษาต้องจัดทำรายงานเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อทราบด้วย

๒.๓ การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม ระดับประเทศ หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนและผลักดันให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพสถานศึกษา ให้บริหารและจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่

๓. การประเมินเพื่อรับรองคุณภาพเป็นการดำเนินงานเพื่อตรวจสอบผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

๓.๑ การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาในข้อ ๒.๑ สถานศึกษาจะต้องนำข้อมูลสารสนเทศมาประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ แล้วจัดทำเป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และสาธารณชน

๓.๒ การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา การประเมินในส่วนนี้เป็นการดำเนินงานโดยองค์กรภายนอกกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน จะเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอก แล้วนำผลการประเมินจัดทำเป็นผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของประเทศนำเสนอต่อรัฐบาล เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณและการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

ต่อมาเมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยหลักการแล้วจะมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สำหรับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยเน้นให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด ซึ่งมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจะมีความแตกต่างตามบริบทและระดับการศึกษา

ดังนั้น สถานศึกษาจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี ซึ่งการที่สถานศึกษาดำเนินการตั้งแต่กำหนดมาตรฐานการศึกษาจนถึงการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองถือเป็นกระบวนการในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาวิเคราะห์รายละเอียดร่วมกับการศึกษาจากเอกสารหลักสูตรการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนามาตรฐานผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาตามรูปแบบแนวทางการประเมินแนวใหม่และกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ (๒๕๖๑ : ๓๖-๓๙) พบว่า การที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องศึกษาและวิเคราะห์กฎกระทรวงฯ พร้อมทั้งกำหนดแนวดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้ชัดเจนและกำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

๑) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด และประกาศค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามสภาพความพร้อมและบริบทของสถานศึกษา

๒) การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานภายในของสถานศึกษาให้สถานศึกษากำหนดเป้าหมายและเกณฑ์การประเมินตามสภาพบริบทของสถานศึกษาเองเพื่อตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา โดยให้ยึดหลักการดำเนินงานเพื่อพัฒนา และสะท้อนคุณภาพการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดตามมาตรฐานของสถานศึกษา

๓) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๔) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดไว้

๕) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ที่สถานศึกษากำหนด ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เหมาะสม อย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง พร้อมทั้ง นำผลการประเมินมาจัดทำเป็นบทสรุปของผู้บริหาร ให้ผู้บริหารใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

๖) การติดตามผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง และนำผลการติดตามไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๗) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่เป็นผลจากการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียน และผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้

(๑) รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาไม่มีรูปแบบตายตัวให้สถานศึกษาจัดทำในสิ่งที่ต้องการนำเสนอ สิ่งสำคัญที่สุดของรายงานผลการประเมินตนเอง คือ กระบวนการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ที่สถานศึกษาดำเนินการทุกกิจกรรม โครงการงานที่ส่งผลถึงการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

(๒) นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการบริหารโรงเรียนให้ความเห็นชอบ แล้วเผยแพร่ต่อสาธารณชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

๘) การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยนำผลจากการประเมินตนเองและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๙) ให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขณะเข้าทำการประเมิน พร้อมทั้งปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะ

๒. การประเมินคุณภาพภายในให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษา วิธีการประเมิน และการตัดสินระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาให้ยึดหลักการสำคัญ โดยสถานศึกษากำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม ดังนี้

๑) ประเมินแบบองค์รวม (Holistic Assessment) เป็นการประเมินตามบริบทของสถานศึกษาที่แท้จริงโดยให้ความสำคัญกับข้อมูลเชิงคุณภาพผนวกกับเชิงปริมาณควบคู่กันไป แต่การตัดสินคุณภาพของสถานศึกษาให้ใช้เกณฑ์การให้คะแนนผลงานหรือกระบวนการที่ไม่แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบในการกำหนดคะแนนประเมิน แต่เป็นการประเมินในภาพรวมของผลการดำเนินงานหรือกระบวนการดำเนินงาน

๒) ประเมินและตัดสินผลโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (Expert Judgment) และการตรวจทานผลการประเมิน โดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน (peer review) โดยเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ คณะกรรมการประเมินต้องเป็นผู้ที่มีความรู้รอบด้าน มีความเชี่ยวชาญสามารถชี้ร่องรอยที่สะท้อนศักยภาพของสิ่งที่จะประเมิน และต้องวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันในการตัดสินเพื่อให้ระดับคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ไม่ใช่การให้คะแนนตามความคิดเห็นของคนใดคนหนึ่ง

๓) ตรวจทานผลการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน (Peer Review) เป็นการตัดสินผลโดยผู้ประเมินเป็นคู่ หรือผู้ประเมินกลุ่มเล็ก ๆ ทำหน้าที่ร่วมกันพิจารณาตัดสินผลการประเมินแบบองค์รวมเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนด

๔) ประเมินจากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามสภาพจริงของสถานศึกษา (Evidence Based) ที่เป็นได้ทั้งงานเอกสาร และไม่ใช่ออกสาร โดยเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม และสะท้อนคุณภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน และมีเป้าหมายการประเมินเพื่อการพัฒนา ลดภาระการจัดเก็บข้อมูล และเอกสารที่ไม่จำเป็นในการประเมินแต่ข้อมูลต้องมีความน่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบผลการประเมินได้ตามสภาพบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ

๓. คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จะต้องศึกษามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ค่าเป้าหมายความสำเร็จ เกณฑ์คุณภาพหรือประเด็นพิจารณาที่กำหนดให้เข้าใจถ่องแท้ก่อนดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของตน หลังประเมินให้แจ้งผลการประเมินและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่คณะครู บุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสรุปและเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR)

๔. ให้สถานศึกษาสรุปและจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและ หน่วยงานต้นสังกัดเผยแพร่รายงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเตรียมรับการประเมิน คุณภาพภายนอกต่อไป

๕. โครงสร้างรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาไม่มีรูปแบบตายตัว ให้สถานศึกษาจัดทำในสิ่งที่สถานศึกษาต้องการนำเสนอได้สิ่งสำคัญที่สุดของรายงานการประเมินตนเอง คือ กระบวนการพัฒนาคุณภาพซึ่งหมายรวมถึง กิจกรรม/โครงการ/งานที่สถานศึกษาดำเนินการที่จะ สะท้อนให้เห็นถึงหลักการแนวคิดของผู้บริหารสถานศึกษา การมีเป้าหมายหรือรูปแบบที่ชัดเจนในการ พัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งทุกกิจกรรม/โครงการ/งานส่งผลถึงการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

๖. ข้อควรตระหนักในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

๑) ผู้ประเมินควรมีความรู้ลึก และเข้าใจบริบทของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งในด้านภาระงาน โครงสร้าง เทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการบริหาร การจัดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์เพียงพอ เพื่อช่วยชี้แนะการปรับปรุง/พัฒนาสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน และตรงประเด็น เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาอย่างแท้จริง

๒) ผู้ประเมินควรวิเคราะห์ อภิปรายด้วยใจเป็นกลาง โดยพิจารณาจากหลักฐานและข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมจากหลายๆ ด้าน ทั้งข้อมูลปัจจุบัน และผลการประเมินการดำเนินงานที่ผ่านมา (อาจพิจารณาย้อนหลัง ๓ ปี) ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการพัฒนาว่าอยู่ในระดับใด

๓) สิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดที่ได้รับจากการประเมินภายในของสถานศึกษา คือ การได้รับข้อชี้แนะ คำแนะนำ แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้จริง ดังนั้น ผู้ประเมินจึงควรรู้ความเคลื่อนไหวของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการพัฒนาระบบการเรียนการสอน

๔) การกำหนดระยะเวลาดำเนินการประเมินภายในของสถานศึกษาให้สถานศึกษา กำหนดเองตามความเหมาะสม แต่ควรสอดคล้องกับสภาพและบริบทของการดำเนินงาน เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน เช่น แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนรู้ บันทึกหลังสอน รายงานการประชุม ผลการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม เป็นต้นจะเห็นได้ว่าเอกสารหลักฐานต่าง ๆ นั้น **เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ไม่ใช่การสร้างเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม**

๕) การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของการสังเกต และสัมภาษณ์ควรกระทำด้วยความระมัดระวัง ต้องสร้างความรู้สึกเป็นมิตรมากกว่าการจับผิดหรือการกล่าวโทษ และควรพูดคุยสอบถามด้วยความสุภาพและสร้างความไว้วางใจเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะสอบถามเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

โดยสรุป การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมี การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภท การศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง(SAR) ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงาน ที่กำกับ ดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

โดยในปีการศึกษา ๒๕๖๑ สถานศึกษาจะได้มีการนำมาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการจะกำหนดประกาศใช้ไปเทียบเคียงและจัดทำเป็น “มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา” จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และดำเนินงานตามแผนฯ ตลอดช่วงปีการศึกษา ๒๕๖๑ และจัดทำ SAR ตามกรอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หลังสิ้นปีการศึกษา ๒๕๖๑ (ประมาณเดือน มี.ค.-เม.ย.๖๒) แล้วจึงจัดส่ง SAR ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา เมื่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาได้รับ SAR จากสถานศึกษาจึงจะดำเนินการสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการดำเนินงาน และจัดส่ง SAR พร้อมประเด็นต่างๆ ที่ต้องการ ให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบให้แก่ สมศ. เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก

๔.๖ การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจากหน่วยงาน สมศ.

จากเอกสารหลักสูตรการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนามาตรฐานผู้ประเมินคุณภาพการศึกษา ตามรูปแบบแนวทางการประเมินแนวใหม่และกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ (๒๕๖๑ : ๕๗ -๖๓) สรุปได้ดังนี้

การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของ สมศ. แนวใหม่ มุ่งเน้นกระบวนการตัดสินคุณภาพของสถานศึกษาโดยการประเมินแบบองค์รวม (holistic assessment) เป็นการประเมินและตัดสินผลตามหลักการตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (expert judgment) เทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐาน ที่กำหนดไว้ โดยบุคคลระดับเดียวกัน (peer review) ตรวจสอบทบทวนโดยอาศัยเทคนิคการสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ร่องรอยหลักฐานมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ที่เป็นร่องรอยเชิงประจักษ์ (evidence based assessment) และการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) แก่สถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑. การประเมินแบบองค์รวม (holistic assessment) เป็นแนวคิดที่ถูกนำมาใช้ประเมินคุณภาพการศึกษา การประเมินแบบองค์รวมเป็นวิธีการให้คะแนนสิ่งที่จะประเมิน (ผลงาน กิจกรรม กระบวนการ องค์กร) โดยพิจารณาจากภาพรวมตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดและมีการอธิบายระดับคุณภาพไว้ชัดเจน ด้วยวิธีการประเมินหลาย ๆ วิธี มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

๑) มุ่งประเมินงานกิจกรรมขององค์กรในภาพรวมมากกว่าจะประเมินองค์ประกอบย่อยโดยส่วนย่อยหรือหน่วยย่อยจะถูกประเมินรวมไปด้วยกัน

๒) ต้องใช้ผู้ประเมินที่เชี่ยวชาญมีประสบการณ์ (professional judgment) ซึ่งจะช่วยลดเวลาการประเมินลงได้มาก และช่วยขจัดความไม่น่าเชื่อถือในการประเมินได้

๓) ประเมินบนพื้นฐานของร่องรอยหลักฐานที่ดำเนินงานอยู่แล้ว (evidence based) ซึ่งร่องรอยหลักฐานเป็นได้ทั้งงานเอกสารและไม่ใช่งานเอกสาร รวบรวมได้จาก ๒ แหล่ง คือ ผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน ควรเก็บร่องรอยหลักฐานโดยใช้หลาย ๆ วิธีเก็บและใช้ร่องรอยหลักฐานหลายเหตุการณ์จะทำให้การประเมินน่าเชื่อถือขึ้น

การประเมินแบบองค์รวมนั้นผู้ประเมินต้องสามารถชี้ร่องรอยที่สะท้อนศักยภาพของสิ่งที่ประเมินเฉพาะที่จำเป็นและมีเทคนิคที่จะรวบรวมข้อมูลเหตุการณ์ให้เพียงพอ แล้วจึงทบทวนร่องรอย หลักฐาน และตัดสินใจ

เกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวม (holistic rubrics) เป็นเกณฑ์การให้คะแนนผลงานหรือกระบวนการที่ไม่ได้แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบในการให้คะแนน ซึ่งจะสะดวกและง่ายสำหรับผู้ประเมิน แต่ผู้ประเมินจำเป็นต้องมีทักษะความชำนาญ เชี่ยวชาญและมีความรู้รอบด้านเพื่อที่จะประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การตัดเกรดหรือจัดลำดับผลงานการเขียนของนักเรียนที่ครูสามารถทำได้ในเวลารวดเร็วที่สุดในทุก ๆ เนื้อหา เพียงครูอ่านผลงานการเขียนของนักเรียนรอบหนึ่ง ครูก็จะสามารถสร้างรูปิกให้คะแนนผลงานการเขียนของนักเรียนได้โดยอิงเนื้อหาที่ครูเคยสอนและฝึกหัดนักเรียนมาก่อนแล้วดำเนินการตัดสินผลงานการเขียนของนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดนั้น การตัดสินผลประเมินแบบองค์รวม เป็นวิธีการที่เหมาะสมแต่มีข้อจำกัดเรื่องอคติและความลำเอียง ดังนั้นการการหลีกเลี่ยงอคติหรือความลำเอียงจึงมีความจำเป็นต้องมีผู้ประเมินเป็นคู่ หรือผู้ประเมินกลุ่มเล็กๆ ทำหน้าที่ร่วมกันพิจารณาตัดสินผลประเมินแบบองค์รวม ที่เรียกว่า PeerReview จัดลำดับผลงานโดยใช้ เกณฑ์นี้เพื่อถ่วงดุลความลำเอียงจะช่วยให้การประเมินมีความเชื่อถือได้มากขึ้น

ความยุ่งยากอีกประการหนึ่ง ที่อาจจะเกิดขึ้นในการตัดสินผลการประเมินแบบองค์รวม ที่แม้จะมีการสร้างรูปิกตัดสินที่มีความเที่ยงตรง มี PeerReview ที่เหมาะสม แต่อาจจะพบปัญหา ข้อมูลการประเมินที่ไม่เป็นไปตามระบบที่คาดหวัง เช่น ผลงานการเขียนของนักเรียนมีความสมบูรณ์ระดับ ๓ แต่การสื่อความมีคุณภาพระดับ ๑ ระดับการใช้ภาษามีคุณภาพระดับ ๒ การใช้คำศัพท์มีคุณภาพระดับ ๒ การตัดสินคุณภาพและจัดลำดับที่โดยภาพรวมของผลงานชิ้นนี้จำเป็นต้องอาศัยผู้ประเมินที่มีความรู้เชี่ยวชาญกลุ่มเล็กๆ หลาย ๆ คน ร่วมกันตัดสินผลงานอย่างเป็นเอกฉันท์ ที่เรียกว่าการตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (expert judgment) ซึ่งการที่จะสามารถตัดสินคุณภาพของผลงานที่มีลักษณะซับซ้อนเช่นนี้ได้อย่างเที่ยงตรง และเชื่อถือได้นั้น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำเป็นต้องดำเนินการสืบเสาะหาความจริงเพิ่มเติม จนได้ข้อมูลเชิง ประจักษ์ที่พอเพียง เพื่อรวมอภิปรายผลและร่วมตัดสินใจภายใต้เวลาจำกัดนั้น

๒. การตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (expert judgment) การตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญเป็นการพิจารณาให้น้ำหนักความสำคัญแก่หลักฐานที่มีอยู่ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกับหลักฐานที่ปรากฏ โดยผู้เชี่ยวชาญรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีทักษะ หรือได้รับการฝึกอบรม หรือมีประสบการณ์เฉพาะทาง ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ประเมิน ผู้เชี่ยวชาญจึงเป็นผู้ที่มีเครื่องมือทางความคิด (mental tools) ที่จำเป็นต่อการประเมิน ได้แก่ ความรู้ในการเลือกหลักฐานที่จะนำมาใช้ในการตอบคำถามการประเมิน ความสามารถในการให้น้ำหนักความสำคัญกับความถูกต้องตรงประเด็นของหลักฐานต่าง ๆ และความสามารถในการตีความความสำคัญของข้อเท็จจริง (facts) หรือข้อสันนิษฐาน (assertions) ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งความสามารถในการคิดค้นมุมมองจากข้อมูลสารสนเทศที่อาจจะมีข้อจำกัดหรือความขัดแย้งในตนเอง (self-conflicted) รวมอยู่ด้วย

๓. การประเมินโดยวิธีพิชญาพิจารณ์ หรือการทบทวนโดยบุคคลระดับเดียวกัน (Peer review) Peer review หรือศัพท์บัญญัติใช้คำว่า พิชญาพิจารณ์เป็นกระบวนการตรวจเยี่ยม ติดตาม ประเมิน โดย

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความฉลาด และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ คล้ายกัน เพื่อร่วมกัน วิเคราะห์และให้ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนาในการปฏิบัติงาน

ลักษณะของพิชญพิจารณาที่พึงประสงค์ควรเป็นแบบความร่วมมือรวมพลัง (collaborative peer-supported review) เป็นการพิจารณาแบบเปิด ยืดหยุ่น และกระบวนการไม่เป็นแบบสั่งการ เปิดโอกาส ให้มีการเรียนรู้เกิดขึ้น ผลการประเมินจะไม่ชี้ขาดจากมุมมองของตนเองฝ่ายเดียว แต่ให้ผู้รับการประเมิน แต่ละคนมีโอกาสเลือกและสร้างเส้นทางตามความรู้ที่ตนเองมีอยู่ กระบวนการแบบนี้จะสนับสนุนให้มีการ สะท้อนเชิงวิพากษ์ทำให้แต่ละคนให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนา คุณภาพของสถานศึกษา โดยภาพรวมพิชญพิจารณาเป็นกระบวนการที่เกิดจากความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการศึกษาที่ต้องการได้ข้อมูลสะท้อนเชิงวิชาการ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาหรือ การปฏิบัติงาน การพิจารณาเป็นกระบวนการที่ทำให้มองเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยอิงประสบการณ์ของ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การพิจารณาที่จะมีประสิทธิผลจึงต้องเกิดจากการเห็นคุณค่าของการได้ข้อมูลสะท้อนที่ช่วยใน การปรับปรุงพัฒนา จึงไม่ควรเป็นกระบวนการที่เกิดจากการถูกบังคับหรือสั่งการให้ต้องทำ

การทำ Peer Review เป็นเรื่องละเอียดอ่อน ควรมีการทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึง ประโยชน์ที่จะได้รับ มุ่งเน้นเรื่องการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์เพื่อนำไปพัฒนาตนเอง เน้นการในฐานะ กัลยาณมิตร โดยมองเป้าหมายร่วมกัน คือการบริหารจัดการศึกษาและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีและมี คุณภาพเพื่อผู้เรียน ให้สมกับคำว่าจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๔. การประเมินบนพื้นฐานของหลักฐาน (evidence-based assessment) เป็นการเก็บ รวบรวม ข้อมูล สังเคราะห์ และตีความข้อมูลจากหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญใน การตัดสินใจ ผู้ประเมินจึงต้องสืบค้น วิเคราะห์ และนำข้อมูลหลักฐานที่มีความชัดเจน มีเหตุผลผลไปใช้ ประกอบการพิจารณาและการตัดสินใจคุณค่าอย่างรอบคอบ หลักฐานเชิงประจักษ์คือ ข้อมูล ความรู้ข้อเท็จจริง แนวทางปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับ ที่สังเกตหรือพิสูจน์หรือยืนยันได้หรือผลงานวิจัยที่มีการประเมินค่าด้วย กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความรู้ที่ผ่านการทดลองใช้หรือพิสูจน์ในทางปฏิบัติแล้วสมมติฐานทางทฤษฎี ที่ได้รับการพิสูจน์ยืนยันว่าเป็น ความจริง โดยมีข้อมูลหรือหลักฐานประกอบการยืนยัน เพื่อนำมาช่วยในการ ตัดสินใจในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลและเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง

หลักฐานเชิงประจักษ์อาจได้มาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบ เอกสารหลักฐาน หรือใช้หลายวิธีประกอบกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องมากที่สุดในลักษณะของการ ตรวจสอบสามเส้า (triangulation) โดยใช้แหล่งข้อมูลต่างกัน ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล หรือวิธีการเก็บข้อมูล ต่างกัน ดังนั้นผู้ประเมินจึงต้องมีทักษะในการจำแนก รวบรวม และนำหลักฐาน มาใช้ได้อย่างเหมาะสมตาม จุดมุ่งหมายการประเมิน

การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก โดย สมศ. นั้น ปัจจุบันเป็นการประเมินรอบที่สี่ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓) ปัจจุบันอยู่ในรอบการประเมินรอบที่ห้า ซึ่งการประเมินดังกล่าวดำเนินการตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) ที่กำหนดให้มีสำนักงานมีฐานะ เป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการ ประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัด การศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการ

จัดการศึกษาในแต่ละระดับ โดยให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

ดังนั้น จึงเกิดพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง สมศ. ขึ้นในปี ๒๕๔๓ โดยมีวัตถุประสงค์การจัดตั้งเพื่อพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

สำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกกรอบที่สี่ มีการปรับวิธีการประเมินตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยเน้นลดภาระเอกสาร เน้นการเชื่อมโยง สอดคล้อง ประกันคุณภาพภายใน เน้นการประเมินเชิงคุณภาพ และการตัดสินใจโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ EXPERT JUDGEMENT โดยคณะกรรมการประเมิน ๓ ฝ่าย ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจาก สมศ. ผู้แทนจากหน่วยงานต้นสังกัด และผู้บริหาร/ผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหาร เป็นการประเมิน เพื่อ ‘พัฒนา’ ไม่ใช่การประเมินเพื่อรับรองว่าผ่านหรือไม่ผ่าน โดยมีเป้าหมายการประเมินเพื่อยกระดับพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีกระบวนการประเมิน ดังนี้

♦ ก่อนการประเมิน

๑. ประกาศรายชื่อสถานศึกษาที่จะได้รับการประเมิน
๒. จัดคณะผู้ประเมินภายนอกตามเกณฑ์ที่ สมศ. กำหนดผ่านระบบ Automated QA
๓. เสนอผู้อำนวยการ สมศ. พิจารณาเห็นชอบรายชื่อคณะผู้ประเมิน และรายชื่อสถานศึกษา
๔. ประกาศรายชื่อสถานศึกษาและคณะผู้ประเมินภายนอก
๕. ชั้น Pre-Analysis ผู้ประเมินภายนอกวิเคราะห์ SAR ของสถานศึกษา (Non Visit, Partial Visit, Full Visit)

- ♦ ระหว่างประเมิน คณะผู้ประเมินดำเนินการประเมินสถานศึกษาตามกระบวนการที่ สมศ. กำหนด (สังเกต สัมภาษณ์ รายงานด้วยวาจา)

♦ หลังประเมิน

๑. ผู้ประเมินสรุปผลการประเมินตรวจสอบคุณภาพรายงาน (e-Report) และนำส่งพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง (e-Document) เข้าสู่ระบบ AQA

๒. สถานศึกษาตรวจสอบ (ร่าง) รายงานผลการประเมิน และประเมินผู้ประเมิน ผ่านระบบ Automated QA

หลักเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพของการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่มีระดับคุณภาพ ๕ ระดับ ในแต่ละระดับคุณภาพเป็นการตัดสินเชิงคุณภาพ ที่สะท้อนผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง ดังนี้

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคุณภาพ
สถานศึกษาดำเนินการตามเกณฑ์ครบถ้วนสมบูรณ์เหมาะสม เป็นไปได้ผลการตรวจสอบคุณภาพมีความน่าเชื่อถือ ส่งผลการยกระดับคุณภาพผู้เรียน และมี	ดีเยี่ยม

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคุณภาพ
พัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย และมีนวัตกรรมหรือแบบอย่างที่ดี	
สถานศึกษาดำเนินการตามเกณฑ์ครบถ้วนสมบูรณ์เหมาะสม เป็นไปได้ผลการตรวจสอบคุณภาพมีความน่าเชื่อถือ ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง	ดีมาก
สถานศึกษาดำเนินการตามเกณฑ์ครบถ้วนสมบูรณ์เหมาะสม เป็นไปได้ผลการตรวจสอบคุณภาพมีความน่าเชื่อถือ ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียน	ดี
สถานศึกษาดำเนินการได้อย่างเหมาะสม เป็นไปได้ผลการตรวจสอบคุณภาพมีความน่าเชื่อถือ เป็นไปตามเกณฑ์แต่ไม่ครบถ้วนในบางประเด็น	พอใช้
สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้ตามเกณฑ์เป็นส่วนใหญ่	ปรับปรุง

๕. แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

๕.๑ ความสำคัญและการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ ระบุให้สถานศึกษาสถานศึกษาแต่ละแห่งกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดพร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้

กล่าวได้ว่า แผนพัฒนาการจัดการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับรู้และเข้าใจในการบริหารและจัดการคุณภาพที่มีการแสดงเป้าหมาย ทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน มีแนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ทิศทางที่ต้องการโดยการขับเคลื่อนที่ยึดสถานศึกษาเป็นฐาน ด้วยความร่วมมือและความรับผิดชอบของบุคลากรภายในสถานศึกษาตลอดการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด

♦ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษา ได้แก่ ผู้แทนของครูผู้สอน ผู้แทนของกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนของผู้ปกครองผู้เรียน ผู้แทนขององค์กร หน่วยงานและสถาบัน ตลอดจนสถานประกอบการต่าง ๆ ในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อช่วยกันกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เงื่อนไขและภาพแห่งความสำเร็จ ซึ่งครอบคลุมภารกิจและความรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาดังกล่าว จะต้องมุ่งเน้นกระบวนการสร้างคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด สถานศึกษาจะใช้แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นกรอบแนวทางสำหรับการจัดทำ

แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในการกำหนดโครงการพัฒนาในแต่ละด้านที่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพของการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับการขั้นพื้นฐานเป็นแผนที่มีกรอบระยะเวลาการพัฒนาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อาจเป็นแผน ๓ ปี แผน ๔ ปี หรือแผน ๕ ปี แล้วแต่ความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะสะท้อนกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่จะใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่วางไว้ (Strategic Plan / Improvement Plan) แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบทิศทาง และแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสาระสำคัญประกอบด้วย ส่วนที่ ๑ ข้อมูลสถานศึกษา ส่วนที่ ๒ ข้อมูลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนที่ ๓ ทิศทางการพัฒนาการศึกษา ส่วนที่ ๔ กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนาการศึกษา และโครงการที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา จะต้องสอดคล้องกับแนวทางที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนการดำเนินการของสถานศึกษา กระบวนการเรียนรู้และการฝึกประสบการณ์ การวิจัยและนวัตกรรมบริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคม การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา และนันทนาการ การบริหารและการจัดการสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาและการเงินงบประมาณของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการขับเคลื่อนแต่ละประเด็น การประเมินของทุกมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นสำคัญ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาจะถูกนำไปปฏิบัติ โดยปรากฏในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อเป็นกรอบให้สถานศึกษาได้มุ่งเน้นจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และคาดหวังว่า ผู้สำเร็จการศึกษา จะมีความรู้ มีสมรรถนะ มีทักษะและมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน จบแล้วมีงานทำ ศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพอิสระ เป็นผู้นำด้านอาชีพแต่ละสาขางานและมีความสุขในการดำเนินชีวิต

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๔ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลปัจจุบันของสถานศึกษา ส่วนที่ ๒ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนที่ ๓ ทิศทางและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ แผนงาน โครงการ ตัวชี้วัด และภาพรวมการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ ส่วนที่ ๔ ภาคผนวก ประกอบด้วยการวิเคราะห์นโยบายเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

แผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสำนักงาน กศน. (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ประกอบด้วย ๑) สภาพการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ผ่านมาและประเด็นที่ต้องเร่งพัฒนา ด้านประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ ด้านการประเมินภายนอกในภาพรวม ด้านการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ๒) การวิเคราะห์ตำแหน่งยุทธศาสตร์ของ สำนักงาน กศน. หรือ

SWOT หรือผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ๓) วิสัยทัศน์ จุดเน้น เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ ของแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ ๔) แนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ สู่การปฏิบัติ

♦ การวิเคราะห์ SWOT ตามบริบทของสถานศึกษา

การวิเคราะห์ SWOT ตามบริบทของสถานศึกษามีความสำคัญมาก ไม่ใช่แค่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเท่านั้น แต่ยังเชื่อมโยงมาถึงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จะต้องกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนครอบคลุม ตามบริบทของสถานศึกษานั้นๆ อีกด้วย การวิเคราะห์ SWOT จะช่วยทำให้สถานศึกษาทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของสถานศึกษาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ดังนี้

(๑) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์สภาพที่เป็นโอกาส (Opportunity) หรือสภาพที่สถานศึกษาสามารถนำมาพัฒนาจุดแข็งหรือปรับปรุงแก้ปัญหาจุดที่ควรพัฒนาและสภาพที่เป็นปัญหาอุปสรรค (Threat) หรือสภาพที่สถานศึกษาต้องหาทางหลีกเลี่ยง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social & Cultural) เทคโนโลยี (Technology) สภาพเศรษฐกิจ (Economics) การเมืองและกฎหมาย (Political & Legal) ที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษาโดยใช้หลักการระดมสมอง ผลการวิเคราะห์ได้สภาพที่เป็นโอกาสและปัญหาอุปสรรคของสภาพแวดล้อมภายนอก

(๒) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา (Internal environment) โดยวิเคราะห์สภาพที่เป็นจุดแข็ง (Strengths) เพื่อคงสภาพหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นหรือสภาพที่เป็นจุดที่ควรพัฒนา (Weakness) หรือสภาพที่ต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิก โดยพิจารณาจากองค์ประกอบด้านโครงสร้างและนโยบายการบริหาร (Structure & Policy) การบริการและผลผลิต (Service & Products) คน (Man) การเงิน (Money) วัสดุ อุปกรณ์ (Materials) และการบริหารจัดการ (Management)

(๓) ประมวลผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นโอกาส ปัญหาอุปสรรค จุดแข็งและจุดอ่อน และสังเคราะห์หาสภาพปัจจุบันและปัญหาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นจุดยืนหรือจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ทั้งนี้ สถานศึกษาจะต้องสรุปข้อมูลผลการวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่า สถานศึกษามีจุดเด่นด้านใดบ้างเพื่อพัฒนาส่งเสริมต่อไป มีจุดที่ควรพัฒนาด้านใดบ้างเพื่อปรับปรุง แก้ไข ภายใต้สภาพโอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษา แล้วนำข้อมูลเหล่านี้ไปสู่การกำหนดจุดยืนของสถานศึกษาในลักษณะของวิสัยทัศน์ จากนั้นวิสัยทัศน์ไปกำหนดพันธกิจ เป้าหมาย/เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และโครงการ/กิจกรรม ตามลำดับ

๕.๒ ความสำคัญและการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

จากการศึกษาเรื่องแผนปฏิบัติการทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชน (ณรงค์วิทย์ แสนทอง HR Center และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๓ และ ๒๕๖๓) สรุปได้ว่า ในภาคเอกชนแผนปฏิบัติการ คือ เครื่องค้ำประกันว่าเป้าหมายในการทำงานในแต่ละปีมีโอกาสบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ แผนปฏิบัติการเป็นสิ่งยืนยันว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้นมีความเป็นไปได้ เพราะมีแผนงานรองรับที่ชัดเจน และถ้าแผนปฏิบัติการดำเนินการได้สำเร็จก็จะส่งผลต่อความสำเร็จของเป้าหมายที่กำหนดไว้เช่นกัน เช่นเดียวกับ

ภาครัฐ ทุกหน่วยงานจะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานของหน่วยงาน แผนปฏิบัติการจึงมีความสำคัญในการกรองความคิดที่จะทำสิ่งต่างๆ ที่ให้ออกมาอยู่ในกระดาษหรือไฟล์คอมพิวเตอร์ที่ผ่านกระบวนการในการกลั่นกรองแล้วว่ามีความเป็นไปได้ และสอดคล้องกับเป้าหมายในการทำงานที่กำหนดไว้

♦ การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของภาคเอกชน

ภาคเอกชนให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างมากเพราะแผนปฏิบัติการประจำปีที่ดีจะสะท้อนถึงการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติที่แท้จริง เพื่อให้คนทำงานทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในองค์กรต่างๆ มีแนวทางในการทำงานที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และร่วมกันทำวัตถุประสงค์การจัดทำแผนปฏิบัติการของภาคเอกชนจึงมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการสร้างความสำเร็จในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การลดความผิดพลาดและความซ้ำซ้อนในการทำงาน ลดความขัดแย้งในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลากรเพราะทุกคนต้องทำตามแผนปฏิบัติงาน ช่วยจัดลำดับความสำคัญในการทำงานตามภารกิจความเร่งด่วนของงาน เพราะแผนปฏิบัติการที่ดีบรรจุต้องกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรที่ผ่านการวิเคราะห์มาเป็นอย่างดี ที่สำคัญแผนปฏิบัติการที่ดีถือเป็นการบริหารความเสี่ยงที่ช่วยลดความเสี่ยงในการทำงานล่วงหน้า และเป็นการมอบหมายงานให้กับผู้ปฏิบัติงานทุกคน (ทำอะไร เมื่อไหร่ อย่างไร) ซึ่งต้องทำงานตามแผนปฏิบัติการขององค์กรที่กำหนดไว้

ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการ ได้แก่

๑. วิเคราะห์ความจำเป็นของการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan Needs)

การวิเคราะห์ความจำเป็น วิเคราะห์จากแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์ขององค์กร เช่น แผน การออกสินค้าใหม่ มักจะเป็นแผนปฏิบัติการของฝ่ายการตลาดและฝ่ายวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ขององค์กร เช่น แผนปฏิบัติการของฝ่ายทรัพยากรบุคคลเรื่องการพัฒนาทักษะด้านภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน อาจเกิดจากเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ขององค์กรเรื่อง การขยายตลาดหรือเปิดสาขาในต่างประเทศ เป้าหมายประจำปีของแผนอื่น เช่น ฝ่ายขายต้องการให้ฝ่ายไอทีสนับสนุนเรื่องการจัดทำระบบฐานข้อมูลของลูกค้า ดังนั้น แผนปฏิบัติการด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูลของลูกค้าของฝ่ายขาย จึงกลายมาเป็นที่มาของแผนปฏิบัติการประจำปีของฝ่ายไอที เป้าหมายของหน่วยงานตนเอง คือ แผนปฏิบัติการที่จัดทำขึ้นมารองรับเป้าหมายการทำงานประจำปีของหน่วยงานตนเอง

๒. จัดลำดับความสำคัญของแผนปฏิบัติการ เนื่องจากบางปีมีแผนปฏิบัติการที่ต้องทำจำนวนมาก ดังนั้น ควรวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของแผนเสียก่อน ถ้ามีข้อจำกัดเรื่องเวลา จะได้ทราบว่าควรจะทำแผนไหนก่อนหลัง และช่วยเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานในการปรับเพิ่ม/ลดงบประมาณของแต่ละแผนงานได้อีกด้วย

๓. ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการควรจะดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ : ข้อมูลทั่วไปของแผนปฏิบัติการ

- ชื่อแผนงาน
- ผู้รับผิดชอบแผนงาน
- วัตถุประสงค์หลักของแผนงาน

- ระยะเวลาในการดำเนินการโดยรวม

ส่วนที่ ๒ : รายละเอียดของแผนปฏิบัติการ

- ขั้นตอนหลักของการแผนปฏิบัติการ
- กิจกรรมหลักในแต่ละขั้นตอน
- วันเดือนที่จะดำเนินการ (อาจจะกำหนดวันใดวันหนึ่งหรือเป็น

ช่วงเวลา)

- หน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้อง
- ทรัพยากรที่ต้องการ เช่น งบประมาณ คน เครื่องมือ อุปกรณ์
- จุดวิกฤตที่สำคัญหรือข้อควรระวัง (ถ้าผิดพลาดจะเกิดผลกระทบต่อแผนปฏิบัติการโดยรวม) หรือปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น

- แนวทางในการป้องกันแก้ไข (แผนสำรองรับ)

ส่วนที่ ๓ : วิเคราะห์โอกาสความสำเร็จของแผนปฏิบัติการ

การวิเคราะห์โอกาสความสำเร็จเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความมั่นใจว่าจะทำให้ได้ตามแผนได้อย่างไร และยังสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริหารว่า ถ้าแผนปฏิบัติการนี้ประสบความสำเร็จจะส่งผลกระทบต่อเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ดังนั้น ผู้จัดทำแผนต้องสรุปในภาพรวมให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ถ้าทำตามแผนปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้แล้ว ผลที่จะเกิดขึ้นคืออะไร และช่วยให้เป้าหมายที่กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

♦ การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของภาครัฐ

ผู้จัดทำขอกล่าวถึงเฉพาะ การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ซึ่งแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษานั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อาจดำเนินการเป็นปีงบประมาณหรือปีการศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามความพร้อมและการพิจารณาของสถานศึกษาและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด มีขั้นตอนสำคัญ คือ ขั้นแรก การแต่งตั้งคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วยคณะบุคคลจากหลายฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษาตามความเหมาะสม ขั้นที่สอง การศึกษาแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งคณะทำงานจะต้องทำความเข้าใจสาระสำคัญของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำสู่การจัดทำโครงการ/กิจกรรมสำหรับบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีตามลำดับความสำคัญ ขั้นที่สาม การวิเคราะห์จัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม และขั้นที่สี่ การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

องค์ประกอบของแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มีดังนี้

๑. ปกนอก
๒. ปกใน
๓. คำนำ
๔. สารบัญ
๕. เนื้อหา ประกอบด้วย

- ส่วนที่ ๑ บทนำ ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับ สรุปย่อความเป็นมาของสถานศึกษา ภาระงาน/ปริมาณงาน ผลงานที่ประสบผลสำเร็จที่ผ่านมา ประเมินการดำเนินงานนักเรียนและรายรับของสถานศึกษาปีการศึกษาที่นำมาจัดทำแผนปฏิบัติการ

- ส่วนที่ ๒ ทิศทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา สภาพความสำเร็จที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เมื่อสิ้นปีการศึกษา

- ส่วนที่ ๓ รายละเอียดของแผนงาน โครงการ/กิจกรรม และประมาณการงบประมาณ

- ส่วนที่ ๔ การกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงาน

- ภาคผนวก ประกอบด้วย สำเนาคำสั่งคณะทำงาน/คณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี บันทึกการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๕.๓ ความสำคัญและการจัดทำโครงการและกิจกรรมที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

โครงการมีความสำคัญต่อการดำเนินงานอย่างมาก โครงการเป็นองค์ประกอบสำคัญของแผนปฏิบัติการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โครงการจะช่วยให้การดำเนินการต่างๆ สอดคล้องกับนโยบายหรือความต้องการของหน่วยงาน ทำให้การดำเนินงานมีทิศทางที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ และที่สำคัญเป็นหลักฐานที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงาน ดังนั้น การเขียนโครงการจะต้องนำเสนอความคิด เหตุผล รายละเอียดที่ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถบรรลุจุดประสงค์ เป้าหมาย และได้ผลผลิตตามที่กำหนดไว้ได้

การเขียนโครงการสำหรับสถานศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น จะต้องเริ่มตั้งแต่การกำหนดชื่อโครงการ/กิจกรรมให้สอดคล้อง ครอบคลุมกับกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ชื่อโครงการที่ดีจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติเห็นภาพของการนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการเขียนโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษาสังกัด โดยปกติมีขั้นตอนทั่วไป ดังนี้

๑. ผู้รับผิดชอบโครงการ/ผู้จัดการโครงการ ร่วมกับผู้ดำเนินโครงการทำความเข้าใจกิจกรรมที่กำหนดตามแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อร่วมกันจัดทำโครงการและกิจกรรมให้เป็นไปตามประเด็นพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ระดับแผนปฏิบัติการที่โรงเรียนกำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสามารถปรึกษาหัวหน้าฝ่าย/งาน หรือรองผู้อำนวยการฝ่ายที่ดูแลโครงการ/กิจกรรมนั้นได้โดยตรง

๒. ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้ดำเนินโครงการประชุมร่วมกันในการเขียนโครงการ/ กิจกรรม โดย ใช้แบบฟอร์มการเขียนโครงการของโรงเรียน มีการเขียนงบประมาณให้ถูกต้องตามหมวดงบประมาณที่ปรากฏในแผนปฏิบัติการประจำปี ตามพันธกิจ แผนงานโครงการ/กิจกรรมและใช้อัตราการเบิกจ่ายตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด เช่น แนวทางปฏิบัติการเบิกจ่ายเงินรายได้สถานศึกษาของโรงเรียน และระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ที่กำหนด โดยผู้จัดทำโครงการต้องเขียนโครงการ/กิจกรรมเพื่อขออนุญาตดำเนินการ ล่วงหน้าอย่างน้อย ๒ สัปดาห์

๓. เสนอโครงการ/ กิจกรรมเพื่อขออนุญาตดำเนินงานและเบิกจ่ายงบประมาณ พร้อมกับตัดการใช้งบประมาณของแผนปฏิบัติการประจำปี และแนบตัวโครงการ/กิจกรรมเพื่อเสนอขออนุมัติลงนามและเบิกจ่ายงบประมาณ ตามลำดับดังนี้

๓.๑ ผู้จัดทำโครงการ ได้แก่ ผู้รับผิดชอบโครงการ

๓.๒ ผู้เสนอโครงการ ได้แก่ หัวหน้าฝ่าย/งาน/กลุ่มสาระฯ ที่ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ

๓.๓ ผู้เห็นชอบโครงการ ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานที่ดูแลรับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมนั้น ๆ และรองผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบายและแผน

๓.๔ ผู้อนุมัติโครงการ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน

๓.๕ กรณีโครงการเกี่ยวกับการจัดประชุม อบรมหรือสัมมนา จะต้องขออนุมัติโครงการต่อผู้อำนวยการโรงเรียน โดยให้ผู้เขียนโครงการเป็นผู้จัดทำโครงการผู้เสนอโครงการเป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้เห็นชอบโครงการเป็นรองผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน ผู้อนุมัติโครงการและอนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณให้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน

๔. เมื่อโครงการ/กิจกรรม ได้รับการอนุญาตให้ดำเนินงานตามโครงการและอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณแล้ว ให้ผู้จัดทำโครงการดำเนินการโครงการ/ กิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ ถ้าโครงการ/ กิจกรรมใดมีความจำเป็นต้องใช้เงิน เพื่อใช้จ่ายในโครงการ/กิจกรรม ผู้จัดทำโครงการจะต้องขออนุมัติยืมเงินตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดตามสัญญาเงินยืมของสถานศึกษา

๕. ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการถ่ายเอกสาร สำหรับจัดทำโครงการ/กิจกรรม ให้ผู้จัดทำโครงการเขียนบันทึกขออนุมัติใช้วัสดุอุปกรณ์นั้นๆ ส่งให้ผู้รับผิดชอบงานพัสดุ เพื่อดำเนินการจัดทำให้ตามความต้องการต่อไป

๖. โครงการ/กิจกรรมที่ผ่านการลงนามอนุญาตให้ดำเนินการ และอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณแล้ว ให้ผู้จัดทำโครงการถ่ายสำเนาเอกสารโครงการ และสำเนาขออนุญาตดำเนินการตามแผนปฏิบัติ ให้งานแผนงาน/งานจัดสรรงบประมาณ กลุ่มงานนโยบายและแผน (เก็บไว้ที่แฟ้มงานแผน) เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานและการใช้งบประมาณตามไตรมาสรายงานต่อผู้บังคับบัญชา (หมายเหตุ หากมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณหรือใช้งบประมาณไม่ตรงตามแผนปฏิบัติการ ให้เขียนบันทึกชี้แจง)

๗. เมื่อดำเนินโครงการ/ กิจกรรมเสร็จสิ้น ผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องประเมินผลโครงการในระบบโปรแกรม (แนบเอกสารที่เกี่ยวข้อง และรูปภาพการดำเนินงาน) โดยผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องประเมินผลโครงการ/ กิจกรรมให้ รองผู้อำนวยการฝ่าย/งาน ภายใน ๒ สัปดาห์ หลังเสร็จสิ้นการดำเนินงาน และสรุปค่าใช้จ่ายเงินงบประมาณตามโครงการ เพื่อรวบรวมค่าใช้จ่ายเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างการเขียนโครงการ/กิจกรรม(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๖๓)
กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

- ชื่อโครงการ/กิจกรรม ๑. ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
๒. พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามมาตรฐาน

กลยุทธ์ การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

- ชื่อโครงการ/กิจกรรม ๑. ประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา
๒. พัฒนาครูมืออาชีพ
๓. ส่งเสริมประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษา
๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
๕. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
๖. พัฒนาสภาพแวดล้อมและการให้บริการผู้เรียน

ในแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ยกตัวอย่างเค้าโครงการเขียนโครงการที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ มีดังนี้

ชื่อแผนงาน(กลยุทธ์ระดับองค์กร) : พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ชื่อโครงการ : ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้ข้อมูล

นักเรียนรายบุคคลเป็นฐาน

ลักษณะโครงการ : โครงการต่อเนื่อง

สนองกลยุทธ์โรงเรียน : กลยุทธ์ที่ ๑

สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา : มาตรฐานที่ ๕ ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๑-๕.๔ มาตรฐานที่

๑๒ ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๒

ผู้รับผิดชอบโครงการ :

กลุ่มที่รับผิดชอบ : กลุ่มวิชาการ

๑. หลักการและเหตุผล

๒. วัตถุประสงค์

๓. เป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพ

๔. วิธีการดำเนินการ/ขั้นตอนการดำเนินการ

ระบุกิจกรรมสำคัญที่ต้องดำเนินการ ระยะเวลา งบประมาณ และผู้รับผิดชอบ

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

๖. งบประมาณ

ให้ระบุทั้งโครงการ

๗. หน่วยงาน/ผู้ที่เกี่ยวข้อง

๘. ระดับความสำเร็จ

ระบุตัวบ่งชี้ความสำเร็จ วิธีการประเมิน เครื่องมือ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากนั้นลงชื่อผู้เสนอโครงการและผู้อนุมัติโครงการ

ตัวอย่างการเขียนโครงการของโรงเรียนบ้านนาหม่อม ปี ๒๕๖๓

โครงการ ส่งเสริมผู้เรียนด้านการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ และการ
ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุผล

แผนงาน บริหารวิชาการ

สนองกลยุทธ์ กลยุทธ์ที่ ๓ สอนมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา มฐ. ๔

ลักษณะโครงการ โครงการใหม่ โครงการต่อเนื่อง

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ระยะเวลาดำเนินการ ปีการศึกษา ๒๕๖๓

๑. หลักการและเหตุผล

เพื่อให้การดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในด้านการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ และการตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล และ สอดคล้องเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน มาตรฐานที่ ๔ ในปีการศึกษา ๒๕๖๓ โรงเรียนบ้านนาหม่อม จึงได้จัดทำ โครงการนี้ขึ้นมาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้ได้มาตรฐานการศึกษา บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๒. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารงานภายในโรงเรียนให้เกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

๒) เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับงานการเงิน การบัญชี งานพัสดุและสินทรัพย์ งานยานพาหนะ และงานระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ปฏิบัติได้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการและมีความคล่องตัว โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

๓) เพื่อให้มีระบบการตรวจสอบภายใน และการควบคุมภายใน สามารถตรวจสอบได้มีความถูกต้อง โปร่งใสและกำกับติดตามให้ทุกส่วนดำเนินการตามแผน

๔) เพื่อให้โรงเรียนมีแผนการปฏิบัติการประจำปีและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

๕) เพื่อให้โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาโรงเรียน

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เชิงปริมาณ

๑. นักเรียนร้อยละ ๘๐ สามารถสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง ดู และสื่อสาร โดยการพูดหรือ เขียนตามความคิดของตนเอง

๒. นักเรียนร้อยละ ๘๐ สามารถนำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง

๓. นักเรียนร้อยละ ๘๐ สามารถกำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ

๔. นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

๓.๒ เชิงคุณภาพ

๑. นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ อย่างมีสติ สมเหตุสมผล

๒. นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๔. กิจกรรมและการดำเนินการ

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
๑	<p>ขั้นเตรียมการและการวางแผนดำเนินงาน</p> <p>๑.๑ ประชุมคณะครูในโรงเรียน</p> <p>๑.๒ จัดทำโครงการ/แผนงาน/กิจกรรม/และปฏิทินการปฏิบัติงาน</p> <p>๑.๓ แต่งตั้งคณะกรรมการ/ผู้รับผิดชอบโครงการ</p> <p>๑.๔ ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเสนอและขออนุมัติโครงการ</p>	เมษายน ๒๕๖๓ (ใส่ชื่อผู้รับผิดชอบ)
๒	<p>ขั้นดำเนินการและปฏิบัติตามแผน</p> <p>๒.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมผู้เรียนด้านการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์</p> <p>๒.๒ การจัดกิจกรรมสร้างนักคิด - การเรียนรู้ผ่านโครงงาน - สร้างสรรค์ชิ้นงานจากการอ่าน การฟัง การดู - การสรุปองค์ความรู้แบบแผนภาพ ความคิด</p> <p>๒.๓ กิจกรรมสร้างนักสื่อสาร - การพูดหน้าเสาธง - การพูดหน้าชั้นเรียน - การสร้างผลงานจากความคิดสร้างสรรค์</p>	ตลอดปีการศึกษา ๒๕๖๓	คณะครูฯ

๕. งบประมาณ จำนวน ๒,๕๐๐ บาท

กิจกรรม	งบประมาณ				รวมเป็นเงิน	แหล่งงบประมาณ
	ค่าตอบแทน	ค่าใช้จ่าย	ค่าวัสดุ	อื่นๆ		
ค่าจัดกิจกรรมส่งเสริมการคิด อย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ทุกกิจกรรม (ถัวจ่าย)					๒,๕๐๐	เงินอุดหนุนรายหัว
รวมเป็นเงิน					๒,๕๐๐	

๖. การประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
๑. นักเรียนร้อยละ ๘๐สามารถสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง ดู และสื่อสาร โดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง ๒. นักเรียนร้อยละ ๘๐ สามารถนำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง ๓. นักเรียนร้อยละ ๘๐ สามารถกำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหา โดยมีเหตุผลประกอบ ๔. นักเรียนร้อยละ ๘๐ มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ	๑. การสังเกต ๒. สัมภาษณ์ ๓. ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม ๔. ตรวจสอบเอกสาร หลักฐานเชิงประจักษ์	๑. แบบบันทึก สังเกต ๒.แบบประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม ๓. แบบประเมินความสามารถด้านการอ่าน คิด วิเคราะห์ ๔. เอกสารการวัดและประเมินผล

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ อย่างมีสติ สมเหตุสมผล

๗.๒ นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

(ลงชื่อ).....ผู้เสนอโครงการ

(.....)

ครู โรงเรียน.....

(ลงชื่อ).....ผู้เห็นชอบโครงการ

(.....)

ประธานกรรมการสถานศึกษา

(ลงชื่อ).....ผู้อนุมัติโครงการ

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

๖. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)

๖.๑ นิยาม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การวิจัย ค้นคว้า และหาความรู้ตามหลักการของการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์โดยมีวัตถุประสงค์มุ่งไปที่การแก้ปัญหาในการพัฒนา และเป็นการวิจัยที่ดำเนินไปด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ร่วมงาน รวมทั้งในกระบวนการวิจัย และในการมีหุ้นส่วนใช้ประโยชน์ของการวิจัย (กมล สุคประเสริฐ, ๒๕๓๗)

ในทำนองเดียวกัน ขนิษฐา กาญจนรังสี (๒๕๔๗) กล่าวถึงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นการรวมทั้งการวิจัยเชิงปฏิบัติการและการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเข้าด้วยกัน กล่าวคือ เป็นการพยายามศึกษาชุมชน โดยเน้นการวิเคราะห์ปัญหา ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหา วางแผนดำเนินการเพื่อแก้ไข ปัญหา (planning) ปฏิบัติตามแผน (doing) และติดตามประเมินผล (checking) โดยทุกขั้นตอนมีสมาชิกในชุมชนร่วมอยู่ในกระบวนการด้วย

สอดคล้องกับ สุภางค์ จันทวานิช (๒๕๔๗) ที่กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม (PAR) เป็นการวิจัยที่นำแนวคิด ๒ ประการมาผสมผสานกัน คือ การปฏิบัติการ (Action) ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่โครงการวิจัยจะต้องดำเนินการ และ การมีส่วนร่วม (Participation) คือ การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องที่ทุกฝ่ายจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมวิจัย ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาหรือสถานการณ์อันใดอันหนึ่ง แล้วร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินการจนกระทั่งสิ้นสุดการวิจัย เป็นวิธีการที่ให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมวิจัย เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวิจัย นับตั้งแต่การกำหนดปัญหา การดำเนินการ การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนหาแนวทางในการแก้ปัญหาหรือส่งเสริมกิจกรรม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจึงต้องอาศัยคนที่ร่วมวิจัยที่ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของการวางแผน (plan) การกระทำตามแผน (do) และประเมินผล (check) ทุกกิจกรรมอย่างเป็นระบบ มีการประเมินตนเอง (action) พร้อมกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วม และต้องมีกระบวนการในการรักษาการมีส่วนร่วมของทุกคนที่ร่วมกระบวนการอย่างเท่าเทียมกัน

๖.๒ ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) เป็นงานวิจัยซึ่งมีหัวใจสำคัญอยู่ที่การมีส่วนร่วม โดยพื้นฐานแล้วเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสังคม ชุมชนมุ่งไปที่การค้นหาแนวทางที่เป็นรูปธรรมอันเกิดจากการระดมสมองของผู้ร่วมกระบวนการวิจัยในลักษณะของการมีส่วนร่วมของหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในมิติของการร่วมกันเรียนรู้ ร่วมกันแสวงหาปัญหา และคิดค้นแนวทางออกเพื่อแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนา โดยมีนักวิจัยภายนอกทำหน้าที่เป็นผู้เอื้อหรือวิทยากรกระบวนการให้กับผู้ร่วมกระบวนการวิจัย เป็นผู้ช่วยเหลือในกระบวนการวิจัยตั้งแต่แรกเริ่ม และค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือลง และเมื่อดำเนินการวิจัยไปจนถึงสิ้นสุดแล้ว ผู้ร่วมกระบวนการวิจัยหรือประชาชนจะมีความรู้จากการเรียนรู้ร่วมกัน และสามารถแก้ไขปัญหาได้มีประสิทธิภาพ

๖.๓ กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ไพโรจน์ ชลารักษ์ (๒๕๔๘) อธิบายกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมว่ากระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีหลายขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ การอธิบายจะช่วยสะท้อนให้เห็นบทบาทของผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ขั้นการศึกษาบริบท ในขั้นนี้ นักวิจัยจะทำการกำหนดพื้นที่หรืออาณาบริเวณที่จะทำการศึกษาวิจัยเพื่อทำประชาคม โดยมีนักพัฒนาประชาสัมพันธ์ชักชวนให้ชาวบ้านเข้าร่วม และชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย

(๒) ขั้นกำหนดปัญหา ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยสรุปคำถามหรือปัญหา รวมทั้งอธิบายเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการแก้ไขปัญหาให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เห็นภาพและเกิดความเข้าใจตรงกัน ส่วนนักพัฒนาทำความเข้าใจประเด็นปัญหาละมอดถึงผลของการวิจัยได้อย่างชัดเจน และครอบคลุมส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ และชาวบ้านได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ข้อมูล และแสดงความคิดเห็น/ความต้องการ ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้ว การวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพจริงที่เกิดขึ้นหรือสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาที่ประสงค์ได้นั้น ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นการที่นักวิจัยจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการสร้าง ความตระหนักในบทบาทและความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย ขั้นการกำหนดปัญหาร่วมกับชาวบ้านในชุมชน จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการให้เกิดผลอย่างแท้จริง ก่อนจะเริ่มดำเนินงานในขั้นตอนอื่น

(๓) ขั้นการวางแผนปฏิบัติงานวิจัย ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานวิจัยให้ชัดเจน รวมทั้งระบุด้วยว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยแต่ละฝ่ายจะมีส่วนร่วมอะไร และอย่างไร เมื่อใดบ้าง พร้อมทั้งแผนการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการวิจัย ส่วนนักพัฒนาจะเข้าร่วมปฏิบัติการวิจัย โดยติดตามผลการดำเนินงานวิจัยทุกขั้นตอน และคอยตรวจสอบผลของการดำเนินงานว่ามีสิ่งใดที่ผิดพลาดหรือไม่เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมาย หรือมีสิ่งใดที่เกิดแทรกซ้อนขึ้นมาหรือไม่ โดยชาวบ้านนั้น จะเข้ามามีส่วนร่วมลงมือในการปฏิบัติงานวิจัยตามแผน และตรวจสอบผลว่าพึงพอใจหรือไม่

(๔) ขั้นการติดตาม ตรวจสอบและปรับปรุง รวมทั้งการแก้ไขระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานวิจัย ในขั้นนี้ นักวิจัยที่ส่วนร่วมโดยการพิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยอาศัยข้อมูลจากทุกฝ่าย แล้วนำมาทำการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย โดยนักพัฒนา จะเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิจัยและประเมินว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ เป็นต้น และประชาชนหรือชาวบ้านจะเข้าร่วมด้วยการรับรู้ถึงการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานตามที่นักวิจัยกำหนด รวมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ที่แสดงถึงความพึงพอใจและความสำเร็จของการดำเนินการวิจัย

(๕) ขั้นการสรุปผลการวิจัยในขั้นตอนนี้ นักวิจัยจะทำการสรุปผลการวิจัยและเรียบเรียงเป็นรายงานการวิจัยออกเผยแพร่ นักพัฒนามีส่วนร่วมด้วยการรับทราบและตรวจสอบประเมินผลการวิจัยว่าประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้างโดยชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับผลของการวิจัยว่าพึงพอใจและได้ผลตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ และแสดงความคิดเห็นอื่นประกอบข้อมูลด้วยว่าเพราะเหตุใด

ขณะเดียวกัน ขนิษฐา กาญจนรังสี (๒๕๔๗) ได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า

(๑) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ การวิจัยเริ่มต้นจากสถานการณ์ที่เป็นจริง ในขณะหนึ่งเคลื่อนที่ไปยังสถานการณ์ที่ควรจะเป็นในอนาคตซึ่งไม่อาจทำนายได้ โดยการเคลื่อนที่ดังกล่าวเกิดขึ้นได้ทั้งจากการเปลี่ยนแปลงเองในสถานการณ์นั้นถูกกระทบจากเหตุการณ์แวดล้อมนอกกระบวนการวิจัยรวมทั้งผู้ร่วมในการวิจัยเอง การเกิดขึ้นของการเปลี่ยนแปลงจะต้องถูกเก็บมาเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ และตัดสินใจใน การเคลื่อนไหวของกิจกรรมต่อๆ มา ในกระบวนการวิจัยเสมอ ดังนั้นกระบวนการวิจัยจึงต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ กำหนดเวลาอาจคลาดเคลื่อนไม่แน่นอน สภาพปัญหา แนวทางในการแก้ปัญหา และกิจกรรมแก้ไขปัญหาก็ไม่สามารถกำหนดไว้ล่วงหน้าได้

(๒) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จะประสบความสำเร็จได้เมื่อนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้อง มีความเชื่อว่าคนทุกคนมีศักยภาพและความสามารถในการคิด และการทำงานร่วมกันเพื่อชุมชนที่ดีขึ้น ผู้มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสำคัญเช่นเดียวกับภูมิปัญญาของนักวิจัย นักวิชาการหรือนักพัฒนาและทุกสิ่งทุกอย่างในชุมชน ทั้งเรื่องของความรู้ความชำนาญ ทรัพยากรที่มีอยู่และจะหาได้ในอนาคตจะต้องได้รับการจัดสรรอย่างเท่าเทียมกัน

(๓) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จะต้องเริ่มจากความรู้สึกของคนที่มีปัญหาหรือความต้องการของชุมชนแล้วเคลื่อนสู่การสร้างความเข้าใจและการกระทำที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในตนเอง และชุมชนทั้งในมิติของปัญญา จิตใจและกายภาพ

(๔) กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและไม่สิ้นสุดในวงจร แต่เป็นการเริ่มเพื่อนำไปสู่วงจรใหม่ซึ่งเป็นวงจรของการแสวงหาความรู้ และการกระทำโดยวงจรมีดำรงอยู่และดำเนินต่อไป トラบเท่าที่คนในชุมชนยังสามารถมีส่วนร่วมกับการวิจัย

ขณะที่ กมล สุดประเสริฐ (๒๕๔๐) กล่าวว่า หลักการสำคัญของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไว้ ๘ ขั้นตอน คือ

(๑) เลือกชุมชนเป้าหมาย การเลือกชุมชนเป้าหมายต้องจัดทำให้เป็นระบบเริ่มด้วยการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนหรือหมู่บ้านต่างๆ ที่จะพิจารณาให้เข้าร่วมในโครงการ ขั้นต่อไปกำหนดเกณฑ์ สำหรับการคัดเลือกชุมชนเป้าหมาย การคัดเลือกชุมชนนี้ควรได้รับการยืนยันจากหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนและผู้อำนวยการหรือผู้ประสานงานวิจัยแล้วประชุมตัดสินใจเห็นชอบขั้นสุดท้ายและเริ่มกระบวนการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

(๒) สร้างบรรยากาศการยอมรับของชุมชน เป็นการกระทำด้วยการมีแนวคิดที่จะให้ผู้ประสานงานการวิจัยให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน และเป็นการสร้างบรรยากาศในการดำเนินงาน การวิจัยปฏิบัติการในชุมชนเป้าหมาย งานขั้นนี้เกี่ยวข้องกับภาระที่จะต้องได้รับการเห็นชอบจากผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนให้เข้าไปทำงานในชุมชนนั้นๆ ได้เสียก่อน และในที่สุดก็จะทำให้ผู้ประสานงานเป็นเหมือนคนในชุมชนนั้นคนหนึ่ง

(๓) ระบุปัญหาและการแก้ไขปัญหาที่มีศักยภาพ ชุมชนจะดำเนินการวิจัยในทันทีที่กิจกรรมนั้นจัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายคือการศึกษาความจำเป็นหรือความต้องการของชุมชน ระบุปัญหาของชุมชน ค้นหา

วิธีการแก้ปัญหาที่มีศักยภาพ และหยิบยกเอาข้อข้องมาพิจารณาเพื่อให้เข้าใจส่วนนี้ได้ดี ความเข้าใจในความคิดรวบยอดของความจำเป็นหรือความต้องการที่แตกต่างกันเริ่มตั้งแต่ความต้องการพื้นฐานหรือความจำเป็นพื้นฐาน

(๔) วางแผนเพื่อปฏิบัติ ขั้นตอนนี้เป็น การอธิบายถึงยุทธศาสตร์และเทคนิค เพื่อช่วยเหลือให้คนเตรียมโครงการพัฒนาให้เป็นซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดจุดประสงค์การใช้เวลาในการทำงาน ทรัพยากรกำลังคนที่จะใช้ และกิจกรรม รวมถึงการใช้ทรัพยากรที่จำเป็นใน การดำเนินงานตามแผน จุดนี้ต้องกำหนดให้ชุมชนได้เตรียมทรัพยากรทั้งภายในภายนอกชุมชน ซึ่งคงต้องจัดทำข้อเสนอหรือคำขอยื่นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๕) การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ แผนปฏิบัติการจะทำให้บรรลุความเป็นจริงด้วยวิธีปฏิบัติการ ผู้ประสานงานจะต้องระวังถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในส่วนหนึ่งส่วนใดของแผนปฏิบัติการ และจะเปลี่ยนแปลงแผนปฏิบัติการต่อเมื่อ จะเกิดผลสะท้อนที่หนักหน่วงตามมาเท่านั้น

(๖) การประเมินผล ผลสะท้อน การส่งผลกลับ ชุมชนและผู้ประสานงานการวิจัย จะต้องจัดทำบันทึกประจำวันบันทึกการจัดการและกิจกรรมสิ่งเกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมด ไว้เป็นหลักฐาน และช่วยบันทึกความจำ เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ผู้ประสานงานต้องประเมินผลแก้ไขให้เสร็จเรียบร้อย ถ้าจำเป็น เมื่อดำเนินการหมดทุกขั้นตอนแล้ว ก็จัดการประเมินรวมครั้งสุดท้าย การประเมินนี้จะอธิบายวิธีการที่เอื้ออำนวยต่อการประเมินความก้าวหน้าของโครงการและผลสำเร็จโดย คนที่ร่วมงาน งานจะเสร็จได้ด้วยการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ชุมชนสามารถใช้ปฏิทินการปฏิบัติงาน ให้เป็นเครื่องมือในการติดตามและประเมินผล อาจจัดให้มีการประเมินผลการประชุม ประเมินกระบวนการ จัดทำบันทึกเอกสารและประเมินการมีส่วนร่วมของประชาชนเอง ซึ่งจะสามารถป้อนผลที่ได้กลับมาให้ผู้ประสานงาน และสามารถที่จะวิเคราะห์ต่าง ๆ ได้อีกด้วย

(๗) การหมุนเกลียววนรอบ และการทำให้เป็นระบบของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ขั้นตอนนี้เกิดขึ้นเมื่อชุมชนเริ่มต้นลงมือจัดการแก้ปัญหาที่ยากอีกปัญหาหนึ่งแต่ยังใช้ขั้นตอนของการวางแผน การดำเนินงานโครงการของการวิจัยอยู่ ชุมชนเริ่มใช้หลักการและเทคนิควิธีที่เรียนรู้มาจากการวิจัยแบบมีส่วนร่วม เอามาแก้ไขปัญหาทุกครั้งที่ชุมชนหมุนวนเทคนิคและความรู้ที่เรียนรู้มาจากการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ผู้ประสานงาน หรือผู้อำนวยการการวิจัยต้องพยายามมอบความรับผิดชอบให้แก่ชุมชนมากขึ้นจนในที่สุดผู้ประสานงานหรือผู้อำนวยการวิจัยก็ถอนตัวออกมาปล่อยให้ชุมชนทำเองอย่างสมบูรณ์

(๘) ขั้นตอนการถอนตัวและเผยแพร่ผลงาน ขั้นนี้อธิบายถึงยุทธศาสตร์ในการสร้างทักษะในการใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในชุมชนเพื่อเตรียมการถอนตัวของผู้ประสานงานหรือผู้อำนวยการวิจัย ก่อนที่ผู้ประสานงานหรือผู้อำนวยการวิจัยจะถอนตัวจากชุมชน จะต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่า การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนั้นได้ถูกปลูกฝังเข้าเป็นกระบวนการแก้ปัญหาของชุมชนอย่างติดแน่นแล้ว หมายความว่า ต้องมีการประเมินปัจจัยป้อนของการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนสามารถแก้ปัญหาด้วย ซึ่งวิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ได้พิสูจน์ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ และได้รับประสิทธิผล

สรุปได้ว่า กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมที่ผู้ร่วมกระบวนการวิจัยทั้งชุมชน นักวิจัย และผู้ที่มีส่วนร่วมต่างๆ จะต้องช่วยกันในการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นและช่วยกันในการแก้ไข

ปัญหานั้น โดยไม่มีรูปแบบในการศึกษาและแก้ปัญหาที่ตายตัว กระบวนการมีความยืดหยุ่นตามสภาพปัญหา และสถานการณ์ต่าง ๆ โดยจะต้องมีการสำรวจปัญหาหรือสถานการณ์เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ว่าปัญหาหรือสถานการณ์ใดมีความเร่งด่วนต้องดำเนินการก่อน - หลัง และจะต้องทำกิจกรรมใดเพื่อการแก้ปัญหานั้นๆ โดยนักวิจัยเป็นผู้เอื้อหรือผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ร่วมกระบวนการวิจัยได้ดำเนินการ แก้ไขปัญหา เมื่อนักวิจัยออกจากกระบวนการไปแล้ว การทำกิจกรรมเพื่อการแก้ปัญหานั้นๆ ก็สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง

๗. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของไทยและต่างประเทศ

เจนจบ หาญกลับ (๒๕๕๙) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงของโรงเรียนเอกชนเขตกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพประสบความสำเร็จคือ มีการนำปรัชญา วิสัยทัศน์ จุดเด่นหรือโอกาสของโรงเรียน กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษา ที่แสดงถึงจุดเน้นของการจัดการศึกษา มีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่กำหนดประเด็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนให้รับผิดชอบ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมอย่างชัดเจน มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีการติดตาม ประเมินแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมระหว่างดำเนินงานเพื่อ ปรับปรุงแก้ไข มีการนำข้อเสนอแนะและผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ ในการบริหารจัดการ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครูและบุคลากร

วาณิช ลิทา (๒๕๖๐) ได้ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ ผลการศึกษา พบว่า ๑) สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต ๖ โดยรวม และแต่ละรายด้านปฏิบัติได้จริงในระดับมาก โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ปฏิบัติได้จริงมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ๒) การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแต่ละด้าน มีปัญหาสำคัญ ดังนี้ ด้านการวางแผนเตรียมการปัญหาสำคัญ ได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน ด้านการดำเนินงานการปฏิบัติตามแผน ได้แก่ ไม่สามารถดำเนินการได้ตามปฏิทินการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ได้แก่ ขาดระบบและความไม่จริงจังของ คณะกรรมการการประกันคุณภาพ และด้านการปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ ได้แก่ ขาดงบประมาณและความร่วมมือจากผู้บริหารและชุมชน ๓) แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แต่ละด้านมีแนวทางสำคัญดังนี้ ด้านการวางแผนเตรียมการ ได้แก่ การอบรมชี้แจงให้ครูและผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานปฏิบัติตามแผน ได้แก่ คณะกรรมการควรดำเนินการให้เป็นไปตามปฏิทิน การปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ ด้านการกำกับตรวจสอบการปฏิบัติงาน ได้แก่ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการที่มีความรู้ ความสามารถและกำหนดตัวบ่งชี้การตรวจสอบที่ชัดเจน และด้านการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการ ได้แก่ เชิญนักวิชาการให้ความรู้ความเข้าใจต่อครูและขอรับการสนับสนุนทรัพยากรการดำเนินการจากผู้นำชุมชน

ภณัฐพงศ์ พลमुख และจักรกฤษ โปดาพล (๒๕๖๑) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๙ ผลการวิจัยพบว่าระดับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๙ ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยผลการเปรียบเทียบแนกตามตำแหน่งหน้าที่พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกัน คือ ด้านจัดให้มีการประเมิน

คุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ส่วนด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานประเมินคุณภาพภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ และผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านพบด้านพบว่า ด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานประเมินคุณภาพภายใน และด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

มยุรี ธาณีโต (๒๕๖๑) ได้ทำการศึกษาวิจัยปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๓๙ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๓๙ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการก่อนดำเนินการดำเนินการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับน้อย ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่ม เครือข่ายที่ ๓๙ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๓๙ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินการดำเนินการควรมีการจัดประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมความพร้อมการประกันคุณภาพภายใน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และควรมีการจัดอบรมทำความเข้าใจในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ควรมีการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการจัดประชุมเพื่อให้บุคลากรรายงานการปฏิบัติงานเป็นระยะและควรมีการติดตามกำกับดูแลทั้งในระดับรายบุคคลและรายกลุ่มและด้านการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา ควรมีการจัดประชุมวางแผนการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ควรมีการจัดอบรม สัมมนาการทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) และควรมีการระดมความคิดเห็นจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดทำรายงาน

กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ (๒๕๖๑) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ผลการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับปฐมวัยพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีผลการประเมินคุณภาพภายใน อยู่ในระดับดีขึ้นไป จำนวน ๑๖๐ แห่ง จากสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวนทั้งสิ้น ๑๖๒ แห่ง โดยมีจุดที่ควรพัฒนา คือ การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความคิดรวบยอด การแก้ปัญหาที่เกิดจากการอ่าน การทำกิจกรรมเสริมสติปัญญาให้เหมาะสมตามวัย การพัฒนาปลูกฝังเรื่องสุขนิสัยที่ดี เช่น การล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ล้างมือก่อน/ออกจากห้องน้ำ และการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การมีวินัย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ การใช้คำพูดขอบคุณ ขอโทษ การใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสมกับวัยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีผลการประเมินคุณภาพภายใน อยู่ในระดับดีขึ้นไป จำนวน ๑๗๑ แห่ง จากสถานศึกษาทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น ๑๗๓ แห่ง โดยมีจุดที่ควรพัฒนา คือ การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้

เชิงรุก (Active Learning) โรงเรียนควรจัดให้มีอาคารและห้องปฏิบัติการที่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน จัดให้มีการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทันทีเพื่อให้นักเรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง และการจัดกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะนักเรียนด้านความมีวินัย และจิตสาธารณะ ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ (๑) ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ สร้างความตระหนักให้สถานศึกษาเกี่ยวกับการให้ความรู้ การสื่อสาร การดำเนินงานประกันคุณภาพและการประเมินแนวใหม่ ให้กับบุคลากรทุกคนในโรงเรียน รวมถึงผู้เกี่ยวข้อง เช่น กรรมการสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปกครองนักเรียน (๒) สถานศึกษาทุกแห่งควรวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้ความสำคัญกับการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของครู และบุคลากร ให้เป็นไปตามกรอบภารกิจ และสอดคล้องกับประเด็นพิจารณาในแต่ละมาตรฐาน (๓) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมิน ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพของนักเรียนด้วย และ (๔) สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดด้านคุณภาพผู้เรียนอย่างแท้จริง

Deming (๑๙๕๐ อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๕๔, หน้า ๗) กระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของหลักการบริหารที่เป็นกระบวนการครบวงจร PDCA (Plan – Do – Check – Act) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ๔ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การวางแผนการปฏิบัติงาน (P-Plan) เป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ๒) การดำเนินการตามแผน (D - Do) เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากการวางแผน ๓) การตรวจสอบประเมินผล (C - Check) เป็นการประมาณค่าการดำเนินงานว่า ดีเด่น ดี ไม่ดี มากน้อยแค่ไหน เพียงใด โดยการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่คาดหวังเอาไว้กับสิ่งที่ทำได้จริง ๔) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A - Act) เป็นการนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงเพื่อพัฒนางาน กล่าวคือ ถ้าผลการปฏิบัติในห้วงเวลาที่ผ่านมายังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ก็จะต้องแสวงหาวิธีการดำเนินการให้เหมาะสมกว่าเดิม การดำเนินงานตามวงจร PDCA เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องเมื่อปฏิบัติกิจกรรมในขั้นที่ ๑ เสร็จก็ต่อไปขั้นที่ ๒ ขั้นที่ ๓ และขั้นที่ ๔ ตามลำดับ เมื่อครบรอบหนึ่งในขั้นที่ ๔ แล้ว ก็จะขึ้นขั้นที่ ๑ ในรอบต่อไปอีก วนเวียนอยู่เช่นนี้

Rodgers (๑๙๙๙, หน้า ๓๗๐๙) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้ของครูเรื่องระบบการบริหารคุณภาพ ทั้งทั้งองค์กรในโรงเรียนประถมของรัฐบาลเมืองมารีโคปา มลรัฐออริโซนา ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจว่าโรงเรียนประถมที่มีการนำระบบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรมาใช้มีความแตกต่างกับโรงเรียนที่ยังไม่ได้นำระบบบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรมาใช้หรือไม่ อย่างไร ผลการศึกษาพบว่า การนำระบบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรมาใช้ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม และครูมีความตระหนักในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน

Ngwenya (๒๐๐๕) ได้วิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพของการศึกษาอุดมศึกษาในแอฟริกาใต้ โดยศึกษาเชิงกรณีกับมหาวิทยาลัยแห่งเดอร์บัน เวสต์วิลล์ (University of Durban Westville) พบว่า การประกันคุณภาพการอุดมศึกษาโดยลักษณะการกระจายอำนาจจะมีผลดีกว่าการประกันคุณภาพแบบรวมอำนาจและผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการพัฒนาวิชาการ (Academic development) กับการ

ประกันคุณภาพ (Quality assurance) ซึ่งมีความหมายไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์
หลักการในการดำเนินงาน

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการ

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาความต้องการและบริบทของการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช และ ๒) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการด้วยวิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR)

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการดำเนินการครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

๑. สถานศึกษากลุ่มตัวอย่างในจังหวัดตากและนครศรีธรรมราช สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดละ ๑ แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๒ แห่ง ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

มีคุณสมบัติ ดังนี้

เป็นสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการวิจัยดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมพัฒนาแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชในระยะที่ ๑ ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เมื่อปี ๒๕๖๓

๒. ผู้รับผิดชอบและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชจากสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง ๑๒ แห่ง ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

มีคุณสมบัติ ดังนี้

เป็นบุคลากรในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายทั้ง ๑๒ แห่ง ที่สถานศึกษาคัดเลือกและมอบหมายมาให้เข้าร่วมโครงการพัฒนาสถานศึกษาในครั้งนี้

ขั้นตอน ๑ ศึกษา	วัตถุประสงค์	เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาและบริบทของสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
	กิจกรรม PAR	นักวิจัยลงพื้นที่สร้างความสัมพันธ์ ชี้แจงเป้าหมายและร่วมศึกษาศึกษาความต้องการพัฒนาและบริบทของสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
	เครื่องมือวิจัย	แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง
	วิเคราะห์ผล	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
	ผลลัพธ์	ความต้องการพัฒนาและบริบทของสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

ขั้นตอน ๒ วางแผน	วัตถุประสงค์	๑. เพื่อศึกษางานวิจัยและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ๒. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษา
	กิจกรรม PAR	๑. นักวิจัยวิเคราะห์เอกสารและออกแบบการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ๒. นักวิจัยและตัวแทนสถานศึกษาร่วมสร้างความเข้าใจ เป้าหมาย ร่วมวางแผนและพิจารณาแนวทางการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน
	เครื่องมือวิจัย	๑. เอกสารแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ๒. แบบสัมภาษณ์
	วิเคราะห์ผล	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
	ผลลัพธ์	แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

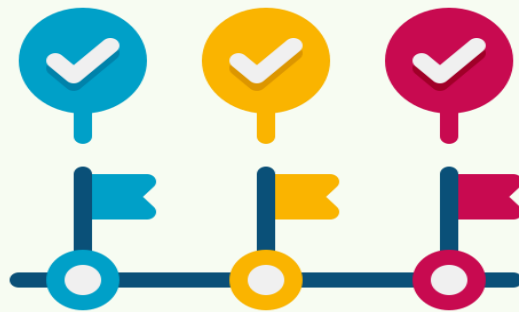
ขั้นตอน ๓ ดำเนินการ	วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช
	กิจกรรม PAR	๑. นักวิจัยให้ความรู้ ดูแล ให้คำแนะนำให้ปรึกษา ร่วมวางแผนปฏิบัติการ ดำเนินการ แสดงความคิดเห็น กำกับติดตาม ให้คำแนะนำเพื่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษาตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษาและสร้างภาคีเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาภายใต้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ๒. สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาตามแนวทางการดำเนินงาน ๓. นักวิจัยให้คำปรึกษา ติดตาม ชี้แนะ สะท้อนผลและทำงานร่วมกับสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ลงพื้นที่จริงสถานศึกษาและติดตามออนไลน์ตลอด
	เครื่องมือวิจัย	๑. แบบแบบสัมภาษณ์ ๒. แบบบันทึก
	วิเคราะห์ผล	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
	ผลลัพธ์	สถานศึกษามีการพัฒนาตามประเด็นที่ต้องการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา

ขั้นตอน ๔ ถอด บทเรียน	วัตถุประสงค์	เพื่อประเมินผลและถอดบทเรียนผลการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช
	กิจกรรม PAR	๑. นักวิจัย ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อถอดบทเรียนและประเมินผล ด้วยเทคนิค Retrospective ๒. สรุปผลการดำเนินงานเป็นแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช
	เครื่องมือวิจัย	ประเด็นคำถามถอดบทเรียน ๔ ชุด
	วิเคราะห์ผล	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย
	ผลลัพธ์	แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพ ๑ แสดงขั้นตอนดำเนินการการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีการดำเนินงาน

ดำเนินการครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษา

ศึกษาความต้องการและบริบทของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประเด็นความต้องการพัฒนาและบริบทของสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วยสถานศึกษาในสังกัด ๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ๓) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ๔) สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ๕) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และ ๖) สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของจังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured interview) เป็นประเด็นคำถามที่มีการกำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open-end Question) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ โดยไม่มีการชี้นำคำตอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด และเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาความต้องการและบริบทของสถานศึกษา

การสร้างเครื่องมือวิจัย มีขั้นตอน ดังนี้

๑. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและระเบียบวิธีในการสร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

๒. กำหนดหัวข้อการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์วิจัยที่ตั้งไว้ซึ่งจะใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

๓. สร้างแบบสัมภาษณ์ในเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-end Question)

๔. นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๓ คน ตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหา โดยคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

๑) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านการวัดและประเมินผล หรือการพัฒนากลยุทธ์และการทำแผนพัฒนาการศึกษาหรือด้านการประกันคุณภาพการศึกษาหรือการวิจัยแบบมีส่วนร่วมอย่างน้อย ๕ ปี ขึ้นไป

๒) เป็นผู้ที่เป็นได้รับการยอมรับในด้านการศึกษา/การบริหารการศึกษา/การวัดและประเมินผลด้านการศึกษา/การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม

ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหาด้วยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งเป็นสูตรของโลวินเนลลีและแฮมเบลตัน (Rowinelli & Hambleton, ๑๙๗๗ อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, ๒๕๔๓) วิธีการให้คะแนน

- ให้ ๑ ถ้าแน่ใจว่าประเด็นข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์/เนื้อหาจริง
ให้ ๐ ถ้าไม่แน่ใจว่าประเด็นข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์/เนื้อหาจริง
ให้ -๑ ถ้าแน่ใจว่าประเด็นข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาจริง

ผลการวิเคราะห์หาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๓ คนได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่า ๐.๕๐ ขึ้นไป แสดงว่าแบบสัมภาษณ์นี้ออกได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด

๕. ทำการปรับปรุงและแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ (ภาคผนวก)

การเก็บข้อมูล

ดำเนินการแบบมีส่วนร่วมโดยนักวิจัยลงพื้นที่หรือใช้การสัมภาษณ์แบบออนไลน์ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม (group interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured interview) กับกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๖๔

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนที่ ๒ วางแผน

ขั้นตอนนี้มีการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

๑. ศึกษางานวิจัยและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๒. ร่วมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในประเด็นการพัฒนาตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษา

๓. ออกแบบแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๔. ร่วมกันสร้างความเข้าใจ วางเป้าหมาย ร่วมวางแผนและพิจารณาแนวทางการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาระหว่างนักวิจัยและตัวแทนสถานศึกษา

เครื่องมือวิจัย

เอกสารแนวทางการพัฒนา และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

๑. แนวทางการพัฒนาการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

๒. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured interview) เป็นประเด็นคำถามที่มีการกำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open-end Question) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาและกิจกรรมที่จะเป็นแนวทางการพัฒนาการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

การสร้างเครื่องมือวิจัย มีขั้นตอน ดังนี้

๑. แนวทางการพัฒนาการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๑ ศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาของสังกัดการศึกษาระดับต่างๆ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการและการประเมินโครงการ การจัดทำและการนำมามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ และการประกันคุณภาพการศึกษา

๑.๒ ออกแบบเนื้อหา กิจกรรม แผนการดำเนินงานและกำหนดการในการพัฒนาการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชทั้ง ๑๒ แห่ง โดยนำผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการพัฒนาสถานศึกษาในข้อ ๑.๑ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากผลการศึกษาศึกษาความต้องการและบริบทของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช ในขั้นตอนที่ ๑ ออกมาเป็นแนวทางการพัฒนาการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๓ นำเอกสารเนื้อหาและกิจกรรมที่ออกแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๓ คน ตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหาด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

๑) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านการวัดและประเมินผล หรือการพัฒนากลยุทธ์และการทำแผนพัฒนาการศึกษาหรือด้านการประกันคุณภาพการศึกษาหรือการวิจัยแบบมีส่วนร่วมอย่างน้อย ๕ ปี ขึ้นไป

๒) เป็นผู้ที่เป็นได้รับการยอมรับในด้านการศึกษา/การบริหารการศึกษา/การวัดและประเมินผลด้านการศึกษา/การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม

๑.๔ ทำการปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

๑.๕ นำเอกสารแนวทางการพัฒนาการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ไปให้สถานศึกษาทั้ง ๑๒ แห่ง ร่วมพิจารณาความเหมาะสม ด้วยการสัมภาษณ์ตัวแทนจากสถานศึกษาทั้ง ๑๒ แห่ง

๑.๖ นำข้อเสนอแนะจากตัวแทนจากสถานศึกษามาแก้ไขและวางแผนการดำเนินงานต่อไป

๒. แบบสัมภาษณ์

๒.๑ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและระเบียบวิธีในการสร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

๒.๒ กำหนดหัวข้อการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์วิจัยที่ตั้งไว้ซึ่งจะใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

๒.๓ สร้างแบบสัมภาษณ์ในเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-end Question) ตามโครงสร้างเนื้อหาที่ระบุในแนวทางการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชแล้วนำไปเก็บข้อมูลกับสถานศึกษาทั้ง ๑๒ แห่ง ด้วยการสัมภาษณ์ตัวแทนจากสถานศึกษาทั้ง ๑๒ แห่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอนดังนี้

๑. นักวิจัยชี้แจงร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้กับสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาในประเด็นการพัฒนาตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษา แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครูจากสถานศึกษา ทั้ง ๑๒ แห่ง

๒. นักวิจัยนำเสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครูจากสถานศึกษา ทั้ง ๑๒ แห่ง ร่วมพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured interview) ผ่านการนำเสนอและการสัมภาษณ์แบบออนไลน์ ดำเนินการในช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๔

๓. ร่วมกันสร้างความเข้าใจ วางเป้าหมาย ร่วมวางแผนและพิจารณาแนวทางการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาระหว่างนักวิจัยและตัวแทนสถานศึกษา ดำเนินการในช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๔

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนที่ ๓ ดำเนินการ

ขั้นตอนนี้มีการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

๑. นักวิจัยให้ความรู้ ดูแล ให้คำแนะนำให้ปรึกษา ร่วมวางแผนปฏิบัติการ ดำเนินการ แสดงความคิดเห็น กำกับติดตาม ให้คำแนะนำเพื่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษาตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษาและสร้างภาคีเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาภายใต้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

๒. สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาตามแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

๓. นักวิจัย ดูแล ให้คำแนะนำให้ปรึกษา (Coaching) ร่วมวางแผนปฏิบัติการ ร่วมดำเนินการ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกำกับติดตามให้คำแนะนำในการดำเนินงานตามแผนงานในการพัฒนาสถานศึกษาในประเด็นการพัฒนาตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษา ทั้ง ๑๒ แห่ง รวมทั้งสร้างภาคีเครือข่ายให้ชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ภายใต้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑

ขั้นตอนการดำเนินการ

หลังจากนักวิจัยได้ดำเนินการแนวทางการพัฒนาการพัฒนาศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตาก และจังหวัดนครศรีธรรมราชแล้ว ได้ร่วมดำเนินการตามกิจกรรม ดังนี้

๑. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ สถานศึกษาทั้ง ๑๒ แห่ง ผ่านทางออนไลน์ตามแนวทางการพัฒนาการพัฒนาศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยครั้งที่ ๑ เรื่อง “การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษาและการพัฒนาโครงการ” มีเป้าหมายเพื่อปฏิบัติการทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีและเพื่อปฏิบัติการพัฒนาโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

นักวิจัยมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ฝึกปฏิบัติการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจแก่สถานศึกษาเรื่องแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และเขียนโครงการ

๒. สถานศึกษาทั้ง ๑๒ แห่ง กลับไปทบทวน หรือ ปรับปรุง หรือ แก้ไข แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี และผู้รับผิดชอบโครงการแต่ละคนเขียน หรือปรับปรุง หรือแก้ไขโครงการของตนเองให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๓. นักวิจัยติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาผ่านทางออนไลน์ ในทบทวน หรือ ปรับปรุง หรือ แก้ไข แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการของแต่ละสถานศึกษา แล้วให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อให้สถานศึกษานำไปปรับปรุงแก้ไข และให้ข้อความรู้ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา และในครั้งนี้มีการให้ความรู้เพิ่มเติมเรื่อง “การประเมินโครงการและการนำเสนอโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา” การดำเนินการครั้งนี้ดำเนินการระหว่างเดือน มิถุนายน ๒๕๖๔

๔. สถานศึกษาทั้ง ๑๒ แห่ง กลับไปแก้ไขและออกแบบการประเมินโครงการแต่ละโครงการ

๕. นักวิจัยติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาแบบออนไลน์ ติดตามโครงการที่สามารถดำเนินการได้หรือติดตามการเขียนโครงการของสถานศึกษา และให้คำแนะนำในออกแบบการประเมินโครงการแต่ละโครงการของสถานศึกษา แล้วให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อให้สถานศึกษานำไปปรับปรุงแก้ไข และให้ข้อความรู้ในการพัฒนาเพิ่มเติม และในครั้งนี้มีการให้สถานศึกษาแต่ละแห่งได้นำเสนอ โครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แล้วร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้ร่วมกันกับสมาชิกของสถานศึกษานั้นๆ การดำเนินการครั้งนี้ดำเนินการระหว่างเดือน กรกฎาคม ๒๕๖๔

เครื่องมือวิจัย

๑. แบบทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการเพื่อจัดการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา

๒. แบบบันทึกผลการดำเนินงานเขียนโครงการและแนวทางการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา

การสร้างเครื่องมือวิจัย มีขั้นตอน ดังนี้

๑. แบบทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการเพื่อจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา

๑.๑ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ กำหนดหัวข้อแบบทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการ เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ครอบคลุม โดยการวิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำและองค์ประกอบที่ต้องกำหนดในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการ

๑.๓ สร้างแบบทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการในเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) (ภาคผนวก)

๒. แบบบันทึกผลการดำเนินงานเขียนโครงการและแนวทางการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา

๒.๑ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและระเบียบวิธีในการสร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือแบบบันทึก

๒.๒ กำหนดหัวข้อการบันทึกที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้แก่ ผลการดำเนินงานทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการและการประเมินโครงการของสถานศึกษา

๒.๓ สร้างแบบบันทึกในเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นแบบบันทึก แบบอิสระ (ภาคผนวก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอนดังนี้

๑. นักวิจัยลงพื้นที่แบบออนไลน์ให้ความรู้ ดูแล ให้คำแนะนำให้ปรึกษา ร่วมวางแผนปฏิบัติการดำเนินการ แสดงความคิดเห็น กำกับติดตาม ให้คำแนะนำ เพื่อดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษาตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษาและสร้างภาคีเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาภายใต้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ด้วยการนำเสนอแนวทางการพัฒนา การอบรมเชิงปฏิบัติการโดยใช้เอกสารและกิจกรรมต่างๆ แล้วมีใช้แบบบันทึกผลการพัฒนาสถานศึกษา ช่วงเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม ๒๕๖๔

๒. สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาตามแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้ ส่งผลงานการเขียนโครงการและการออกแบบการประเมินโครงการมาให้นักวิจัยตรวจสอบ ซึ่งเป็นการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ช่วงเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม ๒๕๖๔

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนที่ ๔ ถอดบทเรียน

ขั้นตอนนี้มีการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

๑. การประเมินผลการดำเนินงานในครั้งนี้นักวิจัยใช้เทคนิคการถอดบทเรียนด้วยเทคนิค Retrospective Technique เพื่อสะท้อนผลการพัฒนาสถานศึกษาในประเด็นการพัฒนาตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินกิจกรรมด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มีจำนวนทั้งหมด ๔ กิจกรรม ในแต่ละกิจกรรมจะใช้ชุดคำถามเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้สนทนาและสะท้อนผลการทำงานร่วมกัน

๒. สรุปผลแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในประเด็นการพัฒนาตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

๓. จัดทำรายงานผลการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาในประเด็นการพัฒนาตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชฉบับสมบูรณ์

แหล่งข้อมูล

ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนคณะครูของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช จากสถานศึกษาทั้ง ๑๒ แห่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู และศึกษานิเทศก์ จำนวน ๒๔ คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยสำหรับเก็บข้อมูลในขั้นตอนนี้คือ ประเด็นคำถาม สำหรับถอดบทเรียน การพัฒนาสถานศึกษาในประเด็นการพัฒนาตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วยชุดข้อคำถาม ๔ ชุด (ยุทธคณัย สดาหล้า, ๒๕๕๐) ดังนี้

คำถามชุดที่ ๑ เตรียมความทรงจำและข้อมูล

วัตถุประสงค์: เพื่อทบทวนสิ่งที่ได้ทำลงไปและสะท้อนภาพที่เกิดขึ้น

คำถามชุดที่ ๒ ค้นหาความสำเร็จที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์: เพื่อวิเคราะห์ แยกแยะให้เห็นถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้นจริง

คำถามชุดที่ ๓ ค้นหาปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ

วัตถุประสงค์: เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

คำถามชุดที่ ๔ ค้นหา “บทเรียน” จากการทำงาน

วัตถุประสงค์: ๑) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์บทเรียนและผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานและเข้าร่วมโครงการฯ

๒) เพื่อแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของโครงการฯ และคณะทำงาน

การสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างประเด็นคำถามสำหรับถอดบทเรียน มีการดำเนินการ ดังนี้

๑. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและระเบียบวิธีในการสร้างเครื่องมือวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการถอดบทเรียนและตั้งประเด็นคำถาม
๒. กำหนดประเด็นคำถามเพื่อให้ได้เนื้อหาที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งจะใช้สนทนากลุ่มและถอดบทเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง
๓. สร้างประเด็นคำถามสำหรับถอดบทเรียนด้วยเทคนิค Retrospective Technique ประกอบด้วยชุดคำถาม ๔ ชุด
 ๔. นำประเด็นคำถามสำหรับถอดบทเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๓ คน ตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหา โดยคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้
 - ๑) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านการวัดและประเมินผล หรือการพัฒนาหลักสูตรและการทำแผนพัฒนาการศึกษาหรือด้านการประกันคุณภาพการศึกษาหรือการวิจัยแบบมีส่วนร่วม อย่างน้อย ๕ ปี ขึ้นไป และ
 - ๒) เป็นผู้ที่เป็นได้รับการยอมรับในด้านการศึกษา/การบริหารการศึกษา/การวัดและประเมินผลด้านการศึกษา/การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม

ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหาด้วยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งเป็นสูตรของโลวินเนลลีและแฮมเบิลตัน (Rowinelli & Hambleton, ๑๙๗๗ อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, ๒๕๔๓) วิธีการให้คะแนน

 - ให้ ๑ ถ้าแน่ใจว่าประเด็นข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์/เนื้อหาจริง
 - ให้ ๐ ถ้าไม่แน่ใจว่าประเด็นข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์/เนื้อหาจริง
 - ให้ -๑ ถ้าแน่ใจว่าประเด็นข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาจริง
๕. ทำการปรับปรุงและแก้ไขประเด็นคำถามสำหรับถอดบทเรียนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำประเด็นคำถามสำหรับถอดบทเรียนฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อถอดบทเรียนด้วยเทคนิค Retrospective Technique โดยใช้ชุดประเด็นคำถาม ๔ ชุด ดำเนินการถอดบทเรียนของสถานศึกษาในรูปแบบการจัดประชุมในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดตาก โดยให้ตัวแทนผู้บริหารและตัวแทนคณะครูเข้าร่วมสถานศึกษาละ ๒ ท่าน แล้วทำการสนทนาร่วมกัน ๔ กิจกรรม โดยใช้ชุดประเด็นคำถาม ๔ ชุด และบันทึกผลคำตอบไว้ การดำเนินการถอดบทเรียนจัดทำช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม ๒๕๖๔ ในรูปแบบออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำเสนอผล การดำเนินงานและวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น ๒ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาความต้องการและบริบทของการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึง ประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่ จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ ๒ ผลการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

๑. ผลการพัฒนาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัด นครศรีธรรมราช

๒. ผลการใช้แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัด นครศรีธรรมราช

๒.๑ ผลการพัฒนาสถานศึกษาตามแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขต พื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวม

๒.๒ ประเด็นข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีและโครงการของสถานศึกษา

๓. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

๔. ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุ ผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและ จังหวัดนครศรีธรรมราช

มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาความต้องการและบริบทของการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัด ตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

นักวิจัยได้ทำการศึกษาความต้องการและบริบทในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้วยวิธีการสอบถามผู้บริหารหรือครูผู้รับผิดชอบในการ พัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้วยแบบสอบถามปลายเปิด จากสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๒ แห่ง ดังนี้

๑. สถานศึกษาในจังหวัดตาก มีจำนวน ๖ แห่ง ดังนี้

๑.๑ โรงเรียนสรรพรวิทยาคม

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๒ โรงเรียนอนุกุลวิทยา (วัดดอนแก้ว)

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

๑.๓ โรงเรียน ตชด. ท่านผู้หญิงทิวี มณีนุตร

สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

๑.๔ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่สอด

สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๑.๕ วิทยาลัยเทคนิคแม่สอด (วิทยาลัยการอาชีพแม่สอด)

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑.๖ โรงเรียนเทศบาลมณีไพโรสถนต์ เทศบาลนครแม่สอด

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เทศบาลนครแม่สอด

๒. สถานศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน ๖ แห่ง ดังนี้

๒.๑ โรงเรียนบ้านบางเตย

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๒ โรงเรียนไตรภูมิวิทยา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

๒.๓ โรงเรียน ตชด. บ้านเขาวัง (ตชด. ๔๒)

สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

๒.๔ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมือง

สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๒.๕ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือ

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๒.๖ โรงเรียนสาธิตเทศบาลวัดเพชรจริก

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

จากผลการศึกษาศานศึกษากลุ่มเป้าหมายทั้ง ๑๒ แห่ง นักวิจัยได้สรุปผลความต้องการและบริบทของการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

๑. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความต้องการและบริบทในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษาทุกแห่ง ทุกสังกัดที่มีการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานสถานศึกษา โดยประเด็นที่ต้องการพัฒนาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์มากที่สุดนั้น ลำดับแรก คือ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษา รองลงมา คือ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาทุกแห่งต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรภายในสถานศึกษาโดยถ้วนทั่วกัน ต้องการรับคำปรึกษา รับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสถานศึกษา ดังนี้

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มีประเด็นย่อยที่ต้องการพัฒนาสอดคล้องกันตามลำดับ ดังนี้

๑) อบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการเรื่องการเขียนโครงการ การออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลโครงการ การสร้างเครื่องมือวัดที่มีมาตรฐานในการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

๒) อบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษา แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปีที่ต้องสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพสถานศึกษา

๓) อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเขียนเอกสารรายงานการดำเนินงานและหลักฐานการปฏิบัติงานเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพสถานศึกษาจากหน่วยงานภายนอก (สมศ.) รอบที่ ๔ และรอบที่ ๕ และการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ที่มีคุณภาพ

๔) ติดตาม ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาในการจัดทำและนำไปใช้เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อตรวจสอบ กำกับ ติดตาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะและความช่วยเหลือในการดำเนินงานโดยเฉพาะในระยะเริ่มแรก อย่างน้อยปีการศึกษาละครั้ง

๕) อบรมการทำวิจัยของครูและบุคลากรการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพและพัฒนากิจการเรียนการสอน ซึ่งเน้นการวิจัยที่เกิดจากผลการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่รับผิดชอบของบุคลากรแต่ละระดับแต่ละสังกัดของสถานศึกษาและสอดคล้องกับงานตามบริบทของสถานศึกษา เช่น บัญชีรายชื่อที่ราบสูง เป็นต้น

ประเด็นที่ต้องการพัฒนาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ลำดับรองลงมา คือ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีประเด็นย่อยที่ต้องการพัฒนาสอดคล้องกัน ๒ ประเด็น ตามลำดับ ดังนี้

๑) อบรมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพการณ์ในยุคปัจจุบันทุกรูปแบบแก่คณาจารย์ของโรงเรียนเพื่อยกระดับโรงเรียนไปสู่ระดับมาตรฐานชาติหรือมาตรฐานสากล

๒) อบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้สอนและทักษะการสอนเพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมแก่ผู้เรียน

นอกจากนี้ สถานศึกษาที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะ อย่างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โรงเรียนเอกชน (การกุศล) หรือการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยที่มีบริบทการจัดการศึกษาพิเศษเพิ่มเติมแตกต่างที่อื่น ๆ ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ อาทิ เป็นพื้นที่ราบสูงบนเขา เป็นพื้นที่ติดเขตชายแดน หรือมีลักษณะการจัดการศึกษากับกลุ่มผู้เรียนหรือผู้รับบริการที่หลากหลาย ลักษณะการบริหารสถานศึกษาและขนาดของสถานศึกษา จะมีความต้องการในการพัฒนาสถานศึกษาของตนเพิ่มเติมขึ้นมานอกเหนือจากส่วนที่เหมือนกันกับสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอื่นๆ โดยมีประเด็นอื่น ๆ ที่มีความต้องการพัฒนาที่หลากหลายกันไป ดังนี้

๑) อบรมให้ความรู้ในการจัดทำแผนงบประมาณและการบริหารความเสี่ยงของโครงการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบ เช่น แผนงานของ กพด. เป็นต้น

๒) อบรมให้ความรู้หลักในการบริหารงานที่ทันสมัย งานด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนซึ่งโรงเรียนเป็น เอกชนการกุศล ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีความเฉพาะด้านบริบทของผู้เรียน งบประมาณ และการดำเนินงาน จึงต้องการความรู้ความเข้าใจในการบริหารโรงเรียนในทุกมิติ

๓) อบรมให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น และการพัฒนาหลักสูตร

๔) อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการวิจัยและการเป็นครุนักวิจัยเพื่อพัฒนาวิทยฐานะและพัฒนารายงาน การสอน และมีการติดตามให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะจากทีมวิทยากรอย่างต่อเนื่อง

๕) ส่งเสริมทักษะการคิดและการสร้างนวัตกรรมแก่ผู้เรียน

โดยสรุป พบว่า สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการพัฒนาให้ บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุดคือ “มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา” มีประเด็นที่ต้องการพัฒนาเหมือนกันทุกสถานศึกษา คือ อบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการ เรื่องการเขียนโครงการ การออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลโครงการ การสร้างเครื่องมือวัดที่มีมาตรฐาน ในการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ และมาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ มีความต้องการพัฒนาในลำดับรองลงมา มีประเด็นที่ต้องการพัฒนาเหมือนกันทุกสถานศึกษา คือ อบรม สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน ทุกรูปแบบแก่คณาจารย์ของโรงเรียนเพื่อยกระดับโรงเรียนไปสู่ระดับมาตรฐานชาติหรือมาตรฐานสากล สำหรับ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้รับบริการ ไม่มีประเด็นย่อยใดที่สถานศึกษา การพัฒนาที่เหมือนกันเลย มีเพียงการแสดงความต้องการ เพียง ๑ ประเด็น จากสถานศึกษา ๑ แห่ง คือ การ ส่งเสริมทักษะการคิดและการสร้างนวัตกรรมแก่ผู้เรียน

๒.ระดับการอาชีวศึกษา

ความต้องการและบริบทในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาระดับการอาชีวศึกษา พบว่า สถานศึกษาทุกแห่งมีความต้องการที่สอดคล้องกัน เกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานสถานศึกษา

โดยประเด็นที่ต้องการพัฒนาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านการจัดการอาชีวศึกษา สถานศึกษาทุกแห่งต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรภายในสถานศึกษา โดยถ้วนทั่วกัน ต้องการรับคำปรึกษา รับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสถานศึกษาด้านการจัดการอาชีวศึกษา มีประเด็นย่อยที่ต้องการพัฒนาสอดคล้องกันตามลำดับ ดังนี้

๑) อบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เรื่องการเขียนโครงการ การเขียนวัตถุประสงค์โครงการ การดำเนินงานโครงการ การออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลความสำเร็จของโครงการ การสร้างเครื่องมือวัดที่มีมาตรฐานในการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่บุคลากรทุกคน

๒) อบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษา แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปีที่ต้องต้องเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานการศึกษาชาติแก่บุคลากรทุกคนของสถานศึกษา

๓) อบรมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักให้กับบุคลากรและทุกภาคส่วนเพื่อให้มีส่วนร่วมมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดทำและการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปปฏิบัติและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษาแก่บุคลากรทุกคนของสถานศึกษา

จากการศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาระดับการอาชีวศึกษามีความต้องการพัฒนาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุด คือ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านการจัดการอาชีวศึกษา มีประเด็นที่ต้องการพัฒนาเหมือนกันทุกสถานศึกษาและเหมือนกัน ๓ ประเด็น คือ ๑) อบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เรื่องการเขียนโครงการ การเขียนวัตถุประสงค์โครงการ การดำเนินงานโครงการ การออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลความสำเร็จของโครงการ การสร้างเครื่องมือวัดที่มีมาตรฐานในการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่บุคลากรทุกคน ๒) อบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษา แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปีที่ต้องต้องเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษามาตรฐานการศึกษาชาติแก่บุคลากรทุกคนของสถานศึกษา และ ๓) อบรมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักให้กับบุคลากรและทุกภาคส่วนเพื่อให้มีส่วนร่วมมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดทำและการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปปฏิบัติและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษาแก่บุคลากรทุกคนของสถานศึกษา ส่วนมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์และด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ไม่มีประเด็นย่อยใดที่สถานศึกษาต้องการพัฒนาในช่วงเวลานี้

โดยสรุป ผลการศึกษาความต้องการและบริบทของสถานศึกษาเกี่ยวกับประเด็นความต้องการพัฒนา และบริบทของสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช สถานศึกษาทุกแห่งทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา พบว่า ความต้องการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช สถานศึกษาทั้ง ๑๒ แห่ง มีประเด็นความต้องการในการ

พัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน คือ “การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา การพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา”

ตอนที่ ๒ ผลการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

นักวิจัยได้พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชกับสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๒ แห่ง ดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาตามขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม มีผลการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๑. ผลการพัฒนาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

ขั้นตอนนี้นักวิจัยได้นำข้อมูลตอนที่ ๑ ผลการศึกษาความต้องการและบริบทของการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาจากสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๒ แห่ง มากำหนดเป็นประเด็นและกิจกรรมการพัฒนาซึ่งมีประเด็นความต้องการในการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน คือ “การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา การพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา” โดยนักวิจัยได้ร่วมพัฒนาแนวทางการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาและวางแผนการพัฒนาร่วมกันกับสถานศึกษาทั้ง ๑๒ แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งจะมีเป้าหมายการพัฒนาในเรื่องเดียวกัน แต่จะมีกระบวนการพัฒนาและดำเนินงานที่แตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

ประเด็นการพัฒนา: การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา การพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา

เป้าหมายการพัฒนา: ๑. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหรือปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๒. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหรือปรับปรุงโครงการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา

๓. เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับแผนการจัดการศึกษา โครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนา: ๑. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทั้งแบบในที่ตั้ง (onsite) และแบบออนไลน์ (online) ผ่านโปรแกรม Google Meet, Microsoft Team, Zoom เป็นต้น

๒. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนาหรือปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โครงการและการประเมินผลโครงการของสถานศึกษาร่วมกันระหว่างสมาชิกของ

สถานศึกษาและนักวิจัย ทั้งแบบในที่ตั้ง (onsite) และแบบออนไลน์ (online) ผ่านโปรแกรม Google Meet, Microsoft Team, Zoom เป็นต้น

๓. การดูแล ให้คำปรึกษา กำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะ การดำเนินงานพัฒนาหรือปรับปรุงแผนการจัดการศึกษา โครงการและการประเมินโครงการ เพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแก่สถานศึกษาผ่านการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกของสถานศึกษาและนักวิจัย ทั้งแบบในที่ตั้ง (onsite) และแบบออนไลน์ (online) ผ่านโปรแกรม Google Meet, Microsoft Team, Zoom เป็นต้น

กิจกรรมการพัฒนา: ๑. การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน และประเด็นการพัฒนาต่างๆ ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาและคณะนักวิจัย

๒. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ลงมือปฏิบัติพัฒนาหรือปรับปรุงแผนการจัดการศึกษา โครงการและการประเมินโครงการ เพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แบ่งการฝึกอบรมปฏิบัติการออกเป็น ๓ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑

๑) ให้ความรู้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดทิศทางขององค์กร แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีและโครงการ

๒) ปฏิบัติการทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทิศทางขององค์กร แผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการของสถานศึกษา

๓) ปฏิบัติการปรับปรุงหรือเขียนโครงการเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

เนื้อหาการอบรมครั้งที่ ๑ มีดังนี้

- แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ ประเภทของแผน คำสำคัญเกี่ยวกับการวางแผน การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

- การกำหนดทิศทางขององค์กร วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ การถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

- กระบวนการจัดทำกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปี

- โครงการสำหรับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

- การเขียนโครงการ ได้แก่ องค์ประกอบโครงการ ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การดำเนินการ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ผลประโยชน์ที่ได้รับ

ครั้งที่ ๒

๑) ให้ความรู้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๒) ปฏิบัติการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

เนื้อหาการอบรมครั้งที่ ๒ มีดังนี้

- การเขียนโครงการ ได้แก่ องค์ประกอบโครงการ ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การดำเนินการ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ผลประโยชน์ที่ได้รับ

- การประเมินโครงการ ได้แก่ วิธีการประเมิน เครื่องมือประเมินโครงการ
ครั้งที่ ๓

๑) นำเสนอผลงานการพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๒) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกันระหว่างสมาชิกของสถานศึกษาในประเด็นการพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หรือประเด็นอื่นๆ ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาและคณะผู้วิจัย

เนื้อหาการอบรมครั้งที่ ๓ มีดังนี้

- ผลงานโครงการ วิธีการประเมิน และเครื่องมือประเมินโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่ผ่านมาการทบทวนและการปรับปรุง (ถ้ามี) ของสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้ง ๑๒ แห่ง

๓. สถานศึกษาและบุคลากรลงมือดำเนินการปรับปรุง/แก้ไข/พัฒนา/เขียนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หลังจากได้รับความรู้และคำแนะนำจากคณะผู้วิจัยภายหลังได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในแต่ละครั้ง ซึ่งจะใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้น ประมาณครั้งละ ๒๐ - ๓๐ วัน

๔. สถานศึกษาและบุคลากรของสถานศึกษาดำเนินงานจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการและการประเมินโครงการ ตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้พัฒนาและปรับปรุงแล้วตามเป้าหมายของสถานศึกษา

๕. นักวิจัย ดูแล ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา แสดงความคิดเห็น กำกับติดตาม การดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการและการประเมินโครงการตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งภายใต้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

๖. สถานศึกษาและนักวิจัยร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน นำเสนอผลงานการเขียนโครงการและการประเมินโครงการที่สามารถนำไปใช้และรวบรวมอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อนำไปดำเนินการ จากนั้น สะท้อนผลการพัฒนา การดำเนินงานจัดการศึกษาและประเด็นการพัฒนาต่างๆ ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาแต่ละแห่งและคณะผู้วิจัย

๗. ถอดบทเรียนและสรุปการพัฒนาสถานศึกษาตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชของแต่ละสถานศึกษา

ระยะเวลาการพัฒนาของสถานศึกษา : ดำเนินกิจกรรมร่วมกันรวมทั้งหมด ๙๐ วัน

ผลลัพธ์การพัฒนา:

๑. สถานศึกษาได้แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ประสิทธิภาพ
๒. สถานศึกษาได้แผนปฏิบัติการประจำปีที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา
๓. สถานศึกษาได้โครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา
๔. บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์ของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
๕. บุคลากรของสถานศึกษาสามารถพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา

แนวทางการร่วมพัฒนาด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและคณะนักวิจัยนี้ได้ถูกพิจารณานำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

๒. ผลการใช้แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

ขั้นตอนนี้นักวิจัยได้ร่วมดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาตามแนวทางและกิจกรรมที่ได้ออกแบบไว้กับสถานศึกษาแต่ละแห่งตามหัวข้อเรื่อง “การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา การพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา” ซึ่งเป็นการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาตามบริบทและความต้องการของแต่ละแห่ง พบว่า

การดำเนินการพัฒนาสถานศึกษา มีดังนี้

๑. ลงพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมายแนวทางการดำเนินงาน และประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาและคณะนักวิจัย ดำเนินการกับสถานศึกษา จำนวน ๑๒ แห่ง

๒. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การติดตามผลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ครั้งที่ ๑ ให้ความรู้สร้างความเข้าใจและปฏิบัติการทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี และปรับปรุงองค์ประกอบแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี

นอกจากนี้ยังให้ความรู้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนโครงการและปรับปรุงหรือเขียนโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ครั้งที่ ๒ ให้ความรู้สร้างความเข้าใจและปฏิบัติการเกี่ยวกับการเขียนโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ครั้งที่ ๓ นำเสนอผลงานการพัฒนา/ปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาของแต่ละแห่ง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สະท่อนผลการปฏิบัติร่วมกันระหว่างสมาชิกของสถานศึกษากับคณะผู้วิจัย

๒.๑ ผลการพัฒนาสถานศึกษาตามแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวม พบว่า

๑. สถานศึกษาทุกแห่งได้มีผู้บริหารและบุคลากรเข้าร่วมการพัฒนา โดยเริ่มตั้งแต่วางแผนแนวทางการพัฒนา กำหนดวิธีการและเนื้อหา ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ลงมือปฏิบัติการ พัฒนาสถานศึกษา และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในสถานศึกษาและคณะผู้วิจัยตลอดระยะเวลาดำเนินการ

๒. สถานศึกษาทุกแห่งได้รับทราบแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาตนเอง ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน และประเด็นการพัฒนาต่างๆ ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาและคณะผู้วิจัย

๓. สถานศึกษาทุกแห่งและบุคลากรได้รับความรู้เรื่อง ระบบประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา โครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา

๔. สถานศึกษาทุกแห่งได้ดำเนินการทบทวนแผนและองค์ประกอบของแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อันเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามที่ตั้งไว้ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งได้ทำการทบทวนตนเอง ได้แก่

- แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

- การกำหนดทิศทางขององค์กร วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ ตัวชี้วัด

ความสำเร็จ ค่าเป้าหมาย

- แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

- โครงการเพื่อจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

- องค์ประกอบโครงการ ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การดำเนินการ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ผลประโยชน์ที่ได้รับ

๕. สถานศึกษาทุกแห่งได้รับข้อเสนอแนะและแนวทางการปรับปรุงหรือพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการของสถานศึกษา เพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามประเด็นปัญหาที่ผ่านการทบทวนร่วมกัน

๖. สมาชิกของสถานศึกษาที่เข้าร่วมได้ฝึกการเขียนโครงการและประเมินโครงการตามสถานการณ์จริงจากงานที่รับผิดชอบ และได้รับข้อเสนอแนะ แนวทางการปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการและการประเมินของสถานศึกษา เพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามประเด็นปัญหาที่ผ่านการทบทวนร่วมกัน

๒.๒ ประเด็นข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและโครงการของสถานศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยร่วมศึกษาและทบทวนแผนการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีและโครงการของสถานศึกษาที่ใช้สำหรับปีการศึกษา ๒๕๖๔ พบว่า มีประเด็นข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

๑) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีในปีปัจจุบันใช้เทคนิคคัดลอกไฟล์มาจากปีที่แล้ว

ในประเด็นนี้ตรวจพบว่า เมื่อนำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ผ่านมาเปรียบเทียบกับของปีปัจจุบันโดยใช้เทคนิคคัดลอกไฟล์มาจากปีที่แล้ว จากการกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการจัดทำแผนไม่ได้เกิดขึ้นตามกระบวนการของการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี หากแต่เกิดจากการจัดทำโดยคน ๆ เดียวทั้งแผน บางทีมีคนที่พูดว่า “แผนของโต” หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคนสั่งให้ “โต” เป็นคนทำ ซึ่งการกระทำเช่นนี้ไม่เกิดผลดีต่อการบริหารสถานศึกษาเลย เพราะแผนปฏิบัติการประจำปี จะต้องเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของคณะทำงานที่ร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนา การวิเคราะห์กลยุทธ์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดแล้วแปลงกลยุทธ์ไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเป็นสำคัญ

๒) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีใช้เทคนิคคัดลอกไฟล์มาจากสถานศึกษาอื่น

ในประเด็นนี้ตรวจพบว่า มีข้อความบางข้อความที่ปรากฏชื่อของสถานศึกษาอื่น ซึ่งมีชื่อของสถานศึกษาเจ้าของแผนนั้น แม้จะคาดได้ว่า แผนงานโครงการที่จัดทำขึ้นอาจเป็นโครงการที่ดีก็ตาม แต่ก็อาจไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ ดังนั้น แผนของสถานศึกษาใดก็ควรเกิดขึ้นจากการจัดทำของคณะทำงานจัดทำแผนของสถานศึกษานั้น

๓) ไม่มีการนำข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นมาลงในองค์ประกอบของแผน

๓.๑ ข้อมูลอัตรากำลังครู บุคลากร ที่ระบุรายละเอียดที่จะต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และข้อมูลความขาดแคลนอัตรากำลัง หรือความต้องการบุคลากรสาขาใด

๓.๒ ข้อมูลอาคารเรียน อาคารประกอบที่แสดงถึงสภาพการใช้ประโยชน์ และความต้องการหรือความขาดแคลน

๓.๓ ข้อมูลแสดงจำนวนนักเรียน และการจัดห้องเรียน ที่แสดงสภาพปัญหาความขาดแคลนในเรื่องต่าง ๆ เช่น ข้อมูลเด็กยากจนขาดแคลนเครื่องแบบ ขาดแคลนเครื่องเขียน - แบบเรียน ขาดแคลนอาหารกลางวัน ปัญหาภาวะทุพโภชนาการ

๓.๔ ข้อมูลแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา

๓.๕ ข้อดีเด่นของสถานศึกษา จุดเด่นของสถานศึกษาที่มีบริบทเฉพาะตัวตน

๓.๖ สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาเรียงตามลำดับความสำคัญ

ข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวข้างต้นถือได้ว่าเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สถานศึกษาจะต้องจัดเก็บและจัดกระทำเป็นสารสนเทศของสถานศึกษา เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

๔) ไม่มีการนำปัญหาของสถานศึกษาไปใช้ในการวางแผน

ในประเด็นนี้พบว่าไม่มีการระบุไว้ในองค์ประกอบใดของแผนว่า จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น สถานศึกษาจะใช้กลยุทธ์โครงการอะไรมาแก้ปัญหาหรือไม่มีรายงานว่าจากปัญหาที่เกิดขึ้นสถานศึกษาได้ดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น ๆ ด้วยวิธีอะไร ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาที่เป็นแค่ปัญหาแต่ไม่ใช่ปัญหาเชิงพัฒนา เมื่อการพัฒนาสถานศึกษาไม่ได้เริ่มต้นจากปัญหาหรือการวิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาสถานศึกษา จึงไม่เกิด หรืออาจกล่าวได้ว่า “ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไข”

๕) ไม่มีประมาณการรายรับ – รายจ่ายประจำปีของสถานศึกษา

ในประเด็นนี้พบว่าสถานศึกษาไม่ได้ระบุแหล่งที่มาของงบประมาณ และประมาณการรายจ่ายประจำปีของสถานศึกษา มีเพียงแต่ระบุไว้ในรายละเอียดของโครงการเท่านั้น จึงไม่ทราบว่าจะแต่ละโครงการนั้น ได้งบประมาณมาจากที่ใด จำนวนเท่าใด ในประเด็นนี้สถานศึกษาจะต้องระบุที่มาของงบประมาณ หรือที่เรียกว่า “ประมาณการรายรับ” เช่น เงินอุดหนุนรายหัวระดับก่อนประถมศึกษา เงินอุดหนุนรายหัวระดับประถมศึกษา เงินอุดหนุนรายหัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เงินอุดหนุนรายหัวระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เงินอุดหนุนโครงการเรียนฟรี ๑๕ ปี อย่างมีคุณภาพ เงินสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น และเงินบริจาคอื่น ๆ

ในการคำนวณงบประมาณที่เป็นเงินอุดหนุนรายหัว ให้ใช้ข้อมูลพื้นฐาน ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ของปีการศึกษาที่ผ่านมา ดังนั้น ในตารางแสดงข้อมูลจำนวนนักเรียนก็ควรมีสอดคล้องข้อมูลพื้นฐาน ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายนของปีการศึกษาที่ผ่านมาด้วย เพื่อความสะดวกในการคิดคำนวณ และงบประมาณทั้งหมดในปีปัจจุบัน จะเป็นต้นทุนในการคำนวณประมาณการรายจ่ายประจำปีของสถานศึกษาด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงต้องลงรายละเอียดทั้งประมาณการรายรับ และประมาณการรายจ่าย

๖) ไม่มีการสรุปผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา

ผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาจะสะท้อนให้เห็นจุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษาเป็นข้อมูลแสดงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา ประเด็นที่ควรสรุปได้แก่

๖.๑ จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ได้รับการจัดการศึกษารวมเท่าใด เพิ่มขึ้นหรือลดลงมีนักเรียนซ้ำชั้นหรือไม่

๖.๒ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยรวม

๖.๓ โครงการเด่น The best practices

๖.๔ ผลงานของครูและนักเรียนที่น่าภาคภูมิใจ

๖.๕ จุดด้อยของสถานศึกษาที่ควรได้รับการพัฒนา

๗) ไม่มีลายมือชื่อของผู้เสนอโครงการ ผู้เห็นชอบโครงการ และผู้อนุมัติโครงการ

ในประเด็นนี้คณะผู้จัดทำแผนควรตรวจสอบให้ดี เพราะอาจจะกลายเป็นว่าแผนนี้ไม่ผ่านสายตาของผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

๘) ไม่มีหลักฐานการบันทึกความเห็นชอบให้ใช้แผนปฏิบัติการประจำปีของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ก่อนนำแผนไปสู่การปฏิบัติผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำแผนนั้น เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกครั้ง และให้มีหลักฐานปรากฏท้ายเล่มด้วย

๙) ไม่มีการสะท้อนตัวตนและขาดความสมบูรณ์ของแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีและโครงการ

ในประเด็นนี้ พบว่า สถานศึกษามีการทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและองค์ประกอบต่าง ๆ ขาดการวิเคราะห์หรือสะท้อนตัวตนตามบริบทของสถานศึกษาเอง ส่งผลให้การจัดทำของแผนการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีและโครงการขาดความสมบูรณ์ ไม่สนับสนุนกระบวนการขับเคลื่อนงานให้บรรลุตามเป้าหมายตามที่วางมาตรฐานไว้ จากข้อมูลการศึกษาสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า

(๑) วิสัยทัศน์ มีปัญหา เช่น ไม่สะท้อนกับบริบทและตัวตนของสถานศึกษา

(๒) พันธกิจ มีปัญหา เช่น มีจำนวนมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และไม่ครอบคลุมหน้าที่หลักขององค์กร

(๓) กลยุทธ์ มีปัญหา เช่น มีจำนวนมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานและไม่สนองต่อวิสัยทัศน์และความต้องการของชุมชน

(๔) เป้าประสงค์ มีปัญหา เช่น ไม่มีการกำหนดเป้าประสงค์หรือสะท้อนเป้าหมายความสำเร็จของกลยุทธ์ต่างๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

(๕) โครงการ มีปัญหา เช่น มีจำนวนมากเกินไปหรือน้อยเกินไป มีโครงการซ้ำซ้อน จัดกลุ่มโครงการผิดประเภท มีความลำสมัยและขาดโครงการที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนประเด็นตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทำให้ไม่บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามที่ตั้งไว้

(๖) การเขียนโครงการขาดความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในแต่ละส่วน ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย เป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ การประเมินโครงการและตัวชี้วัดความสำเร็จ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

(๗) ตัวชี้วัดความสำเร็จ มีปัญหาเช่น ความบกพร่องของการตั้งตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือวัดความสำเร็จที่ไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของโครงการและตัวชี้วัดที่ตั้งขึ้น

๓. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

หลังจากการร่วมวางแผนและร่วมพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และมีการถอดบทเรียนความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากสถานศึกษาทั้ง ๑๒ แห่งแล้ว พบว่าแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช มุ่งเน้นที่การสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่งและการมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในสถานศึกษา ภายหลังจากที่สถานศึกษาได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแล้วนั้น จะต้องมีการสร้างแนวทางการจัดการศึกษานั้นให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดขึ้น โดยมีเครื่องมือที่จำเป็นในการขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานและสื่อสารของสถานศึกษาแก่บุคลากรภายในสถานศึกษาซึ่งก็คือ “แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา” ที่สะท้อนการขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และมาตรฐานของสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อการดำเนินการตามโครงการ กิจกรรมและวัตถุประสงค์ประจำปี จนได้ข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา ดังนั้น บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานและการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ จนสามารถนำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินผลการปฏิบัติประจำปีไปประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากนั้นสถานศึกษาจัดทำเป็นเอกสารสรุปผลการดำเนินการเป็นรายงานผลการปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR: Self - Assessment Report) ได้ต่อไปซึ่งเป็นถือเป็นการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพศึกษานั้นเอง จะเห็นได้ว่า หากการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นระบบ จะสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดและสัมพันธ์กับมาตรฐานของต้นสังกัด อีกทั้งยังสอดคล้องตามเป้าหมายมาตรฐานการศึกษาของชาติอีกด้วย

แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช มีกระบวนการดำเนินงาน ๓ ขั้นตอน ได้แก่

๑. ทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

เป็นขั้นตอนที่สถานศึกษาและสมาชิกต้องศึกษามาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป้าหมายหลักของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา คือพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สถานศึกษาต้อง ทบทวนทิศทางและองค์ประกอบแผนพัฒนาการจัดการศึกษาว่ามีความสัมพันธ์ ความสอดคล้องกับการขับเคลื่อนงานให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ อันได้แก่วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ โครงการและการถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ หากพิจารณาแล้ว

ส่วนโดยยังคงพร้อมสถานศึกษาควรปรับปรุงหรือแก้ไขแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้รองรับการจัดการศึกษาให้เป็นไปตาม “เป้าหมายที่พึงประสงค์” ของสถานศึกษาที่ตั้งไว้

๒. นำสู่การปฏิบัติผ่านแผนปฏิบัติการประจำปี

เป็นขั้นตอนที่สถานศึกษากำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กรด้วยการถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ กำหนดระบบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน มีการนำเสนอการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน แผนที่ทำขึ้นนี้สำหรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนด มีแนวทางและกระบวนการทำงานที่ชัดเจนที่จะมุ่งไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่พึงประสงค์ มีวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและตรวจสอบผลการทำงานอย่างเป็นระบบ

๓. สร้างโครงการดีขับเคลื่อนงานสู่เป้าหมาย

เป็นขั้นตอนที่สถานศึกษากำหนดกิจกรรม วิธีการดำเนินงาน โดยการนำเอาแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาลงสู่การปฏิบัติงานในลักษณะของโครงการ แล้วมีกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยกำหนดเป็นโครงการที่อยู่ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีที่มีกิจกรรมมุ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา พัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาและพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โครงการที่ดีมีคุณภาพต้องทำให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามที่สถานศึกษาตั้งไว้

รายละเอียดในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

สถานศึกษาทุกแห่งมีการลงมือทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นขั้นตอนที่สมาชิกของสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการทบทวนองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาว่ามีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดขึ้นมาแล้วหรือไม่ ประเด็นที่จะต้องพิจารณามีดังนี้

๑.๑ ศึกษามาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายของสถานศึกษา

สิ่งสำคัญประการแรกสถานศึกษาทุกแห่งต้องมี คือ การกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาและต้องสร้างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมกับสมาชิกทุกฝ่ายและร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่พึงประสงค์ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานี้หากมีการดำเนินการสร้างอย่างถูกต้องเป็นระบบจะสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ได้กำหนดไว้ด้วย

มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายของสถานศึกษาซึ่งเป็นเครื่องสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบและการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เต็มตามศักยภาพและตรงตามความต้องการ คุ้มค่า เสมอภาคและเป็นธรรม รวมทั้งเป็นไปตามความต้องการของชุมชน สะท้อนอัตลักษณ์ จุดเน้นและตามบริบทของสถานศึกษา

สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมคุณภาพสำคัญ ๓ ด้าน คือ

- ๑) คุณภาพผู้เรียนหรือคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา
- ๒) คุณภาพการบริหารและการจัดการ
- ๓) คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรสะท้อนถึงเป้าหมายหรือภาพความสำเร็จที่เด่นชัด เป็นรูปธรรมครอบคลุมคุณภาพทั้ง ๓ ด้าน และเป็นไปตามบริบทที่แท้จริงของตนเอง สถานศึกษาที่มี วัตถุประสงค์หรือลักษณะพิเศษอาจกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นความโดดเด่นเฉพาะทางได้ มาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้ สูงขึ้นจากเดิมอีก

เมื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแล้วต้องมีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของ มาตรฐานแต่ละด้าน ซึ่งสถานศึกษาควรระบุเป้าหมายความสำเร็จที่คาดหวังไว้ที่ต้องสะท้อนประเด็นที่จะพัฒนา ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ชัดเจน

สิ่งสำคัญที่สถานศึกษาต้องคำนึงถึง ได้แก่ “**คุณลักษณะและคุณภาพของผู้เรียน**” ที่เป็นเป้าหมาย สำคัญของการพัฒนา รวมทั้งกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ สถานศึกษาต้องระบุให้ได้ว่า “**เป้าหมายที่พึงประสงค์**” ที่ต้องการพัฒนาต้องเป็นสิ่งที่ทำได้จริงตามบริบท ตาม ศักยภาพของสถานศึกษานั้น ๆ จากเป้าหมายที่พึงประสงค์จะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่รองรับการพัฒนา สูเป้าหมายนั้น โดยมีแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อน การทำงานของสมาชิกในสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. สมาชิกทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและสร้างความเข้าใจต่อมาตรฐานการศึกษาและ ค่าเป้าหมายของสถานศึกษา

๒. สมาชิกทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการกำหนด “**เป้าหมายที่พึงประสงค์**” ของสถานศึกษาที่ต้องการ พัฒนา ให้ครอบคลุม ๓ ด้านคือ ๑) ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ๒) ด้านคุณภาพการ บริหารและการจัดการ และ ๓) ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผลลัพธ์ ที่สำคัญจะเกิดขึ้นที่ “**ตัวผู้เรียน**” ซึ่งเป็นผลมาจากการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนของ สถานศึกษา

๑.๒ ทบทวนทิศทางและองค์ประกอบแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

เมื่อสถานศึกษากำหนดเป้าหมายที่พึงประสงค์ได้แล้ว จะต้องมาพิจารณาแนวทางการพัฒนา สถานศึกษาเพื่อให้ดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ เปรียบเสมือนเป็นผลลัพธ์ระดับสูง ที่สถานศึกษาต้องการที่จะบรรลุ สถานศึกษาจึงต้องกลับมาทบทวนทิศทางการพัฒนาดตนเองแล้วปรับปรุงหรือ สร้างแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาขึ้นมาให้สนับสนุนการมุ่งสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ที่ตั้งไว้ให้ได้ สิ่ง ที่สถานศึกษาต้องทบทวนก็คือ “**แผนพัฒนาการจัดการศึกษา**” ที่เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการดำเนินงานของ สถานศึกษาที่ในระยะยาว ๓ – ๕ ปี ที่มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรที่ทำให้สมาชิกทุกคนนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน สถานศึกษา

และสมาชิกทุกฝ่ายทำการทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยพิจารณาทิศทางการจัดการศึกษาและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาว่ามีการกำหนดครบถ้วน สอดคล้องกับบริบทจริงของสถานศึกษา นำสู่การปฏิบัติและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันของสถานศึกษา

การทบทวนทิศทางและองค์ประกอบแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

๑) วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ เป็นการมองภาพในอนาคตของสถานศึกษาว่าควรจะเป็นไปทิศทางใด ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับลักษณะบริบทของสถานศึกษาและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงและ ที่สำคัญควรมีลักษณะเป็นสภาพในเชิงอนาคตที่ตอบสนองสังคมในระดับชาติหรือนานาชาติ สถานศึกษาสามารถนำวิสัยทัศน์เดิมมาพิจารณาถึงความแตกต่างหรือแนวทางที่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ขึ้นจากเดิมและต้องตอบสนองอนาคตได้

อาทิเช่น การก้าวสู่สังคมดิจิทัล ทักษะผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ ๒๑ พลเมืองดิจิทัล คุณลักษณะคนไทย ๔.๐ หรือความเป็นสากล เป็นต้น

(หลักการเขียน : สถานศึกษาอยากจะเป็นอะไร โดยการทำอะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

๒) พันธกิจ

พันธกิจ เป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการเพื่อให้วิสัยทัศน์เป็นจริง พันธกิจเป็นการบ่งบอกหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องทำหรือจะทำในอนาคตและมีกระบวนการผลิตของสถานศึกษา กลุ่มหรือผู้รับบริการหรือวิธีการดำเนินงานและความรับผิดชอบของสถานศึกษา พันธกิจสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์แต่ต้องสอดคล้องกับหน้าที่หลักขององค์กรและไม่ควรมีจำนวนมากเกินไป

(หลักการเขียน : สถานศึกษามีหน้าที่ต้องทำอะไรตามภารกิจที่ได้กำหนดขึ้นและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์)

๓) กลยุทธ์

กลยุทธ์ เป็นวิธีการดำเนินงานหรือแนวทางการทำงานที่มั่นใจได้ว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (วิสัยทัศน์) สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ความต้องการของชุมชนและไม่ควรมีจำนวนมากเกินไป

กลยุทธ์ประกอบด้วยคำถามสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่

- (๑) ปัจจุบันเราอยู่ ณ จุดใด
- (๒) เราต้องการไปถึงจุดใด
- (๓) เราจะไปถึงจุดนั้นได้อย่างไร

(หลักการเขียน : สถานศึกษาทำวิธีการใดถึงบ้างถึงจะบรรลุวิสัยทัศน์)

ข้อเสนอแนะ

๑) การกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร (ประเด็นกลยุทธ์) สามารถกำหนดได้ตามมาตรฐานการศึกษาหรือตามต้นสังกัด อาจเริ่มจากการกำหนดตามมาตรฐานการศึกษาทั้ง ๓ ด้าน คือ (๑) กลยุทธ์ด้านพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (๒) กลยุทธ์ด้านพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษา และ (๓) กลยุทธ์ด้านพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการศึกษา

๒) วิธีการได้กลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาควรได้มาจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ของสถานศึกษาอย่างตรงไปตรงมา โดยใช้เทคนิคอย่าง SWOT Analysis และ TOWs Matrix มาเป็นเครื่องมือช่วยในการกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมได้

๔) เป้าประสงค์

เป้าประสงค์ เป็นสิ่งที่คาดหวังในอนาคตหรือผลลัพธ์ที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดขึ้น โดยมีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์และประเมินผลความสำเร็จต่อไป เป้าประสงค์ต้องสะท้อนเป้าหมายความสำเร็จของกลยุทธ์ต่างๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

(หลักการเขียน : ใคร ได้อะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

๕) ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดว่าองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ในแต่ละกลยุทธ์หรือไม่ สามารถนำตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานสถานศึกษามาเขียนได้ การกำหนดค่าของตัวชี้วัด เช่น ร้อยละ อัตราส่วน สัดส่วน จำนวน ค่าเฉลี่ย ระดับความสำเร็จ

๖) ค่าเป้าหมาย

ค่าเป้าหมาย เป็นความสำเร็จหรือผลงานที่สถานศึกษาต้องการจะบรรลุในแต่ละตัวชี้วัด แต่ละปีตามระยะเวลาของแผนนั้น โดยค่าเป้าหมายนั้นจะถูกกำหนดมาจากข้อมูลพื้นฐานที่ผ่านมาจากปีก่อนหน้า

๗) กลยุทธ์ริเริ่ม

กลยุทธ์ริเริ่มเป็นวิธีการที่ดีที่สุด โดดเด่น ที่แตกต่างจากเดิมที่สถานศึกษาจะต้องทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ โดยนำผลจากการวิเคราะห์ TOWs Matrix และนโยบายที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ มากำหนดเป็นแนวทางการทำงาน

๘) โครงการ

โครงการ เป็นกลุ่มกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นอย่างเป็นระบบ บอกให้ทราบว่าสถานศึกษาจะทำอะไรบ้างเพื่อขับเคลื่อนกลยุทธ์ การกำหนดโครงการ /กิจกรรมระยะ ๓ - ๕ ปีเป็นการกำหนดโครงการ /กิจกรรมแต่ละกลยุทธ์ที่คาดว่าจะดำเนินการในระยะ ๓ - ๕ ปี เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของสถานศึกษาในระยะ ๓ - ๕ ปี

โครงการและกิจกรรมที่กำหนด ควรสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสถานศึกษา ตามมาตรฐานทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่

๑) โครงการและกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหรือคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สถานศึกษามุ่งหวัง

๒) โครงการและกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการสถานศึกษาให้มีสิ่งส่งเสริมสนับสนุนและการบริหารจัดการเพื่อให้สำเร็จผลตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ที่วางไว้

๓) โครงการและกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้สอนพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนและผู้สอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรม และการวิจัยที่ขยายผลสู่ชุมชน สังคม และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ได้ (หลักการเขียน : สั้น กระชับ ชัดเจน เข้าใจ และสอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำ)

เมื่อสถานศึกษาทำการทบทวนทิศทางและองค์ประกอบแผนพัฒนาการจัดการศึกษาครบทุกองค์ประกอบแล้ว จะทำให้ทราบว่าแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่กำลังใช้อยู่ นั้น มีความสมบูรณ์หรือยังขาดข้อมูลในองค์ประกอบใด สะท้อนภาพความสำเร็จและแนวทางปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์เช่นไร ที่ต้องการให้เกิดขึ้น

แนวทางการพัฒนาแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาเป็นงานที่ต้องใช้แนวคิดทางการบริหารจัดการเข้ามาช่วยในการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง ขั้นตอนการทำงานเพื่อใช้เป็นข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ สถานศึกษาต้องทำการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ตรวจสอบ ทบทวน กลั่นกรอง จัดวาง และสร้างสรรค์สภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา โดยแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ของสถานศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ได้แก่ SWOT Analysis และ TOWs Matrix ซึ่งเทคนิคทั้ง ๒ วิธีนี้ เป็นวิธีที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับใช้กันอย่างแพร่หลาย SWOT Analysis ใช้ในการวิเคราะห์และประเมินศักยภาพของสถานศึกษาเพื่อให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการจัดการศึกษา จากนั้นจึงมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ แล้วนำมาสู่การวางแผนแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้ TOWs Matrix เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์กลยุทธ์ เพื่อกำหนดกรอบกลยุทธ์การดำเนินงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของสถานศึกษา กำหนดตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่ม โครงการ ให้บรรลุตามเป้าหมายจนได้เป็นแผนการจัดการสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

SWOT Analysis

เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ ซึ่งช่วยให้ผู้วางแผนหรือสถานศึกษา กำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบต่อการทำงานของสถานศึกษาแต่ละแห่ง SWOT Analysis เป็นเครื่องมือสำหรับการวางแผนกลยุทธ์เบื้องต้น เพื่อใช้วิเคราะห์สถานการณ์และกระบวนการทำงานของสถานศึกษาในปัจจุบัน รวมทั้งสร้างโอกาสใหม่ ๆ ในอนาคต ผ่านการวิเคราะห์ปัจจัย ๔ ประการ ได้แก่ Strength (จุดแข็ง), Weakness (จุดอ่อน), Opportunities (โอกาส) และ Threats (อุปสรรค) โดยมีรายละเอียดดังนี้

S (Strengths) หมายถึง จุดแข็งหรือจุดเด่น เป็นผลมาจากปัจจัยภายใน ความสามารถและสถานการณ์ภายในสถานศึกษาในเชิงบวก เป็นการวิเคราะห์หาจุดแข็งที่ทำให้ดีหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดความแตกต่างและสร้างข้อได้เปรียบของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษานำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย เป็นข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่ทำให้ทำงานได้ดี ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ในการทำงานและการกำหนดกลยุทธ์ เช่น โครงสร้างและนโยบาย ผลผลิต ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหาร บุคลากร ผู้ปกครอง ประสิทธิภาพทางการเงิน วัสดุทรัพยากร การบริหารจัดการ การเรียนการสอน ฯลฯ แนวทางการตั้งคำถามเบื้องต้นเพื่อหาจุดแข็งของสถานศึกษา เช่น

- (๑) อะไรคือสิ่งที่ทำให้สถานศึกษาของเราได้เปรียบมากกว่าสถานศึกษาอื่น
- (๒) จุดแข็งของสถานศึกษาเรามีอะไรบ้าง

(๓) บุคลากรของสถานศึกษาเรามีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้านใดเป็นพิเศษบ้าง

W (Weaknesses) หมายถึง จุดอ่อนหรือจุดด้อย เป็นผลมาจากปัจจัยภายในสถานการณ์ภายในสถานศึกษาในเชิงลบและด้อยความสามารถ เป็นการวิเคราะห์ข้อด้อยหรือข้อเสียเปรียบของของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการดำเนินงานภายในที่สถานศึกษาทำได้ไม่ดี เป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในต่าง ๆ ของสถานศึกษาเอง ซึ่งต้องหาวิธีในการแก้ปัญหานั้น เช่น โครงสร้างและนโยบาย ผลผลิต ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหาร บุคลากร ผู้ปกครอง ประสิทธิภาพทางการเงิน วัสดุทรัพยากร การบริหารจัดการ การเรียนการสอน ฯลฯ

แนวทางการตั้งคำถามเบื้องต้นเพื่อหาจุดอ่อนของสถานศึกษา เช่น

(๑) อะไรคือสิ่งที่ทำให้สถานศึกษาของเราได้เสียเปรียบกว่าสถานศึกษาอื่น

(๒) จุดอ่อนหรือจุดด้อยภายในของสถานศึกษาเรามีอะไรบ้าง

(๓) ทำไมผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเราถึงไม่เป็นไปตามมาตรฐาน

O (Opportunities) หมายถึง โอกาส เกิดจากปัจจัยภายนอก (เรื่องภายนอกสถานศึกษา) ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การทำงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของสถานศึกษา การวิเคราะห์โอกาสที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นผลจากการที่สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษาที่เอื้อประโยชน์และส่งเสริมการทำงาน โอกาสแตกต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก (เรื่องภายนอกสถานศึกษาเท่านั้น) แต่จุดแข็งนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายใน (เรื่องภายในสถานศึกษาเท่านั้น) เช่น สภาพสังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมาย นโยบาย หน่วยงานต้นสังกัดชุมชน เครือข่าย ฯลฯ

แนวทางการคาดการณ์โอกาส ผลกระทบเชิงบวกของสถานศึกษา เช่น

(๑) นโยบายใดที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

(๒) ความต้องการที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน/สถานประกอบการที่มีผลต่อการจัดการศึกษาสถานศึกษา

(๓) การเพิ่มงบประมาณในการจัดการศึกษาและการบริหารงานของสถานศึกษา

T (Threats) หมายถึง อุปสรรคหรือภาวะคุกคาม เกิดจากปัจจัยภายนอก (เรื่องภายนอกสถานศึกษา) ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางการทำงานของสถานศึกษาไม่ให้อบรรลุวัตถุประสงค์เป็นสภาพแวดล้อมภายนอก ที่เป็นปัญหาต่อสถานศึกษา เช่น สภาพสังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมาย นโยบาย หน่วยงานต้นสังกัดชุมชน เครือข่าย เป็นต้น

บางครั้งการจำแนกโอกาสและอุปสรรคเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะทั้งสองสิ่งนี้สามารถเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจทำให้สถานการณ์ที่เคยเป็นโอกาสกลับกลายเป็นอุปสรรคได้ และในทางกลับกันอุปสรรคอาจกลับกลายเป็นโอกาสได้เช่นกัน ด้วยเหตุนี้เองสถานศึกษาที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ของตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์แวดล้อม เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องและพยายามขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ออกไป

- แนวทางการการคาดการณ์อุปสรรค ผลกระทบเชิงลบต่อการดำเนินงาน เช่น
- (๑) โรคระบาดที่เกิดผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - (๒) อัตราการเกิดของประชากรที่ลดลง
 - (๓) นโยบายการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงบ่อย

ตารางที่ ๑ แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SWOT Analysis

SWOT Analysis		
สภาพแวดล้อมภายใน	Strength: S จุดแข็ง จุดเด่น ข้อได้เปรียบ	Weaknesses: W จุดอ่อน จุดด้อย ข้อเสียเปรียบ
สภาพแวดล้อมภายนอก	Opportunities: O โอกาส สิ่งเกื้อกูลที่ทำให้ งานประสบความสำเร็จ	Threats: T อุปสรรค ภาวะคุกคาม ที่ขัดขวางการทำงาน

TOWS Matrix

เป็นเทคนิคการวิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์หรือกลยุทธ์ริเริ่มหลังจากที่มีการประเมินสภาพแวดล้อม โดยการวิเคราะห์ให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค/ภาวะคุกคามแล้วจะนำมาข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ในรูปแบบความสัมพันธ์แบบแมทริกซ์โดยใช้ตารางที่เรียกว่า TOWS Matrix เพื่อกำหนดออกมาเป็น ยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ประเภทต่าง ๆ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค โดยประเมินสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาระบุถึงจุดแข็งและจุดอ่อน และประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสและอุปสรรคซึ่งต้องมีการวิเคราะห์ให้ละเอียดทุกแง่มุมและตรงตามความเป็นจริงหรือบริบทของสถานศึกษาให้ได้มากที่สุด อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลของการกำหนดกลยุทธ์ที่ใช้เทคนิค TOWS Matrix ให้มีความแหลมคมและนำไปใช้กำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างดี

๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับอุปสรรค จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับอุปสรรค ซึ่งผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้เกิดกลยุทธ์ ๔ ประเภท คือ

(๑) กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรุก

(๒) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและอุปสรรคมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงป้องกัน แม้ว่าสถานศึกษา

จะมีมีจุดแข็งแต่ในขณะเดียวกันก็ประสบกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอุปสรรคจากภายนอกที่ควบคุมไม่ได้เช่นกัน แต่สามารถใช้จุดแข็งที่มีอยู่ป้องกันอุปสรรคที่มาจากภายนอกได้

(๓) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข เนื่องจากสถานศึกษามีโอกาสที่จะนำแนวคิด วิธีใหม่ ๆ หรือโอกาสที่ในเชิงบวกจากสภาพแวดล้อมภายนอกนอกที่เกิเกิดขึ้นมาใช้ในการแก้ไขจุดอ่อนที่มีอยู่ได้

(๔) กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรับ เนื่องจากสถานศึกษามีการเผชิญกับทั้งจุดอ่อนและอุปสรรคจากภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้

ตารางที่ ๒ แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี TOWS Matrix

<p>ปัจจัยภายใน</p> <p>ปัจจัยภายนอก</p>	<p>จุดแข็ง (Strategy: S)</p> <p>S1.....</p> <p>S2.....</p> <p>S3.....</p>	<p>จุดอ่อน (Weaknesses: W)</p> <p>W1.....</p> <p>W2.....</p> <p>W3.....</p>
<p>โอกาส (Opportunities: O)</p> <p>O1.....</p> <p>O2.....</p> <p>O3.....</p>	<p>SO Strategy</p> <p>กลยุทธ์เชิงรุก</p> <p>ใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาส</p>	<p>WO Strategy</p> <p>กลยุทธ์เชิงแก้ไข</p> <p>ใช้โอกาสลดจุดอ่อน</p>
<p>อุปสรรค (Threats: T)</p> <p>T1.....</p> <p>T2.....</p> <p>T3.....</p>	<p>ST Strategy</p> <p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน</p> <p>ใช้จุดแข็งรับมืออุปสรรค</p>	<p>WT Strategy</p> <p>กลยุทธ์เชิงรับ</p> <p>แก้ไขจุดอ่อนเสี่ยงอุปสรรค</p>

ตารางที่ ๓ แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี TOWS Matrix (อ้างอิงจาก สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๖๓)

ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง (Strategy: S)	จุดอ่อน (Weaknesses: W)
<p>ปัจจัยภายนอก</p> <p>โอกาส (Opportunities: O)</p> <p>O1 ต้นสังกัดและหน่วยงานเอกชนให้การสนับสนุนการศึกษา</p> <p>O2 ชุมชนมีเอกลักษณ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่เด่นชัด</p> <p>O3 เทคโนโลยีส่งเสริมการแสวงหาความรู้และการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียน</p> <p>O4 ชุมชน อปท. หน่วยงานภาครัฐ สถาบันศาสนามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาที่เข้มแข็ง</p> <p>O5 มีแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาภายนอกให้ศึกษาอย่างหลากหลาย</p>	<p>SO Strategy</p> <p>กลยุทธ์เชิงรุก</p> <p>ใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาส</p> <p>SO1 ปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยใช้เอกลักษณ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน สถาบันทางศาสนาอย่างใกล้ชิด</p> <p>SO2 เสริมสร้างผู้เรียนให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีร่วมกับหน่วยสาธารณสุขในพื้นที่</p> <p>SO3 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและความต้องการ ความถนัดของผู้เรียน โดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาภายนอกให้ศึกษาอย่างหลากหลาย</p>	<p>WO Strategy</p> <p>กลยุทธ์เชิงแก้ไข</p> <p>ใช้โอกาสลดจุดอ่อน</p> <p>WO1 เรียงระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นโดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้</p> <p>WO2 พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์การสื่อสารและการคิดคำนวณ</p> <p>WO3 ปรับปรุงการจัดการกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่หลากหลายด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน</p>
<p>อุปสรรค (Threats: T)</p> <p>T1 นโยบายการจำกัดอัตราค่าเล่าเรียน</p> <p>T2 นโยบายการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยส่งผลกระทบต่อ การบริหารจัดการสถานศึกษาที่ยั่งยืน</p> <p>T3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนไม่ต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน</p> <p>T4 อัตราการหย่าร้างของผู้ปกครองมีแนวโน้มสูงขึ้นทำให้เด็กอาศัยกับบุคคลอื่น ส่งผลกระทบต่อความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน</p>	<p>ST Strategy</p> <p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน</p> <p>ใช้จุดแข็งรับมืออุปสรรค</p> <p>ST1 เสริมความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนอย่างใกล้ชิดในการดูแลนักเรียน</p>	<p>WT Strategy</p> <p>กลยุทธ์เชิงรับ</p> <p>แก้ไขจุดอ่อนเลี่ยงอุปสรรค</p> <p>WT1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง</p>

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. สถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ ๓ - ๕ ปี ให้เป็นปัจจุบันเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานแก่สมาชิกทุกคน

๒. สถานศึกษาและสมาชิกทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ควรมีส่วนร่วมตั้งแต่การวิเคราะห์และประเมินศักยภาพของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทบทวนทิศทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาสู่ความสำเร็จด้วยกัน

๓. สถานศึกษาต้องมีการตรวจสอบองค์ประกอบของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีการเขียนอย่างครบถ้วน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและกันและมุ่งสู่ปลายทางตามมาตรฐานและเป้าหมายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้

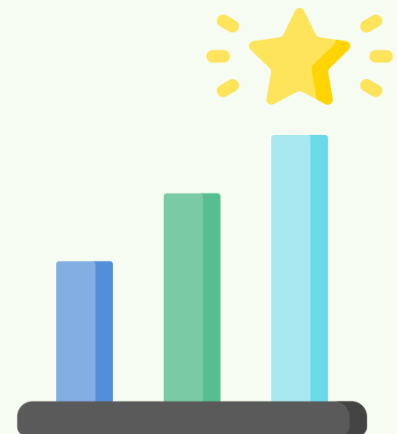
๔. แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสิ่งสำคัญต้องสนองต่อตัวตนตามบริบทของสถานศึกษาและขับเคลื่อนงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษาครบทุกด้านทั้ง ๓ ด้าน

๕. สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ของสถานศึกษาด้วยเทคนิคต่างๆ เพื่อนำมาสู่การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา อาทิ SWOT Analysis และ TOWS Matrix หรืออื่น ๆ เป็นเครื่องมือหรือเทคนิคที่นำมาใช้ในการประเมินสถานการณ์และศักยภาพของสถานศึกษาเพื่อให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาแต่ละแห่งเพื่อนำมาสู่การวางกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับบริบทตามจริง

๑.๓ ปรับปรุงหรือแก้ไขแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตาม “เป้าหมายที่พึงประสงค์”

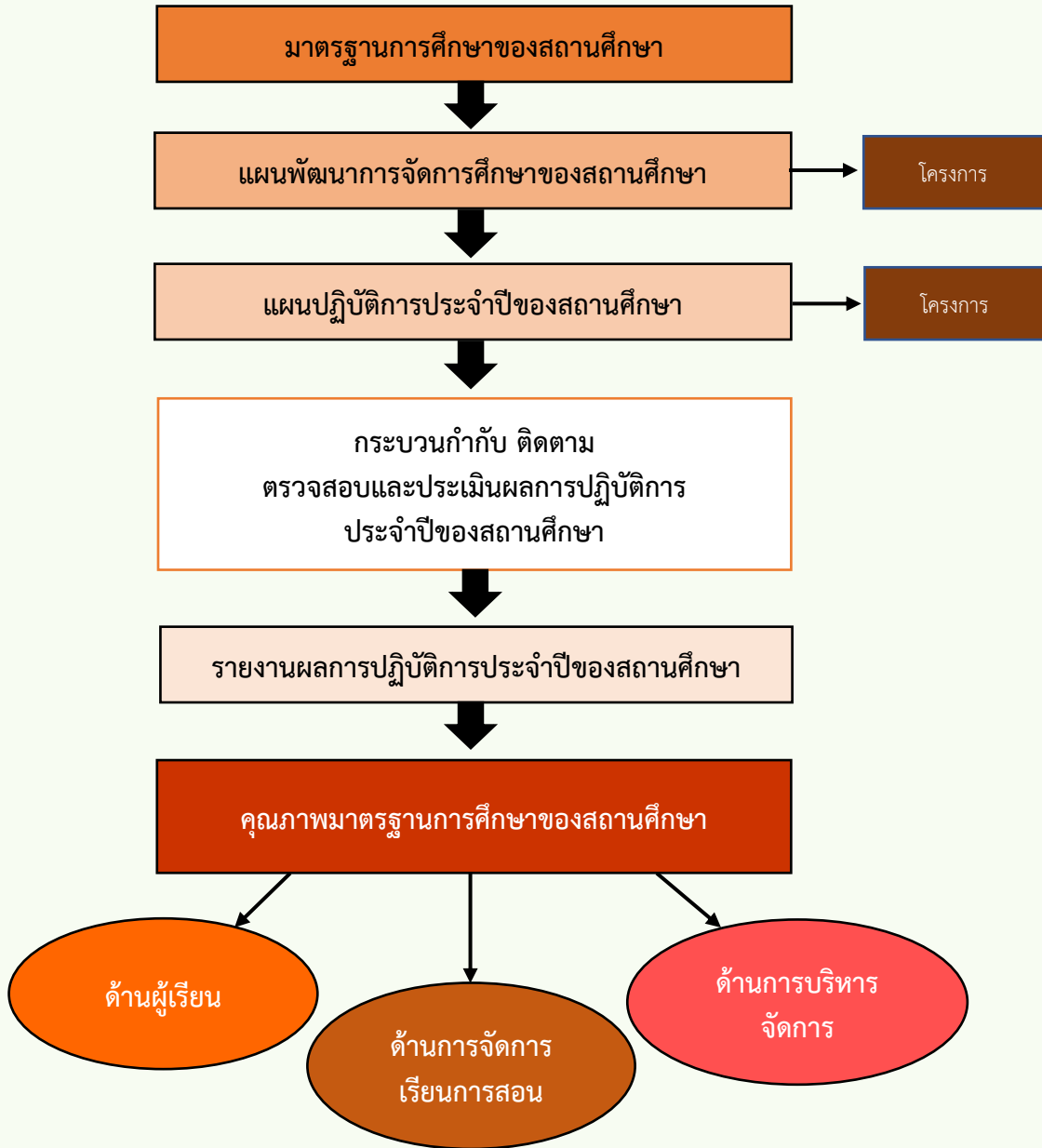
สถานศึกษาทบทวน ปรับปรุง แก้ไข แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและเป้าหมายที่พึงประสงค์ที่ได้กำหนดและทำให้เป็นปัจจุบัน หากองค์ประกอบใดของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษาที่กำหนด จะต้องมีการทบทวนร่วมกันแล้วดำเนินการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงได้

หากไม่มีการดำเนินการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นแผนระยะยาวนี้แล้ว สถานศึกษาสามารถดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่พึงประสงค์ได้ผ่านทางแผนการปฏิบัติการประจำปีได้อีกทางหนึ่งด้วย

ภาพที่ ๒ แสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา กับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ ๒ นำสู่การปฏิบัติผ่านแผนปฏิบัติการประจำปี

แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานส่วนต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างสอดคล้องประสานกันทำให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ประสงค์ตามที่กำหนด ในแผนปฏิบัติการประจำปีควรมีระบบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน มีการนำเสนอการใช้งานอย่างคุ้มค่าและมีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน สถานศึกษาสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยมีแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาดังนี้

๒.๑ สถานศึกษาและสมาชิกทุกฝ่ายร่วมกันตั้งเป้าหมายที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาและร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่ายที่ถูกแต่งตั้งเป็นคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

๒.๒ ทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ ๓-๕ ปี) ศึกษาและวิเคราะห์ยืนยันทิศทางการจัดการศึกษาจากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระยะ ๓ - ๕ ปี วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายของระยะ ๓ - ๕ ปี เพื่อนำมากำหนดทิศทางและกรอบกลยุทธ์การพัฒนาประจำปี

๒.๓ ทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา ประมาณการรายรับจากวงเงินที่คาดว่าจะได้รับเพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดวงเงินรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในปีงบประมาณนั้น ๆ ให้ใกล้เคียงกับวงเงินที่ประมาณการไว้ จากนั้นประมาณการรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาและดำเนินงานของสถานศึกษาในปีนั้น ๆ

โดยสามารถแบ่งรายจ่ายของสถานศึกษาได้ ออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

๑) งานประจำตามโครงสร้าง (กลุ่มวิชาการ กลุ่มบริหารทั่วไป กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารบุคคล)

๒) โครงการตามกลยุทธ์

๓) งบกลางสำรองจ่าย (สำรองจ่ายกรณีมีงาน/กิจกรรมเกิดขึ้นระหว่างปี)

๒.๔ กำหนดโครงการตามแผนกลยุทธ์ เป็นการวิเคราะห์และคัดเลือกโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อนำสู่การปฏิบัติในช่วงปีนั้น เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายถึงประสงค์ที่วางไว้มีกระบวนการในการคัดเลือกโครงการดังนี้

๑) วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ ๓ - ๕ ปี

๒) วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการจากแผนปฏิบัติการประจำปีที่ผ่านมาที่ประสบความสำเร็จหรือหากโครงการใดไม่ประสบความสำเร็จ/มีปัญหา/ไม่ตอบโจทย์การพัฒนา อาจจะเปลี่ยนแปลงโครงการใหม่มาแทนที่ สถานศึกษาส่วนใหญ่มักจะทำโครงการเดิมที่เคยปฏิบัติในช่วงปีที่ผ่านมา ซึ่งควรพิจารณาเลือกโครงการให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓) จัดทำโครงการ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมกับจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาทั้ง ๓ ด้าน คือ

- (๑) คุณภาพผู้เรียนหรือคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา
- (๒) คุณภาพการบริหารและการจัดการ
- (๓) คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๕ พิจารณาความครอบคลุมของนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาและตรงตามนโยบายของต้นสังกัดและเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

๒.๖ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กำหนดโครงการและกำหนดการตรวจสอบความครอบคลุมของการจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งสะดวกต่อการตรวจสอบ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการเพื่อนำสู่การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)

ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นที่บรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี ได้แก่

๑) ข้อมูลอัตรากำลังครู บุคลากรที่ปฏิบัติงานของสถานศึกษาและความต้องการบุคลากรสาขาที่ขาดแคลน

๒) ข้อมูลอาคารและสถานที่แสดงถึงสภาพการใช้ประโยชน์และความต้องการหรือความขาดแคลน

๓) ข้อมูลแสดงลักษณะ จำนวนของนักเรียนและการจัดการห้องเรียนที่แสดงสภาพความพร้อมหรือปัญหาความขาดแคลนในเรื่องต่าง

๔) ข้อมูลแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา

๕) ข้อมูลแสดงจุดเด่นของสถานศึกษาที่มีบริบทเฉพาะตัวตน

๖) สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาเรียงตามลำดับความสำคัญ

๗) แนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาซึ่งก็คือการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการดำเนินงาน

๘) ข้อมูลแสดงรายละเอียดของงบประมาณ รายรับ-รายจ่ายประจำปีของสถานศึกษา ระบุแหล่งที่มา จำนวนเงิน งบประมาณการรายรับ-รายจ่ายประจำปีของสถานศึกษาเพื่อคำนวณต้นทุนในการบริหารสถานศึกษา

๙) โครงการประจำปีของสถานศึกษาควรระบุงบประมาณดำเนินการ ที่มาของงบประมาณมาจากที่ใด จำนวนเท่าใด ในประเด็นนี้สถานศึกษาจะต้องระบุที่มาของงบประมาณ หรือที่เรียกว่า “ประมาณการรายรับ” เช่น เงินอุดหนุนรายหัวของผู้เรียน เงินสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น และเงินบริจาคอื่น ๆ และทุก ๆ โครงการควรระบุผู้รับผิดชอบโครงการโดยควรมีลายมือชื่อของผู้เสนอโครงการ ผู้เห็นชอบโครงการ และผู้อนุมัติโครงการเพื่อเป็นการยืนยันว่าโครงการนี้ได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและมีความเหมาะสมต่อการนำสู่การปฏิบัติงานในห้วงปีนั้น

๒.๗ นำแผนปฏิบัติการประจำปีเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาก่อนนำไปสู่การปฏิบัติและแนบหลักฐานปรากฏท้ายเล่ม

๒.๘ ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีและโครงการที่ได้กำหนดไว้

๒.๙ สรุปผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาซึ่งจะสะท้อนให้เห็นจุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา เป็นข้อมูลแสดงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา ประเด็นที่ควรสรุปได้แก่

- ๑) จำนวนผู้เรียนทั้งหมดที่ได้รับการจัดการศึกษารวมเท่าใด เพิ่มขึ้นหรือลดลง มีผู้เรียนซ้ำชั้นหรือไม่ อัตราของผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละปี จำนวนผู้เรียนที่ขาดหายไประหว่างปี
- ๒) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยรวม
- ๓) โครงการเด่นที่เป็น The best practices ประจำปี
- ๔) ผลงานของผู้สอนและผู้เรียนที่น่าภาคภูมิใจ
- ๕) จุดด้อยของสถานศึกษาที่ควรได้รับการพัฒนา

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาควรศึกษาความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยงและความเป็นเหตุเป็นผลของการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

๒. สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมและรับรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แล้วร่วมดำเนินการวางแผนและดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยกัน เพื่อให้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๓. สถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีทุก ๆ ปี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการแก่ทุกฝ่ายและสามารถกำกับ ติดตาม และประเมินความสำเร็จงานแต่ละฝ่ายได้

๔. สถานศึกษาต้องมีการวิเคราะห์หรือสะท้อนตัวตนตามบริบทของสถานศึกษาในแต่ละปี โดยนำข้อมูลสารสนเทศด้านต่าง ๆ ที่เป็นผลจากการปฏิบัติงานในช่วงปีที่ผ่านมา รวมทั้งสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงรอบด้านที่เป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เป็นปัจจุบันมาร่วมพิจารณาเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและโครงการให้มีความทันสมัย ทันต่อสภาพการณ์ มีความสมบูรณ์และสนับสนุนกระบวนการขับเคลื่อนงานให้บรรลุตามเป้าหมายตามที่วางมาตรฐานไว้

ขั้นตอนที่ ๓ สร้างโครงการขับเคลื่อนงานสู่เป้าหมาย

โครงการ หมายถึง กลุ่มกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นอย่างเป็นระบบ แสดงกรอบงานที่ชัดเจน มีแผนการทำงาน วิธีการตรวจสอบ ความก้าวหน้า ความสำเร็จและข้อตกลงเบื้องต้น โครงการงานบอกให้ทราบว่าจะทำอะไร และสอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำ โดยการเขียนต้องสั้น กระชับ ชัดเจน ระวังใจ และควรมีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โครงการจะบรรจุอยู่ในแผนการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

โครงการของสถานศึกษา จะถูกบรรจุอยู่ ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนแรกอยู่ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งเป็นแผนกลยุทธ์ระยะยาวที่นำเสนอโครงการในภาพรวมที่ตอบสนองยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในช่วง ๓ - ๕ ปี มีความเชื่อมโยงและสามารถดำเนินการเพื่อให้เกิดคุณภาพภายในองค์กรระยะยาว และส่วนที่สองอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษาประจำปีจนกระทั่งบรรลุเป้าหมายคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษาที่กำหนดไว้

แนวทางการจัดทำโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ สถานศึกษาและสมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือก กำหนด เขียนโครงการ กิจกรรมดำเนินงาน และร่วมเป็นผู้รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งโครงการที่อยู่ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ ๓ - ๕ ปีและในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและการรับรู้ร่วมกันในการขับเคลื่อนงานของสถานศึกษา

๓.๒ วิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายของการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การกำหนดโครงการตามกลยุทธ์ในแผนระยะ ๓ - ๕ ปี

๓.๓ วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายของสถานศึกษา โดยส่วนมากสถานศึกษามักจะยึดตามมาตรฐานของต้นสังกัดมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตนเอง แต่อาจมีเพิ่มเติมตัวบ่งชี้ย่อย เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของการวางทิศทางการบริหารของสถานศึกษา ทั้งวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมาย ที่จะนำไปสู่การกำหนดโครงการ สถานศึกษาควรนำมาตราฐานการศึกษามาร่วมพิจารณาโครงการที่จะจัดทำว่าส่งเสริมคุณภาพงานทั้ง ๓ ด้าน ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา คือ ได้แนวทางการกำหนดโครงการที่ดีที่สอดคล้องตามเป้าหมายมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่พึงประสงค์ พิจารณาได้จากมาตรฐานแต่ละด้านจะมีตัวชี้วัดหรือประเด็นการพิจารณาย่อยในแต่ละมาตรฐาน ที่จะสามารถนำไปสู่กิจกรรมที่จะดำเนินการจัดการศึกษาหรือโครงการในแต่ละปีเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาและมีผลการดำเนินงานให้ได้ตรงตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น โครงการจะเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของมาตรฐานการศึกษานั้นเอง

มาตรฐานการศึกษาทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีดังนี้

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน ๓ มาตรฐาน

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ

๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็น และแก้ปัญหา

๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

๖) มีความรู้ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด

๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

- ๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน
- ๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา
- ๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย
- ๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ
- ๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
- ๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- ๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
- ๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
- ๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน
- ๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

ลักษณะของโครงการที่ดีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. โครงการที่มุ่งเป้าพัฒนาตามมาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน: ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

ลักษณะของโครงการเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถทางด้านวิชาการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ เจตคติ และศักยภาพของผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน นโยบายต่าง ๆ และสัมพันธ์กับความต้องการของประเทศไทยและคุณลักษณะคนไทย ๔.๐ มุ่งสู่การเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกที่เข้มแข็ง

ลักษณะของโครงการที่มุ่งเป้าพัฒนาตามมาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน มีดังนี้

๑) เป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ที่จำเป็นของผู้เรียนซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่ต้องเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนของตนเองให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดและตรงตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งได้ตั้งไว้

๒) เป็นโครงการที่พัฒนาหรือส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนให้อ่านออก เขียนได้ สื่อสารได้ มีทักษะทางด้านภาษา มีทักษะด้านการคิดคำนวณ ความสามารถด้านตัวเลข

ตัวอย่าง

- โครงการภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้
- โครงการภาษาต่างประเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- โครงการพัฒนาทักษะการคิดคำนวณด้วยเทคนิคการคิดเลขเร็วแบบอินเดีย(เวทคณิต)

๓) เป็นโครงการที่พัฒนาหรือส่งเสริมความสามารถ ทักษะในการคิดของผู้เรียน ตามรูปแบบการคิดแบบต่าง ๆ (การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การคิดเชิงระบบ) และการฝึกฝนการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นและการแก้ปัญหาที่พบได้

ตัวอย่าง

- โครงการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ / การคิดแก้ปัญหาและการตัดสินใจ / การคิดเชิงระบบ / การคิดวิเคราะห์ / การคิดเชิงบวก เป็นต้น
- โครงการพัฒนาทักษะการคิดสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑
- โครงการส่งเสริมทักษะการคิดด้วยเทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

๔) เป็นโครงการที่พัฒนาหรือส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรม ความรู้หรือทักษะที่จำเป็นในกระบวนการสร้างนวัตกรรม การสร้างแรงบันดาลใจและเปิดพื้นที่แสดงผลงานนวัตกรรมฝีมือของผู้เรียน การผลิตนวัตกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของชุมชนและสังคม

ตัวอย่าง

- โครงการประกวดโครงงาน สิ่งประดิษฐ์ พัฒนานวัตกรรมรุ่นใหม่
- โครงการพัฒนาเยาวชนนักคิดสิ่งประดิษฐ์สร้างสรรค์
- โครงการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม
- โครงการบูรณาการเรียนรู้ด้วยชุมชนเพื่อสร้างนวัตกรรมสู่ชุมชนยั่งยืน

๕) เป็นโครงการที่พัฒนาหรือส่งเสริมความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ฝึกทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการทำงานหรือแสวงหาความรู้ การสร้างนวัตกรรมหรือผลงานอย่างสร้างสรรค์ การใช้งานอย่างปลอดภัยมีการรู้ (Literacy) มีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนาหรือส่งเสริมความสามารถการสื่อสารในรูปแบบการสื่อสารทุกแพลตฟอร์ม (Platform) การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ตัวอย่าง

- โครงการพัฒนาทักษะการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
- โครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย
- โครงการ Stop Online Bullying รักใคร่อย่ารังแกกันในโลกออนไลน์
- โครงการพัฒนาและส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ

๖) เป็นโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนด เสริมความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระในรายวิชาที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไม่ถึงเป้าหมาย พัฒนาความก้าวหน้าในผลสอบระดับชาติหรือสากล

ตัวอย่าง

- โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- โครงการยกระดับคุณภาพผู้เรียนเพื่อการทดสอบระดับชาติ / ระดับสากล
- โครงการเตรียมความพร้อมการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ

๓) เป็นโครงการพัฒนาหรือส่งเสริมความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อการทำงาน การประกอบงานอาชีพหรือการศึกษาต่อ โดยควรพัฒนาทักษะให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในยุค ปัจจุบันและอนาคต ตรงตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ความต้องการและความถนัดของผู้เรียน

ตัวอย่าง

- โครงการแนะแนวอาชีพ / แนะแนวการศึกษาต่อ
- โครงการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพงานในท้องถิ่น อาทิ การเกษตร การประมง การค้าขาย การค้าข้ามชายแดน งานบริการ งานหัตถกรรม
- โครงการส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะอาชีพเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน
- โครงการส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์
- โครงการส่งเสริมทักษะอาชีพใหม่และอาชีพทางเลือกในยุคดิจิทัล ๔.๐

๒. โครงการตีมุ่งเป้าพัฒนามาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน: คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ลักษณะของโครงการเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่ดีที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านพฤติกรรม คุณธรรม จริยธรรม ทศนคติ ค่านิยม สุขภาวะครบด้าน เพื่อจะได้เป็นบุคคลที่ดี เข้มแข็งและมีความสุขบนบรรทัดฐานและความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น สังคม ประเทศชาติและโลก

ลักษณะของโครงการตีมุ่งเป้าพัฒนาตามมาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีดังนี้

๑) เป็นโครงการพัฒนาหรือส่งเสริมพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ไม่ขัดกับวัฒนธรรมและกฎหมายของสังคม โดยอาจจะยึดตามค่านิยมร่วมและคุณธรรมตามที่มาตรฐานการศึกษาชาติได้กำหนดไว้

ตัวอย่าง

- โครงการพัฒนาคนดีตามวิถีประชาธิปไตย
- โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง
- โครงการจิตอาสาร่วมพัฒนาสถานศึกษา

๒) เป็นโครงการพัฒนาหรือส่งเสริมพฤติกรรมหรือทัศนคติของความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย สร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ รักษาวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณี และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ตัวอย่าง

- โครงการรักษถิ่นเกิดและความเป็นไทย
- โครงการวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นตามภูมิภาค
- โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
- โครงการส่งเสริมแต่งกายและภาคภูมิใจใช้ภาษาท้องถิ่นในสถานศึกษา
- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ หรือโครงการอนุรักษ์ ส่งเสริมตามพระราชดำริฯ อื่น ๆ

๓) เป็นโครงการพัฒนาหรือส่งเสริมพฤติกรรมหรือทัศนคติของการอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายทั้งด้านเพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี หรือความคิด

ตัวอย่าง

- โครงการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก
- โครงการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันบนวัฒนธรรมที่หลากหลาย

๔) เป็นโครงการที่ส่งเสริมความแข็งแรงสุขภาพกาย สุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต อารมณ์ และสังคม ส่งเสริมการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม เข้าใจและไม่ขัดแย้งกับผู้อื่น

ตัวอย่าง

- โครงการส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีชีวิตมีความสุข
- โครงการส่งเสริมสุขภาพทางกายดีและสุขภาพจิตให้เข้มแข็ง
- โครงการส่งเสริมสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย

๓. โครงการตีมุ่งเป้าพัฒนามาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

ลักษณะของโครงการที่เกิดขึ้นตามมาตรฐานการศึกษาที่ ๒ นี้จะเป็นกระบวนการที่สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาและดำเนินการในการจัดการศึกษา การบริหารจัดการระบบต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการทำงานที่สามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้ตรงตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ลักษณะของโครงการตามมาตรฐานนี้เน้นการพัฒนาหรือส่งเสริมงานคุณภาพการจ้ดระบบบริหารจัดการ การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน การดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

ลักษณะของโครงการตีมุ่งเป้าพัฒนาตามมาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ มีดังนี้

๑) เป็นโครงการพัฒนาทิศทางการทำงานขององค์กร สร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิก ชุมชน ภาคิเครือข่ายในการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ พันธกิจ แนวทางการจัดสถานศึกษาของสถานศึกษาให้ตอบสนองความต้องการและตรงตามบริบทของสังคม

ตัวอย่าง

- โครงการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและภาคิเครือข่ายเพื่อส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษา
- โครงการสานความสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชน

๒) เป็นโครงการพัฒนาหรือส่งเสริมการบริหารจัดการสถานศึกษา การทำงานอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกของสถานศึกษา วางแผนและพัฒนาแผนคุณภาพการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ การประกันคุณภาพการศึกษา การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา ระบบติดตามตรวจสอบและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียน ระบบนิเทศภายใน

ตัวอย่าง

- โครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานแบบมืออาชีพของครูในสถานศึกษา
- โครงการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพครู
- โครงการพัฒนาระบบงานบริหารคุณภาพแบบเน้นการมีส่วนร่วม
- โครงการพัฒนาแผนคุณภาพการจัดการศึกษา หรือ แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- โครงการส่งเสริมการทำงานเชิงคุณภาพเพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษา

๓) เป็นโครงการพัฒนาหรือส่งเสริมการบริหารจัดการงานวิชาการทั้งการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและเน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมหลักสูตรที่มุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้าน ตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาแก่ผู้เรียนครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

ตัวอย่าง

- โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หรือ โครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
- โครงการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ
- โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาลุ่มมาตรฐานสากล
- โครงการจัดการเรียนการสอนและการบูรณาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนรอบรู้รอบด้าน

๔) เป็นโครงการพัฒนาหรือส่งเสริมศักยภาพของครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สถานศึกษาอาจเป็นผู้จัดกิจกรรมเองหรือเปิดโอกาสให้ของครูและบุคลากรไปพัฒนาตนเองจากนอกสถานศึกษา เป็นโครงการที่พัฒนาความรู้ใหม่ ทักษะใหม่ที่เกี่ยวข้องในการทำงานและการสอน และมีโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนทางวิชาชีพ ขยายผลการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนางาน พัฒนาตนเองและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตัวอย่าง

- โครงการอบรม สัมมนาวิชาการแบบออนไลน์หรือแบบปกติ (ตามประเด็นที่น่าสนใจใหม่ ๆ)
- โครงการศึกษาดูงาน (จากตัวอย่างที่ดีในประเด็นที่น่าสนใจใหม่ ๆ)
- โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนนักปฏิบัติครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา
- โครงการเวทีนำเสนอและประกวดผลงานวิชาการและนวัตกรรมการศึกษาของครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา

๕) เป็นโครงการที่มีการพัฒนา ปรับปรุง จัดหา จัดซื้อ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ทางการศึกษาที่ครอบคลุมทุกงานและกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ เป็นโครงการที่ส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ภูมิทัศน์ โครงสร้างพื้นฐาน สภาพแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

ตัวอย่าง

- โครงการจัดซื้อและพัฒนาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และนวัตกรรมการเรียนการสอน
- โครงการพัฒนาอาคาร ภูมิทัศน์ และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา
- โครงการสร้างห้องสตูดิโอเพื่อการสอนออนไลน์

๖) เป็นโครงการที่มุ่งการพัฒนา ปรับปรุง จัดหา การบริการ การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ตามสภาพการศึกษาและตามบริบทของสถานศึกษา การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการออกแบบการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่มีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์ทำให้สถานศึกษาต้องมีการจัดซื้อจัดหา บริหารจัดการเครื่องมือดิจิทัล ทั้งส่วนที่เป็นอุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์หรือแอปพลิเคชัน สัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ให้มีจำนวนและปริมาณที่เพียงพอเพื่อรองรับการใช้งานภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังต้องพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน ผู้สนับสนุน ทุกคนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ดีเพื่อสนับสนุนการใช้งานในทุกกิจกรรมที่ดำเนินการในรูปแบบออนไลน์หรือแบบผสมผสานแบบออนไลน์และออฟไลน์ด้วย

ตัวอย่าง

- โครงการจัดทำระบบฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
- โครงการปรับปรุงเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- โครงการยกระดับศักยภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้สอนและผู้เรียน

- โครงการอบรมการออกแบบการสอนและการประเมินผลแบบออนไลน์สำหรับครูผู้สอนและ

บุคลากรทางการศึกษา

๔. โครงการตีพิมพ์พัฒนามาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ลักษณะของโครงการที่เกิดขึ้นตามมาตรฐานการศึกษาที่ ๓ นี้จะเป็นกระบวนการที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียน ผ่านกิจกรรมและดำเนินการของครูผู้สอน ลักษณะของโครงการตามมาตรฐานนี้เน้นการพัฒนาหรือส่งเสริมงานคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริง การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกที่เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี การรู้จักผู้เรียนรายบุคคล การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

ลักษณะของโครงการตีพิมพ์พัฒนาตามมาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

๑) เป็นโครงการพัฒนาหรือส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับผู้สอน

ตัวอย่าง

- โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- โครงการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจมาตรฐาน ตัวชี้วัด ของหลักสูตรสถานศึกษา อาจแบ่งตามตามสาระวิชาแต่ละวิชาก็ได้

๒) เป็นโครงการที่ส่งเสริม การพัฒนาความสามารถของผู้สอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ลงสู่การปฏิบัติได้จริง รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน
ตัวอย่าง

- โครงการพัฒนาโครงการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง
- โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
- โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการสอน / โครงการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
- โครงการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนแบบเน้นการเรียนรู้เชิงรุกและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- โครงการพัฒนาทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพสำหรับผู้สอน อาทิ

แผนแบบบูรณาการ แผนแบบการจัดการศึกษาองค์รวม แผนการสอนเชิงรุก

๓) เป็นโครงการที่สนับสนุน ส่งเสริม ลงมือปฏิบัติจริงในงานการสอนของผู้สอนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริงที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด การสรุปองค์ความรู้ การแสดงออก การนำเสนอผลงานและการนำความรู้ไปใช้จริง

ตัวอย่าง

- โครงการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดในศตวรรษที่ ๒๑ ของผู้เรียน
- โครงการจัดนิทรรศการและแสดงผลการเรียนรู้ประจำปีการศึกษา

๔) เป็นโครงการที่สนับสนุน ส่งเสริม ลงมือปฏิบัติจริงให้ผู้สอนได้ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาตรฐานการเรียนการสอนของตน มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสหาความรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อที่หลากหลาย

ตัวอย่าง

- โครงการจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น
- โครงการบูรณาการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานหรือใช้แหล่งเรียนรู้จากท้องถิ่น
- โครงการสอนแบบโครงงานเป็นฐานเพื่อพัฒนานวัตกรรมสู่ชุมชนท้องถิ่น
- โครงการยกระดับการสอนด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศตามสาระวิชา

๕) เป็นโครงการที่มีการส่งเสริม พัฒนาความรู้ ทักษะหรือการลงมือปฏิบัติจริง ในการบริหารจัดการชั้นเรียนของผู้สอน การสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้ผู้เรียนมีความรัก ความพร้อม ความสุขที่จะอยู่ร่วมกันกับครูผู้สอน โครงการนี้อาจเป็นโครงการที่อยู่ภายใต้การพัฒนาศักยภาพผู้สอนตามวิชาชีพในมาตรฐานที่ ๒ ใช้โครงการเดียวกันเพื่อพัฒนาพัฒนาความรู้ ทักษะศักยภาพของผู้สอนในการบริหารจัดการ ชั้นเรียนเชิงบวก แต่โครงการในมาตรฐานที่ ๓ นี้จะเป็นโครงการหรือการนำไปใช้จริงในการบริหารจัดการชั้นเรียนตามสถานการณ์จริง

ตัวอย่าง

- โครงการสร้างสายสัมพันธ์เด็กรักครู - ครูรักเด็ก
- โครงการพ่อครูแม่ครูพร้อมให้คำปรึกษาและพาชีวิตสุขสันต์
- โครงการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม / การทำงานเป็นทีม / การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันทั้ง

แบบออนไลน์และในชั้นเรียนปกติ

๖) เป็นโครงการที่มีการส่งเสริม พัฒนาความรู้ ทักษะหรือการลงมือปฏิบัติจริงในการวัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ อาจเริ่มต้นเป็นโครงการที่ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ การออกแบบ การวัด การประเมินผล วิธีการวัด เครื่องมือการวัด และการประเมินผลที่เหมาะสมกับวิธีการสอน เนื้อหาวิชา ผู้เรียน และเทคโนโลยีที่สามารถนำมาเข้ามาใช้ในการการวัดและการประเมินผลทั้งในรูปแบบการสอนในชั้นเรียน และการสอนแบบออนไลน์

หลังจากโครงการเพิ่มพูนความรู้แล้วควรมีโครงการส่งเสริมการนำไปใช้และปฏิบัติจริงในการวัด ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนการสอน และการนำผลมาพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง แก้ไขให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตั้งไว้

ตัวอย่าง

- โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนแบบออนไลน์
- โครงการพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือวัดผลแบบออนไลน์สำหรับผู้สอน
- โครงการพัฒนาความรู้และทักษะการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง

๗) เป็นโครงการที่มีการสนับสนุนให้ผู้สอน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำผลการจัดการเรียนการสอน และประสบการณ์มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อศึกษาปัญหา ทบทวนการทำงาน การสอน ตรวจสอบ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน แนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ ผู้สอนในระดับชั้นเดียวกัน ผู้สอนในกลุ่มสาระวิชาเดียวกัน ครูประจำชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระหรือสายชั้น เป็นต้น

ตัวอย่าง

- โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา หรือหรือของสายชั้นเรียน หรือของกลุ่มสาระ
- โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพระดับเครือข่าย ระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ
- โครงการจัดการและแก้ไขปัญหาการเรียนของผู้เรียนอย่างมีส่วนร่วมของผู้สอน ผู้เรียนและผู้ปกครอง

มาตรฐานการอาชีวศึกษา มีจำนวน ๓ มาตรฐาน

มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

- ๑.๑ ด้านความรู้
- ๑.๒ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้
- ๑.๓ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา

- ๒.๑ ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา
- ๒.๒ ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา
- ๒.๓ ด้านการบริหารจัดการ

๒.๔ ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ
มาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

- ๓.๑ ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
๓.๒ ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์งานสร้างสรรค์ งานวิจัย

ลักษณะของโครงการที่ดีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาระดับการอาชีวศึกษา

๑. โครงการที่มุ่งเป้าพัฒนามาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

ลักษณะของโครงการเน้นการพัฒนาคุณภาพการของผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ชุมชน สังคม ประเทศ ความถนัดของผู้เรียน นโยบายต่าง ๆ และสัมพันธ์กับความต้องการของประเทศไทยและคุณลักษณะคนไทย ๔.๐

ลักษณะของโครงการที่มุ่งเป้าพัฒนาตามมาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ มีดังนี้

๑.๑ ด้านความรู้

เป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนา ส่งเสริม ความรู้เชิงทฤษฎีและหรือข้อเท็จจริงตามหลักการ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนหรือการปฏิบัติงานตามสาขาวิชานั้น หรือเป็นโครงการที่ส่งเสริมความรู้เชิงทฤษฎีและหรือข้อเท็จจริงตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ การศึกษา ส่งเสริมความรู้ตามการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET)

ตัวอย่าง

- โครงการเตรียมความพร้อมสอบวัดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา
- โครงการพัฒนาความรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาตามระดับการศึกษา หรือตามศาสตร์สาขาวิชานั้น
- โครงการแนะแนวการเรียนและอาชีพของผู้เรียน
- โครงการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ตามศาสตร์สาขาวิชาทางอาชีวศึกษา

๑.๒ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้

เป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนา ส่งเสริม ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิต เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพตามวิชาชีพและการดำเนินชีวิต

(๑) โครงการทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ สถานศึกษาสามารถเลือกโครงการที่พัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของสถานศึกษาและตามความต้องการของสังคม เช่น การเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ การประกอบอาชีพตามสาขาวิชาชีพต่างๆ

(๒) โครงการที่ส่งเสริมทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิตเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีสุขภาพที่ดี

ตัวอย่าง

- โครงการยกระดับพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานยุคดิจิทัล
- โครงการอาชีวะแปรผันสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่
- โครงการพัฒนาผู้เรียนอาชีวะ สร้างสิ่งประดิษฐ์ สร้างรายได้
- โครงการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย
- โครงการพัฒนาทักษะการคิดสำหรับชาวอาชีวะ อาทิ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิด

แก้ปัญหา การคิดเชิงระบบ การคิดแบบสร้างสรรค์

- โครงการส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล
- โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิตตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา

๑.๓ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

เป็นโครงการพัฒนาหรือส่งเสริมพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะ ค่านิยม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติ และกิจนิสัยที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด หรือต้นสังกัดได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ เช่น มีภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะและมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยไม่ขัดกับวัฒนธรรมและกฎหมายของสังคม หรืออาจเป็นโครงการตามเกณฑ์ของกิจกรรมองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) หรือองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) ที่ได้กำหนดลักษณะของกิจกรรมและการประกวดกิจกรรมที่ดีสำหรับการอาชีวศึกษา นอกจากนี้อาจกำหนดโครงการเพื่อพัฒนาคุณธรรม ค่านิยมร่วมตามที่มาตรฐานชาติกำหนดไว้ก็ได้

ตัวอย่าง

- โครงการการพัฒนาภาวะผู้นำทางอาชีวศึกษา
- โครงการอาชีวภูมิใจและรักษ์ท้องถิ่น
- โครงการประกวดนวัตกรรม หรือ ผลงานของผู้เรียนอาชีวศึกษาระดับสถานศึกษา

ระดับเครือข่าย ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ หรือระดับสากล

- โครงการสร้างค่านิยมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขภายใต้สังคมที่แตกต่าง
- โครงการอาชีวจิตอาสา ปันน้ำใจสู่สังคม
- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒. โครงการตีมุ่งเป้าพัฒนามาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา

ลักษณะของโครงการตามมาตรฐานการศึกษาที่ ๒ นี้จะเป็นกระบวนการที่สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนา และดำเนินการบริหารการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาตามมาตรฐานที่ ๑ และรองรับเป้าหมายที่พึงประสงค์ ที่ได้กำหนดไว้ ลักษณะของโครงการตามมาตรฐานนี้เน้นการพัฒนา ส่งเสริมและการบริหารจัดการ หลักสูตร รายวิชา การจัดการเรียนการสอน ผู้สอน และทรัพยากรของสถานศึกษา

ลักษณะของโครงการตีมุ่งเป้าพัฒนาตามมาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ มีดังนี้

๑) เป็นโครงการพัฒนาหรือส่งเสริมให้เกิดหรือมีหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการ และตลาดแรงงาน โดยความร่วมมือกับ สถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่าง

- โครงการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษา
- โครงการศึกษาความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๒) เป็นโครงการส่งเสริมการปรับปรุง กำหนดรายวิชาให้มีความทันต่อการเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเป็นรายวิชาใหม่หรือปรับปรุงรายวิชาเดิมที่มีให้ทันสมัย ความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการ และตลาดแรงงานโดยผสมความร่วมมือกับสถานประกอบการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่าง

- โครงการปรับปรุงรายวิชาของหลักสูตร
- โครงการพัฒนารายวิชาประจำหลักสูตร
- โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล
- โครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
- โครงการแสวงหาความร่วมมือเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ตลาดแรงงาน

๓) เป็นโครงการที่พัฒนา ส่งเสริมศักยภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถตามวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรม สร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพและความเข้มแข็งทางวิชาการให้มีคุณวุฒิ คุณภาพและ จำนวนผู้สอนครบถ้วนตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของแต่ละหลักสูตร แต่ละระดับการศึกษา

ตัวอย่าง

- โครงการจัดหาอัตรากำลังและครูผู้สอนของหลักสูตร/สถานศึกษา
- โครงการพัฒนาสมรรถนะการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ
- โครงการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามวิถึปกติใหม่ของผู้สอนอาชีวศึกษา
- โครงการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของผู้สอนอาชีวศึกษา

๔) เป็นโครงการที่ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม กำกับ ดูแลให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนรายวิชาให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ตามหลักสูตรแต่ละระดับ

ตัวอย่าง

- โครงการพัฒนาสมรรถนะการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ
- โครงการพัฒนาทักษะการตัดกระบวนกรเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง
- โครงการยกระดับคุณภาพผู้สอนอาชีวยุคไทยแลนด์ ๔.๐
- โครงการยกระดับคุณภาพผู้สอนอาชีวยุคดิจิทัล
- โครงการอบรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับผู้สอนอาชีวศึกษา
- โครงการนิเทศการสอนภายในสถานศึกษา

๕) เป็นโครงการพัฒนา ส่งเสริม การแผนการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน ด้วยเทคนิควิธีการสอน ที่หลากหลาย มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

ตัวอย่าง

- โครงการพัฒนาโครงการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ประจำภาคเรียนหรือปีการศึกษา
- โครงการส่งเสริมการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยเครื่องมือวัดที่ผลมีคุณภาพ

๖) เป็นโครงการที่ส่งเสริมครูผู้สอนให้ทำการสอนที่ใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน

ตัวอย่าง

- โครงการส่งเสริมการสอนด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม
- โครงการการจัดการเรียนการสอนด้วยการปฏิบัติจริงร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน หรือแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ หรือเครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้

๗) เป็นโครงการที่ส่งเสริมครูผู้สอนให้มีความรู้และทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพจัดการเรียนรู้ และแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนสามารถนำเอาข้อมูล ผลของการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนมาใช้ในการทำวิจัยได้เช่นกัน

ตัวอย่าง

- โครงการส่งเสริมการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หรือ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอาชีวศึกษาของครูอาชีว

๘) เป็นโครงการที่เน้นการบริหาร การพัฒนา ปรับปรุง จัดทำ จัดซื้อ จัดสรร บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ทางการศึกษา ปรับปรุง ภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงานหรืองานฟาร์ม ศูนย์วิทยบริการ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความเพียงพอต่อความต้องการ เหมาะสมกับสถานการณ์ พร้อมสู่โลกความเป็นโลกดิจิทัลและเป็นไปตามงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่าง

- โครงการจัดซื้อวัสดุ-อุปกรณ์ ครุภัณฑ์เพื่อการฝึกทักษะตามมาตรฐานวิชาชีพ
- โครงการก่อสร้างและปรับปรุงภูมิทัศน์ อาคาร สถานที่ โรงฝึกงานภายในสถานศึกษา

- โครงการสร้างสื่อ แหล่งเรียนรู้และสถานฝึกปฏิบัติสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษา
- โครงการพัฒนาสื่อ ฐานข้อมูล แหล่งทรัพยากรออนไลน์เพื่อยกระดับการเรียนการสอน
- โครงการพัฒนาศักยภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สอนอาชีวศึกษา

๙) เป็นโครงการที่เน้นการบริหาร การพัฒนา ปรับปรุง จัดหา จัดซื้อ จัดสรร แหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการหรือห้องสมุดให้มีความพร้อมและเพียงพอสำหรับให้ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน หรือผู้สนใจ ใช้บริการคนคว่าหาความรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

ตัวอย่าง

- โครงการพัฒนาสื่อ ฐานข้อมูล แหล่งเรียนรู้สำหรับบุคลากรภายในภายนอกสถาบันการศึกษา
- โครงการบริหารและจัดการแหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการหรือห้องสมุดของสถาบัน

การศึกษา

- โครงการสร้างความร่วมมือการใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเครือข่ายสถาบัน

๙) เป็นโครงการที่เน้นการบริหาร การพัฒนา ปรับปรุง ดูแล จัดหา จัดซื้อ จัดสรร ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้รับผิดชอบดูแล เพื่อใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลการเข้าถึงข้อมูล ระบบความปลอดภัย การจัดเก็บ ระบบการเชื่อมโยงการ อัตราความเร็วที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการใช้งาน และครอบคลุมพื้นที่การใช้งานภายในสถานศึกษาและเชื่อมต่อสู่ภายนอกสถานศึกษาได้ดี ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อที่สถานศึกษา ต้องมีการจัดหา พัฒนา ดูแล ปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อรองรับสถานการณ์การปฏิบัติงานแบบออนไลน์ของสถานศึกษา

ตัวอย่าง

- โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศและระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงของสถาบันการศึกษา
- โครงการพัฒนาสถาการณ์จำลองแบบออนไลน์เพื่อส่งเสริมการฝึกทักษะอาชีพ

๑๐) เป็นโครงการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา การวางแผน การจัดการเรียนการสอน การติดตามตรวจสอบคุณภาพและรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ตัวอย่าง

- โครงการสำรวจความพร้อมและลงนามความร่วมมือกับสถานประกอบการ เพื่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

- โครงการจัดทำแผนงานและแผนงานจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกับสถาน

ประกอบการ

- โครงการเตรียมความพร้อมฝึกงานในสถานประกอบการ

- โครงการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ นิเทศการจัดการการศึกษาหรือการฝึกอาชีพในสถาน

ประกอบการ

- โครงการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๑๑) เป็นโครงการบริการวิชาการและ/หรือจิตอาสาโดยนำวิชาชีพไปสร้างประโยชน์ตามความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ประกอบการ ชุมชน สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนสู่การบริการสังคมและชุมชน

๓. โครงการตีมุ่งเป้าพัฒนามาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ลักษณะของโครงการตามมาตรฐานการศึกษาที่ ๓ นี้จะเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ชุมชน องค์กร เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำและนำเอานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ของสถานศึกษาถ่ายทอดไปสู่ชุมชนและสังคม

ลักษณะของโครงการตีมุ่งเป้าพัฒนาตามมาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีดังนี้

๑) เป็นโครงการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน การผลิต จัดทำ นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ของสมาชิกในสถานศึกษาทั้งผู้เรียนและผู้สอน ที่เกิดจากความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และสามารถนำนวัตกรรมถ่ายทอดสู่ชุมชนและสังคมได้

ตัวอย่าง

- โครงการประกวดสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมอัจฉริยะตามความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายระดับสถานศึกษา / ระดับภูมิภาค / ระดับชาติ

- โครงการ Open House เปิดบ้านแสดงผลงานทักษะวิชาชีพประจำปีของสถานศึกษา

๒) เป็นโครงการแสวงหาความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศในการบริการทางวิชาการและวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ตัวอย่าง

- โครงการสร้างความสัมพันธ์เพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนและสถานศึกษา

- โครงการสร้างความร่วมมือเพื่อยกระดับวิชาชีพในอนาคตกับภาคีเครือข่ายภาคอุตสาหกรรม

- โครงการอบรมการใช้งานเรือซูชีพและอุปกรณ์ซักหย่อน

๓) เป็นโครงการแสวงหาความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อจัดหาทรัพยากรการศึกษา ทั้งที่เป็นวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ความรู้ ทักษะการฝึกงาน/ฝีมือ และกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ ตามสายวิชาชีพจากบุคคล ชุมชน องค์กรอื่นจะนำมาสู่การพัฒนาความรู้ ทักษะประสบการณ์ของผู้เรียน

ตัวอย่าง

- โครงการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับอาชีว ยุคใหม่ระหว่างสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

- โครงการแสวงหาความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาทักษะวิชาชีพกับบุคคล ชุมชน องค์กรทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๔) เป็นโครงการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน การผลิต จัดทำ นวัตกรรม การบริการชุมชน วิชาการ วิชาชีพ และจิตอาสาของสถานศึกษา

ตัวอย่าง

- โครงการบริการชุมชนสิ่งใดพึงเรา (ช่วย) ซ่อมได้
- โครงการนวัตกรรมดีมีคุณภาพเพื่อชุมชนแข็งแรงและเปี่ยมสุข
- โครงการผลิตเรือไฟเบอร์กลาสเพื่อชาวชุมชนปากพอง

๕) เป็นโครงการเน้นการบริการวิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชนและสังคม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นจิตอาสาบำเพ็ญสาธารณูปการ วิชาชีพ ถ่ายทอดและบริการสู่ชุมชนและสังคม

ตัวอย่าง

- โครงการอาชีพอาสาพาอาชีพสู่ชุมชน
- โครงการสอนอาชีพแก่ชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่น
- โครงการอบรมอาชีพระยะสั้น (๑๐๘ อาชีพ) สร้างงานสู่สังคม

๖) โครงการส่งเสริมการประกวดและแสดงผลงานนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัยที่ใช้ประโยชน์ได้จริงภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษาทั้งในระดับชุมชน ระดับจังหวัด ระดับชาติ

ตัวอย่าง

- โครงการแข่งขันทักษะวิชาชีพระดับสถานศึกษา / ระดับภูมิภาค / ระดับชาติ
- โครงการประกวดโครงงานวิชาชีพระดับสถานศึกษา / ระดับภูมิภาค / ระดับชาติ
- โครงการประกวดสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมของนักคิดอาชีวศึกษา ระดับสถานศึกษา / ระดับภูมิภาค / ระดับชาติ
- โครงการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยของผู้เรียน-ผู้สอนอาชีวศึกษา ระดับสถานศึกษา / ระดับภูมิภาค / ระดับชาติ

๓.๔ วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ของคนไทย ที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย ๔.๐ ตามบริบทของท้องถิ่นและบริบทของสถานศึกษา โดยคุณลักษณะที่กำหนดนี้เป็นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ตามช่วงวัยที่มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงและสะสมตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการอาชีวศึกษา ศึกษาเป้าหมายและคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้ง ๓ ด้าน คือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม ความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ที่มุ่งเน้นการสร้างคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ อันเป็นคุณลักษณะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต้องมี รวมทั้งในมาตรฐานการศึกษาของชาติยังมีการกำหนดค่านิยมร่วมและคุณธรรมไว้อีกด้วย

สถานศึกษาพิจารณาทบทวนว่า โครงการที่กำหนดตามมาตรฐานสถานศึกษามาแล้วนั้นมีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนครบตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้ง ๓ ด้านหรือไม่ มีการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามค่านิยมร่วมและคุณธรรมหากไม่ครอบคลุมหรือยังขาดการพัฒนาคุณลักษณะใดก็จัดเป็นโครงการเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะนั้น

ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของชาติ คือ ได้แนวทางการเลือก จัดทำโครงการที่ดี ที่สอดคล้องตามเป้าหมายการจัดการศึกษาของชาติที่มุ่งเน้นการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนที่เหมาะสมกับ สถานการณ์ปัจจุบันในยุคดิจิทัลและพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนไทย ๔.๐ ที่สนองต่อการพัฒนาประเทศ ดำรงความ เป็นไทยและแข่งขันในเวทีสากลได้ โดยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของสถานศึกษานั้นก็คือ การพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะขั้นต่ำทั้ง ๓ ด้าน แต่ละด้านจะมีผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นเป็นค่านิยมและการ อธิบายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ สถานศึกษาสามารถนำไปจัดเป็นกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาผู้เรียนใน แต่ละปีหรือวางแผนการพัฒนาระยะยาว เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาและมีผล การดำเนินงานให้ได้ตรงตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังตอบสนองต่อเป้าหมายการจัดการศึกษาของชาติ ดังนั้น โครงการจะเป็นเครื่องมือขับเคลื่อน การพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของ มาตรฐานศึกษานั้นเอง มาตรฐานการศึกษาของชาติในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับ อาชีวศึกษา มีดังนี้

๑. ผู้เรียนรู้ เป็นผู้ที่มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ก้าวทันโลกดิจิทัลและโลก อนาคต มีสมรรถนะที่เกิดจากความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างมีสุนทรีย์ะ รักษาและใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิตที่ใช้ใน การสร้างงานบนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อตนเอง ครอบครัว และ สังคม

๒. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้ที่มีทักษะทางปัญญาทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ความฉลาดดิจิทัล ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะการเป็น ผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เป็นการสร้างโอกาส เพิ่มมูลค่าให้กับตนเองและสังคม

๓. ความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้ที่มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึก เป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติบนฐานของประชาธิปไตย ความ ยุติธรรม ความเท่าเทียม และเสมอภาคเพื่อจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและอยู่ร่วมกัน ในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

ค่านิยมร่วม

๑. ความเพียรอันบริสุทธิ์ ผู้เรียนมีความอดทน มุ่งมั่น ทำสิ่งใดๆ ให้เกิดผลสำเร็จอย่างไม่ย่อท้อต่อความ ลำบาก เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ส่วนรวม ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

๒. ความพอเพียง ผู้เรียนมีความสมดุลรอบด้านทั้งความรู้คุณธรรมและทักษะที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึง ความสมดุลทั้งประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชนและสังคม

๓. วิถีประชาธิปไตย ผู้เรียนยึดมั่นในการมีส่วนร่วม การเคารพ กติกา สิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบ การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข

๔. ความเท่าเทียมเสมอภาค ผู้เรียนเคารพความแตกต่างและให้ความสำคัญแก่ผู้อื่นโดยปราศจากอคติ แม้มีสถานภาพแตกต่างกันทางเศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติ ถิ่นที่อยู่ วัฒนธรรมและความสามารถ

คุณธรรม คือ ลักษณะนิสัยที่ดีและคุณลักษณะที่ดีด้านคุณธรรมพื้นฐาน การรู้ถูกผิด ความดีงาม จริยธรรม จรรยาบรรณในการเป็นสมาชิกของสังคม เช่น ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความขยัน หมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

ลักษณะของโครงการที่ดีที่สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา ตามมาตรฐานทั้ง ๓ ด้าน ค่านิยมร่วมและคุณธรรม ได้แก่

๑) โครงการที่มุ่งพัฒนาคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิต ทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้เพื่อโลกดิจิทัลและโลกในอนาคต เช่น การรู้วิธีเรียน ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีสมรรถนะที่เกิดจากความรู้อื่นต่าง ๆ ซึ่งความรู้และความรอบรู้ คือ ชุดความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตนเองรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่

๑.๑) ความรู้พื้นฐาน (ภาษา การคำนวณ การใช้เหตุผล) และความรู้ตามหลักสูตร

๑.๒) การรู้จักตนเอง

๑.๓) ความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทยท้องถิ่น ชุมชน สภาพภูมิสังคม ภูมิอากาศ ประเทศชาติ ประชาคมโลก

๑.๔) ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรอบรู้ ด้านสุขภาพ การเงินสารสนเทศ

๑.๕) ความรู้เรื่องการทำงานอาชีพ มีสมรรถนะที่เกิดจากความรู้อื่นต่าง ๆ อย่างมีสุนทรีย์

รวมทั้งการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะการจัดการตนเอง ความสามารถในการปรับตัว ยืดหยุ่น พร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

๒) โครงการที่มุ่งพัฒนาคุณลักษณะและทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมและการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะทางปัญญา การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิจารณ์ การคิดเชิงวิพากษ์ การสะท้อนคิด การแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร การใช้ภาษาอังกฤษ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลอย่างชาญฉลาด การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการบูรณาการข้ามศาสตร์ การสร้างสรรค์นวัตกรรมและมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการที่เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคดิจิทัล ทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ที่สถานศึกษาพิจารณาว่ามีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาผู้เรียนของตนเอง

๓) โครงการที่มุ่งพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เกิดความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้จักแยกแยะถูกผิด สร้างการมีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ส่งเสริมการมีจิตอาสา สร้างความรู้สึกร่วมกันในการพัฒนาชาติบนฐานของประชาธิปไตย ส่งเสริมการรู้จักหน้าที่และปฏิบัติตามหน้าที่ของตนโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สร้างความเชื่อมั่นในการรักษาความยุติธรรม ความเท่าเทียมและเสมอภาคเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

๔) โครงการที่มุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งสามารถนำเอาค่านิยมร่วมหรือคุณธรรมตามกรอบที่มาตรฐานการศึกษาชาติได้กำหนดไว้ มากำหนดเป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะและคุณธรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการสร้างให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนให้เหมาะกับการเป็นคนไทย ๔.๐ ประกอบด้วย ค่านิยมร่วม ๔ ประการ ความเพียรอันบริสุทธิ์ ความพอเพียง ความเท่าเทียมเสมอภาค และคุณธรรม อันเป็นลักษณะนิสัยที่ดีและคุณลักษณะที่ดีด้านคุณธรรมพื้นฐาน การรู้ถูกผิด ความดีงาม จริยธรรม จรรยาบรรณในการเป็นสมาชิกของสังคม

๓.๕ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ ๓ - ๕ ปี ของแต่ละปีการศึกษามาจัดทำรายละเอียดลงสู่การปฏิบัติในรูปแบบของโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี และตรวจสอบความสอดคล้องของโครงการกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พิจารณาทบทวนในแต่ละโครงการว่ามีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้ง ๓ ด้านครบถ้วนหรือไม่ แล้วจัดทำรายละเอียดแต่ละโครงการว่าตอบสนองกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและเป้าหมายที่พึงประสงค์ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

โครงการและกิจกรรมที่กำหนด ควรสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสถานศึกษา ตามมาตรฐานทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่

๑) โครงการและกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหรือคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สถานศึกษามุ่งหวัง

๒) โครงการและกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการสถานศึกษาให้มีสิ่งส่งเสริมสนับสนุนและการบริหารจัดการเพื่อให้สำเร็จผลตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ที่วางไว้

๓) โครงการและกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้สอนพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนและผู้สอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรม และการวิจัยที่ขยายผลสู่ชุมชน สังคม และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ได้

๓.๖ คัดเลือกและกำหนดโครงการที่รองรับกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาและควรตอบสนองสถานการณ์ปัจจุบัน อาทิ ประเทศไทยและคนไทย ๔.๐ การแพร่ระบาดของ COVID -๑๙ การดำรงชีวิตและเศรษฐกิจฐานดิจิทัล กิจกรรมการเรียนการสอนแบบออนไลน์

๓.๗ พิจารณาภาพรวมของโครงการ ก่อนเขียนหรือทำโครงการ สถานศึกษาหรือผู้รับผิดชอบโครงการ ลงตอบคำถามภาพรวมของการทำโครงการต่อไปนี้

- ✓ โครงการนี้คาดหวังอะไร (ถ้าดำเนินการเสร็จในระยะเวลาที่กำหนด)
- ✓ โครงการนี้มีเหตุผลอะไร (ภายใต้หลักการอะไร)
- ✓ โครงการนี้จะนำไปปฏิบัติได้อย่างไร (งานที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์)
- ✓ โครงการนี้กลุ่มเป้าหมายคือใคร (ใครเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์)
- ✓ โครงการนี้ดำเนินการในช่วงเวลาใด (ระยะเวลาดำเนินการเท่าใด)
- ✓ โครงการนี้ใครเป็นผู้รับผิดชอบในการนำไปปฏิบัติ
- ✓ โครงการนี้ต้องใช้ทรัพยากรอะไรบ้าง
- ✓ โครงการนี้ดูผลสำเร็จของโครงการอย่างไร
- ✓ โครงการนี้ต้องได้รับความร่วมมือจากองค์กรใดบ้าง
- ✓ โครงการนี้เสร็จแล้วจะได้อะไร (ประโยชน์ที่เป็นผลพลอยได้)

๓.๘ เขียนโครงการตามองค์ประกอบของหัวข้อและเนื้อหาโครงการ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมองค์ประกอบได้ สถานศึกษาควรกำหนดหัวข้อและเนื้อหาโครงการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งสถานศึกษาหรืออาจใช้รูปแบบตามที่ต้นสังกัดกำหนดก็ได้ หัวข้อและเนื้อหาในโครงการ มีดังนี้

- ๑) ชื่อโครงการ
- ๒) ผู้รับผิดชอบโครงการและสถานะของโครงการ
- ๓) ความสอดคล้องกับกลยุทธ์และการตอบสนองต่อมาตรฐานสถานศึกษาและ/หรือมาตรฐานการศึกษาของชาติ
 - ๔) หลักการและเหตุผล
 - ๕) วัตถุประสงค์ของโครงการ
 - ๖) ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมาย
 - ๗) กลุ่มเป้าหมาย
 - ๘) ระยะเวลาดำเนินงานและสถานที่ดำเนินโครงการ
 - ๙) วิธีการและแผนการดำเนินงาน
 - ๑๐) แผนงบประมาณ
 - ๑๑) การติดตามและประเมินผลโครงการ
 - ๑๒) องค์กรร่วมดำเนินงานหรือภาคีเครือข่ายดำเนินงาน (ถ้ามี)
 - ๑๓) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

หมายเหตุ หัวข้อและเนื้อหาโครงการอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ส่วนประกอบของการเขียนโครงการ

ในการเขียนโครงการจำเป็นต้องเข้าใจส่วนประกอบต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้การเขียนโครงการเป็นไปตามลำดับขั้นตอน มีเหตุผลน่าเชื่อถือและการเขียนส่วนประกอบของโครงการครบถ้วนช่วยให้การลงมือปฏิบัติตามโครงการเป็นไปโดยราบรื่น รวดเร็ว และสมบูรณ์ ส่วนประกอบของโครงการ จำแนกได้ ๓ ส่วน และมีหัวข้อและเนื้อหาในแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

๑. ส่วนนำ หมายถึง ส่วนที่ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ ส่วนนำของโครงการประกอบด้วย ๑) ชื่อโครงการ ๒) ผู้รับผิดชอบโครงการและสถานะของโครงการ ๓) ความสอดคล้องกับกลยุทธ์และการตอบสนองต่อมาตรฐานสถานศึกษาและ/หรือมาตรฐานการศึกษาของชาติ ๔) หลักการและเหตุผล และ ๕) วัตถุประสงค์ของโครงการ

๒. ส่วนเนื้อความ หมายถึง ส่วนที่เป็นสาระสำคัญของโครงการ วิธีดำเนินการลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งพื้นที่การปฏิบัติงาน ซึ่งครอบคลุมเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนวัน เวลา และสถานที่ ส่วนเนื้อความของโครงการประกอบด้วย ๑) ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมาย ๒) กลุ่มเป้าหมาย ๓) ระยะเวลาดำเนินงานและสถานที่ดำเนินโครงการ และ ๔) วิธีการและแผนการดำเนินงาน

๓. ส่วนขยายความ หมายถึง ส่วนประกอบที่ให้รายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับโครงการ ส่วนขยาย เนื้อหาของโครงการ ประกอบด้วย ๑) แผนงบประมาณ ๒) การติดตามและประเมินผลโครงการ ๓) องค์กรร่วมดำเนินงานหรือภาคีเครือข่ายดำเนินงาน (ถ้ามี) และ ๔) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ในส่วนขยายความ อาจจะมีเพิ่มเติมผู้เสนอโครงการไว้ในตอนท้ายของโครงการ กรณีที่เป็นโครงการที่ต้องเสนอผ่านตามลำดับขั้นตอนและผู้อนุมัติโครงการลงนามในตอนท้ายสุดของโครงการ

๓.๘.๑ การเขียนส่วนประกอบของโครงการในส่วนนำ มีดังนี้

๑) **ชื่อโครงการ** คือ สิ่งที่บ่งบอกให้ทราบในเบื้องต้นถึงโครงการที่จัดทำ วิธีการตั้งชื่อโครงการ มีดังนี้

๑.๑) ควรระบุให้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติและความคาดหวังหรือผลตอบแทนจากการทำโครงการ (อ่านแล้วรู้ว่าเกี่ยวกับอะไร เห็นถึงแนวทาง ทิศทางของโครงการ)

๑.๒) ควรเขียนให้สอดคล้องกับกลยุทธ์หรือนโยบายของสถานศึกษานั้น ๆ (ถ้าเป็นโครงการบนฐานนโยบายของสถานศึกษา)

๑.๓) ควรใช้ภาษาที่ชัดเจน สละสลวย ดึงดูดความสนใจ เป็นชื่อที่สะท้อนกิจกรรมที่อยู่ในโครงการนั้น

ตัวอย่าง

- โครงการบริการส่งเสริมวิชาชีพแก่ชุมชน.....
- โครงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน
- โครงการประกวดสิ่งประดิษฐ์สร้างสรรค์วันวิทยาศาสตร์
- โครงการเด็กรักครู ครูรักเด็ก

๒) ผู้รับผิดชอบโครงการและสถานะของโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ เป็นการบ่งบอกหัวหน้าโครงการหรือผู้รับผิดชอบโครงการควรระบุชื่อบุคคล รวมทั้งตำแหน่งและหน้าที่ หรืออาจเป็นกลุ่มงาน เช่น งานวิชาการ เป็นต้น

สถานะของโครงการ เป็นการบ่งบอกสถานะของโครงการที่สร้างขึ้นว่าเป็นโครงการใหม่หรือโครงการต่อเนื่อง ซึ่งจะมีผลต่อการดำเนินการ การวัดประเมินผลและงบประมาณ

ตัวอย่าง สถานะของโครงการ

- โครงการใหม่ โครงการเดิม/ต่อเนื่อง

๓) **ความสอดคล้องกับกลยุทธ์และการตอบสนองต่อมาตรฐานสถานศึกษาและ/หรือมาตรฐานการศึกษาของชาติ**

เป็นส่วนที่แสดงความสัมพันธ์ของโครงการที่จัดทำรองรับกับกลยุทธ์และมาตรฐานสถานศึกษาใด และอาจเพิ่มเติมการแสดงความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาของชาติการระบุความสอดคล้องนี้ทำให้สะดวกต่อการติดตาม ตรวจสอบและประกันคุณภาพการศึกษา

ตัวอย่าง

ความสอดคล้องกับกลยุทธ์ของสถานศึกษา (แผนกลยุทธ์ ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๗)

- ๑. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล
- ๒. เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก
- ๓. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้เป็นมือครูอาชีพมีสมรรถนะเหมาะสมกับการจัดการศึกษาตามมาตรฐานสากล
- ๔. บริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักธรรมาภิบาลด้วยระบบคุณภาพและยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การตอบสนองต่อมาตรฐานสถานศึกษา

- มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน
- มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ
- มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การตอบสนองการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่

การตอบสนองต่อมาตรฐานการศึกษาของชาติ

- มาตรฐานชาติที่ ๑ ผู้เรียนรู้
- มาตรฐานชาติที่ ๒ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม
- มาตรฐานชาติที่ ๓ พลเมืองที่เข้มแข็ง

๔) หลักการและเหตุผล

เป็นข้อความที่อธิบายถึง ที่มา ปัญหาหรือสถานการณ์ที่เป็นมา แสดงให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของโครงการ การเขียนหลักการและเหตุผล แบ่งเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

ส่วนแรก เขียนให้ผู้อ่านเห็น “วิธิตคิด” หรือ “กระบวนการทัศน์”

เขียนเกี่ยวกับนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ หรือแผนกลยุทธ์ของหน่วยงาน ในทำนองว่า เป็นเหตุผลที่ทำให้ต้องจัดทำกิจกรรม/โครงการนี้ขึ้น เห็นความเป็นมาของการทำโครงการ และแสดง “ทำไมต้องทำ”

ส่วนที่สอง เขียนให้เห็น “วิธีการ” หรือ “กระบวนการ”

เขียนรายละเอียดพอสังเขปว่า จะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ให้เข้าใจโดยสังเขป เขียนให้เห็นหลักคิดและหลักปฏิบัติ หรือเห็นหลักการ “ทำอย่างไร (คร่าว ๆ พอสังเขป)”

ส่วนที่สาม เขียนให้เห็น “ผลลัพธ์” หรือ “ประโยชน์” ของโครงการ

เขียนถึงผลที่คิดว่าจะเกิดขึ้นจากโครงการ เช่น ผลผลิตหรือผลลัพธ์เชิงพฤติกรรม ที่จะเกิดขึ้น หัวข้อนี้เสมือนการเอาหัวข้อ “วัตถุประสงค์” และ “ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ” มาเขียนเรียงเรียงเพื่อโน้มน้าวกระตุ้นความสนใจ ทำให้เห็นความสำคัญ เห็นภาพแห่งความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น “ทำแล้วประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับคืออะไร”

หมายเหตุ สามารถเขียนเพิ่มเติมข้อมูลเพื่อเน้นย้ำให้น่าสนใจและน่าเชื่อถือ

๕) วัตถุประสงค์ของโครงการ

เป็นสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ลักษณะที่ดีของวัตถุประสงค์ คือ ชัดเจน ทำได้จริง วัดประเมินได้ สามารถบอกเป้าหมายหรือสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม หากเป็นการพัฒนาคน ต้องระบุได้ว่าพฤติกรรมที่พึงประสงค์คืออะไร “วัตถุประสงค์ทุกข้อ จะต้องวัดได้ ประเมินได้” การกำหนด วัตถุประสงค์ที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะที่มีความเฉพาะเจาะจงซึ่งควรประกอบไปด้วย “SMART” คือ

S = Specific คือ มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม มีความเฉพาะเจาะจงลงประเด็นเดียวในแต่ละข้อ

M = Measurable คือ สามารถวัดและประเมินผลสำเร็จได้

A = Attainable คือ สามารถปฏิบัติได้ทำให้บรรลุได้

R = Realistic คือ มีความเป็นเหตุเป็นผลอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง

T = Timely คือ มีการกำหนดกรอบเวลาความสำเร็จได้อย่างชัดเจนแน่นอน

วัตถุประสงค์ของโครงการ สามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ ระดับ ได้แก่

ระดับที่ ๑ เขียนถึง “ผลผลิต” (Output)

“ผลผลิต” (Output) คือ สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นทันทีหลังจบโครงการค่อนข้างมั่นใจว่าเกิดขึ้นแน่นอน และต้องสามารถประเมินได้ทันทีหลังจบโครงการ เป็นสิ่งที่ผู้ทำโครงการมีความมั่นใจว่าเกิดขึ้นแน่ ๆ เพราะเป็นวัตถุประสงค์หลักของโครงการ

ระดับที่ ๒ เขียนถึง “ผลลัพธ์” (Outcome)

“ผลลัพธ์” (Outcome) คือ การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นความคาดหวังของโครงการที่อยากให้เกิดขึ้น เช่น ทักษะ ความสามารถ/ศักยภาพหรือเจตคติ ฯลฯ

ระดับที่ ๓ เขียนถึง “ผลพลอยได้” (By-product)

“ผลพลอยได้” (By-product) หรือประโยชน์ทางอ้อม ที่สำคัญและมีคุณค่าที่สุดที่จะเกิดขึ้นจากโครงการ

ระดับที่ ๔ เขียนถึง “ผลกระทบ” (Impact)

“ผลกระทบ” (Impact) คือสิ่งที่จะเป็นผลตามมาจากโครงการ หรือผลที่เกิดขึ้นต่อจากการมีผลผลิตนั้น ๆ

หมายเหตุ วัตถุประสงค์จะเขียนกี่ระดับก็ได้ แต่ทุกข้อที่เขียนจะต้องวัดผลและประเมินผลได้ จำนวนวัตถุประสงค์ไม่ควรมากเกินไป และไม่บ่อยเกินไปจนทำให้ความสำคัญของโครงการน้อย วัตถุประสงค์ควรครอบคลุมสาระสำคัญของโครงการ

๓.๘.๒ การเขียนส่วนประกอบของโครงการในส่วนเนื้อความ มีดังนี้

๑) ตัวชี้วัดหรือตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัด คือ หลักฐานที่แสดงว่าโครงการได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ตัวชี้วัดความสำเร็จต้องเขียนให้ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สามารถบอกได้ว่าวัตถุประสงค์นั้นสำเร็จหรือไม่และต้องสามารถวัดได้จริงด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือเครื่องมือใดเครื่องมือหนึ่ง

เป้าหมาย คือ เกณฑ์ที่กำหนดระดับความสำเร็จของแต่ละวัตถุประสงค์

ตัวชี้วัด สามารถแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑.๑) ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ คือ ตัวชี้วัดที่แสดงผลเป็นตัวเลข เช่น จำนวน ร้อยละ ระดับความสำเร็จ ระดับความพึงพอใจ เป็นต้น

ตัวอย่าง ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายเชิงปริมาณ

- จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของกลุ่มเป้าหมาย
- ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย ไม่น้อยกว่า ๓.๕๑ คะแนน (คะแนนเต็ม ๕.๐๐)
- จำนวนผู้ผ่านการทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่อง..... ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๑.๒) ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ คือ ตัวชี้วัดที่ใช้การวัดเทียบกับค่าเป้าหมายที่เป็นเกณฑ์ในลักษณะพรรณนา หรือเป็นคำอธิบายของเกณฑ์ที่บ่งบอกถึงคุณภาพและคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยในการใช้วิจารณ์ญาณของผู้ประเมิน เช่น การมีคุณค่ากับสถาบัน ศักยภาพของผู้เข้าอบรม ฯลฯ

ตัวอย่าง ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายเชิงคุณภาพ

- กลุ่มเป้าหมายมีเจตคติที่ดีต่อการ.....
- ผู้เรียนสามารถออกแบบการสร้างนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ด้วยตนเอง
- เกิดประโยชน์ที่มีคุณค่าต่อชุมชนหรือได้รับการยอมรับจากชุมชน

๒) กลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาดำเนินโครงการและสถานที่ดำเนินการ

กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มคนผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการ การเขียนต้องระบุประเภทของกลุ่มคนให้ชัดเจน พร้อมระบุจำนวนที่แน่นอน เนื่องจากข้อมูลนี้จะถูกนำไปใช้ใน การคำนวณในการทำแผนงบประมาณโครงการ

ตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมาย

- นักเรียนโรงเรียนรักชาติไทย จำนวน ๑๐๐ คน
- ครูโรงเรียนรักชาติไทย จำนวน ๒๐ คน
- ชาวบ้านชุมชนหมู่ที่ ๓ บ้านรักชาติไทย จำนวน ๓๐ คน

๓) ระยะเวลาดำเนินโครงการและสถานที่ดำเนินการ คือ การระบุวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดโครงการ ถ้าเป็นโครงการระยะยาวตลอดปีการศึกษา ก็ต้องมีการกำหนดให้ครอบคลุมวันที่ดำเนินการ

ตัวอย่าง ระยะเวลาดำเนินโครงการ

วันเริ่มโครงการ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๔ วันสิ้นสุดโครงการ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

สถานที่ดำเนินโครงการ

เป็นการระบุสถานที่ พื้นที่ ที่ตั้ง หรือที่อยู่ที่กระบวนการดำเนินโครงการจะเกิดขึ้นบางครั้งอาจระบุในแผนการดำเนินงาน

๔) วิธีการและแผนการดำเนินงาน

เป็นภารกิจต่าง ๆ ที่ต้องกระทำตามที่กำหนดไว้ในโครงการซึ่งจะต้องระบุวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงานให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ ควรเขียนจากเริ่มดำเนินโครงการจนสิ้นสุดโครงการแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ให้ชัดเจน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน เช่น กำหนดผู้รับผิดชอบหลักในแต่ละขั้นตอน เป็นต้น สามารถเขียนในรูปแบบตารางที่กำหนดกิจกรรมการดำเนินงานผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาการดำเนินงานและกำหนดการแล้วเสร็จ หรืออาจระบุงบประมาณที่ใช้ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมร่วมด้วย

วิธีการดำเนินงาน ต้องเลือกกิจกรรมและวิธีการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ อย่างในปีปัจจุบัน ๒๕๖๔ เป็นช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ส่งผลให้กิจกรรมและวิธีการดำเนินงานในโครงการต่าง ๆ ต้องปรับรูปแบบไปเป็นแบบออนไลน์หรือแบบผสมผสานออนไลน์กับเผชิญหน้า

แผนการดำเนินงาน

การเขียนแผนการดำเนินงาน เป็นเหมือนการสรุปวิธีการดำเนินงานลงในตารางแสดงแผนการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน โดยนำเอาขั้นตอนการทำงานที่สำคัญ ๆ ทั้งหมด หัวเรื่อง วิธีการทำงาน มาเขียนในคอลัมน์ แล้วใช้ลูกศรหรือเส้นสัญลักษณ์แสดงช่วงระยะเวลาที่จะดำเนินงานขั้นตอนนั้น ๆ

๓.๘.๓ การเขียนส่วนประกอบของโครงการในส่วนขยายความ มีดังนี้

๑) แผนงบประมาณ

เป็นการเขียนแผนงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ควรเขียนรายงานค่าใช้จ่ายประมาณการว่าต้องใช้จ่ายส่วนใดบ้างให้ละเอียด การตั้งงบประมาณระบบราชการในการจัดโครงการ จำเป็นต้องระบุว่า ต้องการจ่ายค่าอะไร วันที่เท่าใด ราคาต่อหน่วยเท่าไร จำนวนกี่คน (ซึ่งจำเป็นต้องสอดคล้องกับจำนวนกลุ่มเป้าหมายของโครงการ) คิดเป็นงบประมาณรวมในแต่ละรายการเท่าใดรวมเป็นเงินทั้งสิ้นเท่าใดและควรระบุที่มาของงบประมาณนั้น ๆ ว่าได้รับและใช้งบประมาณจากส่วนใด

๒) การติดตามและประเมินผลโครงการ

เป็นการประเมินเพื่อสรุปผลหลังจากการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ประเมินความสำเร็จของโครงการตามตัวชี้วัดหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น การประเมินผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (Outcome) หรือผลกระทบ (Impact) อันเป็นผลมาจากโครงการเครื่องมือประเมินโครงการ คือ เครื่องมือในการศึกษา ค้นหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้เป็นสารสนเทศในการตัดสินใจ ตัดสินคุณค่า ความคุ้มค่า หรือการพัฒนาของโครงการ เช่น แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก แบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบวัดความพึงพอใจ

การติดตามประเมินผลโครงการ หลังเริ่มดำเนินโครงการควรมีการติดตามประเมินผลว่าแต่ละกิจกรรมของโครงการก่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ หากพบปัญหาที่จะสามารถแก้ไขได้ทันเวลา ดังนั้น

จึงต้องนำเสนอไว้ว่าจะติดตามประเมินด้วยวิธีใด ทั้งในขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมและหลังจบโครงการแล้ว พร้อมทั้งระบุตัวชี้วัดความสำเร็จทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพว่าคืออะไรได้ด้วย

๓) องค์กรร่วมดำเนินงานหรือภาคีเครือข่ายดำเนินงาน

ถ้าหากการทำโครงการมีองค์กรร่วมดำเนินโครงการตั้งแต่หนึ่งองค์กรขึ้นไป ต้องระบุชื่อองค์กรหรือเครือข่ายร่วมดำเนินงานให้ครบถ้วน และแจ่มแจ้งให้ชัดเจนด้วยว่าองค์กรที่ร่วมโครงการแต่ละฝ่ายจะเข้ามามีส่วนร่วมโครงการในส่วนตัว ซึ่งจะเป็นข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่าโครงการจะประสบผลสำเร็จและเกิดผลต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) และระดับอาชีวศึกษาที่จะมีความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา

๔) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นหลังจากโครงการจบลง โดยแยกให้เห็นชัดเจนระหว่างผลที่เกิดโดยตรงทันทีที่สิ้นสุดโครงการและผลที่จะเกิดตามมาในระยะยาว โดยผลที่เกิดอาจจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเขียนให้เห็นเป็นรูปธรรมที่สุด นอกจากนี้สามารถเขียนให้เห็นถึงผลลัพธ์ของการพัฒนาที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนก็ยิ่งดี

๓.๙ ดำเนินงานตามโครงการที่ได้เขียนไว้ สถานศึกษาดำเนินงานตามโครงการให้สำเร็จเสร็จสิ้นตามเป้าหมาย วิธีการที่ได้กำหนดไว้ และต้องมีการประเมินผลโครงการเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

เทคนิคความสำเร็จในการจัดทำโครงการ

๑. สมาชิกทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการควรเป็นผู้เขียนโครงการเองด้วย

๒. สถานศึกษาต้องปรับโครงการให้เป็นปัจจุบัน หากนำเอาโครงการเดิมมาใช้ต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ตัวชี้วัดและรายละเอียดการดำเนินงานว่ามีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีความทันสมัย

๓. โครงการที่จัดทำในแต่ละปีควรสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดขึ้น ซึ่งต้องมีวิธีการพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

๔. โครงการที่จัดทำในแต่ละปีควรสอดคล้องและคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาของชาติด้วย ที่จุดหมายปลายทางของการพัฒนา คือ “การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ให้เป็นคนไทย ๔.๐” ซึ่งต้องมีวิธีการพัฒนาผู้เรียนผ่านโครงการต่าง ๆ ให้ได้ทำกิจกรรมตามสภาพแวดล้อมที่สถานศึกษากำหนดให้

นอกเหนือจาก ผลในสถานการณ์ในปัจจุบันอยู่ในยุคดิจิทัล กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินการโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานและตัวบุคคลต้องเป็นผู้มีสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย ๔.๐ มุ่งเน้นการเป็นผู้สร้างนวัตกรรม ผู้ใช้เทคโนโลยี มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล และมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้ในโลกดิจิทัลได้

๕. โครงการและกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษาต้องมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ การดำเนินงานทั้งในด้านการเรียนของผู้เรียน การสอนของผู้สอน และการบริหารจัดการงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษาและผู้บริหาร อาทิ ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ที่ส่งในวงกว้าง รวมทั้งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิต การทำงาน การเรียนรู้ การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาส่งผลให้ต้องดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้องอยู่ในรูปแบบออนไลน์ โครงการต่าง ๆ

ของสถานศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลโครงการที่เปลี่ยนไปอยู่ในรูปแบบของออนไลน์หรือวิธีอื่น ๆ ที่เป็นไปตามสถานการณ์

๖. โครงการที่จัดทำแต่ละปีควรมีการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินโครงการเพื่อนำข้อมูลมาสะท้อนให้เห็นจุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษาเป็นข้อมูลแสดงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา

๔. ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตาก และจังหวัดนครศรีธรรมราช

๑. สถานศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๒. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีความตระหนัก รับรู้ ยอมรับและเข้าใจในบริบทและสภาพการเปลี่ยนแปลง

๓. สถานศึกษาต้องทำงานอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบ

๔. สถานศึกษาต้องนำแผนที่กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติ และมีการกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน

๕. สถานศึกษามีการติดตาม ประเมินผลและนำผลไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

๖. การมีส่วนร่วม สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนาและประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา

๗. เน้นกระบวนการร่วมเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง หลังจากที่กำหนดแผนงานและโครงการแล้ว ทุกฝ่ายต้องลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้วางแผนไว้ ขับเคลื่อนให้เกิดผลงานตามเป้าหมาย สร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายให้ได้เรียนรู้งานต่าง ๆ ของสถานศึกษา เมื่อเสร็จสิ้นการทำงานแล้วจะต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จและหาแนวทางการปฏิบัติงานที่ดีต่อไป

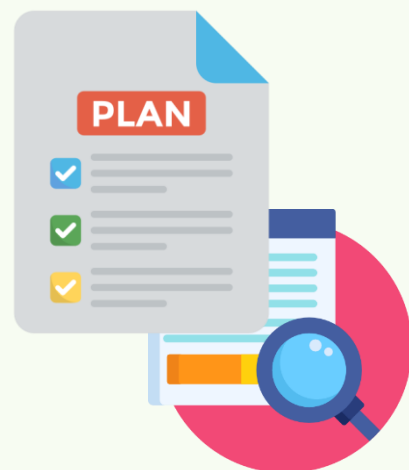
๘. การนำระบบเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการและสนับสนุนการเรียนการสอนและการบริหารงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะในยุคสถานการณ์ปัจจุบันที่เป็นยุคดิจิทัลที่มีการดำเนินกิจกรรมและการดำรงชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกรวดเร็วในการเชื่อมต่อ เก็บรวบรวม และประเมินผล

๙. การบริหารจัดการงบประมาณ สถานศึกษาสามารถบริหารงบประมาณในกรณีที่มีเงินหรืองบประมาณน้อยสามารถทำโครงการรวมกันได้อย่างผสมผสานแล้วต่อบัณฑิตชีวิตหรือมาตรฐานสถานศึกษา (ทำหนึ่งโครงการตอบโจทย์มาตรฐานหลายตัว)

บทสรุป

หัวใจสำคัญของการดำเนินงานของสถานศึกษาอยู่ที่การใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) ประเด็นสำคัญอยู่ที่ การได้มาซึ่งความจำเป็นในการจัดทำแผน และการวิเคราะห์โอกาสผลสำเร็จที่เกิดจากแผนที่มีต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น ในปีต่อไปทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารปฏิบัติงานในสายงานต่าง ๆ ควรจะมานั่งพูดคุยกันก่อนว่าแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการควรจะเป็นอย่างไร จะได้ออกมาในแนวทางเดียวกัน รวมถึงทั้งสองฝ่ายต้องมาหาข้อสรุปร่วมกันว่าสิ่งที่คาดหวังจากการนำเสนอแผนปฏิบัติการนั้นคืออะไร ไม่ใช่แค่เพียงมีแผน ไม่ใช่แค่แผนดูดี นำเสนอเก่ง แต่จะต้องมีส่วนที่วิเคราะห์ผลกระทบของแผนที่มีต่อเป้าหมายที่เกี่ยวข้องอีกด้วย การนำข้อมูล สารสนเทศมาใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนา จะทำให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาตามทิศทางของวิสัยทัศน์ ถ้าสามารถทำได้ครบถ้วนกระบวนการความตามที่น่าเสนอมานี้ ผู้วิจัยรับรองได้ว่าจะเป็นโอกาสที่แผนปฏิบัติการจะเป็นเครื่องมืออันทรงประสิทธิภาพให้ทั้งกับผู้บริหารและคนทำงานในทุกสายงานอย่างแท้จริง

บทที่ ๕ บทสรุป

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาความต้องการและบริบทของการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช และ ๒) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

สรุปผล

๑. ความต้องการและบริบทของการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

๑.๑ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งทุกสังกัด ร้อยละ ๑๐๐ มีความต้องการที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานสถานศึกษา ประเด็นที่ต้องการพัฒนาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์มากที่สุด ลำดับแรก คือ มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา รองลงมา คือ มาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มีประเด็นย่อยที่ต้องการพัฒนาสอดคล้องกันตามลำดับ ดังนี้

๑) อบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการเรื่องการเขียนโครงการ การออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลโครงการ การสร้างเครื่องมือวัดที่มีมาตรฐานในการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

๒) อบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปีที่ต้องและสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพสถานศึกษา

๓) อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเขียนเอกสารรายงานการดำเนินงานและหลักฐานการปฏิบัติงานเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพสถานศึกษาจากหน่วยงานภายนอก (สมศ.) รอบที่ ๔ และรอบที่ ๕ และการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ที่มีคุณภาพ

๑.๒ สถานศึกษาระดับการอาชีวศึกษาทุกแห่ง ร้อยละ ๑๐๐ ประเด็นที่ต้องการพัฒนาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ มาตรฐานด้านการจัดการอาชีวศึกษา

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านการจัดการอาชีวศึกษา มีประเด็นย่อยที่ต้องการพัฒนาสอดคล้องกันตามลำดับ ดังนี้

๑) อบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เรื่องการเขียนโครงการ การเขียนวัตถุประสงค์โครงการ การดำเนินงานโครงการ การออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลความสำเร็จของโครงการ การสร้างเครื่องมือวัดที่มี

มาตรฐานในการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
แก่บุคลากรทุกคน

๒) การให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษา แผนกลยุทธ์
แผนปฏิบัติการประจำปีที่ต้องต้องเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา
มาตรฐานการศึกษาชาติแก่บุคลากรทุกคนของสถานศึกษา

๓) สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักให้กับบุคลากรและทุกภาคส่วนเพื่อให้มีส่วนร่วม
มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดทำและการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปปฏิบัติและความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษาแก่บุคลากรทุกคนของสถานศึกษา

**๒. แนวทางพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของ
สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัด
นครศรีธรรมราช**

ภาพ ๓ แสดงกระบวนการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา
ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช มุ่งเน้นที่การสร้าง พื้นฐานที่แข็งแกร่งและการมีส่วนร่วมของสมาชิก สถานศึกษาต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และจะต้องมีการสร้างแนวทางการจัดการศึกษานั้นให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดขึ้น โดยมีเครื่องมือที่จำเป็น ในการขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานและสื่อสารของสถานศึกษา แก่บุคลากรภายในสถานศึกษาซึ่งก็คือ “แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา” ที่เป็นการขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและมาตรฐานของสถานศึกษา นำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อการดำเนินการตาม โครงการ กิจกรรมและวัตถุประสงค์ประจำปี จนได้ข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีของสถานศึกษา ดังนั้น บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานที่มี ประสิทธิภาพ จนสามารถนำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินผลการปฏิบัติประจำปีไปประยุกต์ใช้สำหรับการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา จากนั้นสถานศึกษาจัดทำเป็นเอกสารสรุปผลการดำเนินการเป็นรายงานผลการ ปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองได้ต่อไปซึ่งถือเป็นการดำเนินงาน ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษานั้นเอง

แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช มีกระบวนการดำเนินงาน ๓ ขั้นตอน ได้แก่

๑. ทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

เป็นขั้นตอนที่สถานศึกษาและสมาชิกต้องศึกษามาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายของสถานศึกษาซึ่ง เป็นเครื่องมือสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป้าหมายหลักของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สถานศึกษาต้องทบทวนทิศทางและองค์ประกอบแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาว่ามีความสัมพันธ์ ความสอดคล้องกับการขับเคลื่อนงานให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ อันได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ โครงการและการถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ หากพิจารณาแล้วส่วนใด ยังบกพร่องสถานศึกษาควรปรับปรุงหรือแก้ไขแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้รองรับการจัดการศึกษาให้เป็น ไปตาม “เป้าหมายที่พึงประสงค์” ของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ มีขั้นตอนย่อย ๓ ประการคือ

- ๑.๑ ศึกษามาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายของสถานศึกษา
- ๑.๒ ทบทวนทิศทางและองค์ประกอบแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
- ๑.๓ ปรับปรุงหรือแก้ไขแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตาม “เป้าหมายที่พึงประสงค์”

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. สมาชิกทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและสร้างความเข้าใจต่อมาตรฐานการศึกษา และค่าเป้าหมายของสถานศึกษา

๒. สมาชิกทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการกำหนด “เป้าหมายที่พึงประสงค์” ของสถานศึกษาที่ ต้องการพัฒนา ให้ครอบคลุม ๓ ด้านคือ ๑) ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ๒) ด้าน

คุณภาพการบริหารและการจัดการ ๓) ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผลลัพธ์ที่สำคัญจะเกิดขึ้นที่ “ตัวผู้เรียน”

๓. สถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ ๓ - ๕ ปี ให้เป็นปัจจุบัน
๔. สถานศึกษาและสมาชิกทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและมีส่วนร่วมในการทบทวนทิศทาง การดำเนินงานการจัดการศึกษาสู่ความสำเร็จ
๕. สถานศึกษาต้องมีการตรวจสอบองค์ประกอบของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีการเขียนอย่างครบถ้วน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและกันและมุ่งสู่ปลายทางตามมาตรฐานและเป้าหมายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้
๖. สถานศึกษากำหนดแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและสิ่งสำคัญต้องสนองต่อตัวตนตามบริบทของสถานศึกษาและขับเคลื่อนงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษาครบทุกด้าน
๗. สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ของสถานศึกษาด้วยเทคนิคต่าง ๆ เพื่อนำมาสู่การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา อาทิ SWOT Analysis และ TOWS Matrix หรืออื่น ๆ เป็นเครื่องมือหรือเทคนิคที่นำมาใช้ในการประเมินสถานการณ์และศักยภาพของสถานศึกษาเพื่อให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาแต่ละแห่งเพื่อนำมาสู่การวางกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับบริบทตามจริง

๒. นำสู่การปฏิบัติผ่านแผนปฏิบัติการประจำปี

เป็นขั้นตอนที่สถานศึกษากำหนดทิศทาง การดำเนินงานขององค์กรด้วยการถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ กำหนดระบบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน มีการนำเสนอการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน แผนที่ทำขึ้นนี้สำหรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนด มีแนวทางและกระบวนการทำงานที่ชัดเจนที่จะมุ่งไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่พึงประสงค์ มีวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและตรวจสอบผลการทำงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนย่อย ๖ ประการคือ

- ๒.๑ สถานศึกษาและสมาชิกทุกฝ่ายร่วมกันตั้งเป้าหมายที่พึงประสงค์
- ๒.๒ ทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- ๒.๓ ทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา
- ๒.๔ กำหนดโครงการตามแผนกลยุทธ์
- ๒.๕ พิจารณาความครอบคลุมของนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด
- ๒.๖ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
- ๒.๗ นำแผนปฏิบัติการประจำปีเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาก่อนนำไปสู่การปฏิบัติและแนบหลักฐานปรากฏท้ายเล่ม
- ๒.๘ ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีและโครงการที่ได้กำหนดไว้
- ๒.๙ เมื่อสิ้นสุดปีมีการสรุปผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาของสถานศึกษา

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาควรศึกษาความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยงและความเป็นเหตุเป็นผลของการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

๒. สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมและรับรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แล้วร่วมดำเนินการ วางแผนและดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยกันเพื่อให้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๓. สถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีทุก ๆ ปี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการแก่ทุกฝ่ายและสามารถกำกับ ติดตาม และประเมินความสำเร็จงานแต่ละฝ่ายได้

๔. สถานศึกษาต้องมีการวิเคราะห์ตัวตนตามบริบทของสถานศึกษาในแต่ละปี โดยนำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในมาพิจารณาเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและโครงการให้มีความทันสมัย ทันต่อสภาพการณ์ และสนับสนุนกระบวนการขับเคลื่อนงานให้บรรลุตามเป้าหมายตามที่วางมาตรฐานไว้

๓. สร้างโครงการที่ขับเคลื่อนงานสู่เป้าหมาย

เป็นขั้นตอนที่สถานศึกษากำหนดกิจกรรม วิธีการดำเนินงาน โดยการนำเอาแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาลงสู่การปฏิบัติงานในลักษณะของโครงการ แล้วมีกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยกำหนดเป็นโครงการที่อยู่ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีที่มีกิจกรรมมุ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา พัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาและพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โครงการที่ดีมีคุณภาพต้องทำให้สถานศึกษารับรู้เป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามที่สถานศึกษาตั้งไว้ มีขั้นตอนย่อย ๙ ประการคือ

๓.๑ สถานศึกษาและบุคลากรร่วมกันกำหนดโครงการและผู้รับผิดชอบโครงการ

๓.๒ วิเคราะห์วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย การจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

๓.๓ วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายของสถานศึกษาเพื่อกำหนดลักษณะของโครงการที่ดีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา

ลักษณะของโครงการที่ดีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑) โครงการที่มุ่งเป้าหมายตามมาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

ลักษณะของโครงการเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถทางด้านวิชาการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ เจตคติ และศักยภาพของผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน นโยบายต่างๆ และสัมพันธ์กับความต้องการของประเทศไทยและคุณลักษณะคนไทย ๔.๐ มุ่งสู่การเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกที่เข้มแข็ง

ลักษณะของโครงการเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่ดีที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านพฤติกรรม คุณธรรม จริยธรรม ทักษะ ค่านิยม สุขภาวะครบด้าน เพื่อจะได้เป็นบุคคลที่ดี แข็งแรงและมีความสุขบนบรรทัดฐานและความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น สังคม ประเทศชาติ และโลก

๒) โครงการติ่มงู่เป้าพัฒนามาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

ลักษณะของโครงการจะเป็นกระบวนการที่สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาและดำเนินการในการจัดการศึกษา การบริหารจัดการระบบต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการทำงานที่สามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้ตรงตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ลักษณะของโครงการตามมาตรฐานนี้เน้นการพัฒนาหรือส่งเสริมงานคุณภาพการจัดการระบบบริหารจัดการ การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน การดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

๓) โครงการติ่มงู่เป้าพัฒนามาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ลักษณะของโครงการจะเป็นกระบวนการที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอน การวัด ประเมินผล สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียน ผ่านกิจกรรมและดำเนินการของครูผู้สอน ลักษณะของโครงการตามมาตรฐานนี้เน้นการพัฒนาหรือส่งเสริมงานคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริง การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกที่เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี การรู้จักผู้เรียนรายบุคคล การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

ระดับการอาชีวศึกษา

๑) โครงการติ่มงู่เป้าพัฒนามาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

ลักษณะของโครงการเน้นการพัฒนาคุณภาพการของผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา แต่ละระดับ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ชุมชน สังคม ประเทศ ความถนัดของผู้เรียน นโยบายต่าง ๆ และสัมพันธ์กับความต้องการของประเทศไทยและคุณลักษณะคนไทย ๔.๐

๒) โครงการติ่มงู่เป้าพัฒนามาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา

ลักษณะของโครงการจะเป็นกระบวนการที่สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาและดำเนินการบริหารการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาตามมาตรฐานที่ ๑ และรองรับเป้าหมายที่พึงประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ลักษณะ

ของโครงการตามมาตรฐานนี้เน้นการพัฒนา ส่งเสริมและการบริหารจัดการ หลักสูตร รายวิชา การจัดการเรียน การสอน ผู้สอน และทรัพยากรของสถานศึกษา

๓) โครงการที่มุ่งเป้าพัฒนามาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ลักษณะของโครงการจะเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ชุมชน องค์กร เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำและนำเอานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ของสถานศึกษาถ่ายทอดไปสู่ชุมชนและสังคม

๓.๔ วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อกำหนดลักษณะของโครงการที่ดีที่สุดที่สอดคล้อง ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา

ลักษณะของโครงการที่ดี ที่สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้งในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา ตามมาตรฐานทั้ง ๓ ด้าน รวมทั้งค่านิยมร่วมและคุณธรรม ได้แก่

๑) โครงการที่มุ่งพัฒนาคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิต ทักษะ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้เพื่อโลกดิจิทัลและโลกในอนาคต เช่น การรู้วิธีเรียน ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีสมรรถนะที่เกิดจากความรู้ด้านต่าง ๆ ซึ่งความรู้และความรอบรู้ คือ ชุดความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตนเองรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่ (๑.๑) ความรู้พื้นฐาน (ภาษา การคำนวณ การใช้ เหตุผล) และความรู้ตามหลักสูตร (๑.๒) การรู้จักตนเอง (๑.๓) ความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทยท้องถิ่น ชุมชน สภาม ภูมิสังคม ภูมิอากาศ ประเทศชาติ ประชาคมโลก (๑.๔) ความรอบรู้ด้านต่างๆ ได้แก่ ความรอบรู้ ด้านสุขภาพ การเงินสารสนเทศ (๑.๕) ความรู้เรื่องการทำงานอาชีพ มีสมรรถนะที่เกิดจากความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างมีสุนทรีย์ (๑.๖) การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะการจัดการตนเอง

๒) โครงการที่มุ่งพัฒนาคุณลักษณะและทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นวัตกรรม และการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะทางปัญญา การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิจารณ์ การคิดเชิงวิพากษ์ การสะท้อนคิด การแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร การใช้ภาษาอังกฤษ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล อย่างชาญฉลาด การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการบูรณาการข้ามศาสตร์ การสร้างสรรค์นวัตกรรม และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการที่เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคดิจิทัล ทักษะ ศตวรรษที่ ๒๑ ที่สถานศึกษาพิจารณาว่ามีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาผู้เรียนของตนเอง

๓) โครงการที่มุ่งพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เกิดความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้จัก แยกแยะถูกผิด สร้างการมีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ส่งเสริมการมีจิตอาสา สร้าง ความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติบนฐานของประชาธิปไตย ส่งเสริมการรู้จักหน้าที่และปฏิบัติตาม หน้าที่ของตนโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สร้างความเชื่อมั่นในการรักษาความยุติธรรม ความเท่าเทียมและเสมอ ภาคเพื่อจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่าง สันติ

๔) โครงการที่มุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งสามารถนำเอาค่านิยมร่วมหรือคุณธรรมตามกรอบที่มาตรฐานการศึกษาชาติได้กำหนดไว้ มากำหนดเป็น ส่วนหนึ่งของคุณลักษณะและคุณธรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการสร้างให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนให้เหมาะกับการเป็น คนไทย ๔.๐ ประกอบด้วย ค่านิยมร่วม ๔ ประการ ความเพียรอันบริสุทธิ์ ความพอเพียง ความเท่าเทียมเสมอภาค

และคุณธรรม อันเป็นลักษณะนิสัยที่ดีและคุณลักษณะที่ดีด้านคุณธรรมพื้นฐาน การรู้ถูกผิด ความดีงาม จริยธรรม จรรยาบรรณในการเป็นสมาชิกของสังคม

๓.๕ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ ๓ - ๕ ปีของแต่ละปีการศึกษา มาจัดทำรายละเอียดลงสู่การปฏิบัติในรูปแบบของโครงการ

โครงการและกิจกรรมที่กำหนด ควรสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสถานศึกษา ครอบคลุมตามมาตรฐานและสองต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่

๑) โครงการและกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหรือคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สถานศึกษาตั้งเป้าหมายไว้

๒) โครงการและกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการสถานศึกษาให้มีสิ่งส่งเสริมสนับสนุนและการบริหารจัดการเพื่อให้สำเร็จผลตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ที่วางไว้

๓) โครงการและกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้สอนพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนและผู้สอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรมและการวิจัยที่ขยายผลสู่ชุมชน สังคม และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ สู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

๓.๖ คัดเลือกและกำหนดโครงการที่รองรับกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาและควรตอบสนองสถานการณ์ปัจจุบัน อาทิ ประเทศไทยและคนไทย ๔.๐ การรองรับการจัดการศึกษาช่วงการแพร่ระบาดของ COVID - ๑๙ การดำรงชีวิตและเศรษฐกิจบนฐานดิจิทัล

๓.๗ พิจารณาภาพรวมของโครงการ เพื่อพิจารณาคัดเลือกโครงการที่เหมาะสมที่จะจัดเป็นโครงการที่อยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปีและดำเนินการจัดโครงการในปีนั้น ๆ

๓.๘ เขียนโครงการตามองค์ประกอบของหัวข้อและเนื้อหาของโครงการ

๓.๙ ดำเนินงานตามโครงการในแต่ละปีการศึกษาที่ได้วางแผนไว้

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. สมาชิกทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการ ควรเป็นผู้เขียนโครงการด้วยตนเอง

๒. สถานศึกษาต้องปรับโครงการให้เป็นปัจจุบัน หากนำเอาโครงการเดิมมาใช้ต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดและรายละเอียดการดำเนินงานว่ามีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีความทันสมัย

๓. โครงการที่จัดทำในแต่ละปีควรสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดขึ้น ซึ่งต้องมีวิธีการพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

๔. โครงการที่จัดทำในแต่ละปีควรสอดคล้องและคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาของชาติ ด้วยจุดหมายปลายทางของการพัฒนา คือ “การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ให้เป็นคนไทย ๔.๐” ซึ่งต้องมีวิธีการพัฒนาผู้เรียนผ่านโครงการต่าง ๆ ให้ได้ทำกิจกรรมตามสภาพแวดล้อมที่สถานศึกษา กำหนดให้

๕. โครงการและกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษาต้องมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ การดำเนินงานทั้งในด้านการเรียนของผู้เรียน การสอนของผู้สอน และการบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ ของ สถานศึกษาและผู้บริหาร อาทิ การทำงานบนฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ การทำงานระหว่างการแพร่ระบาดของ เชื้อไวรัส โควิด-๑๙ (COVID-๑๙) การอยู่ในโลกดิจิทัลและเน้นการมีส่วนร่วม การเป็นพลเมืองโลก

๓. ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัด ตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

๑) สถานศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา

๒) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีความตระหนัก รับรู้ ยอมรับและเข้าใจในบริบทและสภาพการ เปลี่ยนแปลง

๓) สถานศึกษาต้องทำงานอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบ

๔) สถานศึกษาต้องนำแผนที่กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติ และมีการกำกับติดตาม การดำเนินงาน ให้เป็นไปตามแผน

๕) สถานศึกษามีการติดตาม ประเมินผลและนำผลไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพของสถานศึกษา

๖) การมีส่วนร่วม สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ทุกฝ่าย ต้องมีส่วนร่วมและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมายแนวทางการพัฒนาและ ประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา

๗) เน้นกระบวนการร่วมเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง หลังจากที่กำหนดแผนงานและโครงการ แล้ว ทุกฝ่ายต้องลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้วางแผนไว้ ขับเคลื่อนให้เกิดผลงานตามเป้าหมาย สร้างการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายให้ได้เรียนรู้งานต่าง ๆ ของสถานศึกษา เมื่อเสร็จสิ้นการทำงานแล้วจะต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน เพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จและหาแนวทางการปฏิบัติงานที่ดีต่อไป

๘) การนำระบบเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการและสนับสนุนการเรียนการสอน และการบริหารงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะในยุคสถานการณ์ปัจจุบันที่เป็นยุคดิจิทัลที่มีการดำเนินกิจกรรม และการดำรงชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานได้อย่างมีพลังและสะดวกรวดเร็ว ในการเชื่อมต่อ เก็บรวบรวม และประเมินผล

๙) การบริหารจัดการงบประมาณ สถานศึกษาสามารถบริหารงบประมาณในกรณีที่มีเงินหรือ งบประมาณน้อย สามารถทำโครงการรวมกันได้อย่างผสมผสานแล้วต่อบัณฑิตหรือมาตรฐานสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นที่ น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายได้ดังนี้

๑. ประเด็นความต้องการของสถานศึกษา ในการต้องการพัฒนาในด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การเขียนและการประเมินโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานของ สถานศึกษาบรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและ บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญว่าองค์กรที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องมีการ วางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic planning) ทั้งนี้เนื่องจากแผนกลยุทธ์จะเป็นแนวทางที่ให้ผู้บริหารองค์กร ดำเนินการได้อย่างมีทิศทาง คือ มุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนแผน ปฏิบัติการประจำปีและโครงการ จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสถานศึกษาที่เข้าร่วม โครงการได้ให้ข้อมูลที่สะท้อนว่า มีการดำเนินการจัดทำแผนทั้งแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ แต่แผนการจัด การศึกษาทั้งสองที่ได้นั้นยังขาดความชัดเจนและมีส่วนประกอบไม่ครบและไม่ถูกต้องตามหลักการ สถานศึกษา บางแห่งนำแผนปฏิบัติการที่เคยทำในปีที่ผ่านมา นำมาใช้โดยไม่ได้มีการปรับเปลี่ยน แผนงาน โครงการและ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏจึงเปรียบเสมือนเป็นงานประจำ และยังขาดการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่าง โครงการ/กิจกรรมในแผนกับมาตรฐานการศึกษาชาติ อีกทั้งการดำเนินการจัดทำแผนไม่เป็นไปตามขั้นตอน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากบุคลากรที่รับผิดชอบยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนปฏิบัติการ การเขียน โครงการและการประเมินโครงการและขาดทักษะในการทำแผนปฏิบัติการแต่ละขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ สงบุญ เถาโคตรศรี (๒๕๖๑) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน บ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓ ที่พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการ จัดทำแผนปฏิบัติการทุกปีการศึกษา แผนในการดำเนินงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการไม่ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจาก ครูและบุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนปฏิบัติการนั่นเอง ซึ่งจากปัญหาที่พบดังกล่าว ทาง คณะผู้วิจัย จึงได้นำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึง ประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๒. การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์นั้น จากการวิจัยครั้งนี้จะ พบว่า มีองค์ประกอบ ที่สำคัญอยู่ ๘ ประการ **องค์ประกอบแรก** สถานศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาชาติ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษากำหนดเป้าหมายไว้และต้องมองภาพตลอดแนว ในกระบวนการทำงานที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานสถานศึกษา และมาตรฐานชาติ และกำหนด ผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานของ สถานศึกษา **องค์ประกอบที่ ๒** ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องมีความตระหนัก รับรู้ ยอมรับและเข้าใจใน บริบทและสภาพการเปลี่ยนแปลง พร้อมเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีความสามารถในการประสานงาน ข้ามหน่วยงานและสร้างเครือข่ายในการทำงาน มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล คิดนอกกรอบ ตลอดจนสามารถสื่อสาร ทำความเข้าใจให้เกิดการยอมรับได้ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการนโยบาย รวมถึงสามารถกำหนดและผลักดัน

ยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติได้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและที่สำคัญ คือ เป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถบูรณาการการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายสุดท้าย คือ เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนและประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และเห็นความสำคัญของการบริหารงานโดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ ๓ สถานศึกษาต้องทำงานอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การมีการวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ การติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผน การนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุง รวมทั้งการนำเสนอผลการดำเนินงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบตามกระบวนการประกันคุณภาพ การดำเนินกิจกรรมตามโครงการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยมุ่งให้เน้นให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาระบบการทำงานให้เป็นระบบยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้สถานศึกษาที่เข้าร่วมคณะกรรมการบริหารจัดการโดยใช้แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งสู่เป้าหมายที่วางไว้ จึงเริ่มต้นโดยการให้สถานศึกษาทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ที่สถานศึกษาได้จัดทำแล้วดำเนินการปรับปรุงให้ชัดเจนและเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานสถานศึกษา กำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่สามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่การบรรลุตามวิสัยทัศน์และมาตรฐานสถานศึกษา ตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้และนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการและโครงการต่าง ๆ

องค์ประกอบที่ ๔ สถานศึกษาต้องนำแผนที่กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติ และมีการกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน มีการเก็บหลักฐานร่องรอย การทำงานว่ามีการดำเนินโครงการ/กิจกรรมเมื่อไร เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่อย่างไร

องค์ประกอบที่ ๕ การติดตามประเมินผลและนำผลไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ต้องมีการติดตามการดำเนินงานในทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ และวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาและนำกลับมาศึกษา วิจัยและพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

องค์ประกอบที่ ๖ การมีส่วนร่วม สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและเปิดโอกาสให้ตัดสินใจได้อย่างอิสระทั้งในการกำหนดนโยบาย แผน การนำแผนไปปฏิบัติ

องค์ประกอบที่ ๗ เน้นกระบวนการร่วมเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ต้องมีการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง (Action Learning) ผนวกกับการมีเพื่อนร่วมเรียนรู้ และพี่เลี้ยงที่คอยช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน คณะผู้วิจัยได้ร่วมทำงานแบบมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ ได้เรียนรู้ร่วมกันได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิด มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการดำเนินงานทั้งภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ซึ่งองค์ประกอบนี้นับเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ทำให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จากการปฏิบัติ ของผู้รับผิดชอบโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ว่าในการดำเนินโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนและการดำเนินงานภายในสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพท์นั้น ตนได้มีส่วนรับผิดชอบในด้านใดบ้าง ผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคในการทำงานอย่างไร และสามารถที่จะแก้ไขปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคเหล่านั้นได้อย่างไร ซึ่งกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการดำเนินงานนี้จะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่ดีและทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และเป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ทุกคนเข้าใจตรงกันและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน และ**องค์ประกอบที่ ๘**

การนำระบบเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการ และสนับสนุนการเรียนการสอน โดยเฉพาะในยุคสถานการณ์โรคระบาดโควิดในขณะนี้ คงปฏิเสธไม่ได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ รูปแบบการเรียนออนไลน์ และการเรียนทางไกลในรูปแบบต่าง ๆ ได้ถูกนำมาใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

ข้อเสนอแนะ

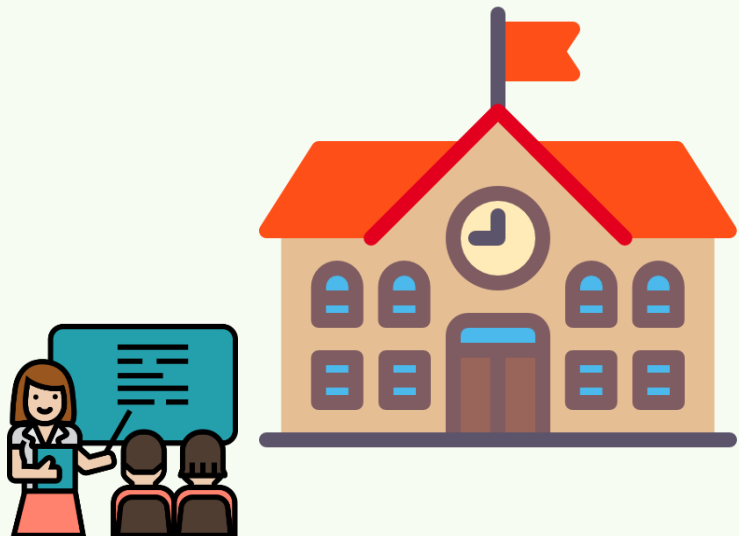
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. ผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาสามารถนำแนวทางพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราชไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีและโครงการของสถานศึกษาที่จะสอดคล้องกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์

๒. ผู้ปฏิบัติการ ผู้สอน หรือบุคลากรสายสนับสนุนของสถานศึกษาได้ใช้แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนา ทบทวนปรับปรุงแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และมีแนวทางในการคัดเลือกจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา

๓. สถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่าย สามารถศึกษาขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน การเขียนโครงการที่สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่ส่งเสริมให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา

๔. สถานศึกษาสามารถศึกษาลักษณะของโครงการที่ดีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดโครงการที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาต่าง ๆ ที่ครอบคลุมคุณภาพการจัดการศึกษาทั้ง ๓ ด้าน คือ ผู้เรียน การบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาบทเรียนหรือถอดบทเรียนผลการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด (Best Practice) ในการพัฒนาโครงการที่ดีที่สุดที่บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาชาติตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา

๒. ควรมีการวิจัยในรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา (แผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะยาวหรือแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการของสถานศึกษา) ให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาที่กำหนดกลุ่มเป้าหมายตามสังกัดของสถานศึกษา เช่น สังกัดรัฐบาล สังกัดเอกชน สังกัดการกุศล เป็นต้น เนื่องจากในแต่ละสังกัดจะมีคุณลักษณะหรือมีเงื่อนไขในการบริหารจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน

๓. ควรมีการวิจัยเชิงพัฒนากลยุทธ์ในการปฏิบัติงานเพื่อสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทุกด้าน เช่น กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การพัฒนาการปฏิบัติงานและการวิจัยของครูผู้สอน กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กมล สุดประเสริฐ. (๒๕๓๗). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ.

กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑. (๒๕๖๑). รายงานวิจัยเรื่อง ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑. เอกสารอัดสำเนา.

ชนิษฐา กาญจนารังสี. (๒๕๔๗). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. WWW.rajabhat.ac.th.

จุฑาทิพย์ ภัทราวาท. (๒๕๕๓). คู่มือการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

เจนจบ หาญกลับ. (๒๕๕๙). ปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงของโรงเรียนเอกชนเขตกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม.

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (๒๕๒๗). การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล

ไพโรจน์ ชลารักษ์. (๒๕๔๘). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม” วารสารราชภัฏตะวันตก ๑ : ๑ (กรกฎาคม-ธันวาคม, ๒๕๔๘)

มยุรี ธาณีโต. (๒๕๖๑). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๓๙ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง แห่ง HR center. การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (Annual Action Plan) เอกสารอัดสำเนา.

ภณัฐพงศ์ พลมุข และจักรกฤษ โปตาพล. (๒๕๖๑). “สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๙”. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๓ (กันยายน – ธันวาคม ๒๕๖๑)

วาณิช ลิทา. (๒๕๖๐). สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิทยาลัยสารพัดช่างลพบุรี. (๒๕๖๑). แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔. เอกสารอัดสำเนา.

สุภางค์ จันทวานิช.(๒๕๔๗). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (๒๕๕๕). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕. กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (๒๕๕๔). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๖๑). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๗). มาตรฐานการศึกษาของชาติ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหยาบบล็อกและการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๖๓. การจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๔). การกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๖๑). แนวทางการประเมินคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา การศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๖๑). หลักสูตรการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนา มาตรฐานผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาตามรูปแบบแนวทางการประเมินแนวใหม่ตามกฎกระทรวงการ ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Power point ประกอบการบรรยาย การประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่รอบปี และ สมศ. ยุคใหม่. โครงการส่งเสริมสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกรอบแนวทางการ ประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. และกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑.วันศุกร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร. โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ณมน จีรังสุวรรณ ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

Deming, W. E. (๑๙๘๖). Out of the crisis. Cambridge, Mass: Massachusetts Institute of Technology

Ngwenya. T. H. (๒๐๐๕, October). Quality assurance in South African higher education and its implementation at the university of Durban West ville. Dissertation Abstract International, ๔๒(๕), ๓๖.

Rodgers, C. G. (๑๙๙๙). Teacher perceptions of total quality management practices in elementally school[Co-ROM]. Abstract form: Pro Quest file: Dissertation Abstract Order No. AAC๙๙๑๐๒๘๔

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก รายชื่อสถานศึกษาที่เข้าร่วมวิจัย
- ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัย
- ภาคผนวก ค ตัวอย่างผลงานแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและโครงการของสถานศึกษา
- ภาคผนวก ง ภาพแสดงการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช
- ภาคผนวก จ สื่อประชาสัมพันธ์ e-book เรื่อง การออกแบบ (เขียน) โครงการ

ภาคผนวก ก รายชื่อสถานศึกษาที่เข้าร่วมวิจัย

๑. สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดตาก ประกอบด้วย

- ๑) โรงเรียนสรรพรวิทยาคม
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
- ๒) โรงเรียนอนุกุลวิทยา (วัดดอนแก้ว)
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)
- ๓) โรงเรียน ตชด. ท่านผู้หญิงทวี มณีบุตร
สังกัด กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บช.ตชด.)
- ๔) กศน.อำเภอแม่สอด
สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- ๕) วิทยาลัยเทคนิคแม่สอด (วิทยาลัยการอาชีพแม่สอด)
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)
- ๖) โรงเรียนเทศบาลมณีไพโรสณฑ์ เทศบาลนครแม่สอด
สังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เทศบาลนครแม่สอด

๒. สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย

- ๑) โรงเรียนบ้านบางเตย (สพป.นครศรีธรรมราชเขต ๑)
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
- ๒) โรงเรียนไตรภูมิวิทยา
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)
- ๓) โรงเรียน ตชด. บ้านเขาวัง
สังกัด กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บช.ตชด.)
- ๔) กศน.อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- ๕) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการศึกษาต่อเรือ
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)
- ๖) โรงเรียนสาธิตเทศบาลวัดเพชรจริก
สังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เทศบาลนครเมืองนครศรีธรรมราช

ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัย

๑. แบบแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สอบถามความต้องการของสถานศึกษาเรื่อง “การพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา”

๒ เครื่องมือประกอบกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ

๒.๑ แบบตรวจสอบส่วนประกอบของแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

๒.๒ แบบตรวจสอบส่วนประกอบของแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา / ปีงบประมาณ

๒.๓ แบบตรวจสอบความสัมพันธ์ของพันธกิจ กลยุทธ์ โครงการ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

แบบสัมภาษณ์ความต้องการของสถานศึกษา
เรื่อง “การพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุ
ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา”

ชื่อวิจัย การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

หัวข้ออบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา”

โดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบสุข คงมนัส และคณะ

ความเป็นมา

ในปี ๒๕๖๓ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้มีการดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อการสร้าง ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและสร้างแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกัน คุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา โดยใช้สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดตากและ จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นกลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมโครงการวิจัย ๑๒ แห่ง ซึ่งทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่ง มีการปรับปรุงหรือจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาของตนแล้วนั้น จึงส่งผลให้สถานศึกษาทั้ง ๑๒ แห่ง ต้องพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้กำหนดขึ้นมา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผู้สอน การบริหารและจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน

จากการลงพื้นที่ร่วมดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาและผลจากถอดบทเรียนจากโครงการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัย พบว่า สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ๑๒ แห่ง มีปัญหาในการเขียนโครงการที่ขาดความ สอดคล้องสัมพันธ์กันในแต่ละหัวข้อของโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา นอกจากนี้ บุคลากรในสถานศึกษายังมีความต้องการในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ในการออกแบบโครงการ การเขียนโครงการที่มีประสิทธิภาพและการประเมินผลโครงการสำหรับการจัด การศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาตนเอง โดยบุคลากรใน สถานศึกษามีความคาดหวังว่าจะได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อร่วม พัฒนาการเขียนโครงการ การดำเนินงานโครงการตามแผนการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และการ ประเมินโครงการเพื่อสะท้อนผลการดำเนินงาน อันจะนำไปสู่การจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาต่อไป

ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยเล็งเห็นความจำเป็นในการร่วมพัฒนาสถานศึกษาด้วยการพัฒนาบุคลากรของ สถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการที่มี ประสิทธิภาพ ซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตนเอง โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษา และร่วมสะท้อนผลการพัฒนา

โครงการและการประเมินโครงการสถานศึกษาเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ภายใต้การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่มุ่งหวังให้สถานศึกษาทุกแห่งสามารถพัฒนาศักยภาพการจัดการศึกษาตามบริบทของตนและบรรลุตามเป้าหมายมาตรฐานการศึกษาของชาติต่อไป

เป้าหมาย

๑. สร้างความเข้าใจในเรื่องแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี
๒. สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับสถานศึกษาในการพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา
๓. ร่วมติดตามและสะท้อนผลการพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ผลลัพธ์

๑. สถานศึกษาได้แผนพัฒนาคุณภาพศึกษาระดับสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา
๒. สถานศึกษาได้โครงการและแนวทางการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา
๓. บุคลากรของสถานศึกษาสามารถพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา

การดำเนินงาน/กิจกรรม

๑. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแบบออนไลน์สร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องแผนพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาโครงการและการประเมินผลโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาให้แก่บุคลากรและสถานศึกษาทุกแห่ง (แยกอบรมเฉพาะแต่ละแห่ง) ภายใต้หัวข้อ “การเขียนโครงการและการประเมินโครงการ”
๒. บุคลากรของสถานศึกษาที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการของตนเอง โดยออกแบบและเขียนโครงการที่มีความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์ กิจกรรม ผลลัพธ์ การวัดผลความสำเร็จของโครงการและออกแบบการประเมินผลโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษารองรับการประกันคุณภาพการศึกษาและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
๓. ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาแต่ละแห่งและคณะผู้วิจัยด้วยการประชุม เสวนา แลกเปลี่ยนแบบออนไลน์ภายในสถานศึกษา หรือ การประชุม เสวนา แลกเปลี่ยนแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ภายในสถานศึกษา (ขึ้นอยู่กับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา หากสถานศึกษาใดเลือกวิธีการ PLC จะต้องดำเนินการตามกระบวนการ PLC อย่างครบถ้วน) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษาและสะท้อนผลการพัฒนาโครงการและการประเมินผลโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ระยะเวลาดำเนินการ การอบรมเชิงปฏิบัติการ ช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วงเดือนพฤษภาคม ถึง กรกฎาคม ๒๕๖๔

เนื้อหา

๑. เนื้อหาสำหรับการอบรมเชิงปฏิบัติการแก่สถานศึกษา หัวข้อ “การเขียนโครงการและการประเมินโครงการ” ประกอบด้วย ๑) การทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ๒) การทบทวนแผนปฏิบัติการประจำปี ๓) การวิเคราะห์โครงการกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาชาติ ๔) การเขียนวัตถุประสงค์โครงการ ๕) การออกแบบกิจกรรมดำเนินการโครงการ ๖) การพัฒนาเครื่องมือวัดความสำเร็จของโครงการ ๗) การประเมินโครงการ และการจัดทำรายงานผลการประเมินโครงการ เป็นต้น

๒. เนื้อหาสำหรับการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและคณะผู้วิจัย ประกอบด้วย ๑) ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการพัฒนาแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ๒) ปัญหาการจัดทำโครงการของสถานศึกษา ๓) รูปแบบและลักษณะโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ๔) การพัฒนาโครงการต่าง ๆ เพื่อจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ๕) การดำเนินงานโครงการของสถานศึกษา (แนวทางการดำเนินงาน การบริหารจัดการ การวัดความสำเร็จ) ๖) การประเมินโครงการและการจัดทำรายงานผลการประเมินโครงการของสถานศึกษา (แนวทางการประเมิน วิธีการดำเนินการประเมิน แนวทางการเขียนรายงาน) เป็นต้น

แบบสัมภาษณ์ความต้องการของสถานศึกษา
เรื่อง “การพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการเพื่อจัดการศึกษาบรรลุ
ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา”

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามและระบุความต้องการของสถานศึกษา

ชื่อสถานศึกษา

๑. เนื้อหาที่ต้องการพัฒนา เป็นเนื้อหาที่สถานศึกษาต้องการพัฒนาบุคลากรผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการและการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในสถานศึกษาและคณะผู้วิจัย

หัวข้อ “การเขียนโครงการและการประเมินโครงการ” ประกอบด้วย

- การวิเคราะห์โครงการกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาชาติ
- การเขียนวัตถุประสงค์โครงการ
- การออกแบบกิจกรรมดำเนินการโครงการ
- การพัฒนาเครื่องมือวัดความสำเร็จของโครงการ
- การประเมินโครงการ
- การจัดทำรายงานผลการประเมินโครงการ

เนื้อหาอื่น ๆ ที่ต้องการพัฒนา (ระบุเพิ่มเติม)

.....
.....
.....
.....

๒. กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบออนไลน์และการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๒.๑ รูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบออนไลน์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในพัฒนาโครงการ (การออกแบบ การเขียน การดำเนินงาน การวัดผลสำเร็จ) การประเมินโครงการและการรายงานผลโครงการที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริง

กิจกรรมการอบรมที่สถานศึกษาต้องการ (ระบุเพิ่มเติม)

.....
.....
.....

๒.๒ รูปแบบการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อติดตามและสะท้อนผลการพัฒนาโครงการและการประเมินโครงการของสถานศึกษา กรุณาเลือกรูปแบบกิจกรรม

..... การประชุม เสวนา แลกเปลี่ยนแบบออนไลน์ภายในสถานศึกษา

..... การประชุม เสวนา แลกเปลี่ยนแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ภายในสถานศึกษา (มีเกียรติบัตรการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพและการชั่วโมงการทำ PLC)

๓. โปรแกรมที่ต้องใช้อบรมและประชุมแบบออนไลน์ เช่น Google Meet, Microsoft Team, Zoom เป็นต้น
(โปรดระบุโปรแกรมที่ต้องการใช้มา ๓ อันดับ หมายเหตุ การอบรมจะเลือกตามบริบทของสถานศึกษา)

อันดับที่ ๑

อันดับที่ ๒

อันดับที่ ๓

๔. ระยะเวลาการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน ครั้งที่ ๑
(กรุณาระบุวันที่สถานศึกษาสะดวกอบรมแบบออนไลน์ และ เลือกวันที่สำรองไว้ ๑ วัน)

วันที่ต้องการอบรม วันที่ ๒๕๖๔

วันที่สำรอง วันที่ ๒๕๖๔

๕. จำนวนบุคลากรของสถานศึกษาที่ต้องการเข้าร่วมอบรมและประชุมแบบออนไลน์ จำนวน.....คน

๖. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

- ขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือ -

เครื่องมือประกอบกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ
กิจกรรมที่ ๑
แบบตรวจสอบส่วนประกอบของแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
โรงเรียน/ สถานศึกษา

ที่	ประเด็นพิจารณา	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๑	ปก			
๒	บันทึกการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษา			
๓	คำนำ			
๔	สารบัญ			
๕	ส่วนที่ ๑ บริบทของสถานศึกษา ๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา ประวัติความเป็นมาของสถานศึกษา ภารกิจโครงสร้างการบริหาร ๑.๒ ข้อมูลพื้นฐานการจัดการศึกษา ข้อมูลประชากรวัยเรียนในเขตบริการ ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้อมูลที่ดินสิ่งก่อสร้าง ๑.๓ ข้อมูลสภาพชุมชน - การปกครอง - การประกอบอาชีพ - ลักษณะความเป็นอยู่ของชุมชน ๑.๔ ข้อมูลผลการดำเนินงาน - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบระดับชาติ - ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (SAR) - ข้อมูลอื่นๆ ๑.๕ นโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้อง - ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี - นโยบาย จุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด - ฯลฯ			
๖	ส่วนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา ๒.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ๒.๒ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก			

ที่	ประเด็นพิจารณา	มี	ไม่มี	หมายเหตุ																																																						
	๒.๓ กลยุทธ์การพัฒนาตามศักยภาพ																																																									
๗	ส่วนที่ ๓ ทิศทางการจัดการศึกษา ๓.๑ วิสัยทัศน์ ๓.๒ พันธกิจ ๓.๓ เป้าประสงค์ ๓.๔ ประเด็นกลยุทธ์																																																									
๘	ส่วนที่ ๔ กรอบกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑ <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">วัตถุประสงค์ เชิง กลยุทธ์</th> <th rowspan="2">ตัว ชี้วัด</th> <th colspan="2">ข้อมูลพื้นฐาน</th> <th colspan="5">ค่าเป้าหมาย</th> <th rowspan="2">กล ยุทธ์ ริเริ่ม</th> </tr> <tr> <th>๒๕๖๒</th> <th>๒๕๖๓</th> <th>๖๔</th> <th>๖๕</th> <th>๖๖</th> <th>๖๗</th> <th>๖๘</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	วัตถุประสงค์ เชิง กลยุทธ์	ตัว ชี้วัด	ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย					กล ยุทธ์ ริเริ่ม	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘																																								
วัตถุประสงค์ เชิง กลยุทธ์	ตัว ชี้วัด			ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย						กล ยุทธ์ ริเริ่ม																																														
		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘																																																		
๙	ส่วนที่ ๕ โครงการและกิจกรรม ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑ <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">วัตถุประสงค์ เชิงกลยุทธ์</th> <th rowspan="2">กลยุทธ์ ริเริ่ม</th> <th rowspan="2">โครงการ/ กิจกรรม หลัก</th> <th colspan="5">ปีงบประมาณ</th> <th rowspan="2">ผู้รับ ผิด ชอบ</th> </tr> <tr> <th>๖๔</th> <th>๖๕</th> <th>๖๖</th> <th>๖๗</th> <th>๖๘</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	วัตถุประสงค์ เชิงกลยุทธ์	กลยุทธ์ ริเริ่ม	โครงการ/ กิจกรรม หลัก	ปีงบประมาณ					ผู้รับ ผิด ชอบ	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘																																											
วัตถุประสงค์ เชิงกลยุทธ์	กลยุทธ์ ริเริ่ม				โครงการ/ กิจกรรม หลัก	ปีงบประมาณ					ผู้รับ ผิด ชอบ																																															
		๖๔	๖๕	๖๖		๖๗	๖๘																																																			

กิจกรรม ๒
แบบตรวจสอบส่วนประกอบของแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา / ปีงบประมาณ
โรงเรียน/ สถานศึกษา

ที่	ประเด็นพิจารณา	มี	ไม่มี	หมายเหตุ																														
๑	ปก																																	
๒	คำอนุมัติ /การให้ความเห็นชอบการใช้แผนปฏิบัติการ																																	
๓	คำนำ																																	
๔	สารบัญ																																	
๕	ส่วนที่ ๑ บทนำ เป็นส่วนของการแนะนำ สถานศึกษาในภาพรวมโดยสรุป โดยอาจจะบุ ประวัติความเป็นมา การกิจและปริมาณงานในปัจจุบัน พร้อมทั้ง ทบทวนสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาประกอบด้วย - ประวัติความเป็นมาและข้อมูลของสถานศึกษาโดยย่อ - สภาพปัจจุบันของสถานศึกษา - สรุปผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา - ผลงานที่ประสบความสำเร็จ - ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก																																	
๖	ส่วนที่ ๒ ทิศทางและกลยุทธ์ของสถานศึกษา เป็นการนำข้อมูลจากทิศทางการจัดการศึกษา ระยะ ๓-๕ ปี มากำหนดทิศทางการจัดการศึกษาและ เป้าหมายในระยะ ๑ ปี - วิสัยทัศน์ คำอธิบายวิสัยทัศน์ - พันธกิจ - เป้าประสงค์ - ประเด็นกลยุทธ์ ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑ <table border="1" style="width: 100%; margin-top: 5px;"> <thead> <tr> <th style="width: 15%;">วัตถุประสงค์ เชิงกลยุทธ์</th> <th style="width: 15%;">ตัวชี้วัด</th> <th style="width: 15%;">ข้อมูล พื้นฐาน</th> <th style="width: 15%;">ค่า เป้าหมาย</th> <th style="width: 40%;">กลยุทธ์ริเริ่ม</th> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>๒๕๖๓</td> <td>๒๕๖๔</td> <td></td> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>๑.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>๒.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>๓.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>๔.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	วัตถุประสงค์ เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูล พื้นฐาน	ค่า เป้าหมาย	กลยุทธ์ริเริ่ม			๒๕๖๓	๒๕๖๔		๑.					๒.					๓.					๔.							
วัตถุประสงค์ เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูล พื้นฐาน	ค่า เป้าหมาย	กลยุทธ์ริเริ่ม																														
		๒๕๖๓	๒๕๖๔																															
๑.																																		
๒.																																		
๓.																																		
๔.																																		

ที่	ประเด็นพิจารณา	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
๗	<p>ส่วนที่ ๓ ประมาณการงบประมาณรายรับรายจ่าย เป็นการระบุงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับและใช้จ่ายการบริหารจัดการศึกษา ทั้งเงินงบประมาณและนอกงบประมาณ</p> <p>๓.๑ ประมาณการรายรับตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ / ประจำปีการศึกษา</p> <p>๓.๒ การประมาณการรายจ่ายตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ / ประจำปีการศึกษา</p> <p> ๓.๒.๑ รายจ่ายประจำตามโครงสร้าง</p> <p> ๓.๒.๒ รายจ่ายพัฒนาคุณภาพตามประเด็นกลยุทธ์</p> <p> ๓.๒.๓ งบกลางสำรองจ่าย</p>			
๘	<p>ส่วนที่ ๔ รายละเอียดโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์นำโครงการตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระยะ ๕ ปี ของแต่ละปีการศึกษา / งบประมาณ มาจัดทำรายละเอียดโครงการตามรูปแบบโครงการ</p>			
๙	<p>ส่วนที่ ๕ การกำกับติดตาม ประเมินผลและรายงาน ระบุข้อมูลรายละเอียด เกี่ยวกับการติดตาม ประเมินผลและการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วม</p> <p> ๑. ปฏิทินการติดตาม ประเมินผล โครงการและรายงานผลการดำเนินโครงการ</p> <p> ๒. แบบรายงานผลโครงการการดำเนินโครงการ</p>			
๑๐	<p>ภาคผนวก เป็นเอกสารที่สถานศึกษาต้องแสดงรายละเอียดหรือระบุข้อมูลสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผน เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตารางข้อมูลพื้นฐาน - คณะกรรมการ / คณะทำงานจัดทำแผน - อื่น ๆ 			

กิจกรรม ๔

แบบตรวจสอบโครงการของสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาโครงการของตนเอง ว่ามีประเด็นตามนี้หรือไม่ หากไม่มีแสดงเหตุผลว่าเพราะอะไร (สามารถนำแบบฟอร์มและหัวข้อต่างๆ ไปใช้ในการเขียนโครงการของสถานศึกษาได้)

ชื่อโครงการ

แผนงาน.....

สอดคล้องกับมาตรฐาน.....

หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....

ผู้รับผิดชอบโครงการ.....

ลักษณะโครงการ.....

ลักษณะโครงการ โครงการต่อเนื่อง โครงการใหม่

สนองกลยุทธ์ที่.....

ตอบสนองมาตรฐานการศึกษาชาติที่.....

หลักการและเหตุผล

.....
.....
.....
.....

วัตถุประสงค์

๑.

๒.

๓.

ตัวชี้วัด/เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

๑.

๒.

๓.

เชิงคุณภาพ

๑.

๒.

๓.

กลุ่มเป้าหมาย.....

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

สถานที่ในการดำเนินโครงการ.....

วิธีดำเนินการ/กิจกรรมและขั้นตอนดำเนินงาน

กิจกรรมและขั้นตอนดำเนินงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
กิจกรรมที่ ๑ ขั้นตอนการดำเนินงาน ๑.๑..... ๑.๒ ๑.๓..... กิจกรรมที่ ๒ ขั้นตอนการดำเนินงาน ๒.๑..... ๒.๒ ๒.๓.....		

แผนงบประมาณ

รวมทั้งหมด.....บาท (งบอุดหนุน.....บาท เงินรายได้สถานศึกษา.....บาท

กิจกรรม	รวม งบประมาณ	รายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณ		
		ตอบแทน	ใช้สอย	วัสดุ
กิจกรรมที่ ๑ ค่าใช้จ่าย ๑.๑..... ๑.๒ ๑.๓.....				
กิจกรรมที่ ๒ ค่าใช้จ่าย ๒.๑..... ๒.๒ ๒.๓.....				

การวัดและประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการวัด	เครื่องมือ

องค์กรร่วมดำเนินงานหรือภาคีเครือข่ายดำเนินงาน

.....
.....
.....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้เสนอโครงการ

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้อนุมัติโครงการ

ภาคผนวก ค
ตัวอย่างผลงานแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและโครงการของสถานศึกษา
ตัวอย่างโครงการพัฒนาครู

๑. โครงการ : การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการการคิดการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้
- แผนงาน : วิชาการ
 - ลักษณะของโครงการ : โครงการต่อเนื่อง
 - สนองกลยุทธ์โรงเรียน :
 - สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา : มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - สอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก : มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - ผู้รับผิดชอบโครงการ : นางสาววัลยา เกิดบ้านใหม่
 - ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ : กลุ่มงานวิชาการ

๒. หลักการและเหตุผล

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ เพราะการจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่สุด คือการจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในสิ่งที่สอดคล้องกับความสามารถและความคิดของตนเอง ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน แต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ จึงควรมีการจัดการที่เหมาะสมในลักษณะที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้คือ ครู กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษามาตรฐานที่ ๓ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทหรือการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก โดยผู้สอนจะต้องจัดกระบวนการและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ได้เป็นผู้กระทำ การเรียนรู้ด้วยตัวเองโดยใช้กระบวนการทางสติปัญญา กระบวนการทางสังคม การลงมือปฏิบัติ และการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างและศักยภาพของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ ทั้งนี้จึงไปสอดคล้องต่อตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ คือการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการการคิดการปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

จากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๒ คุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูใช้สื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการกับหลักสูตรสถานศึกษาในรายวิชานครศรีธรรมราช เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากสื่อที่หลากหลาย ร้อยละ ๘๐ ระดับคุณภาพ ดีเลิศ

ดังนั้นโรงเรียนไตรภูมิวิทยาจึงมีการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เพื่อให้ครูใช้สื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการคิดและได้ปฏิบัติจริงด้วยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แต่เนื่องจากสถานการณ์ COVID-๑๙ ทำให้ไม่สามารถจัดแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานที่ได้ จึงทำการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาแทน

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง
๒. เพื่อให้ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง
๓. เพื่อให้ครูมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็น และความต้องการความช่วยเหลือพิเศษ
๔. เพื่อให้ครูได้ฝึกทักษะให้ผู้เรียนได้แสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปลงค์ความรู้ และนำเสนอผลงาน
๕. เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๔. เป้าหมาย

๔.๑ เชิงปริมาณ

๑. ครู โรงเรียนไตรภูมิวิทยา ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำนวน ๗๒ คน

๔.๒ เชิงคุณภาพ

๑. ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง
๒. ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง
๓. ครูมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็น และความต้องการความช่วยเหลือพิเศษ

พิเศษ

๔. ครูได้ฝึกทักษะให้ผู้เรียนได้แสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปลงค์ความรู้ และนำเสนอผลงาน
๕. ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๕. วิธีการดำเนินการ / ขั้นตอนการดำเนินการ

ที่	รายการ/กิจกรรมสำคัญ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
๑.	ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง	๑๐ ก.ค. ๖๓	๑,๐๐๐ บาท	นางสาววัลยา เกิดบ้านใหม่
๒.	วางแผนการดำเนินการจัดโครงการ	๑๗ ก.ค. ๖๓	-	นางสาววัลยา เกิดบ้านใหม่
๓.	แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม	๒๔ ก.ค. ๖๓	-	นางสาววัลยา เกิดบ้านใหม่
๔.	เสนอโครงการผู้อำนวยการโรงเรียน	๓๑ ก.ค. ๖๓	-	นางสาววัลยา เกิดบ้านใหม่
๕.	ดำเนินการโครงการ/กิจกรรม ๑. กิจกรรมหลักสูตร นครศรีธรรมราช ๒. กิจกรรมอบรมเสริมสร้างความรู้ ให้บุคลากร ๓. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๔. จัดกิจกรรมอบรมเทคนิคการ เรียนรู้ให้หนูร้อง “ว้าว” ๕. ศึกษาแหล่งเรียนรู้การทำขนมลา บ้านศรีสมบูรณ์ (หอยรอก) ๖. ศึกษาแหล่งเรียนรู้การทำผ้ามัด ย้อม อำเภอลานสกา จังหวัด นครศรีธรรมราช ๗. ศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้านการถนอม อาหาร (การทำแป้งข้าวหมาก)	ตลอดปี การศึกษา	๑,๐๐๐ บาท ๓,๐๐๐ บาท ๒,๐๐๐ บาท ๔,๐๐๐ บาท ๒,๕๐๐ บาท ๑,๕๐๐ บาท ๑,๕๐๐ บาท	นางสาววัลยา เกิดบ้านใหม่
๖.	ประเมินโครงการ/กิจกรรม		-	นางสาววัลยา เกิดบ้านใหม่
๗.	สรุปโครงการ/กิจกรรม	๓๐ มี.ค. ๖๔	๑,๐๐๐ บาท	นางสาววัลยา เกิดบ้านใหม่

๖. ระยะเวลาดำเนินการ กรกฎาคม ๒๕๖๓ - ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔

๗. งบประมาณ

จำนวน ๑๗,๕๐๐ บาท

๘. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ๘.๑ บุคลากรทางการศึกษา
- ๘.๒ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
- ๘.๓ ประชาชนชาวบ้าน

๙. สถานที่ดำเนินการ

- ๙.๑ ห้องประชุมโรงเรียนไตรภูมิวิทยา
- ๙.๒ ห้องสมุดโรงเรียนไตรภูมิวิทยา
- ๙.๓ ห้องคอมพิวเตอร์โรงเรียนไตรภูมิวิทยา

๑๐. ระดับความสำเร็จ

เป้าหมาย	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	แบบสังเกต	วิธีการประเมิน
๑. ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตร สถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริง	ร้อยละ ๘๐ ของครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง	สังเกตการมีส่วนร่วม
๒. ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง	ร้อยละ ๘๐ ของครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง	สังเกตการมีส่วนร่วม
๓. ครูมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็น และความต้องการความช่วยเหลือ	ร้อยละ ๘๐ ของครูมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็น และความต้องการความช่วยเหลือ	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง	สังเกตการมีส่วนร่วม
๔. ครูได้ฝึกทักษะให้ผู้เรียนได้แสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปลองค์ความรู้ และนำเสนอผลงาน	ร้อยละ ๘๐ ของครูได้ฝึกทักษะให้ผู้เรียนได้แสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปลองค์ความรู้ และนำเสนอผลงาน	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง	สังเกตการมีส่วนร่วม
๕. ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	ร้อยละ ๘๐ ของครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง	สังเกตการมีส่วนร่วม

๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง
๒. ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง
๓. ครูมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็น และความต้องการความช่วยเหลือพิเศษ
๔. ครูได้ฝึกทักษะให้ผู้เรียนได้แสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปลองค์ความรู้ และนำเสนอผลงาน
๕. ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ลงชื่อ	ผู้เสนอโครงการ	ลงชื่อ	ที่ปรึกษาโครงการ
(นางสาวธวัลยา เกิดบ้านใหม่)		(นางเพ็ญศรี ณ พัทลุง)	
		รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	

ลงชื่อ	ผู้อนุมัติโครงการ	ลงชื่อ	ผู้เห็นชอบโครงการ
(ดร.ภาวินทร์ ณ พัทลุง)		(นางจันทวี ณ พัทลุง)	
ผู้อำนวยการโรงเรียนไตรภูมิวิทยา		ประธานคณะกรรมการบริหารโรงเรียน	

ตัวอย่างผลงานแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและโครงการของสถานศึกษา ตัวอย่างโครงการพัฒนาผู้เรียนด้วยเทคโนโลยี

ชื่อโครงการ	โครงการสร้างนวัตกรรม และสื่อสารผ่านเทคโนโลยี
แผนงาน	บริหารงานวิชาการ
สนองกลยุทธ์ สพฐ.	ที่ ๒. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้าง ขีดความสามารถในการแข่งขัน
สนองกลยุทธ์ สพป.	พัฒนานักเรียน กระบวนการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงและมี คุณภาพได้มาตรฐานปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและ วิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรับผิดชอบต่อสังคม และ สิ่งแวดล้อม
สนองกลยุทธ์โรงเรียน	กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน
สนองมาตรฐานโรงเรียน	พื้นฐาน มฐ.๑: คุณภาพของผู้เรียน : ๓ มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ๔ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปฐมวัย มฐ.๒: กระบวนการบริหารจัดการ
ผู้รับผิดชอบโครงการ	นางสาวธนนันท์ ลาภอนันต์ตระกูล
ลักษณะโครงการ	โครงการใหม่
ระยะเวลา	พฤษภาคม ๒๕๖๔ – มีนาคม ๒๕๖๕

๑. หลักการและเหตุผล

การจัดการศึกษาในปัจจุบันครูคือผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้และเป็นผู้ทำงานร่วมกับนักเรียนในการแสวงหาและป้อนข้อมูลที่ต้องการ ให้กับนักเรียน สื่อการเรียนรู้หรือนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้หากมีความหลากหลายทั้ง สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และ สื่ออื่น ๆ จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่าง มีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตามเข้าใจง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา ดังนั้นฝ่ายวิชาการจึงจัดโครงการนี้ขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีทักษะและสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถสร้างสรรค์การเรียนรู้และนวัตกรรมประกอบการทำงานและการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย เป็นการพัฒนาการเรียนรู้และนวัตกรรมต่าง ๆ ให้สามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะและสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล
- ๒.๒ เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม
- ๒.๓ เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เป้าหมายเชิงปริมาณ

- ๓.๑.๑. ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล
- ๓.๑.๒. ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม
- ๓.๑.๓. ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- ๓.๒.๑. ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัลในระดับดี
- ๓.๒.๒. ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ในระดับดี
- ๓.๒.๓. ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับดีเลิศ

๔. กิจกรรมและการดำเนินการ

ที่	กิจกรรมสำคัญ	ระยะเวลาดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล - จัดการเรียนการสอนวิทยาการคำนวณ - เรียนรู้ผ่าน Google	พ.ค.๒๕๖๓ - มี.ค. ๒๕๖๕	คณะครูทุกคน
๒.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม - กิจกรรมโครงงาน/สิ่งประดิษฐ์ - กิจกรรมโปรแกรมพื้นฐานงานสร้างนวัตกรรม/นำเสนอ	พ.ค. ๒๕๖๓ - มี.ค. ๒๕๖๕	นางสาวธนันท์ ลาภอนันต์ตระกูล
๓.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร - กิจกรรมสื่อสารผ่าน Socail Network	พ.ค. ๒๕๖๓ - มี.ค. ๒๕๖๕	คณะครูทุกคน
๕.	สรุปรายงานโครงการ	มี.ค.๒๕๖๕	นางสาวธนันท์ ลาภอนันต์ตระกูล

๕. งบประมาณ : จำนวน ๖,๐๐๐ บาท โดยถัวจ่ายทุกรายการ ดังนี้

ที่	กิจกรรม / รายการ	เงินงบประมาณ				เงินนอกงบปม.	รวม
		ตอบแทน	ใช้สอย	วัสดุ	รวม		
๑.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะและสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล	-	-	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	-	๑,๐๐๐
๒.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	-	-	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	-	๕,๐๐๐
๓.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	-	-	-	-	-	-
๔.	สรุปรายงานโครงการ						
	รวม	-	-	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐	-	๖,๐๐๐

๖. การประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
๑. ระดับคุณภาพของผู้เรียนให้ที่ได้รับพัฒนาให้มีความรู้ทักษะและสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล	๑. การตอบแบบสอบถาม	๑. แบบสอบถาม
๒. ระดับคุณภาพของผู้เรียนให้ที่ได้รับพัฒนาให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	๒. บันทึกรายงาน - การสังเกตพฤติกรรม - การสัมภาษณ์	๒. แบบบันทึกข้อมูล ๓. แบบทดสอบ/วัดผล
๓. ระดับคุณภาพของผู้เรียนให้ที่ได้รับพัฒนาให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	- การทดสอบ/วัดผล ๓. ผลงาน/ชิ้นงาน	๔. แบบตรวจผลงาน

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เรียนมีผลงานจากการทำโครงการ/ผลงานประดิษฐ์ใหม่ สามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ มีความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถด้านการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคม (Social Network)

ลงชื่อ.....ผู้เสนอโครงการ
(นางสาวธนนันท์ ลาภอนันต์ตระกูล)
พี่เลี้ยงเด็กพิการ

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติโครงการ
(นายอาจินต์ เมธีภักษ์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางเตย

ตัวอย่างผลงานโครงการของสถานศึกษา ตัวอย่างโครงการพัฒนาผู้เรียนด้วยเทคโนโลยี

ชื่อโครงการ	โครงการครูผู้พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน
แผนงาน	บริหารงานวิชาการ
สนองกลยุทธ์ สพฐ.	ที่ ๓. ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
สนองนโยบาย สพป.	ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
สนองกลยุทธ์โรงเรียน	กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
สนองมาตรฐานโรงเรียน	พื้นฐาน มฐ.๓: กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปฐมวัย มฐ.๓: การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
ผู้รับผิดชอบโครงการ	นางอุไรภรณ์ ชนะผล
ลักษณะโครงการ	โครงการต่อเนื่องปรับปรุงใหม่
ระยะเวลา	พฤษภาคม ๒๕๖๔ – มีนาคม ๒๕๖๕

๑. หลักการและเหตุผล

หลักการของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศมุ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพ โดยต้องมีการประสานสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและตระหนักในความสำคัญที่จะทำการส่งเสริมผู้เรียนทุกคนให้พัฒนาสูงสุดตามศักยภาพของตนเอง จึงจัดทำโครงการครูผู้พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย คือคนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพและตามแนวทางการพัฒนาผู้เรียนในเรื่อง การจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน ฉะนั้นโรงเรียนต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสามารถ มีทักษะและคุณลักษณะที่เป็นจุดเน้น พร้อมทั้งผลักดัน ส่งเสริม ให้ครูผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนรู้ ตามความถนัด ความสนใจ เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่๒) พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๓๗ (๓) กล่าวว่าการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ ทางโรงเรียนบ้านบางเตยจึงได้จัดทำโครงการครูผู้พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อจัดอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้อะไรก็ได้และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้เต็มที่ พัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานของโรงเรียนและสากล

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑. เพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
- ๒.๒. เพื่อให้ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๒.๓. เพื่อให้ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
- ๒.๔. เพื่อให้ครูสามารถตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน
- ๒.๕. เพื่อให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เป้าหมายเชิงปริมาณ

ครูทุกคนในโรงเรียน (ร้อยละ ๑๐๐) สามารถ

๓.๑.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

๓.๑.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๓.๑.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

๓.๑.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน

๓.๑.๕ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการ

จัดการเรียนรู้

๓.๒ เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ ครูจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

๓.๒.๒ ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๓.๒.๓ ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

๓.๒.๔ ครูตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน

๓.๒.๕ ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุง

การจัดการเรียนรู้

๔. กิจกรรมและการดำเนินการ

ที่	กิจกรรมสำคัญ	ระยะเวลา ดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑.	ประชุมชี้แจงรายละเอียดของโครงการประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔	พ.ค.-ม.ย. ๒๕๖๔	นางอุไรภรณ์ ชนะผล และคณะครู
๒.	การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ - ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน - การสอนโดยโครงงาน - การสอนโดยการปฏิบัติจริง - การจัดการเรียนการสอนทางไกล (DLTV On Demand)	ตลอดปีการศึกษา	นางอุไรภรณ์ ชนะผล และคณะครู

ที่	กิจกรรมสำคัญ	ระยะเวลา ดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
๓.	การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่ง เรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ - การจัดหาสื่อเทคโนโลยี - DLTV สื่อดีช่วยหนู - แหล่งเรียนรู้ - ชีวิตประจำวันกับเทคโนโลยี - ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ตลอดปีการศึกษา	นางอุไรภรณ์ ชนะผล และคณะครู
๔.	การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็น ระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน - ประเมินผลระหว่างเรียน - วัดประเมินผลเพื่อพัฒนา - การประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชาติ (RT,NT,O-NET)	ตลอดปีการศึกษา	นางอุไรภรณ์ ชนะผล และคณะครู
๕	ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูล สะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการ จัดการเรียนรู้ - PLC - ประชุมสัมมนา - ศึกษาดูงาน	ตลอดปีการศึกษา	นางอุไรภรณ์ ชนะผล และคณะครู
๖.	สรุปผลและรายงานผลโครงการ	มี.ค. ๒๕๖๕	นางอุไรภรณ์ ชนะผล

๕. งบประมาณ : จำนวน ๑๑,๐๐๐ บาท โดยถัวจ่ายทุกรายการ ดังนี้

ที่	กิจกรรม / รายการ	เงินงบประมาณ				เงินนอกงบปม.	รวม
		ตอบแทน	ใช้สอย	วัสดุ	รวม		
๑.	ประชุมชี้แจงรายละเอียดของโครงการประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔		-	-	-	-	-
๒.	การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้		-	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐		๒,๐๐๐
๓.	การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้		๒,๐๐๐	๓,๐๐๐	๕,๐๐๐		๕,๐๐๐
๔.	การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน			๑,๐๐๐	๑,๐๐๐		๑,๐๐๐
๕.	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้		๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	๓,๐๐๐		๓,๐๐๐
๖.	สรุปผลและรายงานผลโครงการ		-	-	-	-	-
รวม		-	๔,๐๐๐	๗,๐๐๐	๑๑,๐๐๐		๑๑,๐๐๐

๖. การประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
๑. ระดับคุณภาพของครูที่จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	๑. การตอบแบบสอบถาม	๑. แบบสอบถาม ๒. แบบบันทึกข้อมูล
๒. ระดับคุณภาพของครูที่ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	๒. การบันทึกข้อมูล - การสังเกตพฤติกรรม	๓. แบบประเมิน ๔. เครื่องมือนิเทศ
๓. ระดับคุณภาพของครูที่มีการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	- การสัมภาษณ์ - การทดสอบ/วัดผล	ภายใน ๕.แบบทดสอบ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
๔. ระดับคุณภาพของครูที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	๓. การตรวจผลงาน แผนการจัดการ เรียนรู้/ชิ้นงาน/แฟ้ม สะสมผลงาน	๖. นวัตกรรม/สื่อ ๗. แผนการจัดการ เรียนรู้

หมายเหตุ การกำหนดค่าเป้าหมาย/ระดับคุณภาพ

ระดับ	ยอดเยี่ยม	ร้อยละ ๙๐-๑๐๐
ระดับ	ดีเลิศ	ร้อยละ ๘๐-๘๙
ระดับ	ดี	ร้อยละ ๗๐-๗๙
ระดับ	ปานกลาง	ร้อยละ ๖๐-๖๙
ระดับ	กำลังพัฒนา	ร้อยละ ๕๐-๕๙

การกำหนดค่าเป้าหมายในแต่ละประเด็นพิจารณาจะกำหนดเป็นระดับคุณภาพหรือเป็นร้อยละตามความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้จริงและผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ สร้างนวัตกรรมทางการศึกษาจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริงตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดตามหลักสูตรสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ลงชื่อ.....ผู้เสนอโครงการ
(นางอุไรภรณ์ ชนผล)
ครูโรงเรียนบ้านบางเตย

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติโครงการ
(นายอาจันต์ เมธีภักษ์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางเตย

ตัวอย่างผลงานโครงการของสถานศึกษา ตัวอย่างโครงการเศรษฐกิจพอเพียง (คุณลักษณะพึงประสงค์)

ชื่องาน/โครงการ	โครงการโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง
สนองกลยุทธ์หรือนโยบายของโรงเรียนข้อที่	๒ ตัวบ่งชี้ที่ ๑๗, ๑๘
กลุ่มงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มงานบริหารวิชาการ
ผู้รับผิดชอบ	ร.ต.ต.สุวิทย์ เทวบุรี, ด.ต.สมพงษ์ ไชยสุวรรณ
ลักษณะโครงการ	☐ งานประจำ ☐ โครงการใหม่ ☒ โครงการต่อเนื่อง
ระยะเวลาดำเนินการ	พฤษภาคม ๒๕๖๔ – มีนาคม ๒๕๖๕

๑. หลักการ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิด และหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตเพื่อนำไปสู่ความพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของคนไทย สังคมไทย เพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ ทางด้านสังคม ทางด้านสิ่งแวดล้อม และทางด้านวัฒนธรรม ถ้าใช้หลักความพอเพียงเป็นหลักแนวคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ก็จะสามารถอยู่ได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ปรับตัวและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศเป็นนโยบายให้เกิดการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอย่างมีคุณภาพครบทุกโรงเรียน โดยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยน กระบวนทัศน์ ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง ชุมชนตำบลขุนทะเลเป็นชุมชนชนบท ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ไร่จ้างทั่วไป และค้าขาย ทำให้มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี รายได้น้อย นักเรียนส่วนหนึ่งฐานะยากจน มีปัญหาทางครอบครัว เช่น เป็นเด็กกำพร้าเนื่องจากพ่อแม่เสียชีวิต หย่าร้าง เด็กอาศัยกับผู้สูงอายุ หรือญาติ ๆ จากสภาพดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการเรียน และการดำเนินชีวิตของนักเรียน

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและน่านโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และให้สอดคล้องกับทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนโรงเรียน จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น โดยส่งเสริมให้โรงเรียนมีอาหารกลางวันเลี้ยงนักเรียนอย่างเพียงพอ และส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนปลูกผักปลอดสารพิษ เพาะเห็ด เลี้ยงปลา เลี้ยง เลี้ยงไก่ ฯลฯ ไว้เพื่อบริโภคเป็นอาหาร

กลางวันของนักเรียน และจำหน่าย อีกทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก ชีวภาพ เพื่อใช้ในโรงเรียนด้วย ซึ่งนักเรียนในแต่ละรุ่นที่ทางโรงเรียนได้ทำการให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้เรียนจบและได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๒.๒ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการฝึกทักษะ กระบวนการขั้นตอน การดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ เพื่อสนับสนุนอาหารกลางวันของนักเรียน

๒.๔ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เชิงปริมาณ

๓.๑.๑ นักเรียนชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ จำนวน ๖๒ คน

๓.๑.๒ บุคลากรในโรงเรียน จำนวน ๑๒ คน

๓.๒ เชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ นักเรียนมีความรู้และสามารถนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประกอบอาชีพและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

๓.๒.๒ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีความพอดี

๔. การดำเนินงาน

ที่	กิจกรรมสำคัญ	วันเวลา	ค่าใช้จ่าย	ผู้รับผิดชอบ
๑	เสนอขออนุมัติโครงการ	พ.ค. ๒๕๖๔	-	ร.ต.ต.สุวิทย์ เทวบุรี ด.ต.สมพงษ์ ไชยสุวรรณ
๒	ประชุมครู	พ.ค. ๒๕๖๔	-	
๓	แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินกิจกรรมตามโครงการ	พ.ค. ๒๕๖๔ - มี.ค. ๒๕๖๕	-	
๔	ดำเนินการจัดกิจกรรม - กิจกรรมเลี้ยงปลา - กิจกรรมน้ำหมักชีวภาพ - กิจกรรมเพาะเห็ด - กิจกรรมพืชผักสวนครัว - เลี้ยงไก่ไข่ ฯลฯ	พ.ค.๒๕๖๔-มี.ค. ๒๕๖๕	๑๐,๐๐๐	
๕	ติดตามผล ประเมินผล	มี.ค.๒๕๖๕		

๕. งบประมาณ ทั้งหมด ๕,๐๐๐ บาท

- ๕.๑ จากงบประมาณ - บาท
๕.๒ จากเงินนอกงบประมาณ ๕,๐๐๐ บาท
๕.๓ การเบิกจ่าย
๕.๓.๑ ภาคเรียนที่ ๑ ๒,๕๐๐ บาท
๕.๓.๒ ภาคเรียนที่ ๒ ๒,๕๐๐ บาท

๖. การประเมินผล

ตัวชี้วัด	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
๑. ครุ นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	- รายงาน	แบบสรุปรายงานผล แบบสอบถาม, มาตรการส่วน ประเมินค่า
๒. นักเรียนมีความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้	- สังเกต ตรวจสอบผลงาน	

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๗.๑ นักเรียนมีอาหารกลางวันบริโภคอย่างเพียงพอ
๗.๒ เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน
๗.๓ นักเรียนมีความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้
๗.๔ นักเรียนได้ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ลงชื่อ

()

ผู้เสนอโครงการ

ลงชื่อ

()

ผู้เห็นชอบโครงการ

ลงชื่อ

()

ผู้รับรองโครงการ

ลงชื่อ

(สมศักดิ์ หนูภักดี)

ครูใหญ่ โรงเรียนตำราจตระเวนชายแดนบ้านเขาวัง

ผู้อนุมัติโครงการ

ตัวอย่างผลงานแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

ตารางแสดงกลยุทธ์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ กรอบในการพัฒนา ของโรงเรียนสรรพวิทยาคม

กลยุทธ์	วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์	โครงการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	กรอบในการพัฒนา				หมายเหตุ
				2562	2563	2564	2565	
กลยุทธ์ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล	1. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และ ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน	1. โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เทียบเคียงมาตรฐานสากล 2. โครงการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลเทียบเคียงมาตรฐานสากล 3. โครงการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้สู่การเป็นพลโลก 4. โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5. โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 6. โครงการงานสวนพฤกษศาสตร์ 7. โรงเรียนแกนนำนักเรียนร่วม	1.1 ร้อยละของนักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน	100	100	100	100	
			1.2 ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	70	73	75	80	
			1.3 จำนวนนักเรียนที่สอบได้รับทุนศึกษาต่อในต่างประเทศ	2	4	6	10	
			1.4 จำนวนนักเรียนได้เข้าร่วมเวทีการแข่งขันทักษะทางวิชาการระดับนานาชาติ	20	25	30	35	
			1.5 จำนวนหลักสูตรการเรียนเพิ่มขึ้นและมีความเข้มข้นเทียบเคียงมาตรฐานสากล	1	1	1	1	
			1.6 ร้อยละความพึงพอใจด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียน	80	83	85	90	
			1.7 ร้อยละที่นักเรียนจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา	100	100	100	100	
			1.8 จำนวนนักเรียนที่ร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนานาชาติ	10	15	20	25	
			1.9 คะแนนเฉลี่ยการสอบวัดมาตรฐานทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET)	60	65	70	75	
	2. ส่งเสริมและพัฒนาทักษะของผู้เรียนตามสมรรถนะของผู้เรียนให้เหมาะสมกับการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก	1. โครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ 2. โครงการเสริมสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ 3. โครงการเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต 4. โครงการการส่งเสริมและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางด้านกีฬา	2.1 ร้อยละของนักเรียนมีการสื่อสารและใช้ภาษาที่ 2 เพิ่มขึ้น	3	3	3	3	
			2.2 ร้อยละของนักเรียนใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้	80	85	90	95	
			2.3 รางวัลจากการแข่งขันทักษะวิชาการระดับประเทศ/โลก/นานาชาติ	2	2	2	2	
			2.4 โรงเรียนมีการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะตามฐานสมรรถนะของนักเรียน	มี	มี	มี	มี	
			2.5 โรงเรียนมีการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นความสามารถที่หลากหลายของผู้เรียนเป็นสำคัญ	มี	มี	มี	มี	
	3. พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อป้องกัน ช่วยเหลือ และลดความเหลื่อมล้ำ ให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีมีความสุข	1. โครงการพัฒนาประสิทธิภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. โครงการพัฒนาระบบพ่อครู-แม่ครู	1.1 ร้อยละของนักเรียนมาโรงเรียนสาย	5	5	5	5	
			1.2 ร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนนความประพฤติมากกว่า 80	80	83	85	90	
			1.3 ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดีเยี่ยม	70	75	80	85	
			1.4 ร้อยละของครูสามารถให้ความดูแล/ติดตามในระบบพ่อครูแม่ครูได้หลากหลายช่องทาง	100	100	100	100	
			1.5 โรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและเป็นแบบอย่างได้	มี	มี	มี	มี	

กลยุทธ์	วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์	โครงการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	กรอบในการพัฒนา				หมายเหตุ
				2562	2563	2564	2565	
กลยุทธ์ที่ 2 เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก	1. ปลูกฝังเอกลักษณ์และคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนสรรพวิทยาคม	1. โครงการรับนักเรียนใหม่ 2. โครงการส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียน	1.1 ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	90	92	94	96	
			1.2 ร้อยละของนักเรียนที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและกฎหมาย	90	92	94	96	
			1.3 ร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามความสมัครใจ	100	100	100	100	
			1.4 ร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะของโรงเรียน	100	100	100	100	
			1.5 ร้อยละของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงลดลง	5	5	5	5	
			1.6 โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเอกลักษณ์และคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนสรรพวิทยาคม	มี	มี	มี	มี	
	2. เสริมสร้างทักษะจิตสำนึกในการดำเนินชีวิตของการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1. โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา 2. โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 4. โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5. โครงการพัฒนาระบบพ่อครู แม่ครู 6. โครงการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการสิ่งแวดล้อม 7. โครงการเด็กไทยมีจิตอาสา พัฒนาสถานสัมพันธ์เครือข่าย สร้างสังคมไทยไร้ขยะ	2.1 ร้อยละของครูที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้	100	100	100	100	
			2.2 ร้อยละของนักเรียนที่สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียน	100	100	100	100	
			2.3 ร้อยละของนักเรียนมีการใช้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการเรียน	70	73	78	80	
			2.4 ร้อยละของนักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	80	83	86	89	
			2.5 ร้อยละของนักเรียนในการพัฒนานวัตกรรม	3	5	8	10	
	3. ส่งเสริมกิจกรรมตามหลักของศาสนา ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นและรักษาสุขภาพกายและใจของผู้เรียน	1. โครงการสืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา 2. โครงการปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกความเป็นไทย	3.1 ร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักของศาสนา ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นและรักษาสุขภาพกายและใจของผู้เรียน	100	100	100	100	
			3.2 ร้อยละของนักเรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูง อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน	90	92	94	96	
			3.3 รางวัลจากการแข่งขันกรีฑา กีฬา ระดับภาค/ประเทศ	10	15	20	25	

ตัวอย่างผลงานโครงการของสถานศึกษา ตัวอย่างโครงการพลเมืองโลกที่เข้มแข็ง (คุณลักษณะพึงประสงค์)

โครงการ	พัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้สู่การเป็นพลโลก
กิจกรรม	พัฒนาการเรียนการสอนกิจกรรมชุมนุม/จิตอาสา เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
ลักษณะโครงการ	ต่อเนื่อง
กลยุทธ์โรงเรียน	กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล
แผนงานโรงเรียนที่ 1	พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน
ผู้รับผิดชอบ	นางสาวนวิรัตน์ เหลือศรีจันทร์ และ นางสาวศุภลักษณ์ คำลือ
ระยะเวลาดำเนินการ	1 ค.ศ. 2563 – 30 ก.ย. 2564
สถานที่ดำเนินการ	โรงเรียนสรรพวิทยาคม
สนองมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
มาตรฐานที่ 2	กระบวนการบริหารและการจัดการ
ข้อที่ 2.1	มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน
ข้อที่ 2.2	มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา
ข้อที่ 2.3	ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย
มาตรฐานที่ 3	กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ข้อที่ 3.1	จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
ข้อที่ 3.3	มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
ข้อที่ 3.4	ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน
ข้อที่ 3.5	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

1. หลักการและเหตุผล (เงื่อนไข : ความรู้,คุณธรรม)

นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 การพัฒนาการศึกษาเพื่อความมั่นคง ปลูกฝังผู้เรียนให้มีหลักคิดที่ถูกต้องด้านคุณธรรม จริยธรรม และเป็นผู้มีความพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา โดยใช้กระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด รวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งเน้นคุณภาพที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอย่างแท้จริง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต้องรับผิดชอบงานที่ปฏิบัติ คือ กิจกรรมชุมชน กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมจิตอาสา และกิจกรรมซ่อมเสริม โดยกิจกรรมทั้งหมดเป็นกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตนเองตามความต้องการของตนเอง และส่งเสริมศักยภาพให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร มีความเอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูแก่ผู้ที่ต่อผู้มีพระคุณ ยอมรับความคิด และวัฒนธรรมที่แตกต่าง ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และยังส่งเสริมนักเรียนเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศในทุกด้าน

2. วัตถุประสงค์ (หลักการ : ความมีเหตุผล)

1. ส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนวิชากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
2. เพื่อส่งเสริมศักยภาพ ตามความถนัดของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ
3. เสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตให้กับผู้เรียน
4. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งภายนอกและภายใน

3. เป้าหมาย

- **ด้านปริมาณ**

นักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคมจำนวน 2,800 คน สามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ครบกิจกรรมตามที่หลักสูตรได้กำหนด

- **ด้านคุณภาพ**

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดระบบการเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างมีคุณภาพและครบตามที่หลักสูตรกำหนดนักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมตามอัธยาศัย-ความสนใจและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน

4. วิธีการดำเนินการ (หลักการ : ภูมิคุ้มกัน)

ขั้นตอน	กิจกรรม/วิธีการดำเนินการ	ระยะเวลา (วัน/เดือน/ปี)	งบประมาณ/ทรัพยากร	ผู้รับผิดชอบ (บุคคล/กลุ่มงาน)
1. วางแผน (Plan)	1.ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน 2.แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน 3.ติดต่อประสานงานกับครูที่เกี่ยวข้อง	1-30 ก.ย. 63	-	- นางสาวนวิรัตน์ เหลือศรีจันทร์ - นางสาวศุภลักษณ์
2. ดำเนินการ (Do)	1.ขออนุมัติโครงการ 2.ประชุมและแต่งตั้งคณะทำงาน 3.จัดทำแผนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4.ครูที่ปรึกษาจัดทำสรุปกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1 ต.ค 63 – 1 ก.ย. 64	15,056	คำลือ
3. ตรวจสอบ (Check)	ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินตามโครงการ	1-15 ก.ย. 64	-	
4.ประเมินผล และรายงาน (Action)	สรุปและรายงานผลการดำเนินโครงการให้ผู้บังคับบัญชาทราบ	15-30 ก.ย. 64	-	

5. งบประมาณ (หลักการ : พอประมาณ)

เงินงบประมาณ (เงินอุดหนุน) _____ 15,056 _____ บาท

เงินนอกงบประมาณ _____ บาท

เงินเรียนฟรี 15 ปี _____ บาท

ที่	ชื่อพัสดุ/รายการใช้เงิน	ราคาต่อหน่วย	หน่วยนับ	ภาคเรียนที่ 2 ปี 2563		ภาคเรียนที่ 1 ปี 2564	
				จำนวน	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน
1	หมึกเติม canon G2010 4สี สีละ 1 ขวด	300	ขวด	4	1,200	4	1,200
2	หมึกเติม EPSON L 200 4 สี สีละ 1 ขวด	250	ขวด	4	1,000	4	1,000
3	กระดาษโฟโต้ 180 แกรม	439	ท่อน	1	439	1	439
4	กระดาษการ์ดสีฟ้า 120 แกรม A4 180แผ่น	119	ท่อน	-	-	15	1,785
5	กระดาษการ์ดสีเหลือง 120 แกรม A4 180แผ่น	119	ท่อน	-	-	15	1,785
6	กระดาษการ์ดสีชมพู 120 แกรม A4 180แผ่น	119	ท่อน	-	-	1	119
7	ผ้าเช็ดม้วนใหญ่ Matrix 1.5"	37	ม้วน	6	222	6	222
8	แป้นคีย์บอร์ด 3" ช่วง	109	อัน	5	545	5	545
9	กระดาษปกร์ดขาว 180g 50แผ่น	99	ท่อน	5	495	5	495
10	สมุดปกน้ำเงิน No.2 ไม้หุ้มปก 60 แผ่น	45	เล่ม	6	270	-	-

ที่	ชื่อพัสดุ/รายการใช้เงิน	ราคาต่อหน่วย	หน่วยนับ	ภาคเรียนที่ 2 ปี 2563		ภาคเรียนที่ 1 ปี 2564	
				จำนวน	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน
11	เทปกาว 2 หน้าบาง	200	โหล	3	600	3	600
12	คลิปหนีบกระดาษ no.110	60	กล่อง	1	60	1	60
13	คลิปหนีบกระดาษ no.111	40	กล่อง	1	40	1	40
14	กระดาษกาวย่นใหญ่ สีขาว 1.5 นิ้ว	380	โหล	1	380	1	380
15	ตรายางชื่อผู้บริหาร	124	ตัว	1	124	-	-
16	แฟ้มโซว์เอกสาร 3 พวง A4 สีน 5 ซม.ตราช้างสีม่วง	150	อัน	-	-	4	600
17	ซองพลาสติกใสA4 เจาะรู	137	แพ็ค	-	-	3	411
รวม				5,375		9,681	
รวมทั้งสิ้น				15,056			

6. วิธีการประเมิน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
1. นักเรียนร้อยละ 100 ได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความสนใจ 2. ครู ร้อยละ 90 มีความพึงพอใจในการดำเนินงานของงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3. งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการทำงานระดับดี	1. ตรวจสอบเอกสารบันทึกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. สัมภาษณ์จากการเรียนการสอนของครูผู้สอน	1. บันทึกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (4 มิติ) (เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม)

นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ ครบตามที่หลักสูตรกำหนด

ลงชื่อ ผู้เสนอโครงการ (นางสาวนวิรัตน์ เหลือศรีจันทร์) ครู คศ 2

ลงชื่อ ผู้เห็นชอบโครงการ (นายฉัตรชัย วิเทศน์) ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารวิชาการ

ลงชื่อ ผู้ตรวจสอบโครงการ (นายวินัย หาญพรหม) ครู คศ.3 หัวหน้างานแผนงาน

ลงชื่อ ผู้รับรองโครงการ (นายฉัตรกฤษณ์ เรืองปรีชา) ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายธุรการ นโยบาย แผนและงบประมาณ

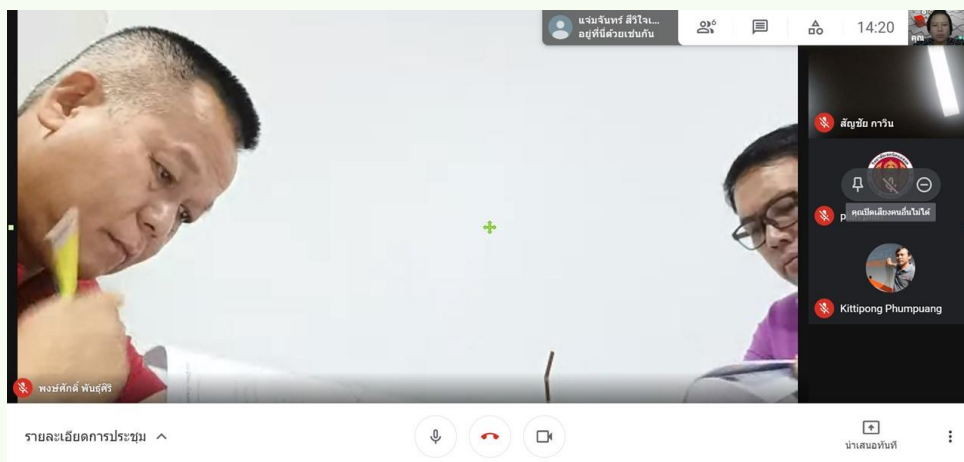
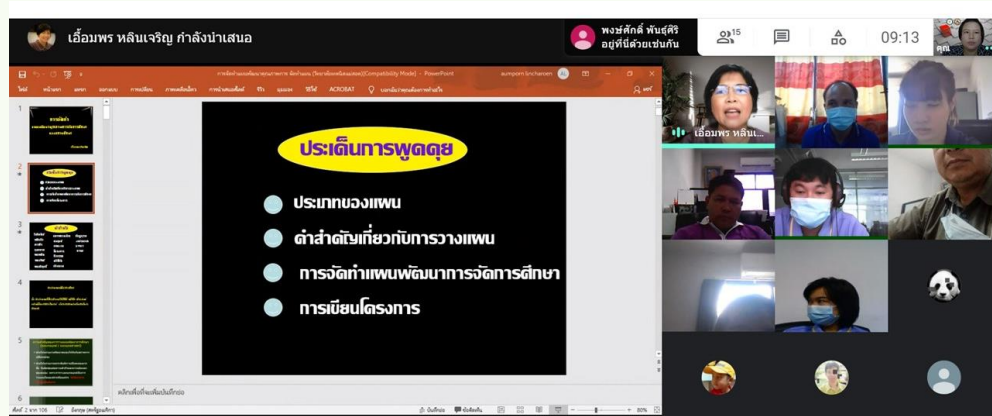
ลงชื่อ ผู้อำนวยการโรงเรียนสรรพวิทยาคม (นางสุภัทร เงินดี)

ภาคผนวก ง

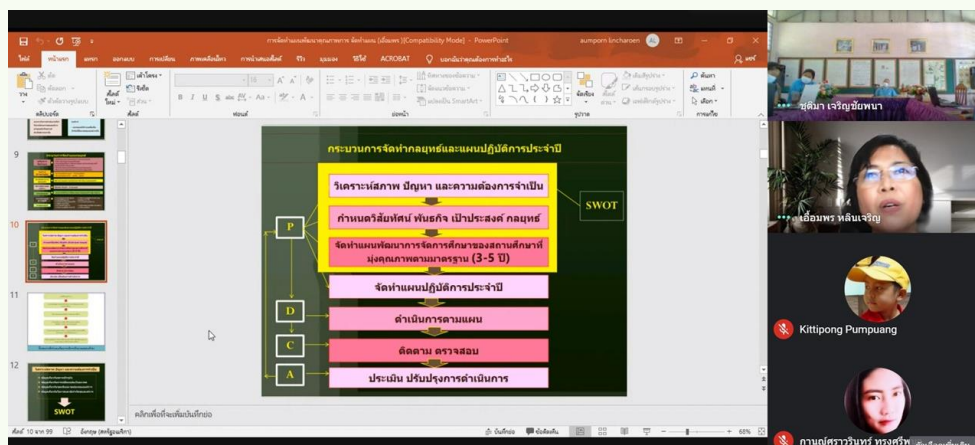
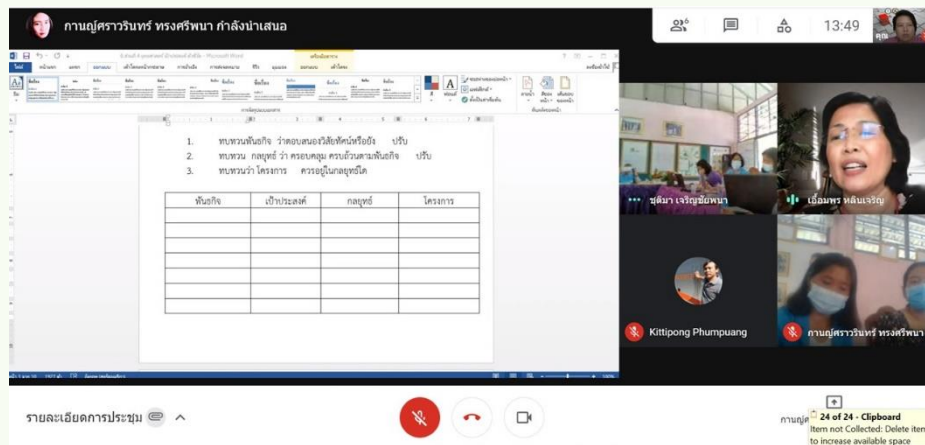
ภาพแสดงการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

๑. วิทยาลัยเทคนิคแม่สอด (วิทยาลัยการอาชีพแม่สอด) จังหวัดตาก

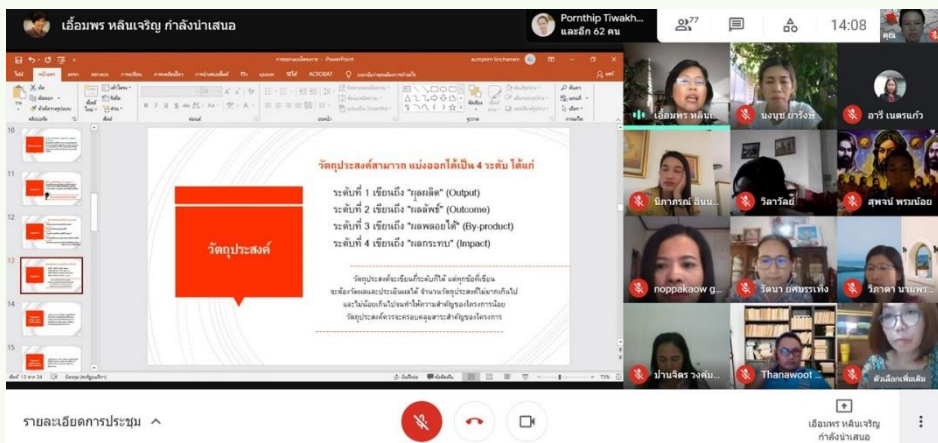
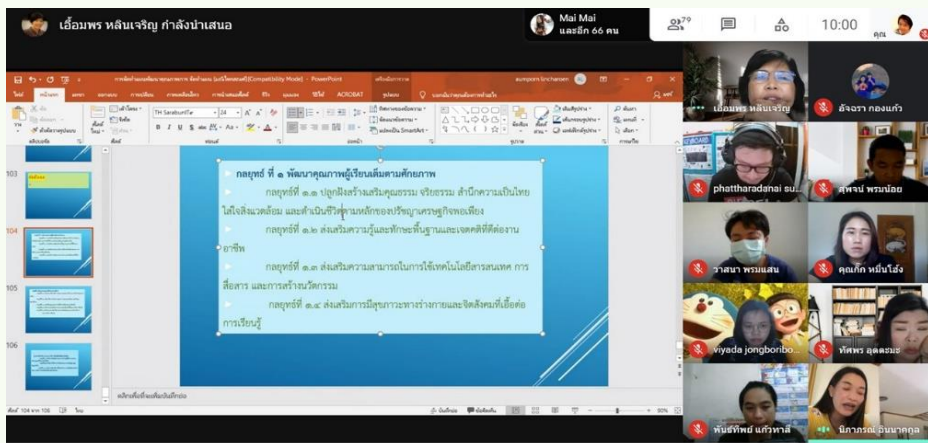
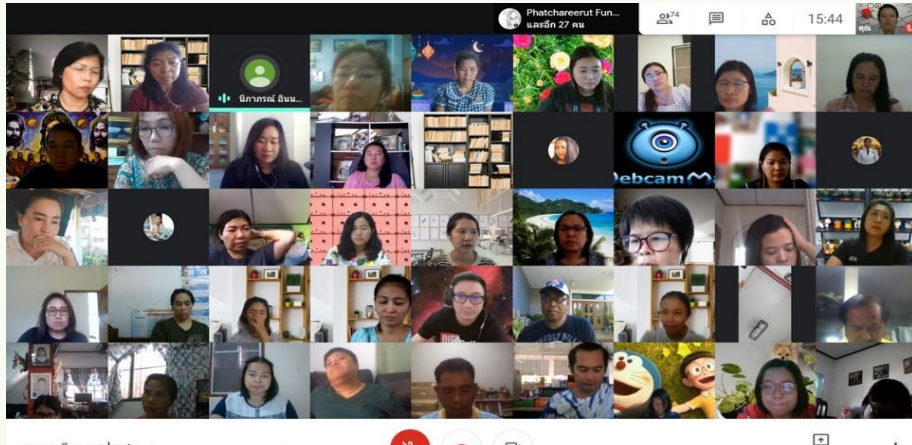

๒. โรงเรียน ตชด. ท่านผู้หญิงที มณีบุตร จังหวัดตาก

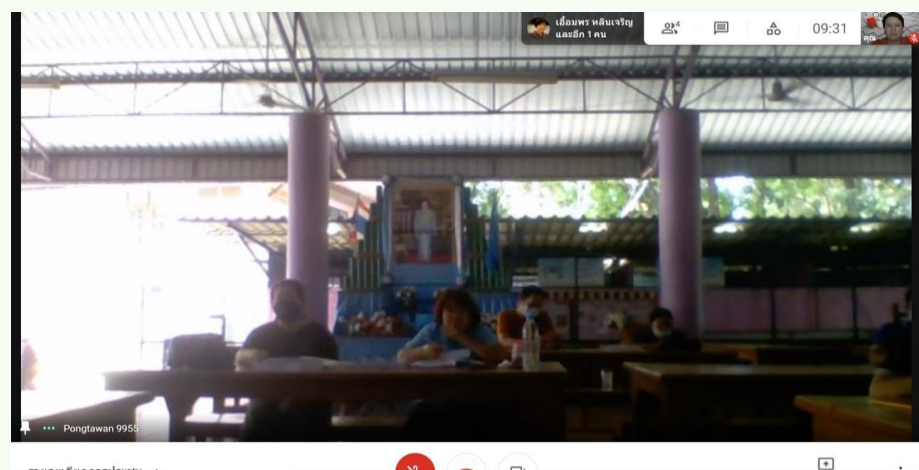
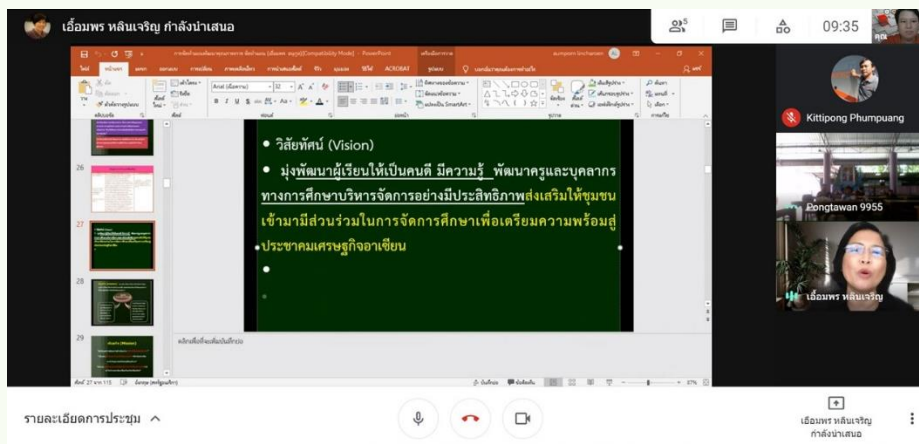
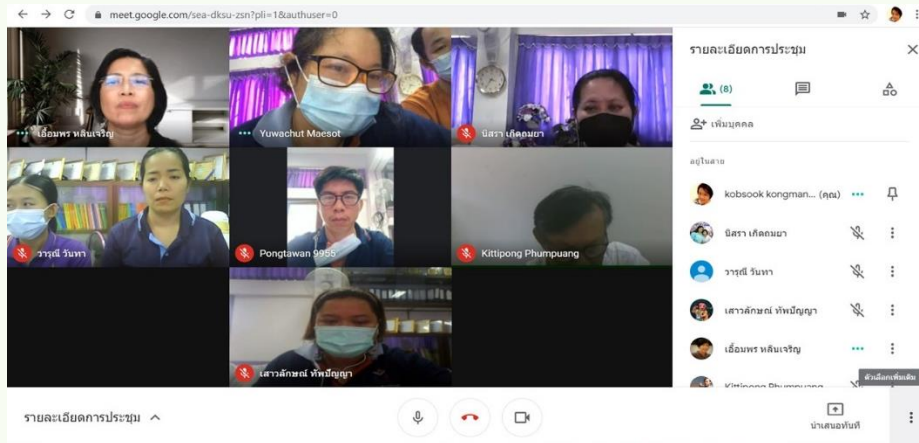

๓. โรงเรียนเทศบาลมณีไพรสณฑ์ เทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก

๔. โรงเรียนอนุกุลวิทยา (วัดดอนแก้ว) จังหวัดตาก

๕. โรงเรียนสรรพวิทยาคม จังหวัดตาก

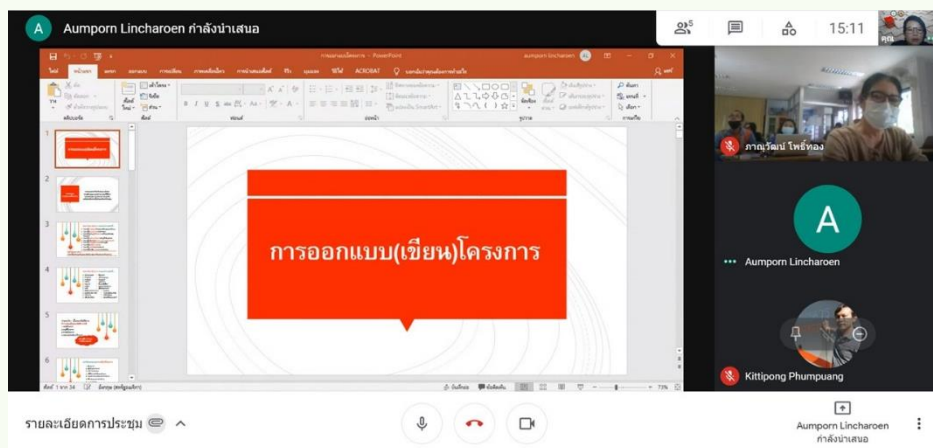
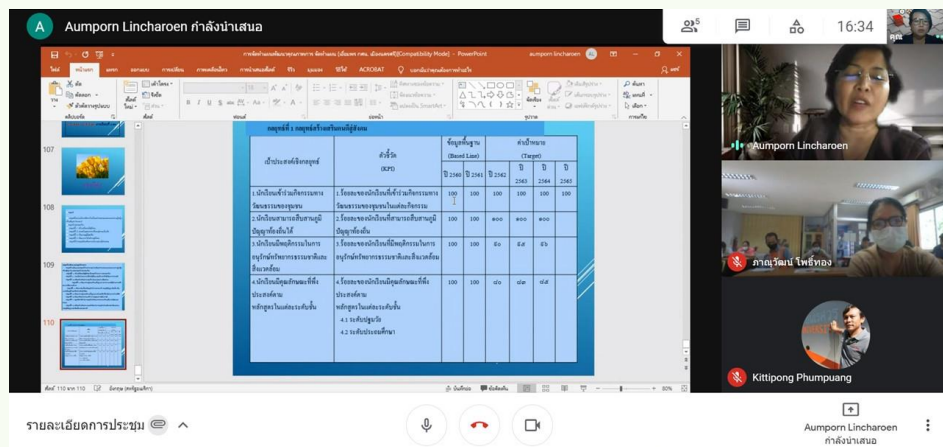
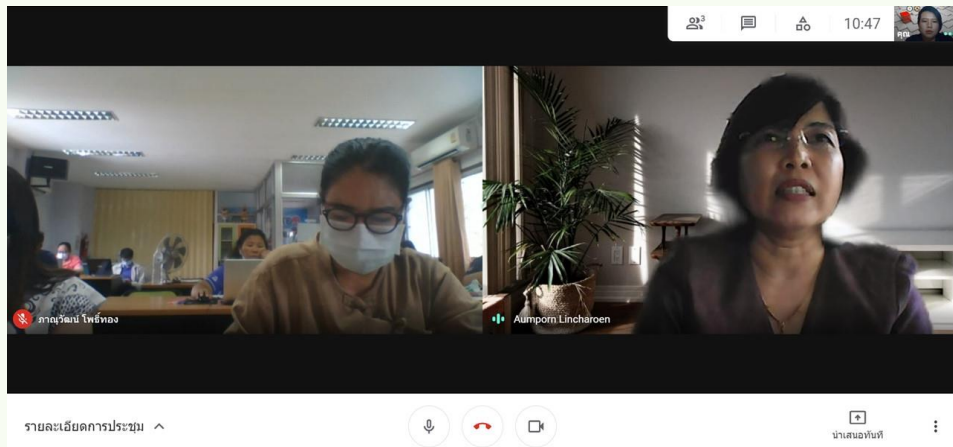
This screenshot shows a Zoom meeting in progress. The main window displays a PowerPoint slide with the title "มาตรฐานการศึกษาของชน W.ฟ. ๒๕๖๖". The slide content includes a central diagram with four circular nodes: "จุดมุ่งหมายของมาตรฐานการศึกษาของชน", "วัตถุประสงค์ของมาตรฐานการศึกษาของชน", "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของมาตรฐานการศึกษาของชน", and "ตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาของชน". The Zoom interface shows the meeting is titled "เอื้อมพร หลินเจริญ is presenting" and the time is 11:05 AM. Several participants are visible in the grid view on the right.

This screenshot shows a Zoom meeting grid with 20 participants. The meeting title is "จลาพ แซ่ฉาง and 48 more" and the time is 12:06 PM. The participants' names are visible below their video thumbnails, including Kuchawan, เอื้อมพร หลินเจริญ, Kru Panita, Ampol Yanoya, อภิษฐ์ รสสุคนธ์, จินดา อิมมร..., krischarin.k, winai Hanpr..., Vittaya Ruwo..., Wilaiporn Sri..., Saengduan..., Kittipong Ph..., Karlysa Patt..., Onnipat Kare..., นายณรงค์..., ดวงจันทร์ ปานา..., Kongsakulchai..., จิตตา อธิเจริญ, Saknarin Sug..., Duangnet Rit..., สุนันท์ ทอง..., Kunwara Kon..., อรุณี ขวโตน..., Kothwit Su..., ครูแตง By..., Ratchanee N..., Sujitra Netsai, พชรินทร์ วั..., Kanteer Ute..., สุทธาณี เชื้อ..., นายชาติ ไชย..., กลภากร มีเงิน, ครูแตง By..., จินสวัสดิ์ ทอง..., กิรฉมล ฬิ..., ประจัน เต็ง...

This screenshot shows a Zoom meeting in progress. The main window displays a PowerPoint slide titled "การประเมินโครงการ". The slide content includes the text: "เป็นการประเมินผลของโครงการตามขั้นตอนการเริ่มต้น เมื่อประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและครูผู้สอนที่รับผิดชอบโครงการ การประเมินผล (Output) หรือ ผลกระทบ (Impact) อันเป็นผลมาจากโครงการ" and "เครื่องมือประเมินโครงการ คือ เครื่องมือในการศึกษา วิเคราะห์ และสำรวจข้อมูลต่างๆ เพื่อให้เป็นสารสนเทศในการตัดสินใจ ตัดสินใจอย่าง ช่างมืออาชีพ การพิจารณาโครงการ เช่น แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก แบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบติดตามผล ฯลฯ". The Zoom interface shows the meeting is titled "เอื้อมพร หลินเจริญ is presenting" and the time is 11:51 AM. Several participants are visible in the grid view on the right.

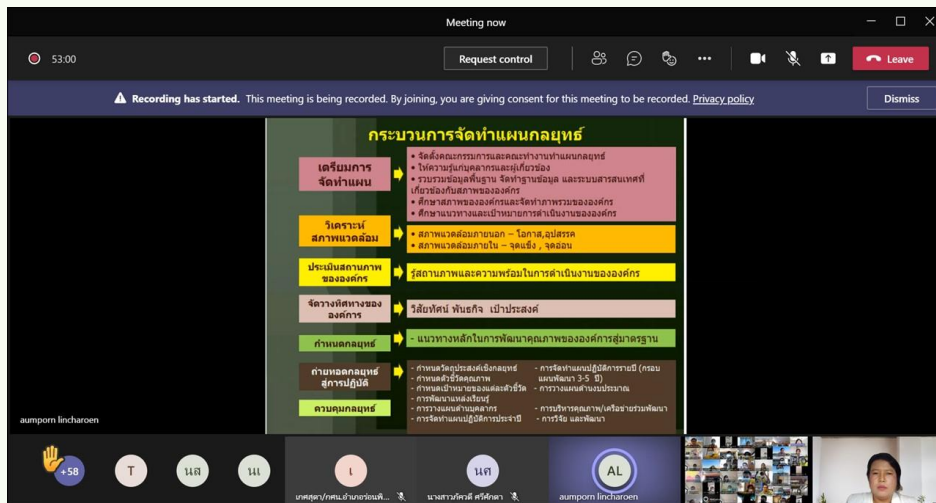
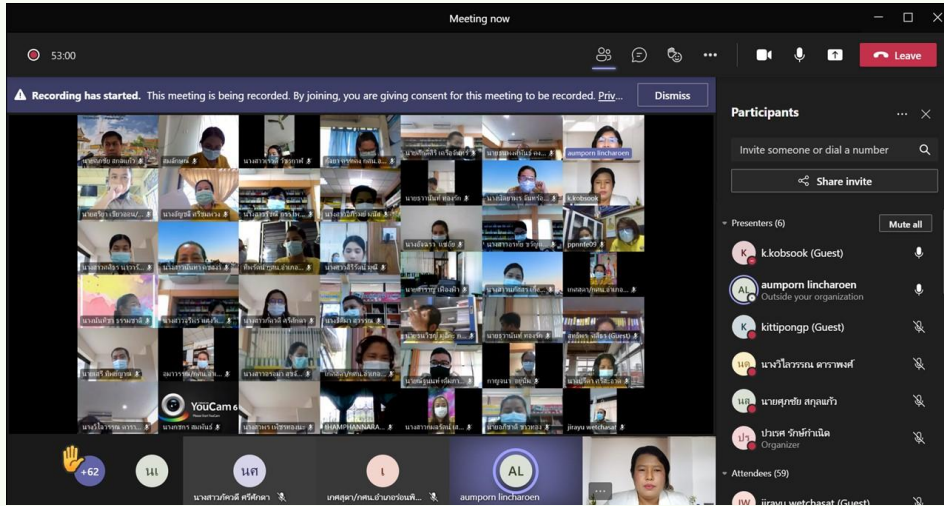

๖. ศูนย์การศึกษาอนุระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

๗. ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช

พันธกิจ	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	โครงการ
ส่งเสริมและสนับสนุนและกระตุ้นให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาคอมพิวเตอร์ เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต	ชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ร่วมจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการขับเคลื่อนกิจกรรมการเชื่อมผู้ชมชุมชน	1. จำนวนองค์กรภาคส่วนต่างๆ ที่ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาคอมพิวเตอร์ 2. จำนวนแหล่งเรียนรู้ในระดับพื้นที่ที่มีความพร้อมในการให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	ข้อที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	- โครงการยกระดับ ภาครัฐช่วยอาสาสมัครฯ กชน. ผู้รู้ ภูมิปัญญา และแหล่งเรียนรู้เป็นครูชุมชน/ครูภูมิปัญญา - โครงการพัฒนาหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งแบบภาคี

๘. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอื่อมพร หลินเจริญ กำลังนำเสนอ

13:39

ก่อนดำเนินการโครงการ ควรตอบคำถามต่อไปนี้ ...

- ✓ โครงการนี้คาดหวังอะไร ถ้าดำเนินการเสร็จในระยะเวลาที่กำหนด
- ✓ โครงการนี้เกิดประโยชน์อย่างไร ภายใต้หลักการอะไร
- ✓ โครงการนี้จะนำไปปฏิบัติได้อย่างไร งานที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
- ✓ โครงการนี้ผู้เกี่ยวข้องมีใคร ใครเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์
- ✓ โครงการนี้ดำเนินการในช่วงเวลาใด ระยะเวลาดำเนินการเท่าไร
- ✓ โครงการนี้ใครเป็นผู้รับผิดชอบในการนำไปปฏิบัติ
- ✓ โครงการนี้ต้องใช้งบประมาณอย่างไร
- ✓ โครงการนี้ผู้เกี่ยวข้องมีโครงการอย่างไร
- ✓ โครงการนี้ต้องได้รับความร่วมมือจากองค์กรใดบ้าง

สิ่งสำคัญของสถานศึกษา...

โครงการนี้ตรงกับกลยุทธ์และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาส่วนไหน

รายละเอียดการประชุม

เอื่อมพร หลินเจริญ กำลังนำเสนอ

เอื่อมพร หลินเจริญ กำลังนำเสนอ

09:48

จุดเน้นของสถานศึกษา

"จัดชีวิตศึกษาเฉพาะทาง" หมายถึง การจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา

เอกลักษณ์

- สถาบันการศึกษาเฉพาะทาง เน้นด้านอาชีวศึกษา
- อัตลักษณ์ของสถานศึกษา
- ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะสมรรถนะวิชาชีพ

รายละเอียดการประชุม

เอื่อมพร หลินเจริญ กำลังนำเสนอ

เอื่อมพร หลินเจริญ กำลังนำเสนอ

14:36

4. ทำปฏิกิริยาตอบสนองและปฏิบัติอย่างคล่องตัว

5. บริหารจัดการที่มีคุณภาพตามหลักการมาตรฐานวิชาชีพ

3.5 ความสอดคล้องกันของสถานศึกษา

- ☑ พันธกิจที่ 1 : จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพให้สอดคล้องกับพัฒนาประเทศ
- ☑ พันธกิจที่ 2 : ผลิตกำลังคนในระดับอาชีวศึกษาผู้มีความรู้ความสามารถต่อเรือและอาชีวศึกษา
- ☑ พันธกิจที่ 3 : ปลูกฝังใฝ่ศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม ในการประกอบวิชาชีพ
- ☑ พันธกิจที่ 4 : เป็นศูนย์กลางบริการทางวิชาชีพและวงเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรม
- ☑ พันธกิจที่ 5 : ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ☑ พันธกิจที่ 6 : ส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาวิชาชีพให้ชุมชน
- ☑ พันธกิจที่ 7 : สนับสนุนการวิจัย เพื่อการพัฒนาวิชาชีพ
- ☑ พันธกิจที่ 8 : เพื่อให้อาณาศึกษาว่าหลักวิชาบูรณาการเพื่อเพิ่มประยุทธิใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการสถานศึกษา

3.6 วัตถุประสงค์ของมาตรฐานวิชาชีพใช้ในการจัดการอาชีวศึกษา

- ☑ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
- ☑ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

รายละเอียดการประชุม

เอื่อมพร หลินเจริญ กำลังนำเสนอ

๙. โรงเรียนบ้านบางเตย จังหวัดนครศรีธรรมราช

Zoom meeting interface showing a presentation slide. The slide content is as follows:

ประเด็นกลยุทธ์	วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์
พัฒนาศักยภาพผู้เรียนสู่ชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑	๑. เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัยด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา
	๒. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
	๓. นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑

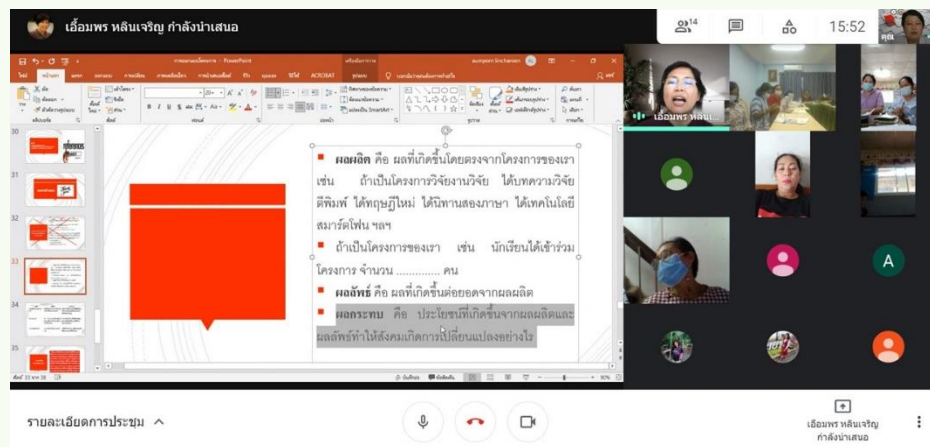
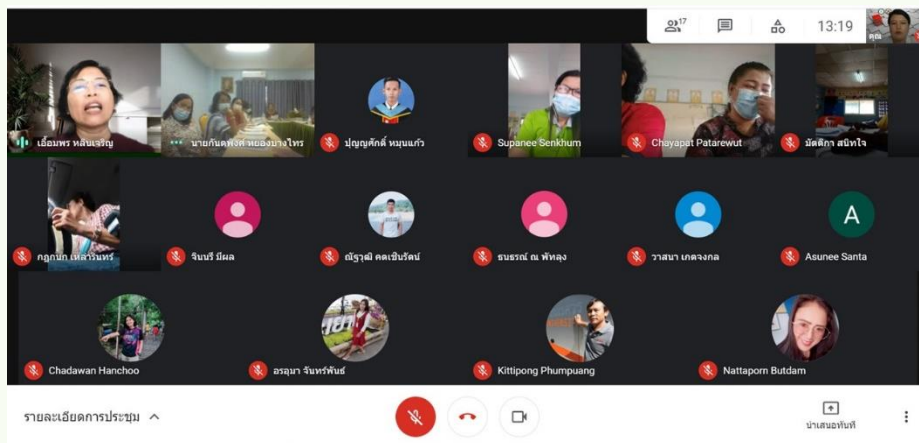
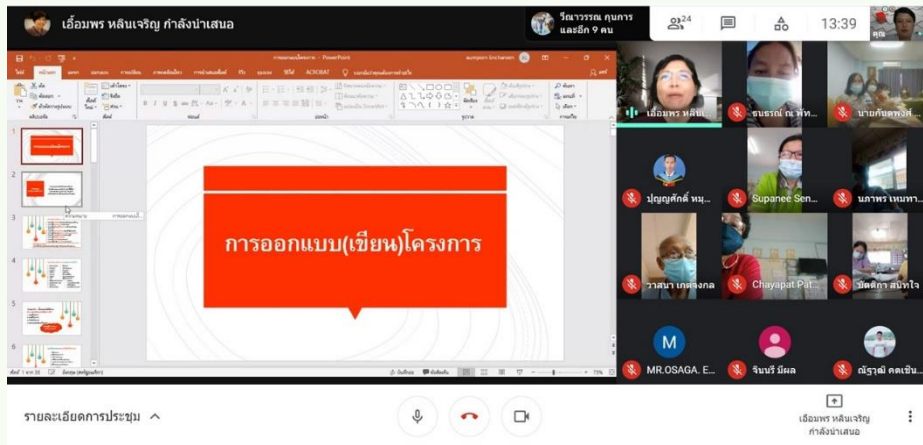
Zoom meeting interface showing a presentation slide with a diagram. The diagram illustrates the relationship between Principles, Strategy, and Mission, leading to a goal (represented by a star).

Zoom meeting interface showing a grid of participant avatars. The names of the participants are:

- นายอาจินต์ เมธสิทธิ์
- เอี่ยมพร หลินเจริญ
- นายอาจินต์ เมธสิทธิ์
- นายอาจินต์ เมธสิทธิ์
- ธนันท์ ลาภอนันต์ตระกูล
- Uraiporn Chanapon
- natawadi dambang
- Sukanya Prayochon
- Kittipong Phumpuang

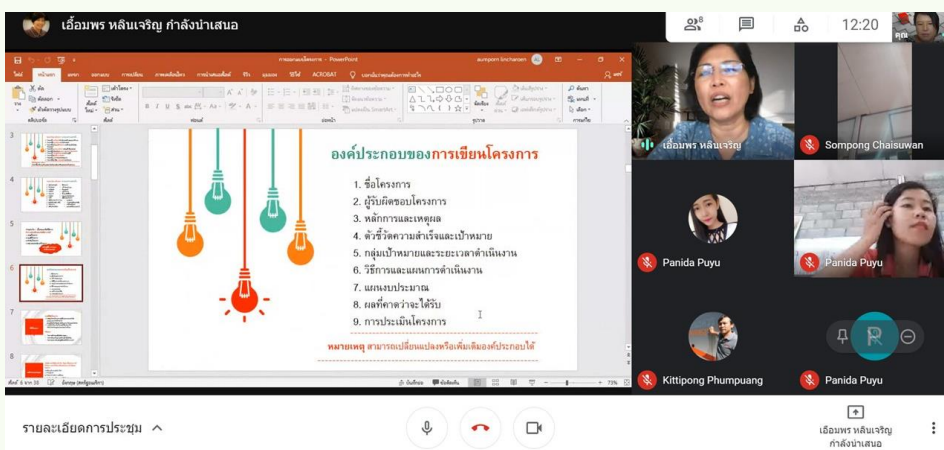
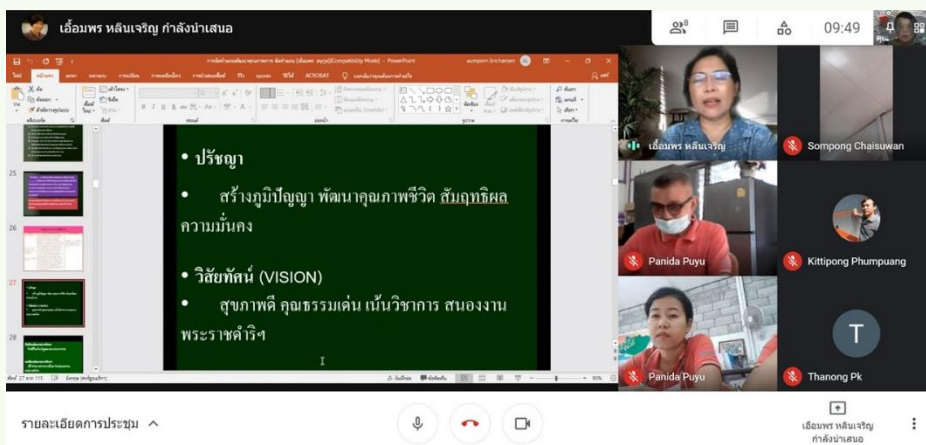
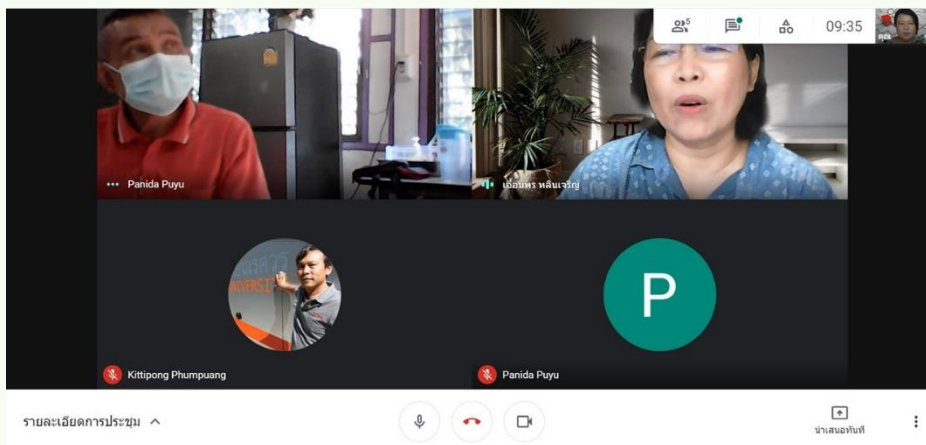

๑๐. โรงเรียนไตรภูมิวิทยา จังหวัดนครศรีธรรมราช

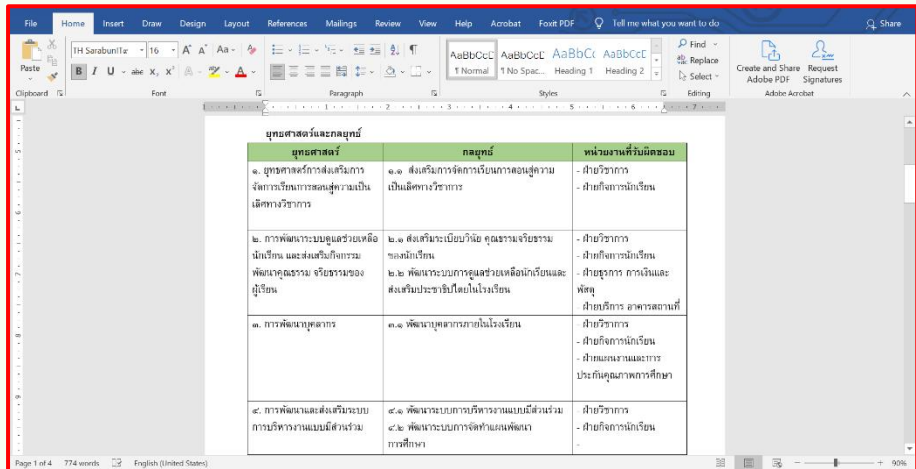
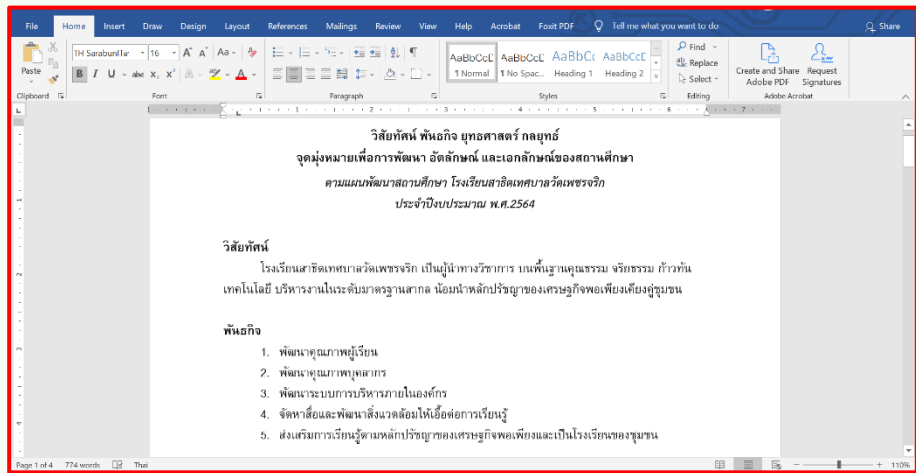

๑๑. โรงเรียน ตชด. บ้านเขาวัง (ตชด. ๔๒) จังหวัดนครศรีธรรมราช

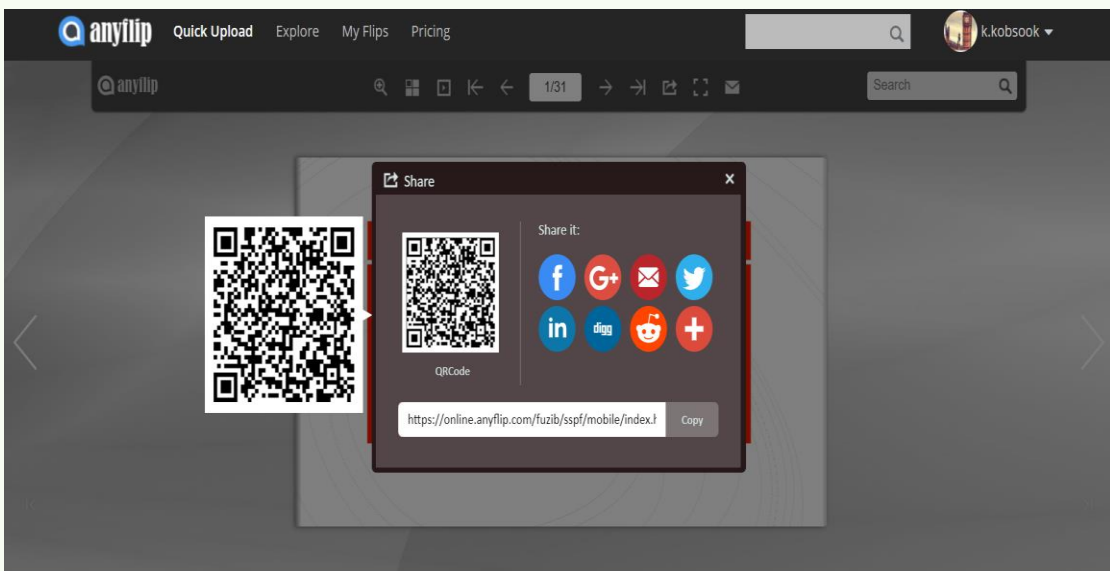
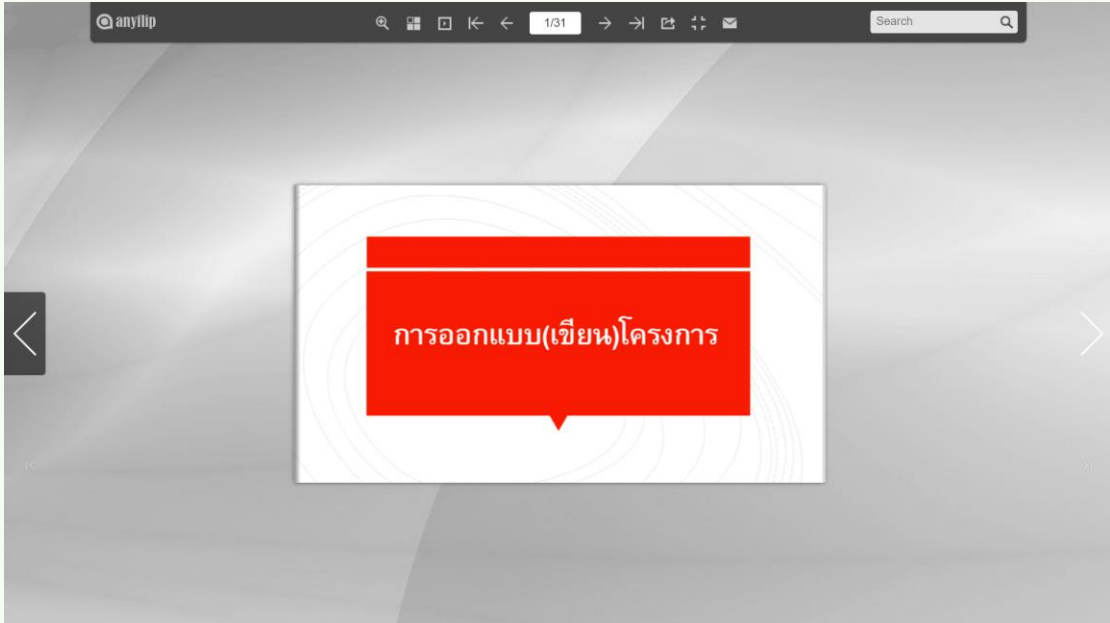
๑๒. โรงเรียนสาธิตเทศบาลวัดเพชรจริก จังหวัดนครศรีธรรมราช

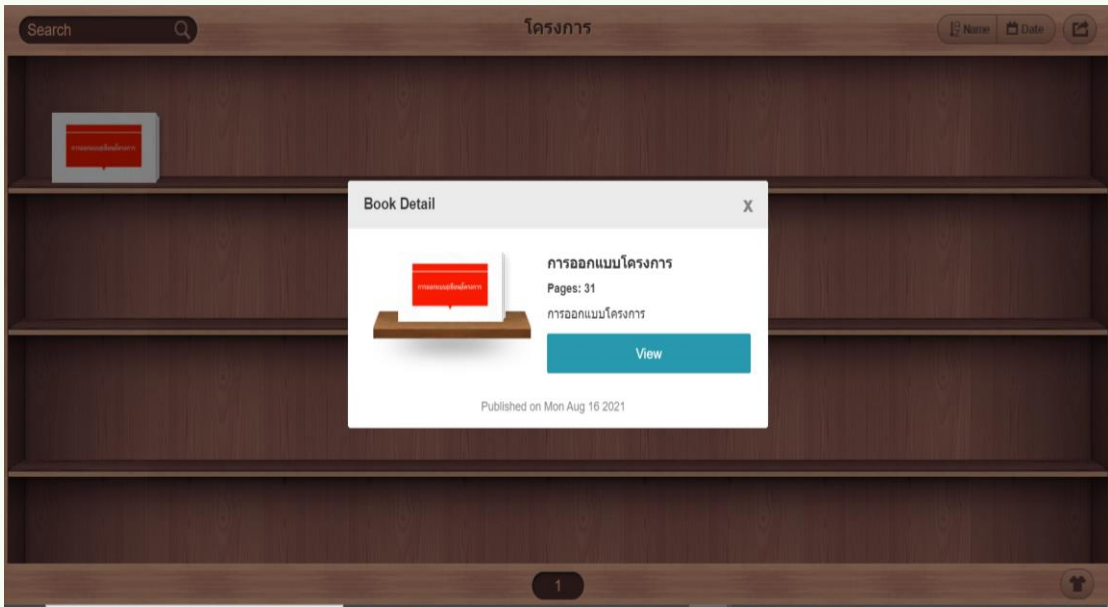

ภาคผนวก จ

สื่อประชาสัมพันธ์ e-book เรื่อง การออกแบบ (เขียน) โครงการ

Link เข้าถึงที่ <https://online.anyflip.com/fuzib/sspf/mobile/index.html>

e-book เรื่อง การออกแบบ(เขียน)โครงการ
บนชั้นวางหนังสือ (Bookcase)

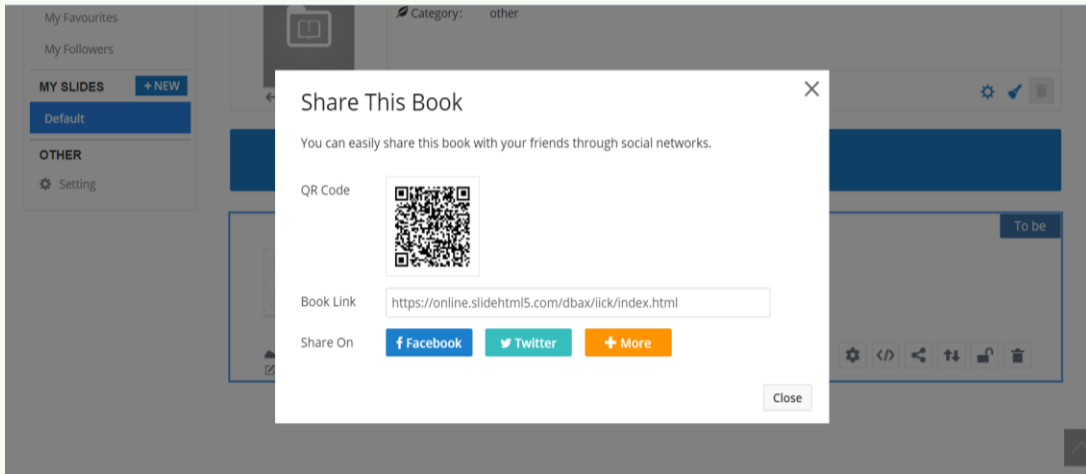
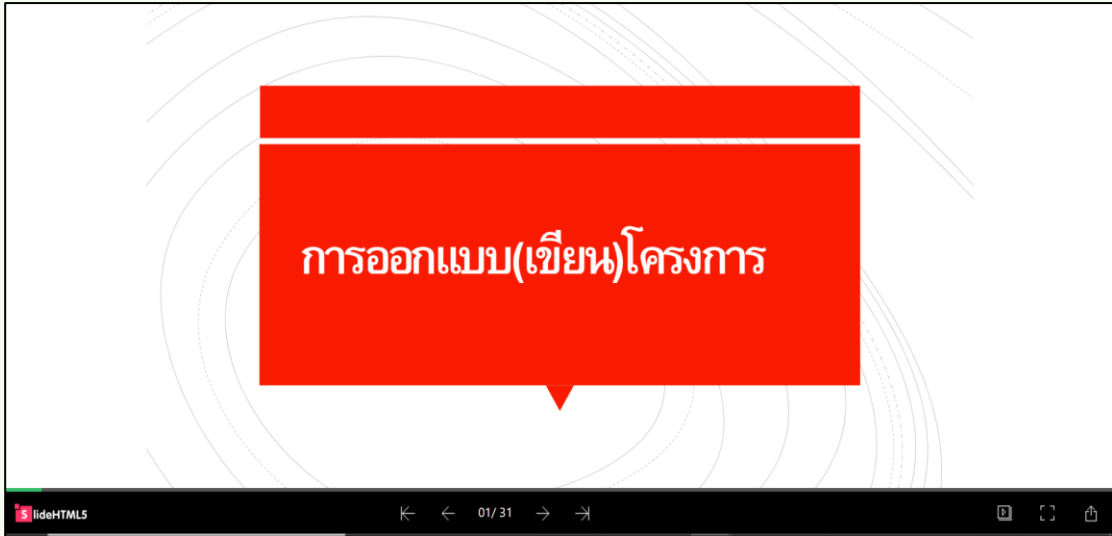
Link เข้าถึงที่ <http://anyflip.com/bookcase/zuhrb>

QR CODE
Bookcase

e-book เรื่อง การออกแบบ (เขียน) โครงการในรูปแบบ WEBSITE

Link เข้าถึงที่ <https://online.slidehtml5.com/dbax/iick/index.html>

QR CODE
WEBSITE

คณะผู้จัดทำรายงาน

ที่ปรึกษา

ดร.อำนาจ วิชาญวดี
ดร.อรรถพล สังขวาสี
ดร.อุษณีย์ ธโนศวรรย์
ดร.พีรศักดิ์ รัตนะ
ดร.สวัสดี ภูทอง
นายสำเนา เนื้อทอง

เลขาธิการสภาการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๔)
เลขาธิการสภาการศึกษา (ปัจจุบัน)
รองเลขาธิการสภาการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๔)
รองเลขาธิการสภาการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๔)
รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ปัจจุบัน)
ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

คณะนักวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบสุข คงมนัส
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ พุ่มพวง

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณารายงาน

ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์
ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก

ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ข้าราชการบำนาญ
อดีตรองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นักวิจัยร่วมและผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย

ดร.ประวีณา อัสโย	หัวหน้าโครงการวิจัย
นางสุวรรณา สุวรรณประภาพร	นักวิจัยโครงการ
ดร.ปิยะมาศ เม็ดไธสง	นักวิจัยโครงการ
นางสาวอุบล ตรีรัตน์วิชา	นักวิจัยโครงการ
นางสาวนุรีญา วาจิ	นักวิจัยโครงการ
นางสาวสุชาดา กลางสอน	นักวิจัยโครงการ
นางสาวกชวดี เกิดบัณฑิต	นักวิจัยโครงการ

รวบรวมเรียบเรียงรายงานและพิสูจน์อักษร

นางสาวสุชาดา กลางสอน นักวิชาการศึกษาปฏิบัติกร

กลุ่มมาตรฐานการศึกษา

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

ต้นแบบและแนวทางปฏิบัติ
การพัฒนาสถานศึกษาสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
และมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษา

รายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์
ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
โทรศัพท์ 0 2668 7123 ต่อ 2528, 2525 โทรสาร 0 2243 1129
Website : www.onec.go.th